

ЗАКОН ЗА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

КОМЕНТАР

**ЦЕНТЪР ЗА
ИЗСЛЕДВАНЕ НА
ДЕМОКРАЦИЯТА**

С влизането в сила на Закона за търговския регистър ще започне една дълго отлагана, но наложителна реформа в системата на търговската регистрация, предисторията на която води началото си от средата на 90-те години. Тя започна със законодателното регламентиране на Централния регистър на особените залози, на електронния документ и електронния подпис и концепциите за Електронен регистърен център, инициирани и подготвени от Центъра за изследване на демокрацията. Настоящият коментар цели да подпомогне извършването на тази реформа и да улесни ползването и предоставянето на регистърни услуги. Той е подготвен от експерти на Центъра за изследване на демокрацията – изявени юристи, работещи в областта на търговското и гражданското право.

Автори

Проф. д-р Ангел Калайджиев

Борислав Белазелков

Георги Димитров

Димитър Марков

Д-р Мария Йорданова

*Изданието е осъществено с финансовата подкрепа на
Посолството на Кралство Норвегия в България.*

ISBN: 978-954-477-156-0

© 2007, Център за изследване на демокрацията
Всички права запазени.

ул. „Александър Жендов“ 5, 1113 София
тел.: (+359 2) 971 3000, факс: (+359 2) 971 2233
www.csd.bg, csd@online.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на използваните съкращения	5
Предговор	7
Коментар на Закона за търговския регистър	17
Глава първа. Общи положения.	17
Предмет	17
Определение	17
Водене и съхраняване на търговския регистър.	26
Подлежащи на вписване обстоятелства.	27
Подлежащи на обявяване актове.	28
Задължение за заявяване и представяне.	29
Действие на вписването	33
Действие на заличаването	36
Действие на обявяването	37
Доверие в търговския регистър	38
Публичност	41
Такси	44
Глава втора. Регистърно производство	53
Заявление	54
Актове на съда	59
Заявител.	61
Хартиен носител	63
Електронна форма.	65
Език	67
Разглеждане на заявленията	69
Длъжностно лице по регистрацията	72
Обхват на проверката	73
Вписване, заличаване и обявяване	83
Единен идентификационен код.	85
Отказ	88
Обжалване	91
Ново заявление.	94
Грешки и непълноти	95
Отговорност при грешки и непълноти	96
Защита срещу вписване	97
Заличаване на вписването.	98
Наредба	100
Глава трета. Публичност	103
Справки.	103
Съдържание на справките и удостоверенията	105
Извършване на справки и издаване на удостоверения	109

Глава четвърта. Запазване на фирма	113
<i>Запазване на фирма</i>	113
<i>Действие</i>	114
<i>Забрана за прехвърляне</i>	115
Глава пета. Финансиране на търговския регистър	117
<i>Принцип на самофинансиране</i>	117
<i>Развитие на регистъра</i>	120
Глава шеста. Административнонаказателни разпоредби	123
<i>Нарушения и глоби</i>	123
<i>Установяване на нарушения и налагане на глоби</i>	124
Допълнителна разпоредба	125
Преходни и заключителни разпоредби	127
Промени в Търговския закон, приети във връзка със Закона за търговския регистър	181
Приложение 1. Списък на нормативните актове, посочени в коментара	183
Приложение 2. Закон за търговския регистър	199
Приложение 3. Наредба № 1 ОТ 14.02.2007 Г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър	231
Приложение 4. Наредба за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър	369
Приложение 5. Тарифа за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията (Извлечение)	373
Приложение 6. Устройствен правилник на Агенцията по вписванията	377
Приложение 7. Стратегия за създаване на Централен регистър на юридическите лица и на Електронен регистърен център на Република България	389

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АД	Акционерно дружество
АПК	Административнопроцесуален кодекс
ГПК	Граждански процесуален кодекс
ДВ	Държавен вестник
ЕГН	Единен граждански номер
ЕИК	Единен идентификационен код
ЕООД	Еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	Европейски съюз
ЕСГРАОН	Единна система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението
ЗЕДЕП	Закон за електронния документ и електронния подпис
ЗНА	Закон за нормативните актове
ЗТР	Закон за търговския регистър
ЛНЧ	Личен номер на чужденец
МПС	Моторни превозни средства
НВСДТР	Наредба № 1 от 14.02.2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър
НОИ	Национален осигурителен институт
НРНОДТРСП	Наредба за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път
НРРДУУ	Наредба за реда за регистрация на доставчиците на удостоверителни услуги
ООД	Дружество с ограничена отговорност
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПУДЦРОЗ	Правилник за устройството и дейността на Централния регистър на особените залози
ТЗ	Търговски закон

ПРЕДГОВОР

В почти всички държави – членки на Европейския съюз, са въведени или в момента се въвеждат системи за регистрация на търговците, които значително улесняват започването и извършването на търговска дейност, достъпа и разпространението на информация. Общото между тях, което позволява постигането на тази цел, е наличието на единни и централизирани бази данни, които предоставят възможност за получаване на информация в различни форми, включително по електронен път и през Интернет. В България идеите за реформи в тази сфера трудно си пробиват път и осъществяването им в практиката все още е предстоящо.

1. Модерните системи за търговска регистрация в Европа

В редица страни с развита пазарна икономика и утвърдени демократични институции се е утвърдила практиката на административно регистърно производство с централни електронни регистърни центрове. В повечето страни в преход, които не са предприели реформи, съществуват проблеми с водените регистри на юридическите лица, сходни с тези в България. Практиката от последните години показва, че тези проблеми се преодоляват с възприемането на съвременните модели за регистрация, като например в прибалтийските държави.

- **Администриране на регистрите**

В едни случаи администрирането на регистъра се извършва от специално създадена публична институция – юридическо лице на бюджетна издръжка, както в Естония и Латвия, като таксите, събирани за извършваните услуги, постъпват в бюджета. По-разпространена е практиката регистрите да се администрат от публична институция (държавна агенция) в рамките на изпълнителната власт, търговско дружество или друго юридическо лице със или без държавно участие, които се самоиздържат чрез събирането на такси, както в Дания, Норвегия, Финландия, Испания, Швеция, Великобритания и др.

- **Регистрация и предоставяне на информация**

Регистрацията на търговските дружества и другите юридически лица, подлежащи на регистрация, се извършва директно в съответния централен регистър (Дания, Норвегия, Малта, Литва, Швеция, Северна Ирландия, Норвегия и др.), в търговски регистри на местно равнище (Испания) или в местни подразделения на централния регистър (Белгия и Румъния), които обикновено съхраняват информацията на хартиен носител и задължително изпращат копие от нея в централната

електронна база данни, където тя бива обработена и въведена. В много случаи именно от този момент обстоятелствата се смятат за вписани по смисъла на търговските закони. Въведената в съответния регистър информация е публична и общодостъпна. Тя може да бъде предоставяна в различни форми в зависимост от предпочитанията на потребителя – стандартни справки и извлечения от регистрите (на хартиен или електронен носител), писма, копия от документи, по електронен път и т. н. В Норвегия например създаденият Централен координиращ регистър на юридическите лица обединява и предоставя информация за юридическите лица от различни официални регистри – на търговските дружества, на залозите върху движимо имущество, на дълговите споразумения, на отчетите на търговските дружества, на несъстоятелността и т. н. Всяко лице, регистрирано в Централния координиращ регистър на юридическите лица, получава организационен номер, който постепенно замества всички останали номера, под които то е регистрирано в други регистри. Обединяването на такова количество информация дава възможност за предоставяне на потребителите на извънредно широк кръг услуги – освен стандартизирани справки и копия от документи, може да се получава информация, класифицирана по зададен от потребителя критерий, както и статистически данни, обработени за специални цели или за посочени конкретни нужди.

- **Такси**

Заплащането на такси за различните видове услуги е уредено по различен начин. Най-често цялата вписана информация се предоставя свободно срещу заплащане (Великобритания, Норвегия, Швеция, Словения, Латвия, Румъния, Испания и др.). Държавните органи често са освободени от заплащане на такси. Обикновено информацията е достъпна и през Интернет.

Прегледът на установените добри практики показва, че централизираните електронни регистри дават възможност за рязко съкращаване на времето, необходимо за вписване (до няколко минути), намаляване на разходите и повишаване на сигурността.

2. Развитие на идеите за реформиране на търговската регистрация в България

Първоначално идеите за въвеждане на модерна система за търговска регистрация в България бяха развити от неправителствения сектор. Предложението за преминаване към опростена регистрация на търговски дружества по административен ред и към облекчен режим на сделки с недвижими имоти е формулирано за пръв път още през 1998 г. в Плана за действие срещу корупцията на антикорупционната инициатива *Коалиция 2000*¹.

¹ Вж. *Чисто бъдеще. План за действие срещу корупцията*, Коалиция 2000, С., 1998, стр. 26.

- **Концепцията за регистърна реформа**

Цялостна концепция за регистърна реформа чрез изграждане на Централен регистър на юридическите лица и Електронен регистърен център² бе разработена в периода 2001–2003 г. от експертна група на Центъра за изследване на демокрацията, която включваше изявени юристи, работещи в областта на търговското и гражданското право³, голяма част от които участваха и в работните групи на Центъра, подготвили правната рамка на особените залози и на електронния документ и електронния подпис⁴.

В процеса на работа бе извършен анализ на състоянието на регистърната система в България. Като основни нейни недостатъци бяха установени децентрализираното водене на търговските регистри в отделните 27 на брой окръжни съдилища и Софийския градски съд, преимуществено на хартия, липсата на връзка между фирмените отделения на съответните съдилища, паралелните регистрации, бавната, ненадеждна и непрозрачна процедура за вписване и получаване на информация, ненавременността и затрудненият достъп до информацията за търговските дружества и много други фактори, създаващи възможности за вписване на неверни обстоятелства или за невписване навреме на важни промени, което пък от своя страна можеше да осуети участие в търгове или сключване на договори, или да доведе до сключване на сделки с ненадлежни представители, до преповеряване в несъществуваща информация и т. н.

Извършено бе и проучване на чуждестранния опит в областта на изграждането и функционирането на модерни електронни системи за регистрация⁵. Експерти от работната група се запознаха с опита на Нор-

² Вж. *Възможности за създаване на Централен регистър на юридическите лица и Електронен регистърен център в България*, доклад на работната група по регистърната реформа към Центъра за изследване на демокрацията, Център за изследване на демокрацията, първо издание, С., 2003, и второ допълнено и преработено издание, С., 2004.

³ Сред тях са: д-р Силви Чернев, председател на Арбитражния съд при Българската търговско-промишлена палата; Борислав Белазелков, съдия във Върховния касационен съд; Стефан Кючуков, адвокат, Адвокатска кантора „Джингов, Гугински, Кючуков и Величков“; д-р Мария Йорданова, директор на Правната програма на Центъра за изследване на демокрацията; Димитър Марков, координатор на проекти в Правната програма на Центъра за изследване на демокрацията и др.

⁴ Законът за електронния документ и електронния подпис е от съществено значение за провеждането на регистърната реформа, тъй като създава възможност както за съществуващия Централен регистър на особените залози, така и за другите електронни регистри, чието създаване предстои, да осъществяват дейността по вписване и предоставяне на информация изцяло по електронен път.

⁵ През 2002 г. Центърът за изследване на демокрацията приключи работата по проекта „Съдебната реформа в България: възможности за развитие на модерна система за регистрация“, осъществен с подкрепата на Министерството на външните работи на Норвегия в рамките на Плана за действие за страните кандидатки за членство в Европейския съюз. В рамките на този проект бе подготвена първоначалната концепция за реформа в търговската регистрация в България.

вегия – една от държавите с най-модерните регистърни системи в Европа, и проучиха детайлно работата на Норвежкия централен регистър в Брьоносунд.

Отчетено бе мнението на бизнес средите, нестопанските организации и гражданите, както и на чуждестранните инвеститори като потребители, които определяха съществуващата регистърна система като неефективна, ненадеждна и недостатъчно прозрачна, а нерядко – и като сфера, белязана от нерегламентиран натиск и корупционни практики⁶. Тази концепция бе многократно дискутирана на различни форуми и бе представена както на министрите на правосъдието, на финансите и на икономиката, така и на бизнес асоциациите и през 2004 г. вече бе официално подкрепена от тях.

Концепцията за изграждане на Централен регистър на юридическите лица и Електронен регистърен център в България се основава на идеята за трансформация на регистрационните процедури от съдебни в административни и се основава на следните принципи:

- унифициране, стандартизиране и централизиране на водените регистри;
- евтина и бърза регистрация;
- опростени и сигурни процедури;
- електронни бази данни, публично достъпни през Интернет;
- уникален идентификационен номер за всяко лице.

Детайлно са обосновани три етапа на реформата:

Първи етап – създаване на Централен регистър на юридическите лица, който да съдържа регистрационните данни за всички юридически лица на частното право, учредявани чрез регистрация (без вероизповеданията, политическите партии и синдикалните организации), държавните предприятия и другите юридически лица на частното право, учредявани не по силата на регистрация, както и всички юридически лица на публичното право. Предложено бе Централният регистър на юридическите лица да бъде изграден от Агенцията по вписванията към Министерството на правосъдието и нейните поделения по места.

⁶ За това свидетелстват и данните от проучването „Корупция и антикорупция: гледната точка на магистратите“, проведено от Витоша Рисърч в периода 21 април – 20 май 2003 г. в рамките на Системата за мониторинг на корупцията на *Коалиция 2000*, в което респонденти бяха 454 съдии, прокурори и следователи от София. Самите съдии определят охранителните производства като онази част от гражданското производство, в която корупцията е най-широко разпространена. Наред с това съдебната регистрация натоварва излишно съда с дейност, която няма правораздавателен характер и може да се превърне в чисто административна процедура, която се извършва от централизирана агенция извън съдебната система.

Втори етап – създаване на Електронен регистърен център, който да обедини създадения Централен регистър на юридическите лица, съществуващия Централен регистър на особените залози при Министерството на правосъдието, както и водените регистри на неперсонифицираните образувания на частното право, които подлежат на регистрация по специални закони или разполагат със специална правоспособност.

Замисълът бе с осъществяването на този етап на реформата в един център да се съсредоточи информацията за лицата и предоставените от тях обезпечения, като се избегне ненужното дублиране на една и съща информация в различни регистри с произтичащия от това потенциал за грешки и несъответствия.

Трети етап – включване или свързване на други съществуващи и новосъздадени регистри (данъчните регистри, регистрите за МПС, ЕСГРАОН, бъдещия Централен имотен регистър и др.) към Електронния регистърен център.

В концепцията бе предвидено изграждането на Централния имотен регистър да се извършва паралелно и на по-късен етап да се включи в Електронния регистърен център, а в по-далечна перспектива – със създаването на Централен регистър на юридическите лица и впоследствие на Електронен регистърен център – постепенно на едно място да се събере цялата информация за лицата и имотите.

- **Правителствени актове**

В одобрения от Министерския съвет План за изпълнение на Стратегията за електронно правителство (11 март 2004 г.) бе включена отделна част за регистърната реформа. В нея бяха отразени голяма част от представените от Центъра за изследване на демокрацията предложения и бяха описани основните етапи на процеса, отговорните за тяхното осъществяване държавни институции и сроковете за реализирането им.

С правителствено решение от април 2004 г. беше създадена междуведомствена експертна група, която изготви Стратегия за създаване на Централен регистър на юридическите лица и на Електронен регистърен център на Република България. Работната група под председателството на министъра на правосъдието, включваща представители на всички заинтересовани министерства и на Центъра за изследване на демокрацията, подготви проект за стратегия, която в голяма степен възпроизведе основните моменти от представената концепция. Проектът за стратегия беше внесен за одобрение в Министерския съвет през октомври 2004 г. и бе приет с решение от 28.04.2005 г.

Основните етапи на регистърната реформа, формулирани в правителствената стратегия, следваха очертаните етапи в представеното предложение на работната група на Центъра за изследване на демокрацията:

- Подготовка и приемане на съответната правно-нормативна уредба;
- Мерки за технологично и кадрово осигуряване;
- Създаване и въвеждане в експлоатация на програмен продукт, изискванията към който се определят в съответния правилник;
- Подбор и назначаване на служители в Централния регистър на юридическите лица и местните регистърни бюра;
- Обучение на служителите за работа по новите процедури, в т. ч. специализирано обучение за работа с програмния продукт.

Според стратегията регистърната реформа следваше да приключи в много кратки срокове:

- Създаване на Централен регистър на юридическите лица (включително Централен електронен търговски регистър и регистър на кооперациите, Централен електронен регистър на юридическите лица с нестопанска цел, Централен електронен регистър на държавните и общинските предприятия, Централен регистър на другите частноправни субекти, учредени не по силата на регистрация и Централен електронен регистър на държавните учреждения) – срок м. март 2006 г.
- Електронен регистърен център, включващ посочените регистри – м. септември 2006 г.
- Включване и свързване на други регистри към Електронния регистърен център (включително Централния имотен регистър) – дългосрочно.

Изпълнението на дейностите, предвидени в правителствените документи, включително тези по Стратегията за създаване на Централен регистър на юридическите лица и Електронен регистърен център на Република България, бе просрочено по различни причини. Трудно е да се прецени в каква степен това се дължи на сложността на проблемите, на неразбирането на неотложността на извършване на реформите, на недоверието във възможностите на една нова административна процедура или на желанието да се запази едно статукво, облагодетелстващо само определени среди – една ограничена група фирмени съдии и съдебни служители, които не желаят да се лишат от един по-често малък, но редовен източник на нерегламентирани доходи, определена категория търговци и инвеститори, за които плащането на недължими суми е път да се получи по-бързо една дължима услуга или да се „узакони“ неправомерно или неизвършено действие.

Отлагането на правителствените решения за регистърна реформа доведе до технологична невъзможност за спазване на предвидените срокове, включително за подготовка и навременно приемане на правната рамка. Политическият спор за или против радикална реформа в системата

за регистрация на лицата в по-голяма или в по-малка степен се водеше и продължава да се води с юридически аргументи.

3. Законът за търговския регистър и подзаконовата уредба в България

В изпълнение на правителствената Стратегия за създаване на Централен регистър на юридическите лица и Електронен регистърен център на Република България бе разработен проект на Закон за търговския регистър, внесен в Народното събрание от Министерския съвет. Експерти на Центъра за изследване на демокрацията взеха участие в отделни етапи от неговата подготовка.

Законът за търговския регистър (ЗТР) бе приет от Народното събрание на 24 март 2006 г. и трябваше да влезе в сила на 1 октомври същата година⁷, т. е. непосредствено преди присъединяването на България към Европейския съюз. С неговото приемане в националното законодателство се въвеждат изискванията на Директива 68/151/ЕИО (Първа директива по дружествено право), изменена с Директива 2003/58/ЕО⁸. Законът е съобразен с всички изменения в Търговския закон, включително измененията от месец август 2005 г. във връзка с Доклада на Европейската комисия за съответствие на българското дружествено право с европейските изисквания.

Междувременно веднага след приемането на закона с Указ № 100 на президента на Република България той бе върнат за ново обсъждане в Народното събрание. Наред с положителната оценка за радикалната реформа в мотивите на президентското вето се съдържат възражения срещу редица разпоредби, които според президента „застрашават правната сигурност и възпрепятстват постигането на целите на закона“. Оспорените разпоредби се отнасят до:

1. Изискванията, въведени в чл. 20, ал. 1, на които трябва да отговаря длъжностното лице по регистрацията и по-конкретно това за не по-малко от 3-годишен юридически стаж;
2. Проверките, които извършва длъжностното лице по регистрацията по чл. 21, т. 1–8 и по-конкретно тази по т. 5, като непоставяща ясно изискване за проверка на законосъобразното осъществяване на заявеното за вписване обстоятелство (с позоваване на изискването за законосъобразност относно учредяването на капиталовите дружества, съдържащо се в чл. 10 от Директива 68/151/ЕИО, чл. 16 от Директива 78/855/ЕИО и чл. 14 от Директива 82/891/ЕИО) и

⁷ От датата на обнародване на Закона за търговския регистър – 25.04.2006 г., са в сила само § 2 и § 3 от преходните и заключителните разпоредби.

⁸ Вж. Директива 2003/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2003 година за изменение на Директива 68/151/ЕИО на Съвета относно изискванията за оповестяване по отношение на някои видове дружества.

негарантираща в достатъчна степен достоверността на вписванията в регистъра;

3. Процедурата за разглеждане на жалбите срещу отказите за вписване по реда на глава дванадесета „а“ от ГПК („Бързо производство“), към която препраща чл. 25, ал. 4, като неясна и правно неадекватна;
4. Възможността, предвидена в чл. 26, заявителят да подаде ново заявление за вписване на същото обстоятелство и при неизвършване на исканото вписване в предвидения по чл. 19 срок, като противоречаща на принципите на закона за бърза и евтина регистрация и опростена и сигурна процедура;
5. Премахването на обнародването на някои обстоятелства и актове в „Държавен вестник“ като източник на затруднения за гражданите и търговските субекти и като противоречащо на Директива 2003/58/ЕО относно оповестяването при капиталовите дружества.

Законът бе повторно приет от Народното събрание на 20 април 2006 г., като на възраженията, съдържащи се в президентското вето, бяха противопоставени следните аргументи:

По т. 1: Подобно е изискването в Закона за държавния служител и Единния класификатор за длъжностите в администрацията, според който за старши юриконсулт изискването е за 3 години юридически стаж, както и в Закона за съдебната власт, според който за районен съдия се изисква 2-годишен стаж.

По т. 2: И при съдебната регистрация съдът установява наличието на подлежащото на вписване обстоятелство въз основа на представени от молителя документи. Нещо повече, възможността регистърният съд да поиска от молителя съгласно чл. 428 от ГПК декларация относно истинността на фактите, твърдени от него в охранителното производство, е предвидена като задължение за заявителя в чл. 13, ал. 5 ЗТР, а отсъствието на такава декларация е основание за постановяване на отказ съгласно чл. 21, т. 6. Приема се, че обхватът на проверката, уредена в чл. 21, по същество си представлява предварителен административен контрол за законосъобразност относно подлежащите на вписване обстоятелства, който не нарушава, а съответства на цитираните от президента европейски изисквания.

По т. 3: Редът, по който следва да се разглеждат жалбите, е уреден в ЗТР, като е отчетена спецификата на регистърното производство спрямо исковите производства, които са предмет на Глава дванадесета „а“ от ГПК, а препращането се отнася само за сроковете, в които производството по обжалването следва да приключи, но не и за реда.

По т. 4: В съответствие с принципа за бързина на регистърното производство на заявителя е предоставена възможност да подаде ново заявление, когато той прецени, че за него е по-целесъобразно да подаде ново заявление вместо да изчака да бъде постановен отказ.

По т. 5: ЗТР предвижда еквивалентно общодостъпно оповестяване, каквото се изисква в цитирания чл. 3, ал. 4 от Директива 2003/58/ЕО.

Наред с това сред бизнес средите, юристите и в обществото все повече се налага мнението, че системата за оповестяване на регистрациите и вписваните обстоятелства чрез „Държавен вестник“, който излиза от печат едва два пъти седмично, вече не е в състояние да изпълнява своето предназначение. Все по-нарастващият обем от информация прави невъзможно както бързото и навременното обнародване, така и физическото проследяване на всички обявления в неофициалния раздел. Положението изглежда още по-обезкуражаващо, ако се налага обнародване на поправки на грешки и узнаването му.

Неколкократно поправян още преди внасянето и гласуването му в парламента, законът продължава да бъде оспорван или подлаган на съмнение в един или друг аспект. Наред с това забавеното приемане на подзаконовата уредба и липсата на готовност и осигуреност – техническа, административна и кадрова, включително от страна на Агенцията за вписванията, доведе до двукратно отлагане на влизането в сила на закона. След последното изменение на закона датата на влизането му в сила е 1 януари 2008 г. Междувременно се предприемат действия за внасяне на изменения в невлезлия в сила закон. Част от предложенията целят да се преодолеят някои очертаващи се проблеми⁹.

Подзаконовата уредба, макар и със закъснение, в по-голямата си част¹⁰ е приета и включва:

- Наредба № 1 от 14.02.2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър;
- Наредба за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път, с която се уреждат редът и начинът

⁹ Вж. Законопроект за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър, внесен в Народното събрание на 5 юни 2007 г. (вносители Камелия Касабова, Милен Велчев) (№ 754-01-77 от 05.06.2007 г., 40-ото НС) и оттеглен на 27.06.2007 г. В момента специална работна група при Министерството на правосъдието подготвя предложения за промени в закона, наредбите и тарифата с цел да се приемат преди 1 януари 2008 г. Тъй като към момента на подготовката на настоящото издание за печат тези предложения все още не са публични и не са оформени в проекти за изменение и допълнение на нормативната уредба, навсякъде в коментара се има предвид цитирания по-горе законопроект.

¹⁰ Все още не са приети наредбата по чл. 39, ал. 1 ЗТР за реда и условията за стимулиране на служителите на Агенцията по вписванията, както и вътрешните актове на агенцията, ~~на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен~~

път на държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и на лицата, осъществяващи публични функции (по смисъла на наредбата „лица, осъществяващи публични функции“, са лица или сдружения на юридически или физически лица, организационно обособени въз основа на закон, на които със закон е възложена публична функция за трайно задоволяване на обществени интереси от национално значение);

- Нов раздел Па „Такси, събирани по Закона за търговския регистър“ в Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията.

С това са поставени основите на правно-институционалната среда за изграждане на модерна система за регистрация. Техническата и особено кадровата осигуреност на Агенцията по вписванията (Служба по регистрация към Главна дирекция „Търговски регистър и регистър БУЛСТАТ“), която ще води и съхранява търговския регистър, обаче все още не е достатъчна, а планираните промени в правната рамка не са извършени. Без това да се извърши качествено и в срока до влизане в сила на закона, новата система няма да може са заработи успешно и да разкрие своите предимства.

Успешното въвеждане на новия търговски регистър ще облекчи започването и извършването на търговска дейност в България, ще повиши сигурността на договарянето, ще разтовари съществено окръжните съдилища и ще сведе до минимум непрозрачните зони в регистърното производство. Освен това електронизирането и централизирането на информацията ще позволи на България да участва в Европейския търговски регистър, в който понастоящем участват деветнадесет европейски държави, което би предоставило на страната допълнителни възможности за по-пълноценно и ефективно участие в европейския търговски оборот. По този начин България като държава – членка на Европейския съюз ще може да отговори и на изискването на Първата директива по дружествено право на ЕС, предвиждаща задължително въвеждане на електронно регистриране до 1 януари 2007 г.

*Мария Йорданова
Директор на Правната програма
на Центъра за изследване на демокрацията*

КОМЕНТАР НА ЗАКОНА ЗА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Глава първа ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда търговската регистрация, воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър, както и действието на вписванията, заличаванията и обявяванията в него.

Законът за търговския регистър (ЗТР) урежда няколко групи отношения, свързани с търговската регистрация, с воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър, както и с действието на вписванията, заличаванията и обявяванията в него. Необходимо е да се отбележи, че той не урежда пълно търговската регистрация, тъй като подлежащите на вписване обстоятелства и подлежащите на обявяване актове са уредени в Търговския закон (ТЗ). Той не съдържа и всички устройствени правила относно регистърния орган – Агенцията по вписванията, която е учредена със Закона за кадастъра и имотния регистър.

Основният предмет на закона е свързан с уреждането на процедурата по регистрация на търговците и търговските дружества като административна, която заменя досегашната съдебна процедура. Ядрото на закона са правилата на регистърното производство, които включват заявяването на обстоятелства и актове и правомощията на регистърния орган по воденето на търговския регистър и неговото съхраняване (пазене) – извършването на вписвания, заличавания и обявявания. Наред с регистърното производство законът урежда действието на вписването, заличаването и обявяването, доверието в търговския регистър и защитата срещу порочно вписване.

Особено внимание е отделено на достъпа до търговския регистър.

Определение

Чл. 2. (1) Търговският регистър е единна централизирана електронна база данни, съдържаща вписаните обстоятелства по чл. 4 и обявените актове по чл. 5, която се управлява от информационна система.

(2) За всеки търговец и клон на чуждестранен търговец се води отделно дело в електронна форма.

Нормата на чл. 2 е от изключително значение за организацията и работата на търговския регистър.

На първо място нормата установява законова дефиниция на понятието „търговски регистър“. Според тази дефиниция търговският регистър е единство от две различни по своята същност технологични явления –

електронна база данни и информационна система. Това означава, че законът разглежда търговския регистър само като електронен регистър – в него не може да се съхраняват хартиени документи. Дори когато се подават или представят документи на хартиен носител, същите се въвеждат в информационната система чрез снемане на електронен образ от тях (чл. 16, ал. 1). Постъпилите хартиени документи само се съхраняват от Агенцията по вписванията, но същите не стават част от търговския регистър (чл. 16, ал. 3). Поради тази причина по постъпилите хартиени документи не могат да се правят справки и не се издават удостоверения, освен в случаите на съдебен спор (чл. 16, ал. 3). Наличието на изцяло електронен търговски регистър предопределя и спецификата на начините на вписванията в него, начините на достъп, начина на съхранение и т. н.

Прави впечатление, че за понятията „база данни“ и „информационна система“, на основата на които е дефиниран търговският регистър, не са създадени законови дефиниции. Законодателят е преценил, че поради своята общоупотребимост тези понятия са придобили гражданственост и не е необходимо въвеждането на специални тълкувателни правила за тях.

По своята същност базата данни представлява съвкупност от структурирани или неструктурирани данни. Вътрешната организация на данните и взаимовръзката помежду им не са от значение. Когато данните са представени в цифров вид, т. е. във вид подлежащ на автоматизирана обработка със съвременни компютърни средства, базата данни е електронна. Законодателят борави с понятието „електронна“ единствено поради наложилото се в законодателството използване на това понятие (Закон за електронния документ и електронния подпис, Закон за електронната търговия, Закон за електронното управление и др.) и с оглед на възможността данните да се обработват с компютърни средства. Използването на понятието „цифрова база данни“ не би било съвсем адекватно от гледна точка на общоупотребимост, макар да е по-прецизно. От съществено значение е да се отговори на въпроса какво съдържат тези бази данни. Законът дава ясен отговор – вписаните за всички търговци обстоятелства и обявените актове.

Нормата поставя няколко въпроса, които следва да бъдат последователно разгледани. На първо място прави впечатление, че в текста се говори за въвеждане в базата данни на „обстоятелства“ и на „актове“. Под обстоятелства законодателят има предвид вписването на информация за определени факти, с настъпването на които материалният закон урежда настъпването на едни или други последици относно статуса на търговците – наименование на търговеца, стойност на капитала, имена на съдружниците, имена на управителите и т. н. Така вписването се извършва чрез последователно въвеждане в търговския регистър на информация за съответното обстоятелство. Въвеждането в регистъра на актове, подлежащи на обявяване (покани за свикване на общо събра-

ние, решение на общото събрание за намаляване на капитала и т. н.), трудно би могло да се разбере по отношение на воденето на хартиени регистри предвид на факта, че не е възможно да се „впише“ акт в тесния смисъл на думата. Може да се впише неговото съдържание. Поради тази причина смисълът на правилото, че регистърът „съдържа“ обявените актове, следва да се тълкува през призмата на чл. 22, ал. 3 – обявяването се извършва чрез пренасяне на информацията, която индивидуализира обявявания акт и неговото словесно съдържание в търговския регистър във формат, подлежащ на автоматизирана обработка. Така базите данни на търговския регистър ще съдържат вписани обстоятелства и съдържание на обявени актове.

В базите данни на търговския регистър се въвеждат не само информацията за подлежащите на вписване обстоятелства, информацията, която индивидуализира подлежащите на обявяване актове, и информацията за тяхното словесно съдържание, но също и документите, въз основа на които се извършват вписванията и обявяванията. Видно от правилото на чл. 16, ал. 1 заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, се въвеждат в информационната система чрез снемане на електронен образ от тях и приложените към тях документи. Така всеки има право на свободен достъп и до документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията (чл. 11).

Възможността да се съхраняват в базата данни на търговския регистър и самите документи (преобразувани в електронна форма чрез сканиране) е възможно именно благодарение на информационните технологии. В електронния свят няма значение в какъв текст, графичен, звуков или видеоформат една информация е обективирана – достатъчно е тя да е представена в цифрова форма, за да е възможно нейното съхранение и обработване в електронни бази данни. Това дава огромно преимущество на електронните регистри, както е търговският, да се съберат на едно място всички релевантни за статуса и живота на търговеца обстоятелства и актове.

В базата данни на търговския регистър се съхранява и списъка на запазените фирми (арг. чл. 35, ал. 2). Доколкото всеки може да запази фирма преди подаване на заявление за вписване, то следва в базите данни да се съхранява информация за запазените фирми. Правото на запазена фирма не би могло да се реализира, ако не е налице отразяване в базите данни на търговския регистър. Нещо повече, чл. 35, ал. 2 изрично визира, че запазването става чрез незабавно отразяване в търговския регистър на запазеното име по реда на постъпването на заявлението. Макар по отношение на информацията за запазените фирми да не може да се прилагат пряко правилата, които уреждат действието на вписването, заличаването и обявяването, както и доверието в търговския регистър (чл. 7–10), тя е част от търговския регистър, тъй като проверката за уникалност на фирмата, при първоначално вписване на търговец или при вписване на

промяна на фирмата му, се извършва както въз основа на информацията за фирмите на регистрираните търговци, така и въз основа на информацията за запазените фирми. Запазването на фирма създава права (приоритет) за заявителя, които са противопоставими на всички трети лица (регистрирани търговци, които желаят да променят фирмата си, и лица, които желаят да се регистрират като търговци или да учредят търговско дружество), след като са вписани в търговския регистър.

Друг въпрос, върху който следва да се обърне внимание, е, че базата данни на търговския регистър е единна и централизирана. Поставяне на изискването за единна база данни означава, че базата данни е една. Дори да се осигури едновременно съхранение за резервни нужди (backup) на базата данни за обезпечаване сигурността на търговския регистър (т. нар. репликиране или клонинг), това не прави базата данни неединна. При всяко отразяване в оригиналната база данни – източник, същата информация се репликира в реално време в резервната база данни, което предполага абсолютна идентичност. Репликираната база обикновено се държи на различен сървър и на различно географско място от оригиналната база данни и може да се въведе в експлоатация незабавно и без забавяне в случай на технически затруднения, отпадане на свързаността и т. н. При възстановяване на оперативността на оригиналната база данни се извършва в реално време възстановяване на идентичността и оригиналната база отново поема вписванията и обявяванията. Изискването базата данни да е централизирана пък създава гаранция за уникалност на вписванията, от една страна, и за поредност на вписванията по реда на постъпването на заявленията, от друга. Подробен коментар относно значението и същината на тези права е предложен в съответната част на коментара, по-долу. Тук само следва да бъде отбелязано, че ефектите от създаване на централизирана база данни са значими както от гледна точка на финансова ефективност, така и от гледна точка на улеснения и предимства по отношение на техническата поддръжка на информационната система. Единната база предполага и липса на възможност да се съхраняват едни и същи данни на различни места, както и дава възможност да се реализира правото на уникално име за цялата страна.

От особена важност е да се подчертае, че данните, съхранявани в базите данни на търговския регистър, следва да бъдат съобразени с изискванията към информационните обекти, вписани в регистъра на информационните обекти, воден от министъра на държавната администрация и административната реформа (чл. 45 от Закона за електронното управление). Това е необходимо за осигуряване на семантична оперативна съвместимост между информационните системи в администрациите с оглед изискванията на Закона за електронното управление.

Както вече бе отбелязано, търговският регистър е единство на база данни и информационна система, чрез която тази база данни се управлява. Логиката на законодателя е разбираема. В електронния свят самата

база данни не може да съставлява търговския регистър, защото макар тя да може да се извлече и да се обективира отделно от информационната система, то гаранция за осъществяването на правата на гражданите и сигурността на оборота е именно функционалността на информационната система, управляваща тези бази данни. Тази система трябва да обезпечи възможността за безпрепятствен и незабавен достъп до данните и да гарантира тяхната сигурност с оглед невъзможност от външни интервенции или случайно или умишлено увреждане на данните. Поради тази причина законодателят правилно разглежда търговския регистър като информационна система ведно с базите данни на вписаните за търговците обстоятелства, за заличаванията и за обявените актове.

Понятието „информационна система“ е дискусивно. То е видово понятие на понятието „система“ като съвкупност от взаимосвързани елементи, които произвеждат системен ефект, различен от ефекта, произведен от отделните нейни елементи. На тази база информационната система на търговския регистър може да се определи като съвкупност от взаимосвързани чрез електронно-съобщителни мрежи компютърни устройства, управлявани със софтуерни средства, осигуряващи сигурното управление, достъп и съхранение на база данни, съдържаща всички вписани обстоятелства и обявени актове относно статуса на търговците, както и документите, въз основа на които са извършени вписвания и обявяванията.

Изискванията към тази информационна система се уреждат от подзаконов акт – Наредба № 1 за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър, издадена от министъра на правосъдието (НВСДТР).

Наредбата съдържа редица изисквания към информационната система на търговския регистър, технически изисквания към базата данни (структурата на базата данни, какви данни в какви полета се въвеждат и т. н.) и кои лица при какви условия могат да извършват вписвания в регистъра.

Едно от най-важните изисквания към информационната система е начинът, по който ще се структурират базите данни. Така НВСДТР определя, че информацията се разпределя в партиди, а партидата се структурира в полета. Полетата следва да се попълват въз основа на заявление за запазване на фирма и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър (чл. 70 НВСДТР).

Наредбата урежда изискванията към систематизирането и организирането на информацията за всяко вписване, заличаване и обявяване. Така например с наредбата се установява изискването към информационната система да осигурява възможността за проследяване на историята на вписванията, заличаванията и обявяванията (чл. 65, ал. 4 НВСДТР).

Установяват се и правила по отношение на визуализацията на информацията, възможността за проследяване в хронологичен ред на вписванията и заличаванията, формиращи актуалното състояние на търговеца или клона на чуждестранния търговец към определена дата и назад във времето, както и за проследяване в хронологичен ред на всички обявявания към определена дата и назад във времето (чл. 71 НВСДТР).

В наредбата се съдържа и механизма за генериране на регистрационни номера – така при извършване на вписване, заличаване и обявяване търговският регистър генерира автоматично регистрационен номер, който отразява момента (дата, час, минута и секунда) на въвеждането на информацията в базата данни. Информационната система на търговския регистър следва да осигурява връзка между всяко вписване, заличаване и обявяване и регистрационния номер, под който то е извършено. Освен това тя следва да осигурява възможност за установяване кое длъжностно лице по регистрацията и в кой момент е извършило дадено вписване, заличаване или обявяване (чл. 72 НВСДТР).

Изискванията по отношение на информационната система на търговския регистър следва да се разпрострат в няколко направления.

На първо място съществуването на информационната система не може да е ограничено със срок (чл. 100 НВСДТР). Това означава, че с оглед развитието на информационните технологии тя също трябва да се развива. Единствено постоянното техническо осигуряване на търговския регистър ще даде възможност за сигурността на оборота и проследимост назад във времето на историята на търговеца, предвид установяване на законосъобразност на извършени действия и настъпване на съответни правни последици.

На второ място съществуването на информационната система не може да е ограничено във времево отношение – търговският регистър следва да работи непрекъснато през цялото денонощие независимо от наличието на технологични смущения, природни бедствия и т. н. Но дори и да има такива събития, то информационната система следва да осигури запазване интегритета и пълнотата на данните. Поради тази причина следва да се установят изисквания към начина на техническо осигуряване на данните – чл. 100 НВСДТР предвижда, че съдържащата се в търговския регистър информация следва да се съхранява едновременно на най-малко две места с различно географско разположение.

На трето място техническото осигуряване на търговския регистър трябва да става при ясно определени правила за информационна сигурност. Нарушаването на тези правила може да доведе до липса на доверие в регистъра, от една страна, но и до много сериозни последици за законните интереси на търговците и гражданите, от друга. Така чл. 101 НВСДТР предвижда, че Агенцията по вписванията следва да вземе под-

ходящи мерки за сигурност в съответствие с общоприети в международната практика стандарти, технически спецификации и препоръки, които осигуряват условия, при които обработваните и предаваните данни да не подлежат на неправомерен или случаен достъп и възпроизвеждане. Физическата защита на търговския регистър трябва да се осъществява чрез ясно определени физически бариери около техническите системи, в които се съхранява единната централизирана електронна база данни. Всички помещения, които се използват съвместно с други отдели и организации, трябва да са извън основния защитен периметър. Физически достъп до защитената част от помещенията на агенцията трябва да имат само надлежно овластени служители в съответствие с техните функционални задължения.

На четвърто място трябва да се установят правила относно лицата, които имат право да извършват промени на данните в регистъра и начинът, по който се извършва това. Въвеждането на данни трябва да се извършва само от надлежно овластени служители, а извършването на промени на данните за вписани обстоятелства, заличени вписвания, обявени актове и запазени фирми да не е възможно (чл. 102 НВСДТР).

На пето място, за обезпечаване на техническата сигурност на регистъра, техническото оборудване и използваните технологии трябва да отговарят на определени функционални изисквания. Те трябва да осигуряват проверка на целостта на обменяните съобщения, възможност за подписване на изпращаните съобщения, възможност за архивиране на служебните данни и електронното им подписване, възможност за поддържане целостта на съхраняваните и обменяните данни, възможност за управление на достъпа до данни за създаване подписа на агенцията, данни за удостоверението за усъвършенстван подпис, за списъците с прекратени удостоверения и за съхраняваните официални документи, възможност за съхраняване и използване на частните ключове на длъжностните лица по регистрацията и на другите лица, които имат право да оперират с регистъра с високо ниво на сигурност чрез използване на смарт-карта с парола или персонален идентификатор (PIN) и биометричен идентификатор (чл. 104 НВСДТР).

На последно място следва да се осигурят правила за сигурното и временно архивиране на базата данни на търговския регистър. Наредбата поставя изискване това да се извършва в края на всяка календарна година, като осигурява възможност за разчитане на съдържачата се в архивите информация (чл. 105 НВСДТР).

Предвид факта, че Агенцията по вписванията е част от административния апарат на държавата, то тя трябва да съобразява стандартите и политиките за съхраняването и архивирането на данните в информационната система на търговския регистър с установените общи нормативни изисквания за електронно управление в държавната администрация

и в Европейския съюз. Тези общи правила се установяват със Закона за електронното управление и подзаконовите актове по неговото прилагане.

Изискванията към информационната система по отношение на достъпа до търговския регистър следва да осигурят гаранция за свободен, безпрепятствен и постоянен достъп до вписванията и обявяванията. Поради тази причина Наредбата за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър установява технологичните изисквания към този достъп. Така чл. 107 НВСДТР установява, че търговският регистър е достъпен като минимум чрез Интернет страницата на Агенцията по вписванията. При технологичната готовност на агенцията следва да се осигурят и други начини за достъп. Информационната система трябва да осигурява възможност за извършване на справки и издаване удостоверения от търговския регистър от всяко работно място във всяко териториално звено на агенцията.

Изискванията по отношение на достъпа са от изключителна важност за оборота. Те могат да създадат косвени бариери и затруднения при осъществяване на правото на достъп на гражданите и организациите и по този начин да бъдат засегнати техните права и законни интереси. В тази връзка е вменено задължение на агенцията да осигурява визуализиране от централната страница за вход в търговския регистър на информацията за всички вписвания, заличавания и обявявания за деня в хронологичен ред по реда на извършването им. Информацията следва да е достъпна за определена дата, седмица, месец или избран от потребителя период не по-дълъг от един месец. Актуалното състояние на партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец следва да може да се прегледа към момента на проверката, както и да се установи състоянието ѝ към определена дата назад във времето (чл. 108 НВСДТР).

Информационната система на търговския регистър следва да отговаря на всички изисквания за оперативна съвместимост и операциона сигурност, установени към информационните системи на администрациите със Закона за електронното управление и в проекта на наредбата за информационна сигурност и оперативна съвместимост. Поради тази причина информационната система трябва да бъде сертифицирана за съответствие от акредитирани от председателя на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения проверители (чл. 56, ал. 1 от Закона за електронното управление).

Законът предвижда с нормата на чл. 2 за всеки търговец и клон на чуждестранен търговец да се води отделно дело в електронна форма. Трябва да се отбележи, че тази норма не е съвсем прецизна. В базите данни съхранените за търговеца обстоятелства, обявени актове и документи, въз основа на които са постановени вписванията, заличаванията и обявяванията са организирани по начин, който няма нищо общо със събирането на хартиени документи на едно място. Поради тази причина

понятието „дело“ не може да се използва в електронния свят, то е термин, присъщ единствено и само на хартиения свят.

Въпреки това идеята на законодателя е разбираема – организацията на визуализацията на вписаните за търговеца обстоятелства и обявени актове от базата данни да се визуализират систематизирано на едно място, което да създава удобство на лицата, които осъществяват достъп до търговския регистър.

Макар законът да не поставя изисквания по отношение на структурата на т. нар. електронно „дело“ Наредбата за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър прави това. Чл. 65, ал. 1 НВСДТР определя, че делото на търговец или клон на чуждестранен търговец представлява електронна партида, състояща се от две части – част „Вписани обстоятелства“ и част „Обявени актове“. В част „Вписани обстоятелства“ се съдържа буквено-цифрова информация в структуриран вид за вписаните обстоятелства и заличените вписвания относно търговеца или клон на чуждестранен търговец. За всяко вписване се съхранява в систематична връзка буквено-цифрова информация, съдържаща описание на електронните документи, доказващи съществуването на вписаните обстоятелства и електронен образ (електронно копие) на документите или самите електронни документи, доказващи съществуването на вписаните обстоятелства. В част „Обявени актове“ се съдържа буквено-цифрова информация в структуриран вид за обявените актове относно търговеца или клон на чуждестранен търговец. За всяко обявяване се съхранява в систематична връзка буквено-цифрова информация, съдържаща описание на обявените актове, текстът на обявения акт в буквено-цифров вид и електронния образ (електронно копие) на обявените актове или самите актове, когато са представени под формата на електронен документ. Информацията по партидите се систематизира и организира хронологично за всяко вписване, заличаване и обявяване с възможност за проследяване на историята на вписванията, заличаванията и обявяванията.

В самите партиди информацията се структурира в полета. В част „Вписани обстоятелства“ полетата се попълват въз основа на заявление, акт на съда и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър. Полетата се обединяват в групи, а групите се обединяват в раздели, изчерпателно посочени в чл. 66 от наредбата. В част „Обявени актове“ информацията също се структурира в полета, които се попълват въз основа на заявление, акт на съда и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър. Полетата са изчерпателно изброени в чл. 68, ал. 3 НВСДТР.

Списъкът на запазените фирми се състои от партиди за всяка една запазена фирма, като във всяка партида се съдържа буквено-цифрова информация в структуриран вид за извършеното запазване. Към всяка

партида на запазена фирма се съхранява в систематична връзка буквено-цифрова информация, съдържаща описание на електронните документи, въз основа на които е извършено вписването в списъка на запазените фирми и електронен образ (електронно копие) на документите, въз основа на които е извършено вписване в списъка на запазените фирми (чл. 69 НВСДТР). Информацията в партидата се структурира в полета, които се попълват въз основа на заявление за запазване на фирма и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър.

Отчитайки факта, че партидата се създава само за нуждите на визуализацията, в наредбата изрично е указано, че във всяко поле се визуализира последното извършено (актуалното) вписване, съответно обявяване. Когато е извършено заличаване на вписване, обстоятелството не се визуализира. Информационната система на търговския регистър трябва да осигури възможност за проследяване в хронологичен ред на вписванията и заличаванията, формиращи актуалното състояние на търговеца или клона на чуждестранния търговец към определена дата и назад във времето, и възможност за проследяване в хронологичен ред на всички обявявания към определена дата и назад във времето.

Водене и съхраняване на търговския регистър

Чл. 3. (1) Търговският регистър се води от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, наричана по-нататък „агенцията“.

(2) Търговският регистър се съхранява от агенцията по начин, който гарантира сигурността на съдържащата се в него информация.

(3) Агенцията осигурява автоматизирано подаване на информация за вписаните търговци, клонове на чуждестранни търговци и свързаните с тях обстоятелства и обявените актове в търговския регистър, на Националната агенция за приходите, както и на други субекти, определени със закон.

Законът за търговския регистър преурежда търговската регистрация от съдебна в административна. Административната структура, на която се възлага изграждането, воденето и съхраняването на търговския регистър, е Агенцията по вписванията при Министерството на правосъдието. С извеждането на производството за търговска регистрация от компетентността на съда и възлагането му на административен орган – Агенцията по вписванията, законодателят пристъпва към непосредственото изграждане на Централен регистър на юридическите лица като първи етап на изграждането на Електронен регистърен център в България, за което е приета стратегия на правителството. Създаването на Централен електронен търговски регистър и регистър на кооперациите е първият подетап в този процес, с който се цели да се създаде сигурна и прозрачна среда за започване и извършване на стопанска дейност, за надлежно сключване и изпълнение на договорите.

С тази промяна в организацията на регистъра се очаква акцентът в дейността на регистърния орган да не се поставя само върху попълването на регистъра с вярна и точна информация, но и върху осигуряването на лесен, свободен и бърз достъп до нея – задача, с която съдилищата не могат да се справят. Новият търговски регистър ще предоставя на публичния и частния сектор надеждна и навременна правно валидна информация.

Разпоредбата на ал. 2 е саморазбираща се, а тази на ал. 3 няма отношение към функцията по съхраняването (пазенето) на търговския регистър – извършването на вписвания, заличавания и обявявания. Тя се отнася до гарантирането на сигурността на регистъра и автоматизираното подаване на информация към държавни органи и има непосредствено отношение към електронното управление. Съществуването ѝ в този закон, особено след като приетият Закон за електронното управление влезе в сила, едва ли е оправдано.

Подлежащи на вписване обстоятелства

Чл. 4. *В търговския регистър се вписват търговци, клонове на чуждестранни търговци и свързаните с тях обстоятелства, за които е предвидено със закон, че подлежат на вписване.*

Подлежащите на вписване обстоятелства са тези особености на търговеца (и неговото предприятие), които търговският регистър има за цел да оповести. Те са център на регистърната дейност. С оглед на тях са уредени както задължението за вписване, така и неговите последици.

Вписват се обстоятелства не само относно лицата, които са търговци по българското право (и техните предприятия), но и такива, отнасящи се до клонове на чуждестранни търговци – чл. 17а ТЗ¹¹.

Самите търговци и клоновете на чуждестранните търговци не се вписват – предмет на вписването и в този случай са обстоятелства – придобиването на търговско качество на физическото лице, възникването на юридическото лице-търговец, учредяването на клон на чуждестранното лице.

¹¹ В процеса на подготовка и обсъждане на текстовете за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър се предлага да се създаде отделна норма, която да разпоредява, че в търговския регистър се вписват и европейските дружества (SE), европейските кооперативни дружества със седалище в Република България и подразделенията и клоновете в Република България на тези обединения и дружества, когато са със седалище в друга държава, както и свързаните с тях обстоятелства, за които е предвидено със закон или регламент на Европейския съюз, че подлежат на вписване, както и промените в тях. Това предложение произтича от Регламент (ЕО) № 2157/2001 на Съвета относно Устава на Европейското дружество (SE) и Регламент (ЕО) № 1435/2003 на Съвета относно Устава на Европейското кооперативно дружество (SCE), които имат пряко приложение и са част от действащото право.

Подлежащите на вписване обстоятелства се определят само с нормативен акт с ранга на закон. Преценката дали дадено обстоятелство подлежи на вписване или не, се прави от законодателя, а не от лицето, заинтересувано от вписването. В противен случай регистърът би се претоварил с обстоятелства, за които липсва обществен интерес да бъдат оповестявани, а за третите лица би се създавала тежест да проверяват регистъра и за такива обстоятелства¹². Правилото на чл. 4 отрича възможността обичайните норми да уреждат обстоятелства, които подлежат на вписване¹³. Вписването на обстоятелства по аналогия на закона следва да бъде подкрепено, стига да са налице предпоставките на чл. 46, ал. 2 от Закона за нормативните актове¹⁴.

Вписването на неподлежащи на вписване обстоятелства е нищожно и няма никакво правно действие – аргумент от чл. 491, изречение последно на Гражданския процесуален кодекс¹⁵.

Тъй като основната цел на търговския регистър е да осведоми третите лица за правното положение на техния съдоговарящ, на вписване подлежат известни, отнасящи се до предприятието правни последици (правни състояния)¹⁶.

Вписват се само действителни, настоящи обстоятелства, а не минали или бъдещи състояния¹⁷. Това е така, защото общественият интерес налага третите лица да могат да се информират за настоящото правно състояние на търговеца.

Подлежащи на обявяване актове

Чл. 5. В търговския регистър се обявяват актове, които се отнасят до търговците и клоновете на чуждестранни търговци, за които е предвидено в закон, че подлежат на обявяване.

Обявяват се само такива актове на търговците и клоновете на чуждестранните търговци, на които трябва да се даде публичност и които трябва да се оповестят.

По същите съображения, на които беше отделено внимание при вписването, законодателят е предвидил, че подлежащите на обявяване актове се определят само с нормативен акт с ранга на закон.

¹² Вж. коментара на чл. 7 ЗТР. Така Сталев, Ж. Българско гражданско процесуално право, С., 2004, с. 954.

¹³ Обратен Сталев, Ж. Търговски регистър, С., 1994, с. 58.

¹⁴ Така Сталев, Ж., цит. съч., с. 58.

¹⁵ Така Сталев, Ж. Българско гражданско процесуално право, С., 2004, с. 954. На същото мнение е и Велинов, Л. Ръководство по вписване в съдебен регистър, С., 2004, с. 33. Съдебната практика го следва стриктно – вж. мотивите към т. 3 от ТР 1-2002 – ОСГК.

¹⁶ Сталев, Ж. Търговски регистър, С., 1994, с. 63.

¹⁷ Пак там, с. 66.

Обявяването на неподлежащи на обявяване актове е нищожно и няма никакво правно действие.

Както при вписването, обявяват се само настоящи, а не минали или бъдещи актове.

Задължение за заявяване и представяне

Чл. 6. (1) Всеки търговец е длъжен да поиска да бъде вписан в търговския регистър, като заяви подлежащите на вписване обстоятелства и представи подлежащите на обявяване актове.

(2) Всяко лице, което е задължено да заяви вписване на обстоятелства или да представи актове в търговския регистър, трябва да извърши това в 7-дневен срок от настъпването на обстоятелството, съответно от приемането на акта, освен ако със закон е определен друг срок.

(3) Годишният финансов отчет за изминалата година се обявява в търговския регистър до 30 юни на следващата година.

В чл. 6 са уредени две задължения – задължение за вписване на подлежащи на вписване обстоятелства и задължение за представяне на подлежащи на обявяване актове.

Задължението за заявяване на обстоятелства за вписване се поражда едновременно с възникване на самото подлежащо на вписване правно състояние. Веднъж породено, това задължение подлежи на незабавно изпълнение.

Задължението е административноправно. То съществува по отношение на държавата и неговото неизпълнение се наказва по административнонаказателен ред – чл. 40–41 ЗТР.

Съдържанието на това задължение се свежда до извършване на заявяване за вписване, т. е. уведомяване на Агенцията по вписванията в предписана от закона форма, че определени подлежащи на вписване обстоятелства са се породили, съчетано с искане за удостоверяване. Това уведомяване е началното действие на производството за вписване. Следователно задължението за заявяване е задължение за извършване на едно публичноправно процесуално действие.

Задължението за заявяване за вписване е незаменимо. Единственият начин, по който това задължение може да се изпълни, е чрез извършване на заявяването. Затова задълженото лице не може да бъде мотивирано да го изпълни освен чрез налагане на принуда (налагане на глоби).

Това задължение е непрехвърлимо. Правоприемство не настъпва и в случай на смърт на задълженото лице. Наистина в случай на смърт на едноличния търговец неговите наследници са длъжни да заявяват за-

личаването му от търговския регистър. В тази хипотеза задължението възниква лично в тежест на наследниците, а не в качеството им на правоприемници. Те не могат да се освободят от задължението за заявяване, като докажат, че са се отказали от наследство на починалото лице. Не е налице приемство в задължението за заявяване и при прехвърляне на търговското предприятие – в тежест на новия принципал на предприятието възниква лично задължение.

Незаместимият характер на задължението обаче не изключва изпълнението му от представител – чл. 15, ал. 1 ЗТР. То няма строго личен характер.

Задължението за заявяване се погасява с изпълнението му. То се погасява и при прекратяване на онези правни последици, които е трябвало да бъдат заявени. Така, ако едно лице е било избрано за управител на дружество с ограничена отговорност, но преди вписването това лице е било освободено от длъжност от общото събрание и е бил избран нов управител, не е необходимо да се вписва освободеният управител.

Задължението за заявяване не се отнася до всички подлежащи на вписване обстоятелства. Липсва задължение за заявяване при онези обстоятелства, вписването на които е условие за действието на вписването. Конститутивните вписвания са факултативни. При тях интерес от вписването имат лицата, които искат да предизвикат правните последици от вписването. Затова на тях трябва да бъде предоставено да решат дали да предизвикат тези последици¹⁸.

Не съществува задължение за вписване за търговеца и в случаите, при които вписването е задължение на съда, прокурора или друг публично-правен орган – чл. 70, ал. 3, чл. 155, 252, ал. 1, т. 4–6, чл. 624 и др., освен ако законът урежда задължение за търговеца – чл. 30, ал. 1 и 2 ЗТР.

Не е налице задължение и когато законът изрично урежда вписването като право – така заинтересованият член на съвета на акционерното дружество може сам да заяви за вписване освобождаването си от съвета – чл. 233, ал. 5, акционери, които повече от 3 месеца притежават акции, представляващи поне 5 на сто от капитала, могат не по-късно от 15 дни преди откриването на общото събрание да представят за обявяване в регистъра – чл. 223а, ал. 2.

Всяко лице, което е задължено да заяви вписване на обстоятелства, е легитимирано да заяви вписването. Обратното не е вярно (вж. чл. 15 ЗТР).

Задължението трябва да се изпълни добросъвестно. Заявлението трябва да е редовно и да бъде придружено от всички надлежни докумен-

¹⁸ Пак там, с. 70.

ти. Подаването на нередовно заявление или на заявление, което е последвано от отказ, не е изпълнение на задължението. Инак всеки, който не иска да изпълни задължението за вписване, би направил едно нередовно заявление или би „пропуснал“ да представи някое доказателство, така че да получи отказ. В подобни случаи той би трябвало да отговаря не само административноправно, но и за вреди по отношение на лицата, които имат интерес от вписването, но не са легитимирани да го поискат – например напусналия съдружник.

Задължението за представяне на подлежащи на обявяване актове също има административно-правен характер. Неговото изпълнение се наказва по административнонаказателен ред – чл. 40-41 ЗТР.

Това задължение е самостоятелно и не бива да се смесва с представянето на писмени доказателства за заявените за вписване обстоятелства. Тези актове съдържат данни, които имат самостоятелен характер, поради което подлежат на обявяване.

И това задължение се поражда едновременно със съставянето на подлежащия на обявяване акт. Веднъж породено, това задължение също подлежи на незабавно изпълнение.

Изпълнението на това задължение също е началното действие на производството за обявяване.

Задължението за представяне на документ за обявяване също е незаемσιμο и непрехвърлимо. То няма обаче строго личен характер.

Всяко лице, което е задължено да представи актове за обявяване, е легитимизирано да извърши съответните процесуални действия. Обратното не е вярно.

Административноправното задължение трябва да бъде изпълнено в 7-дневен срок от настъпването на обстоятелството, съответно от приемането на акта, освен ако със закон е определен друг срок – чл. 6, ал. 2 ЗТР. Краткият срок е стимул за задължените лица да предприемат необходимите действия за вписването, съответно обявяването, колкото е възможно по-скоро. Това е необходимо с оглед целите на регистъра и действието на вписването, съответно обявяването. Срокът не е нито давностен, нито преклузивен. Нарушаването му не е пречка да се поиска вписване, съответно обявяване. Неспазването на срока има друга неблагоприятна за задълженото лице последица – ангажира се административнонаказателната му отговорност – чл. 40, ал. 1 ЗТР.

Правилото на чл. 6, ал. 2 ЗТР следва досегашното разрешение, уредено в чл. 4, ал. 3 ТЗ. Доколкото размерът на глобата е съществено завишен

(сравни чл. 40, ал. 1 ЗТР и чл. 284, ал. 2 ТЗ), следва да се помисли дали 7-дневният срок не е твърде кратък.

Едно от изключенията на общото правило на чл. 6, ал. 2 е уредено в ал. 3 на чл. 6. Годишният финансов отчет за изминалата година се обявява в търговския регистър не в 7-дневен срок от приемането му, а до 30 юни на следващата година – чл. 6, ал. 3 ЗТР. Срокът по чл. 6, ал. 3 е съобразен с чл. 40, ал. 1 от Закона за счетоводството, който е специалният закон, уреждащ изискванията на счетоводното отчитане на търговците. Този срок е сравнително дълъг. На търговците е необходимо време, за да изготвят и приемат годишните си финансови отчети след изтичането на финансовата година. Това положение важи с още по-голяма сила за търговците, които съставят консолидирани финансови отчети (срокът има сила и за тях). Нарушаването на срока по чл. 6, ал. 3 ЗТР има за последица налагането на глоба от 1500 до 3000 лева. Тази тежка административно-наказателна санкция трудно може да бъде обяснена освен с желанието да се събират глоби, поради което смекчаването ѝ е наложително.

Независимо че в ЗТР липсва правен режим, други закони уреждат задължение за представяне на подписи. Целта на това задължение е да накара лицата, които могат да задължават съответните търговци, да представят подписите си в търговския регистър, за да се позволи на третите лица да узнаят формата на подписа и да избегнат опасността от подправянето му. По правило задължението възниква в тежест на лица, които представляват търговеца пред третите лица.

Подписът на тези лица има и още едно значение – той изразява съгласието им по вътрешните им отношения с търговеца да го представляват. Те не са длъжни да приемат поръчката и затова не може да бъдат задължени да представят подпис, доколкото не са изявили отделно и изрично съгласието си да приемат поръчката. Ако тези лица са съдружници, те имат интерес от конститутивното вписване и затова трябва да бъдат задължени да представят образец от подписа си.

Представя се образец от подписа на: прокуриста (чл. 21, ал. 2 ТЗ); едноличния търговец (чл. 58, ал. 2 ТЗ); лице, което представлява събирателно дружество (чл. 79, ал. 3 ТЗ); неограничено отговорните съдружници в командитно дружество (чл. 103 ТЗ); управителя на дружество с ограничена отговорност (чл. 141, ал. 3 ТЗ); членовете на съвета на директорите, съответно на управителния съвет на акционерно дружество, овластени да представляват дружеството (чл. 235, ал. 3 ТЗ), ликвидатора (чл. 266, ал. 2 ТЗ); управителя на клон (чл. 17, ал. 3 ТЗ) и др.

Това задължение е административноправно. То е строго лично и може да бъде изпълнено само от задълженото лице. Задължението е незаематимо. В закона не е предвидена отговорност за нарушаването му. Този пропуск следва да бъде отстранен.

То се погасява с изпълнението му. Освен това, понеже е строго лично, то се погасява и при изгубване качеството на задълженото лице, което го обуславя.

Действие на вписването

Чл. 7. (1) *Вписаното обстоятелство се смята, че е станало известно на третите добросъвестни лица от момента на вписването. До изтичането на 15 дни от вписването то не може да се противопостави на трети лица, които докажат, че им е било невъзможно да го узнаят.*

(2) *Третите лица могат да се позоват на подлежащо на вписване обстоятелство, макар вписването още да не е извършено, освен ако закон изрично предвижда то да породи действие след вписването.*

Вписването в търговския регистър има различни последици. Новият закон не променя действието на вписването, уредено в ТЗ и ГПК, освен с оглед конкуренцията между последиците на вписването и обнародването, което отпадна като способ за оповестяване на третите лица¹⁹.

Изречение 1 на ал. 1 на чл. 7 урежда така нареченото оповестително действие на вписването. В името на сигурността на оборота законът цели да предпази третите лица от неизгодни за тях последици от незнание на факти, които са от значение за техните отношения с лицата, до които вписването се отнася. Затова законът въвежда оповестяване на тези факти чрез вписването им в търговския регистър. Веднъж вписани, тяхното узнаване от третите лица става възможно, тъй като регистърът е публичен – чл. 11 ЗТР. От деня на вписването вписаните обстоятелства се считат известни и на тези трети лица, на които те преди това не са били известни. Вписването в търговския регистър създава за третите лица тежестта да извършат проверка в регистъра относно вписаните обстоятелства, преди да сключат сделка или да извършат процесуално действие със или спрямо търговец. Иначе те действат на свой риск. Вписаното обстоятелство ще им бъде противопоставено от търговеца и от другите заинтересовани от вписването лица, до които вписването се отнася, макар че им е било неизвестно. От тази гледна точка оповестителното действие на вписването може да бъде окачествено като необорима презумпция за знание на вписаните обстоятелства²⁰.

Какви са субективните предели на оповестителното действие на вписването?

Оповестителното действие се отнася до третите лица. Най-общо трети лица са лицата, които трябва да търпят да им бъдат противопоставени неизвестните или невписани обстоятелства. Задължените да заявяват вписването лица (търговците и другите лица в предвидените от закона случаи – чл. 6, ал. 1 ЗТР) не са трети лица по смисъла на закона. Не са та-

¹⁹ След влизане в сила на ЗТР чл. 493, ал. 4 ГПК не се прилага за търговците.

²⁰ Вж. Сталев, Ж. Българско гражданско процесуално право, С., 2004, с. 958–959.

квива и лицата, които представляват лицата, които по закон представляват задължените да заявят вписването, както и лицата, които са страни във вписаните правни последици²¹. Членовете на търговските дружества са трети лица, освен ако участват в приемането на подлежащия на вписване правен акт. Тайният съдружник също е трето лице.

Оповестителното действие на вписването има смисъл само относно третите добросъвестни лица, тези, които не знаят за настъпването на подлежащото на вписване обстоятелство. Спрямо лица, които са недобросъвестни, обстоятелството се счита за известно по силата на тяхното знание и преди вписването.

На противопоставимостта могат да се позовават не всички лица, а лицата, които са заинтересовани от вписването²². Заинтересовани от вписването са самите търговци, както и лицата, които по силата на закон от свое име са заявители – например членовете на съветите на акционерното дружество в случаите по чл. 233, ал. 5 ТЗ. Заявителите, които са представители, не са заинтересовани от вписването лица, защото заявяват вписването в чужд интерес.

Оповестителното действие не важи в отношенията на третите лица помежду им, в отношенията между съдружниците или акционерите, между прокуриста и третите лица, както и между прокуриста и принципала²³.

Оповестителното действие на вписването важи в такива отношения между търговеца и другите заинтересовани от вписването лица и третите лица, за които е релевантно знанието (отношения, свързани с граждански оборот и граждански процес, но не и такива, възникнали от непозволено увреждане).

Оповестителното действие на вписването не може да придаде на вписаните обстоятелства правна сила, каквато те сами по себе си нямат. Ако дружество с ограничена отговорност впише в търговския регистър, че се представлява по съгласие на всички членове на колективен орган, какъвто не е уреден, това обстоятелство няма да може да бъде противопоставено на третите лица.

Оповестителното действие важи, ако вписаното обстоятелство е подлежало на вписване, фактът е съществувал²⁴ и вписването е действително. Нищожността на вписването (на административния акт на длъжностното лице по регистрацията или на техническото действие по удостоверяването) осуетява този негов ефект²⁵.

²¹ Сталев, Ж. Търговски регистър, С., 1994, с. 306.

²² Пак там, с. 291.

²³ Пак там, с. 292.

²⁴ Пак там, с. 297.

²⁵ Вж. Сталев, Ж. Българско гражданско процесуално право, С., 2004, с. 959.

Второто изречение на ал. 1 на чл. 7 смекчава ефекта на оповестителното действие. През първите 15 дни след вписването презумпцията за знание е оборима. Вписаното обстоятелство е противопоставимо на третите добросъвестни лица, но само ако докажат, че им е било невъзможно да го узнаят. Доказателствената тежест е върху третите добросъвестни лица. Оборването на презумпцията е трудно – необходимо е да се докаже, че третото лице не е имало достъп до интернет и му е било невъзможно да си осигури достъп – например настъпил е срив на комуникациите в мястото, където се е намирало, или срив в информационната система на Агенцията по вписванията. Правилото на чл. 7, ал. 1, изр. 2 е заимствано от чл. 3, ал. 5 на Първата директива по дружествено право.

Разпоредбата на чл. 7, ал. 2 възпроизвежда отменения чл. 4а от Търговския закон, който беше въведен през 2000 г. Тя транспонира в нашето право разпоредбата на чл. 3, ал. 7 от Първата директива по дружествено право.

Алинея 2 на чл. 7 включва в съдържанието си две правни норми.

Първата от тях е, че вписването няма конститутивно действие, освен ако закон изрично предвижда това. Конститутивни вписвания са уредени в чл. 67, чл. 140, ал. 4, чл. 231, ал. 4 ТЗ и др.

При конститутивните вписвания вписването е елемент от фактическия състав на подлежащото на вписване обстоятелство, така че преди вписването обстоятелството не настъпва и не поражда правни последици. Конститутивното вписване се въвежда, за да може по повод на вписването да се упражни контрол върху законосъобразността на важни юридически факти – учредяване на дружество, решение на общо събрание на дружество, и да се допусне да настъпят техните правни последици само ако тези факти са се развили законосъобразно. Затова с административния акт, допускащ конститутивно вписване, се изразява потвърждение на частноправния юридически факт.

За да настъпи конститутивното действие на вписването, е необходимо да са налице следните предпоставки. Трябва да се касае за такъв подлежащ на вписване факт, чиято правна важимост е обусловена от вписването, т. е. този факт трябва да не може да породи правни последици преди и освен чрез вписването. Фактът трябва да се е осъществил. Липсва конститутивен ефект, когато е вписано несъществуващо обстоятелство. Това е така, защото публичноправните елементи на смесения фактически състав с конститутивно действие имат значението на *conditio iuris*. Те обуславят настъпването на правните последици, но не ги определят по съдържание. Така например наличието на порок по чл. 70, ал. 1 ТЗ, който е основание за недействителност на търговско дружество, не може да се заздравя от вписването²⁶. Необходимо е да е извършено валидно

²⁶ Пак там, с. 961.

вписване. Нищожността на вписването е пречка за пораждаване на конститутивното действие. Не само нищожността на административния акт на длъжностното лице по регистрацията, но и нищожността на неговото удостоверяване води до непораждане на правното действие. Недопустимостта на вписването не засяга конститутивното действие²⁷.

Втората норма, включена в съдържанието на чл. 7, ал. 2 гласи, че третите лица могат да се позоват на подлежащо на вписване обстоятелство, макар вписването още да не е извършено. Тя допълва ал. 1 на чл. 7, която урежда оповестителното действие на вписването. Както вече се посочи, оповестителното действие на вписването важи за третите добросъвестни лица. След като търговецът може да се позове на настъпилото обстоятелство спрямо третите недобросъвестни лица и преди вписването, те също следва да могат да го противопоставят на търговеца. Третите лица не могат да се позовават на неписания, но настъпил юридически факт само ако действието на вписването е конститутивно, защото липсата на вписване е пречка юридическия факт да породи правни последици.

Действие на заличаването

Чл. 8. *Заличаването на вписването прекратява занаяд действието на вписването.*

Заличаването е вторично вписване.

Заличаването може да означава вписване на изменението или погасяването на съществуващо преди това и вписано в търговския регистър обстоятелство – например заличаване на едноличен търговец (чл. 60 ТЗ), заличаване на търговски представител (чл. 47, ал. 5 ТЗ), заличаване на прекратено поради ликвидация търговско дружество (чл. 273, ал. 1 ТЗ), заличаване на обявения в несъстоятелност търговец (чл. 735, ал. 2 ТЗ). Заличаване е налице и когато въз основа на влязло в сила съдебно решение се отстраняват от регистъра нищожни и недопустими вписвания, както и вписвания на несъществуващи обстоятелства (чл. 30, ал. 1 и 2 ЗТР). В литературата първата хипотеза на заличаване се нарича несъщинско заличаване, а втората – същинско заличаване²⁸. Несъщинското заличаване е удостоверяване, че съществуващите досега юридически факти и правоотношения за в бъдеще не съществуват. То е вписване на ново и подлежащо на самостоятелно вписване обстоятелство. Същинското заличаване предполага издаване на административен акт за отмяна на извършено преди това вписване. При него не се извършва ново и подлежащо на самостоятелно вписване обстоятелство.

²⁷ Така например от изчерпателно изброените в чл. 70, ал. 1 ТЗ основания за недействителност на търговско дружество може да се направи изводът, че дружеството няма да бъде недействително, ако вписването е недопустимо – например защото заявлението за вписване е било подадено от нелегитимирано лице или длъжностното лице се е произнесло, без да е било сезирано. В същия смисъл вж. Сталев, Ж. Търговски регистър, С., 1994, с. 319.

²⁸ Вж. Сталев, Ж. Търговски регистър, С., 1994, с. 253.

В литературата се приема, че несъщинското заличаване за разлика от същинското не изисквало по необходимост предшестващо вписване. Можело да се впише например заличаването на прокурист, независимо че прокуратата не била вписана²⁹. Това мнение не може да бъде споделено. Заличаване може да се извърши само по отношение на обстоятелство, което е вписано. Липсва правен интерес да се иска заличаване на невписано обстоятелство, защото липсата на вписване е пречка да се породят неговите последици.

Несъщинското заличаване се заявява от легитимирания заявител – чл. 15, ал. 1 и 2 ЗТР. Същинското заличаване се заявява от заинтересованото лице или прокурора – чл. 30, ал. 1 ЗТР.

Заличаването прекратява занаяпред действието на вписването. Правилото на чл. 8 има сила както при несъщинското, така и при същинското заличаване. При несъщинското заличаване нещата са ясни – касае се до вписване на изменение или погасяване на вписано обстоятелство. Затова действието на заличаването е *ex nunc*. Сигурността на оборота налага чл. 8 да се прилага и за същинското заличаване. В противен случай вписванията в регистъра губят смисъл. Интересът на добросъвестните трети лица трябва да бъде предпочетен пред порочното вписване.

От заличаването на вписването трябва да се отграничи поправката на грешки и непълноти в извършено вписване – чл. 27 ЗТР.

Действие на обявяването

Чл. 9. (1) *Обявяването дава публичност на обявения акт.*

(2) *Представените актове по чл. 5 се смята, че са станали известни на третите лица от момента на обявяването.*

За разлика от вписването, при което в регистъра се въвежда информация за определени обстоятелства, обявяването е пренасяне в регистъра на съдържанието на определени актове – чл. 22, ал. 2 и 3 ЗТР.

Обявяването осигурява публичност на обявения акт – чл. 9, ал. 1 ЗТР. Публичността ще бъде разгледана по-късно при тълкуването на други разпоредби от ЗТР – чл. 11, чл. 32–34.

Обявяването има още една последица, аналогична на оповестителното действие на вписването – обявените актове се смята, че са станали известни на третите лица от момента на обявяването – чл. 9, ал. 2 ЗТР. За разлика от вписването необоримата презумпция за знание, която чл. 9, ал. 2 урежда, се отнася не до обстоятелства, а до актове. На третите лица е противопоставимо не само представянето на акта в търговския регистър, но и неговото съдържание. Така, ако поканата за общото събрание

²⁹ Пак там, с.253.

на акционерите е обявена в търговския регистър (чл. 223, ал. 3 ТЗ), смята се, че акционерите са уведомени за всички елементи, които поканата съдържа – чл. 223, ал. 4 ТЗ.

Кръгът на третите лица е аналогичен на този по чл. 7, ал. 1 ЗТР.

Доверие в търговския регистър

Чл. 10. (1) Трети добросъвестни лица могат да се позовават на вписването, както и на обявяването, дори ако вписаното обстоятелство, съответно обявения акт, не съществува.

(2) Невписаните обстоятелства се смятат несъществуващи за третите добросъвестни лица.

Член 10, ал. 1 ЗТР урежда така нареченото обществено доверие на вписването и обявяването. Общественото доверие е последица, различна от оповестителното и конститутивното действие на вписването и оповестителното действие на обявяването.

Конфликтът между заинтересованите от вписването лица и третите добросъвестни лица, който е налице, когато вписаното обстоятелство не съществува, трябва да се разреши в полза на третите лица. Заинтересованото от вписването лице си е послужило с търговския регистър, за да противопостави на третите лица вписаните обстоятелства. От друга страна, понеже по правило е поискало вписването, то е в състояние да следи регистърното производство и да поиска поправка на грешката, след като я открие. Затова заинтересованото лице трябва да носи риска от вписването на несъществуващи обстоятелства³⁰.

Законът урежда фикция, която е функция от доказателствената сила на вписването. Тя е иманентно свързана с целия институт на вписването, замислен като основен и окончателен източник на достоверна информация за търговците. Без нея търговският регистър не би могъл да изпълнява тази своя основна функция.

За да възникне обществено доверие, е необходимо вписването да е валидно. Нищожното вписване не се ползва с обществено доверие. Третите добросъвестни лица не могат да се позовават на вписването на обстоятелство, което не подлежи на вписване или което е извършено въз основа на нищожен административен акт. Те действат на свой риск.

Вписаното обстоятелство не трябва да съществува. За да може обаче вписването да послужи като основание за доверяване, несъществуването на обстоятелството не трябва да личи от съдържанието на вписването. В тези случаи защитата на доверяването трябва да отпадне, защото отпада и неговото основание – привидността.

³⁰ Пак там, с. 358.

Ползва ли се с обществено доверие недопустимото вписване?

В литературата се поддържа, че ако вписването било поискано от не-легитимирано лице, то не се ползвало с обществено доверие³¹. Ако обаче вписването било поискано от недееспособен представител, правилото на чл. 10, ал. 1 ЗТР следвало да се прилага.

Тези изводи нямат опора в закона и не могат да бъдат възприети. Интересът на третите лица във всички случаи следва да бъде предпочетен пред този на заинтересованото лице. Затова недопустимото вписване също се ползва с обществено доверие. Този извод се налага и по аргумент за по-силното основание от чл. 10, ал. 1 ЗТР. Защото при недопустимото вписване вписаното обстоятелство съществува.

Общественото доверие ползва само третите добросъвестни лица. Както вече се посочи, трети лица са всички лица извън заявителите, техните законни представители и лицата, които са страни във вписаните правоотношения. Третите лица трябва да са добросъвестни. Те трябва да не са знаели истинското правно положение, когато са влизали в правоотношения с вписания търговец. Законът не защитава третите недобросъвестни лица. Те действат на свой риск.

За да се ползва от фикцията на чл. 10, ал. 1 ЗТР, третото лице трябва да се е доверило на вписването. Необходимо е представата за съществуването на вписаното обстоятелство да е мотивирало третото лице да сключи сделката или да извърши процесуалното действие.

Съдържанието на общественото доверие се изразява в това, че към недопустимото вписване или вписването на несъществуващо обстоятелство се прикрепват онези правни последици, които биха се породили от допустимото вписване или вписването на съществуващи и подлежащи на вписване обстоятелства. Третите лица могат да претендират техните отношения с лицето, до което вписването се отнася, да важат така, като че ли вписването е допустимо и вписаното обстоятелство съществува.

Алинея 1 на чл. 10 ЗТР създава възможност за доверяване върху вписването. Тя не представлява задължение за третото лице. То може или да се позове на вписването, или да разкрие неговата недопустимост или неистинност, като поиска да уреди отношенията си с вписания търговец с оглед на действителното правно положение.

Третите добросъвестни лица могат да се позоват на общественото доверие само спрямо заинтересованите от вписването лица. Както оповестителното действие, така и общественото доверие важи при отношения,

³¹ Пак там, с. 371.

породени от сделки или от процесуални действия, но не и от непозволено увреждане³².

В сравнение с ал. 2 на чл. 493 ГПК ал. 1 на чл. 10 ЗТР разширява обхвата на общественото доверие, като тази последица настъпва не само по отношение на вписаните обстоятелства, но и на обявените актове. Новото правило е оправдано – без него обявяването до голяма степен губи смисъл.

Алинея 2 на чл. 10 урежда друг аспект на общественото доверие на вписването – невписаните обстоятелства се смятат несъществуващи за третите добросъвестни лица.

Разпоредбата на ал. 2 на чл. 10 урежда ефект, обратен на оповестителното действие. Неизвестните и невписани обстоятелства били непротивопоставими на третите лица. По естеството си непротивопоставимостта била относителна недействителност³³.

Това мнение не може да бъде споделено. Алинея 2 на чл. 10 урежда последица, която е друг израз на общественото доверие.

Този извод се налага най-напред от буквалното тълкуване на ал. 2 на чл. 10. Текстът на разпоредбата на ал. 2 на чл. 10 е, че за третите добросъвестни лица невписаните обстоятелства се смятат несъществуващи, а не че за третите добросъвестни лица невписаните обстоятелства се смятат неизвестни. Той се потвърждава и от систематическото тълкуване на чл. 10, ал. 1 и 2, чл. 7, ал. 1 и 2 ЗТР. Правилото, че невписаните обстоятелства се смятат несъществуващи за третите добросъвестни лица, е включено в чл. 10 на ЗТР, който урежда общественото доверие, а не оповестителното действие. Тезата противоречи и на логическото тълкуване на ал. 2 на чл. 10. Защото, след като третите лица са добросъвестни, те по дефиниция не знаят, че обстоятелствата са настъпили. Какъв е смисълът тогава те да са относително недействителни?

Налага се изводът, че за третите лица невписаните обстоятелства се смятат за ненастъпили. Законът урежда фикция, която се отнася до обстоятелства, които подлежат на вписване. Третите лица трябва да са добросъвестни, т. е. да не знаят, че обстоятелствата са настъпили. Кръгът на третите лица и отношенията, до които фикцията на ал. 2 на чл. 10 ЗТР се отнася, са същите както тези по ал. 1 на чл. 10 ЗТР.

Поставя се въпросът дали ал. 2 на чл. 10 има действие и спрямо обявените актове. Положителният отговор трябва да бъде предпочетен. Той може да бъде изведен от систематическото тълкуване на ал. 1 и ал. 2

³² Пак там, с. 378.

³³ Вж. Сталев, Ж. Търговски регистър, С., 1994, с. 276. Така и Сталев, Ж. Българско гражданско процесуално право, С., 2004, с. 962.

на чл. 10. След като с обществено доверие се ползват обявените актове, необявените актове следва да са несъществуващи.

Публичност

Чл. 11. *Търговският регистър е публичен. Всеки има право на свободен достъп до него и до документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията.*

Сигурността в търговския оборот зависи изцяло от възможността гражданите и организациите да извършват бързи и надеждни справки за вписаните в регистъра обстоятелства и обявени актове относно търговците. Това е така, защото търговският регистър е първичен регистър – със самото пренасяне на информация за вписаното обстоятелство, съответно съдържанието на обявявания акт, възникват правни последици. Както е видно от коментара по чл. 7 и 9 самото вписване или обявяване се счита известно на третите лица от момента на въвеждането на информация за това в базите данни на търговския регистър. Интересите на обществото се защитават с осигуряването на достъп до търговския регистър от всеки.

Понятието публичност на търговския регистър дълго време се е разглеждало като осигуряване на възможност на гражданите за проверка в регистъра на вписаните обстоятелства и на документите, въз основа на които са извършени вписванията. Тази възможност обаче на практика не беше осигурена по безусловен начин. Самите регистърни книги рядко или въобще не се предоставяха на гражданите. Справки можеше да се правят по хартиените фирмени дела за преглед на решенията за вписванията по партидата и за преглед на документите въз основа на които са извършени вписванията. За да направят такава справка, гражданите трябваше да пътуват до деловодствата на окръжните съдилища, а в много случаи практиката на тези съдилища изискваше и да подават молби за достъп до регистъра. Достъпът беше свързан с чакане на опашки пред гишетата на съдебните деловодители. Поради тази причина в изключително редки случаи гражданите и търговците се възползваха от правото за достъп до регистъра и нерядко се случваше да договарят с неовластени лица или с несъществуващи фирми или пък да прибегват до нерегламентирани плащания за получаване на една или друга регистърна услуга. Интересите им страдаха, а поради това сигурността на оборота не беше обезпечена на нужното ниво. Държавата също претърпя огромни загуби от невнесени данъци от фирми фантоми. Поради самия факт, че е осигурено правото за достъп до регистъра обаче се считаше, че оборотът е защитен.

При един интензивен търговски оборот, когато ежедневно се сключват милиони сделки, повечето от които във виртуалната среда на Интернет, дори гарантирането на тази публичност едва ли вече е достатъчно за сигурността на оборота. Гражданинът може да си купи стоката и да за-

плати цената ѝ без въобще да напуска мястото, от което извършва това. Нима е оправдано да ходи до търговския регистър в съседния град или държава, за да направи справка дали търговецът, продаващ през електронния си магазин, е вписан? Едва ли. Решение на този проблем дават новите информационни технологии.

Именно поради развитието на информационните технологии се достигна до възможността за превръщането на търговския регистър изцяло в електронен. Това придава на концепцията за публичност на търговския регистър други измерения и разширява многократно кръга на лицата, които могат да направят справка в регистъра.

На първо място, практически всеки може да направи справка в търговския регистър чрез Интернет. Тук би се поставил въпросът дали достъпът до Интернет е достатъчно разпространен. Статистиката показва, че на практика почти всички търговски организации имат осигурена компютъризация и достъп до Интернет. Интернет е достъпен от практически всеки офис в България. Цената на Интернет за бизнес потребителите е сравнително ниска, осигурени са алтернативни достъпни начини за връзка – чрез телефонна линия (DIAL-UP, ADSL, ISDN), чрез радиосъоръжения (WiMAX, Wi-Fi), чрез кабел, чрез местни локални мрежи, сателитни връзки и т. н. Интернет е достъпен чрез почти всеки мобилен телефон. На практика във всички населени места, градове и по-малки селища има доставка на Интернет. Това означава, че на практика 100 % от бизнес потребителите имат възможност за достъп до търговския регистър. За домашните потребители разпространението на Интернет е също широко. Вече много голяма част от активното население има достъп до мрежата. По последни статистически данни Интернет се ползва от близо 36 % от активното население. Конкуренцията на съвременните телекомуникационни оператори даде възможност практически на всеки, който ползва телефон, кабелна телевизия или мобилен телефон да има достъп до мрежата. Множество интернет-клубове функционират в абсолютно всеки квартал. Национални телефонни номера за достъп до интернет по телефон са обявили повечето доставчици. Безплатен безжичен достъп има осигурен във всеки университет и сградите на по-големите учреждения. В процентно съотношение практическа възможност за проверка и достъп до електронния търговски регистър ще имат няколко десетки пъти повече потребители.

На второ място, отпадането на публикуването в Държавен вестник на редица факти и актове, които имаха значение за статута на търговеца, и събирането на едно място на всички вписвания и обявявания създават много по-голяма прозрачност за дейността на търговеца и оттам за сигурността на оборота. В тази връзка осигуряването на достъп до търговския регистър с възможност на всяко лице да направи справка за вписано обстоятелство или обявен акт изпълва с друго съдържание понятието „публичност“ на регистъра. В досегашния режим практиката показва, че

за публикуване в Държавен вестник на обяви, свързани със статута на търговците, се чакаше с месеци, а решенията на съдилищата за вписване на обстоятелства се бавеха и с години. Това понякога блокираше нормалната търговска дейност. Същевременно лицата, които имаха абонамент за Държавен вестник, бяха по-малко от 5 % от активното население. Динамиката на търговския оборот едва ли можеше вече да разчита на тези реалности. С възможността за свободен достъп до търговския регистър публичността на регистъра придава практически измерения на това понятие предвид много по-широкия кръг лица, които биха имали достъп, предоставянето му неопределено от ограничения и възможността на едно място – по партидата на търговеца – да се отразяват всички релевантни за правото вписвания и обявявания. Тази публичност създава стабилитет за оборота и сериозна защита на интересите на гражданите.

На трето място следва да се отбележи, че достъпът до регистъра е свободен. Понятието „свободен достъп“ следва да бъде внимателно анализирано. Като е използвал това понятие, законодателят е имал предвид да се осигури достъп до търговския регистър, който е необременен от каквито и да е процедурни или технологични ограничения, затруднения или финансови условия. Така например недопустимо е да се установява регистрационен режим и гражданите да получават специални потребителски имена и пароли за достъп до регистъра. Недопустимо е също така въвеждането на ненужни изисквания за технологии или завишени изисквания за идентификация или автентификация – например използване на електронни подписи, криптографски техники или др. под. Не би могло също да се поставят ограничения за времето на потребителските сесии за достъп до регистъра. Всеки може да прави неограничено справки и да разглежда партидите на търговците и вписваните в тях обстоятелства и обявени актове. Ограничения не могат да се поставят и по отношение на комуникационната свързаност – недопустимо е да се поставят изисквания към скоростта за пренос на връзката на ползващия достъпа. Свободният достъп предполага същият да е незабавен и неограничен и във времево отношение. Така достъпът не може да се ограничава в рамките на работното време на агенцията или в почивните дни, а трябва да е постоянен, денонощен и целоседмичен. Не на последно място достъпът следва да е безплатен. Извън услугите по чл. 12, ал. 1 и 2 възможността за осъществяване на справки в регистъра не може да се предоставя срещу заплащане. Това се отнася не само по отношение на извършване на справки по партидата на търговеца относно вписаните обстоятелства и обявените актове, но и по отношение на всички документи, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията.

Публичността в така очертаня нов контекст означава, че достъпът следва да се осигури чрез публичностъпна технология. Такава технология представлява уеб-базирания он-лайн достъп чрез Интернет страницата. Това, разбира се, не пречи на агенцията да осигури и други начини в зависимост от технологичната си готовност – напр. през мобилен

телефон (WAP достъп), през автоматична телефонна система за анализ на говор и синтез на глас и т. н. Агенцията следва да осигури като минимум визуализиране от централната страница за вход в системата на търговския регистър на информацията за всички вписвания, заличавания и обявявания за деня в хронологичен ред по реда на извършването им. За удобство на потребителя информацията следва да е достъпна за определена дата, седмица, месец или избран от потребителя период не по-дълъг от един месец.

Такси

Чл. 12. (1) *За вписване в търговския регистър, издаване на удостоверение, за запазване на фирма, както и за предоставяне на базата данни, се заплаща държавна такса по тарифа, одобрена от Министерския съвет.*

(2) *Агенцията предоставя специализирани услуги за автоматизиран достъп до търговския регистър срещу такса по тарифата по ал. 1.*

(3) *Достъпът до търговския регистър по служебен път на държавните органи, органите на местно самоуправление и местна администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, е безплатен. Редът и начинът за осъществяването му се уреждат с акт на Министерския съвет.*

Разпоредбите на чл. 12, ал.1 и 2 ЗТР установяват обхвата на т. нар. „платени“ административни услуги, предоставяни от Агенцията по вписванията във връзка с дейността ѝ по воденето и достъпа до търговския регистър. Конкретизирането на размера на държавните такси е делегирано на Министерския съвет. Същият с изменение от месец декември 2006 г. на Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията (Тарифата), е установил размера на таксите, свързани с търговския регистър.

Текстът на ал. 1 на първо място установява, че се дължи държавна такса за вписване в търговския регистър. Размерът на таксата не е един и същ за всички възможни вписвания на обстоятелства в търговския регистър. За всяко различно вписване е установена различна по размер такса (чл. 16а от Тарифата). Нормата не разкрива особености, но прави впечатление липсата на изрично изискване за заплащане на такса за обявяване на актове в търговския регистър. Този пропуск на законодателя не следва да се абсолютизира. По своята същност обявяването е също въвеждане в базата данни на търговския регистър на нова информация. Поради тази причина няма пречка в Тарифата да бъде установена специална такса за обявяване. Това Министерският съвет е и направил в чл. 16б от цитираната Тарифа. De lege ferenda е препоръчително нормата да бъде прецизирана, като бъде добавено изрично и обявяването като услуга, за която се дължи държавна такса.

Установяването на такса за издаване на удостоверение също е оправдано предвид факта, че официалното удостоверяване на факти за нали-

чието или липсата на вписани обстоятелства или обявени актове в търговския регистър изисква консумиране на времеви ресурс човековреме за направата на съответната справка (особено за липсата на вписано обстоятелство, съответно обявен акт), от една страна, и възможността за ангажирането на отговорността на агенцията за невярно удостоверяване, от друга. Буди недоумение обаче установяването в Тарифата на такса за издаване на удостоверение пропорционално на броя страници. Този модел вероятно е заимстван от стария модел за определяне на държавни такси при работа с хартиени документи. При наличието на информационна система, която автоматично или с човешка намеса генерира удостоверение, което може да бъде отпечатано на хартиен носител, има известна логика установяването на такса на страница предвид разходите за хартия, но тази такса би трябвало да се съобрази именно с тези разходи (предвидената в чл. 16г от Тарифата такса в размер на 5 лв. за първа страница е разумна и е разходоориентирана, но таксата по 2 лв. за всяка следваща страница е несъразмерно висока и би следвало да се редуцира до няколко стотинки за всяка следваща страница). За издаването на електронни удостоверения обаче определянето на такса на страница е лишено от смисъл, защото практическо значение за броя на страниците на електронния документ няма. Поради тази причина определянето на таксите по този начин е неоправдано и не почива върху модел за разходоориентираност, който би следвало да намери приложение по отношение на всички такси, свързани с търговската регистрация. Наред с това е препоръчително да бъдат въведени и отделни такси за преписи от документи, предоставяне на копия от документи и писмени справки. Такива не са споменати изрично в чл. 12 и не се предвиждат в Тарифата, но агенцията не би могла да откаже предоставянето на тези услуги. Спорен е въпросът какви такси ще следва да се заплащат. Ако споменатите услуги се приравнят на услугата „издаване на удостоверение“ би следвало да се заплаща таксата по чл. 16г от Тарифата, чийто размер би бил още по-необосновано висок. Поради това е наложително отстраняване на допуснатия пропуск и внасяне на предложените корекции по възможност преди влизането на закона в сила.

Интерес представлява установяването за първи път в производство по търговска регистрация на заплащането на държавна такса за запазването на фирма като административна услуга, предоставяна от Агенцията по вписванията. В досегашния режим на търговската регистрация такава услуга практически не се предоставяше от съдилищата. Запазването на име представляваше информационна услуга, предоставяна от „Информационно обслужване“ АД. Същото издаваше частен удостоверителен документ, който се ползваше с доверието на съдебната система, предвид факта, че „Информационно обслужване“ АД по възлагане на Висшия съдебен съвет осъществяваше разработването и поддържането на информационните системи за търговска регистрация на окръжните съдилища. Сега предвид въвеждането на услугата „запазване на фирма“ като специ-

ална административна услуга, предоставяна от агенцията, правилата за режима на запазването на фирми придобиват регулираност и яснота.

Новост в предоставянето на услуги от Агенцията по вписванията, съответно рефлектиращо върху заплащаните от гражданите и организациите такси, е въвеждането на държавна такса за предоставянето на цялата база данни на търговския регистър. Тази разпоредба е в унисон с цялата уредба в Европейския съюз за достъп до обществена информация и повторно използване на информация от общественния сектор и е доразвитие на концепцията за публичност и достъпност на търговския регистър. Идеята е да се осигури възможност на гражданите и организациите чрез частната си инициатива да получат и ползват цялата база данни за собствени нужди или да предоставят услуги с добавена стойност. Така например ако една организация предвид установените от нея правила за информационна сигурност ограничава достъпа до Интернет за използваните от нея вътрешни информационни системи, а се налага да ползва данни от търговския регистър, сега ще може след като заплати съответна държавна такса да получи базата данни на търговския регистър с всички вписвания и обявявания и да го ползва за собствени нужди. Все така едно търговско дружество, което желае да интегрира информация за търговската регистрация в разработван от нея продукт ще може да закупи базата данни и да предостави на потребителите услуги с добавена стойност. По аргумент за по-силното основание, при искане на заинтересовани лица агенцията би могла при наличие на технологична възможност и липса на технологични затруднения и пречки да предоставя и части от базата данни на търговския регистър в структуриран или неструктуриран вид. В тези случаи обаче ще се заплаща държавна такса за предоставяне на цялата база данни.

Агенцията по вписванията може да осигурява специализирани услуги за автоматизиран достъп до търговския регистър. Понятието „автоматизиран достъп“⁶ идва да покаже, че тази услуга е различна и представлява отклонение от установения за всички лица достъп, който осигурява безплатно извършване на справки и преглед на вписванията и обявяванията в търговския регистър он-лайн през интернет-страницата на регистъра и по други начини, установени за всички потребители. Автоматизираният достъп за осъществяване на справки се състои във възможността за осигуряване на връзка между информационната система на заинтересованото лице и информационната система на търговския регистър, така че при подаване на заявки за извършване на определена справка от информационната система на потребителя, тази справка следва да се поеме и обработи без човешка намеса от системата на търговския регистър и също така без човешка намеса да върне отговор, разбираем за системата, търсеца информацията. Така например информационната система на една банка, с която работят много служители от цялата страна, може за откриване на банкова сметка на нов клиент да отправя автоматизирано запитване до Агенцията по вписванията относно актуалното състояние

на клиента и след получаване и обработване на данните автоматично да осигурява откриването на сметката, без банката да изисква от клиента доказване на актуално състояние.

За да се осигури такава функционалност, агенцията следва при определена степен на технологична готовност да разработи специални интерфейси и да установи стандарти, при които заявките могат да постъпват, да се обработват и да се изпращат към търсещите системи. Тези интерфейси и стандарти трябва да осигуряват съответната степен на информационна сигурност, за да не се допуснат външни злоумишлени интервенции спрямо интегритета на базите данни на търговския регистър. Тези стандарти и интерфейси следва да бъдат определени от изпълнителния директор на агенцията, освен ако не се установяват задължителни стандарти за всички информационни системи в администрацията.

Какви услуги за автоматизиран достъп могат да се предоставят срещу заплащане на такса? Законът не поставя ограничения. Обхватът им зависи изцяло от технологичната готовност на агенцията, а начинът на извършването на справки не трябва да надхвърля начините по чл. 32, ал. 2 и 3. Така например би могло да се предоставят услуги за автоматизирано подаване на информация за вписани обстоятелства, заличени вписвания и обявени актове по партидата на определен търговец, за автоматизирано подаване на информация за всякакви нови вписвания, заличавания и обявявания, за предоставяне на информация от партидите с друга подредба (по правна форма на всички търговци, по азбучен ред и др.), за автоматизирани заявки за справки в обхвата по чл. 32 и т. н.

Таксата може да е определена като абонамент, като сума се дължи за подаване на информация за всяко вписване, заличаване и обявяване. Няма правна пречка да се установи минимален предплатен лимит за ползване на услугите за определен период от време (чл. 16е от Тарифата).

Алинея 3 на чл. 12 урежда една особена хипотеза за достъп до търговския регистър, а именно достъпът по служебен път. За разлика от общия достъп субектите, които имат право на служебен достъп, са единствено държавните органи, органите на местно самоуправление и местна администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция. По отношение на последните лица, законът има предвид лицата или сдруженията на юридически или физически лица, организационно обособени въз основа на закон, на които със закон е възложена публична функция за трайно задоволяване на обществени интереси от национално значение. Такива биха могли да бъдат например нотариусите и Камарата на нотариусите, частните съдебни изпълнители и Камарата на частните съдебни изпълнители, Висшият адвокатски съвет, Централният депозитар и други лица и организации, които осъществяват такива функции, които по правило попадат в правомощия на държавата, но въз

основа на закон са делегирани на частни или обществени лица или организации.

Правото на безплатен служебен достъп е един от основните принципи на електронното управление и реформата в администрацията за по-добро административно обслужване на населението. След като държавен орган (първичен администратор на данни) веднъж е събрал или създал данни за гражданин или организация, другите държавни органи, организации, предоставящи обществени услуги и лица, осъществяващи публични функции, нямат право да изискват от гражданина повторно представяне или доказване на тези данни, а са длъжни да ги съберат от първичния администратор на данни. Агенцията безспорно се явява такъв първичен администратор на данни относно вписването в търговския регистър търговци или клонове на чуждестранни търговци. Като правило събирането (поискването) на данните следва да става по служебен път, в автоматизиран режим, чрез използване на информационните технологии. Законът за търговския регистър въвежда за първи път тези основни принципи с разпоредбите на чл. 12, ал. 3 и чл. 23, ал. 4 още преди установяването с нормативен акт на тези принципи за целия държавен апарат.

Изричното указване в нормата, че достъпът по служебен път е безплатен, може да доведе до неправилно тълкуване, предвид общото правило на чл. 11, че общият достъп до търговския регистър също е свободен и поради това също безплатен. Нормата на ал. 3 на чл. 12 следва да се тълкува във връзка с ал. 2. Нормата не визира хипотезата, при която държавните органи, органите на местно самоуправление и местна администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, ще ползват безплатен достъп он-лайн или чрез друг интерфейс, осигурен за всички лица – те ще се ползват от тази възможност без необходимост от нарочна норма в този смисъл. Идеята на законодателя е била по ясен начин да укаже, че за органите на местно самоуправление и местна администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, достъпът ще е безплатен и тогава, когато се осъществява чрез специални интерфейси за автоматизирано подаване на заявки до търговския регистър и получаване на отговори на тези заявки.

Редът и начинът за осъществяването на служебния достъп е предвидено да бъде уреден с акт на Министерския съвет. С ПМС № 304 от 14.11.2006 г. е приета специална Наредба за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път (НРНОДТРСП). Същата ще влезе в сила от дата на влизане в сила на закона.

От изключителна важност е да се отбележи, че правото на достъп по чл. 12, ал. 3 не е неограничено. Този достъп може да се ползва от лицата по чл. 12, ал. 1 само за техните нужди и с оглед осъществяването на вмe-

нените им със закон компетенции. Получената информация не може да се предоставя възмездно или безвъзмездно на трети лица, нито е допустимо прехвърлянето на правата за служебен достъп на лица извън кръга на изрично визираните в нормата. Освен изложеното, достъпът е ограничен и по отношение на вписаните в търговския регистър обстоятелства, респ. обявени актове. Ясно е, че не би могло Агенцията по вписванията да осигурява достъп до всички обстоятелства и данни, които съхранява в базите данни на информационната си система, като например имена на заявителите, техни лични данни, представителна власт и други, които не са свързани с вписването в търговския регистър обстоятелства или обявявани актове. В този смисъл ще важат всички правила и ограничения на специалните закони, въвеждащи особени правила за събиране, обработка и предоставяне на информация, като например Закона за защита на личните данни (вж чл. 2, ал. 2 НРНОДТРСР).

Както беше посочено, достъпът по служебен път е автоматизиран. Това означава, че информационната система на държавния орган, на органа на местно самоуправление, съответно на лицето, упражняващо публична функция, следва да отправя автоматизирани формализирани заявки през определен интерфейс и при наличие на он-лайн свързаност с информационната система на Агенцията по вписванията, съответно автоматизирано обработване на заявката от информационната система на агенцията, извличане на желаната информация от базата данни на търговския регистър, връщане на отговора до отправилото заявката лице и обработката на отговора. В тази връзка следва да се има предвид, че е необходимо да има определен брой видове заявки за вписани обстоятелства или обявени актове, които може да обслужи агенцията. Тези видове се определят от чл. 32, ал. 2 от ЗТР, а именно: справка по име, фирма или единен идентификационен код (ЕИК) на търговеца или клона на чуждестранен търговец, справка по име, съответно фирма, или ЕИК на съдружник или едноличен собственик на капитала и справка по име, съответно фирма, или ЕИК на член на органи на юридическо лице – търговец.

Доколкото автоматизираните заявки са формализирани и могат да съдържат искане за представяне на информация за едно или няколко вписани обстоятелства, съответно обявени актове в партидата на съответния търговец или клон на чуждестранен търговец, то такива справки също биха били допустими по аргумент за по-силното основание от чл. 32, ал. 2 ЗТР във връзка с ал. 3. Заявката, разбира се, следва да съдържа ЕИК, в противен случай не би могла да бъде обслужена.

Осъществяване на служебен достъп и извършване на автоматизирани заявки за информация, съхранена в списъка на запазените фирми в търговския регистър, също е допустимо, доколкото списъкът е част от базата данни на търговския регистър. Видовете формализирани заявки за справки от регистъра обаче също не могат да бъдат неограничен брой.

Наредбата за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път в чл. 4 е ограничила видовете заявки до три: заявка за получаване на справка по азбучен ред на всички вписани фирми, заявка за получаване на справка по хронологичен ред на извършване запазването на фирма в търговския регистър или за определен период и заявка за получаване на справка по правната форма на търговеца или клона на чуждестранен търговец.

Когато законодателят говори за достъп и справки, не следва да се остава с грешното впечатление, че справки могат да се извършват само и единствено след като искащият справка орган или лице е направил такова искане. Информационните технологии позволяват, а законът не забранява справки да бъдат подавани автоматизирано за нови вписвания, заличавания и обявявания в търговския регистър или за всяка промяна по партидата на посочен търговец или клон на чуждестранен търговец. За това е достатъчно информационната система на търговския регистър да обезпечи такава функционалност, че при еднократно искане в тази насока, информационната система автоматично да подава справки за всяко ново вписване, заличаване или обявяване в търговския регистър, интересуващо лицата по чл. 12, ал. 3 ЗТР (чл. 5 НРНОДТРСП). Това е друг основен принцип на електронното управление – когато държавните органи са събрали или създали данни за гражданин или организация за първи път, те са длъжни да изпращат служебно данните на всички държавни органи, на лицата, осъществяващи публични функции, и на организациите, предоставящи обществени услуги, които въз основа на закон също поддържат тези данни и са заявили желание да ги получават (чл. 3 от Закона за електронно управление).

В редица случаи за някои държавни органи законът е предвидил особени правомощия за достъп до информация за нуждите на разследване на престъпления, обмен на класифицирана информация и т. н. Когато в обхвата на тези специални закони попада възможността за достъп до информация, съхранена в търговския регистър, Агенцията по вписванията следва да осигури такъв достъп. За специалния достъп обхвата на справките може да бъде разширен съобразно други критерии, доколкото правомощията на държавния орган със специален достъп допускат това. Освен това за нуждите на специалния достъп могат да бъдат установявани специални интерфейси, осигуряващи по-висока степен на сигурност на информационния обмен. Техническите характеристики на интерфейсите следва да бъдат определяни съгласувано със съответния орган.

Осигуряването на достъп по служебен път е сложен логистичен и технологичен процес. Проблемът се състои в това, че е необходимо да бъде осигурена автоматизация на процеси между хетерогенни информационни системи, използвани от различните държавни органи, органите на местно самоуправление и лицата, упражняващи публични функции. Тези системи работят под различни платформи и са използвани различни

програмно-технически средства за реализацията им, а в повечето случаи не са били проектирани за осъществяване на автоматизирана комуникация с други информационни системи. Поради тази причина се поставя въпросът за оперативната съвместимост и информационната сигурност на тези системи предвид обмена на информация от търговския регистър с Агенцията по вписванията.

Доколкото има установена обща държавна политика за осигуряване на оперативна съвместимост и информационна сигурност, Агенцията по вписванията следва да обезпечи функционалността на информационната система на търговския регистър да бъде съобразена с Националната рамка за оперативна съвместимост, приета с изменението на Стратегията за електронното правителство. Извън изложеното следва да се държи сметка и за факта, че като страна – членка на ЕС, България трябва да осигури възможност за обмен на информация с администрациите на останалите страни – членки на ЕС, за нуждите на предоставяне на пан-европейски административни услуги.

Архитектурният модел, върху който почива автоматизирания обмен на данни между хетерогенни системи на Националната рамка за оперативна съвместимост, е т. нар. „архитектура, ориентирана към услуги“. При този модел за осигуряването на автоматизация на процесите по обмен се установяват единни стандарти за обмен, единни изисквания към интерфейси, единни правила за технологично описание на информационните обекти и единни правила за технологично описание на електронни заявки за получаване на информация по електронен път. Агенцията следва да разработи и осигури формализирани описания на информационните обекти, използвани в търговския регистър, и формализирани описания на заявките за справки, които да заяви за вписване съответно в регистъра на информационните обекти, респ. регистъра на електронните административни услуги, водени от министъра на държавната администрация и административната реформа. Достъпът следва да се осъществява чрез интерфейс, определен от министъра на държавната администрация и административната реформа, чрез стандарти за пренос на информация, вписани в регистъра на стандартите към Държавната агенция по информационни технологии и съобщения (чл. 9 НРНОДТРСП). До установяване на интерфейсите и стандартите за оперативна съвместимост, задължителни за цялата администрация, агенцията следва да осъществява достъп по служебен път до търговския регистър чрез интерфейси и стандарти, установени съгласувано с ползващия орган и доколкото е налице технологична готовност на двете страни (§ 2, ал. 1 ПЗР НРНОДТРСП).

При тези условия държавните органи и лицата, осъществяващи публични функции, ще заявяват получаването на отдалечените справки до агенцията чрез подаване на стандартизирана заявка въз основа на технологичното ѝ описание, вписано в регистъра на електронните услуги

към министъра на държавната администрация и административната реформа. Агенцията осъществява услугата в определения за вътрешни електронни услуги стандартизиран формат, вписан в регистъра на стандартите към Държавната агенция по информационни технологии и съобщения, като справка се подава именно в този формат. Държавните органи и лицата, осъществяващи публични функции, ще следва да осигурят съответните технологични, технически и комуникационни средства за ползване на служебния достъп и получаване на информацията.

Глава втора РЕГИСТЪРНО ПРОИЗВОДСТВО

Наред с основните правила на регистърното производство – започване на производството, легитимация, проверка на заявлението, вписване, заличаване и обявяване, отказ и обжалване на отказа, глава втора съдържа уредбата и на свързаните въпроси за отстраняването и отговорността за грешки и непълноти, защитата срещу порочното вписване и Единния идентификационен код.

Промените в производството за търговска регистрация произтичат от три нововъведения в неговата уредба:

На първо място, от възлагането на регистърното производство на административен орган – Агенцията по вписванията. С извеждането на това производство от компетентността на съда, то губи охранителния си характер и съответно отпада както приложимостта на общите правила на Гражданския процесуален кодекс (ГПК)³⁴ за охранителното производство (чл. 424 до 435 ГПК), така и на правилата за съдебните регистърни производства (чл. 489 до чл. 501 ГПК). Производството за търговска регистрация вече се характеризира като административно производство по издаване на благоприятстващ административен акт. То се подчинява на общите правила на Административнопроцесуалния кодекс (чл. 1 до чл. 20 АПК) и на общите правила за издаване на индивидуални административни актове (чл. 21 до 64 АПК), но съдебният контрол върху отказите не се урежда от АПК, а от ГПК съгласно изричната разпоредба на чл. 25 ЗТР. Така издаването на актовете в производството по търговска регистрация е подчинено на правилата за издаване на административни актове от административните органи, но контролът върху отказите е подчинен на правилата за контрол върху административните актове, постановявани от съда.

На второ място, промените в производството за търговска регистрация произтичат от възлагането му на един централен орган. Докато воденето на търговския регистър беше възложено на съдилищата, на практика съществуваха 28 отделни търговски регистъра (според броя на окръжните съдилища). Сега със ЗТР се създава един търговски регистър и отпада необходимостта от уреждането на вписвания за един и същ търговец в различни регистри и пренасянето на информация от един регистър в друг. При уреждането на търговския регистър като единна централизирана база данни е без значение в кое териториално поделение на Агенцията по вписванията ще бъде подадено заявление за вписване, заличаване или обявяване. Значението на териториалната компетентност се запазва само при подсъдността на жалбата срещу отказ. Компе-

³⁴ На 6 юли 2007 г. Народното събрание прие нов Граждански процесуален кодекс (Обн., ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.), който съдържа аналогични разпоредби по тази материя.

тентен да се произнесе по жалбата е окръжният съд по седалището на търговеца.

На трето място, промените в производството за търговска регистрация произтичат от уреждането на търговския регистър като електронен. При електронните регистри фактическият състав на вписването, заличаването и обявяването се осъществява с пренасянето на съответната информация в електронната база данни, което съответства на пренасянето на съответната информация в партидата на хартиен носител, а разнасянето на данните за извършеното вписване по другите книги съответства на описанието на изискванията към информационната система, която управлява базата данни. Централно място в уредбата на електронните регистри заемат разпоредбите за идентификацията на субектите.

Заявление

Чл. 13. (1) *Вписване, заличаване и обявяване се извършват въз основа на заявление по образец.*

(2) *Заявлението съдържа:*

1. данни за заявителя;
2. данни за търговеца или за клона на чуждестранен търговец, по чието дело се иска вписване, заличаване или обявяване;
3. подлежащото на вписване обстоятелство, вписването, чието заличаване се иска, или подлежащия на обявяване акт и
4. подпис на заявителя.

(3) *Към заявлението се прилагат документите, съответно подлежащият на обявяване акт, съгласно изискванията на закона.*

(4) *Заявленията и актовете на съда на хартиен носител се подават в което и да е териториално звено на агенцията по седалищата на окръжните съдилища.*

(5) *Заявителят подписва декларация за истинността на заявените от него обстоятелства или за приемането на представените актове.*

(6) *При приемане на заявлението се проверява самоличността на заявителя.*

Голямото количество информация за подлежащите на вписване обстоятелства, за заличаванията и за обявените актове в търговския регистър, особено при отразяване и на последващите промени, изисква тя да бъде систематизирана и подредена така, че да е възможно представянето ѝ по ясен и разбираем начин. Доброто ѝ подреждане в заявлението е необходимо улеснение както за операторите на регистъра, които ще я пренасят от заявлението в информационната система в структуриран вид, така и за лицата, които ще ползват като източник на информация електронния образ на заявлението.

По същия начин информацията за търговеца е систематизирана и подредена в удостоверенията, които регистърът издава.

За да може да постави начало на регистърното производство, заявителят трябва да се идентифицира като правен субект със своето име, ЕГН (ЛНЧ или друг идентификатор) и адрес. Така той прави възможна проверката на това дали е легитимиран да иска съответното вписване, заличаване или обявяване от свое име или от името на лицето, което представлява.

Данните за търговеца или за клона на чуждестранен търговец са неговите наименование, седалище, адрес на управление и ЕИК. При първоначално вписване наименованието, седалището и адресът на управление всъщност са обстоятелства, подлежащи на вписване. В резултат на извършеното вписване търговецът получава своя ЕИК и при последващи вписвания на промени, при заличавания или обявявания на актове, достатъчен за индивидуализацията му е неговият ЕИК.

Както и при хартиения търговски регистър, воден от съдилищата, от заявителя се изисква да посочи обстоятелствата, чието вписване иска. Регистърният орган проверява дали съответното обстоятелство е възникнало, но може или да впише обстоятелството, както е поискано, или да откаже вписването. Не може да бъде вписано обстоятелство, чието вписване не е поискано, или обстоятелство – не както е посочено, макар представените документи да удостоверяват възникването на обстоятелството или възникването му по различен начин. Същото важи и при заличаване на вписване, съответно при обявяване на акт.

С подписването на заявлението заявителят автентифицира своето волеизявление в изискваната за неговата валидност писмена форма³⁵.

Към заявлението се прилагат документите, които удостоверяват възникването на съответните обстоятелства или необходимостта от заличаването на вписване, съответно документите, удостоверяващи приемането на обявявания акт, както и самият обявяван акт. Като че ли законодателят се е опитал да ограничи възможността администрацията да изисква в различни случаи различни документи. Такава цел обаче е трудно постижима, тъй като е невъзможно в закон да бъдат изчерпателно изброени документите, които е възможно да удостоверят възникването на всяко отделно обстоятелство за всеки отделен търговец.

Агенцията по вписванията е учредена със Закона за кадастъра и имотния регистър като изпълнителна агенция към министъра на право-

³⁵ При подаването на заявлението по електронен път Наредба № 1 предвижда, че полето подпис не се попълва. Това е така, защото полето е предназначено за полагаането на саморъчен подпис, а електронното заявление може да бъде подписано единствено с универсален електронен подпис.

съдието, на която е възложено съхраняването на имотния регистър. За изпълнение на възложените ѝ функции агенцията разполага със служби по вписванията в седалищата на районните съдилища. Със Закона за регистър БУЛСТАТ на Агенцията по вписванията е възложено воденето и съхраняването на регистър БУЛСТАТ, във връзка с което тя поема активите и пасивите на Националния статистически институт, свързани с този регистър, в т. ч. на неговите териториални поделения. Във връзка с воденето и съхраняването на търговския регистър Агенцията по вписванията изгражда свои териториални звена³⁶ в седалищата на окръжните съдилища, в които тя приема заявленията на хартиен носител³⁷. Заявленията може да бъдат подавани само в тези териториални звена на агенцията³⁸ без разграничение в териториалната им компетентност. Седалището на търговеца запазва значението си единствено за определяне на подсъдността на жалбата срещу отказ.

Със заявлението се представя задължително и писмена декларация за истинността на заявените обстоятелства или за приемането на представените актове. Декларацията в регистърното производство по ЗТР има различно съдържание и предназначение от декларацията по чл. 428 ГПК. Както молителят в съдебното регистърно производство, така и заявителят в административното регистърно производство твърдят наличието на факти и правоотношения, осъществяването на които поражда подлежащите на вписване обстоятелства, и за да бъде извършено вписването им, е необходимо водещият регистъра да установи валидно ли са настъпили обстоятелствата, чието вписване се иска. Молителят, съответно заявителят, доказват твърдените от тях факти и правоотношения чрез документи, които са съставени от тях или от трети лица. Не всички факти и правоотношения обаче е възможно и удачно да бъдат доказвани с документи, а е възможно също някой документ да не удостоверява пълно и ясно всички факти и правоотношения, за удостоверяването на които е създаден. В такива случаи съдът може съгласно чл. 428 ГПК да изиска молителят да потвърди с декларация истинността на твърдените от него факти и правоотношения, т. е. декларацията по чл. 428 ГПК е начин молителят да докаже твърденията си, като възможността да бъде използван този начин се предоставя по преценка на съда. За да извърши исканото вписване, съдът установява валидното възникване на подлежащите на вписване обстоятелства от представените доказателства и декларацията. В административното регистърно производство законодателят не може да предостави на административния орган свободата да преценява кои

³⁶ ЗТР използва два различни термина за означаване на териториалните структури на Агенцията по вписванията – „териториално поделение“ и „териториално звено“, които са равностойни.

³⁷ При подаването на заявленията по електронен път въпросът за териториална компетентност не се поставя, тъй като откъдето и да се подава, заявлението постъпва в информационната система на агенцията.

³⁸ Съгласно чл. 34 ЗТР удостоверения се издават и справки се извършват във всяко териториално звено на агенцията.

факти и правоотношения трябва да бъдат доказани с документи и кои може да бъдат доказани с декларация от заявителя. Затова той урежда задължението на заявителя да декларира истинността не на фактите и правоотношенията, осъществяването на които поражда подлежащите на вписване обстоятелства (тези факти и правоотношения може да са многочислени и изчерпателното им изброяване да е проблем), а пряко истинността на обстоятелствата, чието вписване се иска. Разбира се, потвърждаването с декларация, че подлежащите на вписване обстоятелства съществуват, не освобождава нито заявителя от задължението да докаже твърденията си, нито регистърния орган да провери валидното им възникване.

Изискването да бъде проверена самоличността на заявителя при приемане на заявлението е въведено с цел да се повиши правната сигурност и да бъдат ограничени възможностите за злоупотреба. Но едва ли затрудняването и оскъпяването на търговската регистрация е добра цена за постигането на тези цели. Действително за 18 години търговска регистрация без проверка на самоличността на заявителя съществуват „фирми-фантоми“, които са регистрирани на името на лица, които са загубили паспорта си, но това нито са единственият вид „фирми-фантоми“, нито са преобладаващият брой сред тях. Търговските сделки и разплащанията се извършват от физически лица, които се идентифицират с личните си документи и това, че те действат от името на фиктивен правен субект, не изключва отговорността за действията им – както гражданската, така и наказателната.

За въвеждането на това изискване не може да се черпят аргументи от уредбата на особения залог, тъй като извлеченията от съответния регистър са несъдебно изпълнително основание, въз основа на което може да се пристъпи незабавно към принудително изпълнение, докато въз основа на вписванията в търговския регистър не може да бъде упражнена никаква принуда. Не може да се черпят аргументи и от нотариалните удостоверявания, познати в други държави, тъй като там нотариалното удостоверяване няма за цел да удостовери самоличността на заявителя, а валидното възникване на подлежащите на вписване обстоятелства. Когато тази проверка се прави от нотариуса, тя не се прави от регистърния орган, за когото остават само функциите по въвеждането и съхраняването на информацията, както и осигуряването на бърз и лесен достъп до нея.

Процедурите за проверка на самоличността на заявителя при подаване на заявление на хартиен носител и по електронен път са уредени в НВСДТР.

Проверката при подаване на заявление на хартиен носител се извършва от служител на агенцията, който приема заявлението чрез съпоставяне на данните, посочени в заявлението, и данните от документа за

самоличност на заявителя. В чл. 85, ал. 2 НВСДТР е предвидено заявителят да полага подписа си върху заявлението пред служителя на агенцията, който приема заявлението. Когато заявителят вече е положил подписа си под заявлението, той подписва заявлението отново пред служителя на агенцията.

В НВСДТР изрично се допуска възможността проверка на самоличността на заявителя да се извърши и от лице, оправомощено да извършва нотариални удостоверявания³⁹. Ако подписът на заявителя под заявлението е удостоверен от такова лице, служителят на агенцията съпоставя данните за заявителя, посочени в заявлението, и данните от нотариалното удостоверяване на подписа му и приема заявлението и приложените към него документи, без да проверява самоличността на приносителя.

Заявителят може да подава електронни заявления, ако същите са съставени и подписани с електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронния подпис (чл. 78 НВСДТР). Проверка на самоличността на заявителя при подаване на заявление по електронен път се извършва чрез съпоставяне на името на заявителя, посочено в заявлението, и името, съдържащо се в удостоверението за електронен подпис, което придружава електронния подпис на заявлението. Ако тази проверка е успешна, въз основа на ЕГН/ЛНЧ на заявителя, посочен в заявлението, се проверява дали в съответната държавна служба, отговаряща за личната регистрация на физически лица, съответства физическо лице с провереното име. Втората проверка не се прави, когато заявителят няма ЕГН/ЛНЧ.

Начинът на проверка на самоличността на заявителя, уреден в чл. 85, ал. 3 НВСДТР, възпроизвежда не съвсем прецизно приетата по-късно уредба в чл. 28 от Закона за електронното управление. Тази проверка обаче се извършва по данните от удостоверението за електронен подпис и действително е годна да установи в достатъчна степен за нуждите на електронното управление самоличността на заявителя. Този начин на проверка обаче няма нищо общо с нотариалното удостоверяване на подписа и няма и не може да има същото правно значение. Съгласно чл. 13, ал. 3 от Закона за електронния документ и електронният подпис универсалният електронен подпис има значението на саморъчен подпис. Каквато и проверка да бъде извършена въз основа на данните от удостоверението, универсалният електронен подпис не може да удовлетвори никакви други изисквания за форма освен тази на саморъчния подпис. Ако в ЗТР бъде добавено изискване за нотариална заверка на подписа на заявителя при подаване на заявлението на хартиен носител, ще се въве-

³⁹ В § 4 от проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър се предлага чл. 13, ал. 6 да се измени така: „(б) Когато заявлението се подава на хартиен носител, заявителят го подава лично, освен ако подписите му под заявлението и декларацията по предходната алинея са нотариално заверени. Във всички случаи се установява самоличността на лицето, което подава заявлението.“

дат различни изисквания за форма на заявлението: нотариална – за заявлението на хартиен носител, и обикновена писмена – за електронното заявление. При бъдещи промени в уредбата на търговската регистрация ще е по-удачно да отпадне изискването за допълнителна проверка на самоличността на заявителя при приемане на заявлението, тъй като полагането на саморъчен подпис е общоприетият начин на автентифициране на писмените изявления на хартиен носител (документите). Това е достатъчно сигурен начин, който се прилага навсякъде в гражданския оборот и в съобщенията между гражданите и държавните институции, както и между държавните институции. Случаите, в които се прилагат особени изисквания за форма при извършването на разпореждания с права върху недвижими имоти и други вещи и права (търговско предприятие, дялове от търговски дружества, кораби, въздухоплавателни средства и др.), се нуждаят от преоценка от законодателя, което да доведе до ограничаването им (например при разпореждането с моторни превозни средства), а не до разширяването им, което затруднява и оскъпява оборота, без реално да се повишава неговата сигурност.

Проверката за идентичност при подаване на заявление по електронен път се извършва за всички физически лица, обстоятелства относно които подлежат на вписване в търговския регистър. Проверката за идентичност на юридическите лица се извършва чрез проверка в съответните регистри на юридическите лица. При технологична възможност тези проверки се извършват автоматизирано.

Актове на съда

Чл. 14. Вписване, заличаване и обявяване се извършват незабавно и въз основа на актове на съда в случаите, предвидени със закон. Съдът служебно изпраща на агенцията съдебния акт.

Особеното при вписването, заличаването и обявяването въз основа на акт на съда не е в това, че то трябва да се извърши незабавно, нито в това, че случаят трябва да е уреден изрично в закона (всички вписвания, заличавания и обявявания са уредени в закона), а в това, че съответното действие се извършва въз основа само на съдебния акт, без представяне на никакви доказателства и без регистърният орган да взема решение да извърши съответното действие.

Агенцията по вписванията изпълнява както функциите по воденето, така и функциите по съхраняването на регистъра. Когато заинтересовано лице иска да бъде извършено вписване, заличаване или обявяване, неговото заявление се разглежда от агенцията, която проверява доказателствата и взема решение да удовлетвори искането или да постанови отказ (функция по воденето на регистъра). Ако бъде взето решение за удовлетворяване на искането, агенцията извършва пренасянето на съответните данни в информационната система на съответното място и в съответния вид, като по този начин осъществява фактическия състав

на вписването, заличаването или обявяването (функция по пазенето на регистъра).

Когато вписване, заличаване или обявяване се извършва въз основа на акт на съда, агенцията не може да преценява дали да го извърши или не. В такъв случай тя изпълнява единствено функция по пазенето на регистъра и е длъжна да пренесе съответните данни от акта на съда в информационната система на съответното място в съответния вид, като по този начин осъществи фактическия състав на вписването, заличаването или обявяването.

В ЗТР не е уредено налагането на запор от съдебен изпълнител или от държавен орган, който е овластен да предприема такава обезпечителна мярка⁴⁰, върху дял от търговско дружество чрез вписването му в търговския регистър. Такава уредба не беше необходима до изменението на ГПК от 2002 г., с което се уреди принудителното изпълнение върху дружествен дял. Съгласно чл. 398б, ал. 1 ГПК запорът върху дял от търговско дружество се налага чрез изпращане на запорно съобщение за вписване в търговския регистър. Запорът се вписва по реда за вписване на залог върху дял от търговско дружество и има действие от вписването му в търговския регистър, като Агенцията по вписванията уведомява дружеството за вписания запор. От тази уредба следва, че запорът се вписва по реда на чл. 40–42 НВСДТР въз основа на заявление по образец съгласно приложение № Б4, към което вместо изискваните от чл. 41, ал. 1 приложения: договор за залог на дружествен дял с нотариална заверка на подписите и декларация по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от залогодателя, се прилага запорното съобщение, подписано, както и заявлението, от органа, който е овластен от закона да наложи запора. Длъжностното лице от Агенцията по вписванията, което не зачете правомощието на съдебния изпълнител по ГПК или правомощието на друг държавен орган по съответния специален закон и не извърши нареденото вписване, ще носи наказателна отговорност, а Агенцията по вписванията ще отговаря имуществено пред лицето, в чиято полза е наложен запорът. Ако заявлението не съдържа необходимите данни, което би направило вписването невъзможно, длъжностното лице не може да постанови отказ, а следва да изиска липсващите данни.

⁴⁰ Доколкото това е проблем, той не се решава с предлаганото в § 5 от проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър изменение на чл. 14: „Служебно оповестяване: Вписване, заличаване и обявяване се извършват незабавно и въз основа на актове на съда, други държавни органи и лица, осъществяващи публични функции, в случаите, предвидени със закон. Органът, съответно лицето, осъществяващо публични функции, служебно изпраща на агенцията акта.“

Заявител

Чл. 15. (1) *Вписване, заличаване и обявяване се заявяват от търговеца лично или от негово име чрез лице или лица, които го представляват по закон, а в предвидените от закон случаи – и от името на друго лице.*

(2) *При промяна в органите или в представителството заявяването се извършва от новоизбрания орган или представител.*

Законът посочва като заявител търговеца. Всички обстоятелства и актове имат отношение към неговата дейност, поради което той ги заявява и след вписването или обявяването им третите лица могат да се позовават на тях в отношенията си с него. Търговецът също може да се позовава на вписаните обстоятелства и обявените актове в отношенията си с третите лица. Когато търговецът е юридическо лице (търговско дружество или кооперация), той не може да действа лично, а чрез своите законни представители. В този случай заявител е все търговецът (юридическо лице), но от негово име действат законните му представители. Законът посочва като заявител и лицата, които от свое име могат да заявят вписване, заличаване или обявяване по отношение на търговеца. Това са лицата от състава на управителните органи на търговското дружество, които прекратяват мандатното си правоотношение с търговеца, но той не заявява за вписване това обстоятелство (чл. 141, ал. 5 и чл. 233, ал. 5 ТЗ). В такъв случай законодателят овластява лицата, които са прекратили мандатното си правоотношение с търговеца, от свое име да поискат вписване на това обстоятелство. Когато едно лице упражнява от свое име чужди процесуални права, то е процесуален субституент на титуляра.

Като урежда законовото представителство при заявяването, законът не изключва възможността заявителят да бъде представляван от договорен представител – адвокат, юрисконсулт или друго лице. Договорното представителство е една правна възможност, която може да бъде изключена от законодателя, но само изрично и при наличието на сериозни основания за това (както то е неприложимо при сключването на брак, но е възможно в производствата по прекратяването или унищожаването му).

Разграничаването на различните хипотези се налага от най-прагматични съображения. Стриктно погледнато заявител е този, който действа от свое име – търговецът и процесуалният субституент. От търговците обаче физически лица са само едноличните търговци, търговските дружества и кооперациите не могат да действат лично, те действат чрез законните си представители. В стриктен смисъл (чл. 15, ал. 1) заявители са търговците, които действат лично или чрез законните си представители, но в по-широк смисъл заявители са и законните представители на търговците – юридически лица, тъй като те са легитимирани да подпишат декларацията по чл. 13, ал. 5 от свое име, като носят и съответната наказателна отговорност, която може да бъде само лична. В най-широк смисъл заявители са и договорните представители, защото макар и да не

действат от свое име, те също като законните представители са овластени да подпишат заявлението (чл. 13, ал. 2), но за разлика от тях не могат да подпишат декларацията по чл. 13, ал. 5, тъй като дори да са участвали и да са очевидци при осъществяването на съответните обстоятелства или приемането на съответните актове, те нямат правната възможност да удостоверяват осъществяването им с декларация.

Заявители в по-широк смисъл наред с търговците и процесуалните субституенти са законните представители на търговските дружества и кооперациите – всички те могат да подпишат декларацията по чл. 13, ал. 5.

Заявители в най-широк смисъл, наред с търговците и процесуалните субституенти и законните представители на търговците, са договорните представители на търговците и процесуалните субституенти – всички те могат да подпишат заявлението. В чл. 13, ал. 2, т. 1 под данни за заявителя се имат предвид данните за лицето, което подписва заявлението съгласно т. 4. Заявител в стриктен смисъл е търговецът, но данните за него се посочват съгласно т. 2.

Пратеникът, комуто е възложено да представи в Агенцията по вписванията подписаните заявление и декларация (която в НВСДТР е уредена като част от заявлението), не е заявител. Той няма никакъв мандат, той е изпълнител по договор за изработка, съответно работник, ако е в трудово правоотношение със заявителя и изпълнява куриерски функции.

Легитимацията на заявителя има голямо значение в регистърното производство, тъй като ако бъде извършено по заявление на неоправомощено лице, вписването, заличаването или обявяването би било недопустимо⁴¹.

Правилото на ал. 2 е подчинено на уреденото в ТЗ конститутивно действие на вписването на членовете на органите и на представителя на дружеството, въпреки че при акционерните дружества съответният орган избира представителя преди вписването, т. е. може да взема валидни решения преди конституирането му да породи действие⁴².

⁴¹ Независимо от предоставянето на търговския регистър за водене от административен орган, пороците на вписванията в него остават същите, както и пороците на вписванията в другите регистри на юридически лица, които продължават да се водят от съдилищата. От гледна точка на вида на пороците вписването, заличаването или обявяването може да бъде неправилно, недопустимо или нищожно (вж. коментара по чл. 29).

⁴² Конституирането на съответния орган на акционерното дружество „поражда действие“ от вписването, което се извършва след избора на представител на дружеството, който е легитимиран да го поиска.

Хартиен носител

Чл. 16. (1) Заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, се въвеждат в информационната система чрез снемане на електронен образ от тях и приложенияте към тях документи. Идентичността на представените документи на хартиен носител с документите в електронна форма се удостоверява от служител на агенцията върху всяка страница.

(2) До доказване на противното се смята, че електронният документ, създаден по посочения в ал. 1 начин, е идентичен с документа, подаден на хартиен носител.

(3) Представените от заявителя документи по ал. 1 се съхраняват от агенцията в териториалните поделения по първоначалната регистрация на търговеца.

(4) По документите по ал. 1 не се правят справки и не се издават удостоверения, освен в случаите на съдебен спор.

В чл. 16 не са уредени правоотношения между заявителя и регистрационния орган в производството по търговска регистрация (процесуални правоотношения), а извършването на отделни действия от служители на регистъра и техните правни последици, които е по-удачно да бъдат уредени в подзаконов акт, тъй като това не са обществени отношения, които се поддават на трайна уредба по смисъла на чл. 3, ал. 1 ЗНА. Отделно стои проблемът, че тази уредба повече поставя въпроси, отколкото дава отговори.

Законодателят има предвид три различни документа: заявление, акт на съда и жалба. Снемането на електронен образ и въвеждането му в „информационната система“ е уредено отделно от пренасянето на снетата информация в „единната база данни“, която съставлява търговски регистър по смисъла на чл. 2, ал. 1. Това налага в НВСДТР да бъде уреден начинът на съхраняване на снетия електронен образ до пренасянето му в единната електронна база данни, т. е. информационната система на Агенцията по вписванията трябва да поддържа две бази данни: една, която съставлява търговския регистър по смисъла на чл. 2, ал. 1, и друга, която съдържа електронни образи на заявления с приложенията им, които още не са пренесени в първата база данни.

Когато вписване, заличаване или обявяване се извършва въз основа на акт на съда, данните от съдебния акт се подреждат, както се изисква за заявление, и се пренасят в базата данни по чл. 2, ал. 1, а снетият електронен образ на съдебния акт се пренася там като документ, приложен към заявлението за вписване, заличаване или обявяване, който доказва осъществяването на обстоятелството, необходимостта от заличаване или приемането на обявявания акт.

Удачно е разрешението на определено място върху всяка страница от представените документи на хартия да бъде поставян знак, че от нея е

снет електронен образ, но за наредбата е оставена уредбата не само на начина на удостоверяване, че електронният документ, съдържащ електронния образ на хартиения, е снет от означения екземпляр, но и на необходимостта от такова удостоверяване. Съгласно чл. 74, ал. 4 НВСДТР това става чрез подходящи технически средства, като електронен подпис или друго техническо решение, базирано върху РКІ-технология, позволяващо осигуряване на интегритет на информационни обекти.

Презумпцията по ал. 2 има смисъл само при жалбата срещу отказ.

Данните от заявлението са част от търговския регистър (като единна електронна база данни) и те се считат верни съгласно фикцията по чл. 10 ЗТР. При това положение не остава място за приложение на презумпция за съответствието им със заявлението на хартиен носител. Електронният образ на заявлението (ако е надлежно автентифициран съгласно чл. 74, ал. 4 НВСДТР, което удовлетворява изискванията на ЗЕДЕП) съставлява официален „препис“ в електронна форма от частен документ на хартиен носител и неговото доказателствено значение нито може да бъде променено, нито се нуждае от потвърждение от разпоредбата на ал. 2⁴³.

Аналогично е положението с електронните образи на актовете на съда.

Жалбата срещу отказ е частен диспозитивен документ, който съдържа волеизявлението на заявителя, адресирано до съда. Когато документът се подава на хартиен носител, снемането на електронен образ има смисъл, доколкото е уредена правно възможността, след като е сезиран с постъпването на жалбата на хартиен носител при административния орган, съдът да я разгледа, като получи от администрацията само нейния електронен образ⁴⁴. Няма особен смисъл съдът да е сезиран с жалбата на хартиен носител, а да я разглежда, като получи копие от нейния електронен образ на хартиен носител вместо оригинала (който се съхранява от административния орган).

Задължението на агенцията по ал. 3 да пази представените от заявителя документи би имало смисъл, ако регистърът е хартиен, тъй като всеки има право да преглежда и получава извлечение от документите, въз основа на които е извършено всяко вписване. На това право на публиката отговоря задължението на водещия хартиен регистър да пази документите. След като регистърът е електронен и правно значение вече има информацията в електронна форма, за да бъде гарантирано правото на публиката, е достатъчно задължението на агенцията да пази в достъпен вид електронните образи на документите. В интерес на заявителя е да разполага в случай на спор с оригиналните документи, въз основа на

⁴³ Вж. също коментара по чл. 27 и 28.

⁴⁴ Вж. също коментара по чл. 25.

които е извършено вписването, заличаването или обявяването, поради което задължението за пазенето им може да бъде оставено в негова тежест. При воденето на търговския регистър от съдилищата в тежест на търговеца е да възстанови всички документи в случай на изгубване на фирменото му дело.

Изискването документите да се пазят в териториалните поделения по първоначалната регистрация на търговеца е безсмислено и натоварва агенцията с напълно излишни разноски по изпращането им от териториалното поделение, в което е подадено заявлението, до териториалното поделение по първоначалната регистрация на търговеца.

Алинея 4 е ненужна. Правилото, че по съхраняваните документи не се правят справки и не се издават удостоверения, е саморазбиращо се, тъй като съгласно чл. 33 ЗТР справките се правят и удостоверенията се издават въз основа на данните в регистъра, които са в електронна форма, и електронните копия от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията (това е правно релевантната информация), а изключението е неприложимо, тъй като при възникването на единствения възможен спор – за автентичността на представените документи, лицето, в чието държане те се намират (съгласно ал. 3 това е агенцията), е длъжно съгласно чл. 152 ГПК да представи оригинала. Предоставянето на документа за справка и издаването на удостоверение не може да допринесат с нищо за разрешаването на такъв спор.

Електронна форма

Чл. 17. *Агенцията осигурява възможност за приемане на заявления, актове на съда, жалби срещу откази и изпращане на документи в електронна форма, предавани по електронен път, при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис.*

Писмената форма е уредена като изискване за валидност на заявлението за вписване, заличаване или обявяване. В писмена форма трябва да бъдат подадени също исканията за издаване на удостоверения и жалбите срещу постановените откази. Писмената форма е спазена както при съставянето на документ на хартиен носител, така и при съставянето на електронен документ. Когато документът е съставен на хартиен носител, агенцията е длъжна да сменя електронен образ от всеки документ, независимо от това дали той съдържа изявление, изпратено до или чрез нея, или е приложен (като доказателство, декларация или друг акт) към такова изявление.

За да бъде свързано с определен правен субект, изявлението, което се съдържа в документа, трябва да бъде подписано (автентифицирано). Документът на хартиен носител може да бъде автентифициран със саморъчен подпис, а електронният документ – с електронен подпис. В приложното поле на ЗЕДЕП документът на хартиен носител и електрон-

ният документ са равнопоставени. При документите на хартиен носител се прави разлика между подписания документ и неговото хартиено копие. Хартиеното копие не е подписан документ – надлежно заверен, той удостоверява, че съществува подписан документ със същото съдържание. Подписаният документ на хартиен носител може да има електронно копие, което – надлежно заверено, може да удостоверява, че съществува подписан документ на хартиен носител със същото съдържание.

Член 17 задължава Агенцията по вписванията да осигури технологично възможността за приемане на заявления, актове на съда, жалби срещу откази – електронни изявления, обективирани в електронен документ, подписани с електронен подпис, както и на приложения към тях електронни копия на документи, съставени на хартиен носител. Макар и малко вероятно, но все пак доколкото е възможно някои от документите, установяващи възникването на обстоятелства, да съществуват в електронна форма, те (надлежно подписани с електронен подпис) следва да бъдат представени към електронното заявление по същия начин, както към него се представят електронните образи на документите, съставени на хартиен носител.

Така законът установява и задължението на агенцията да приема по електронен път надлежно подписани заявления в електронна форма заедно с приложенията към тях писмени доказателства и подлежащи на обявяване актове, като начинът на подаване и изискванията за съдържание, форма и формат са уредени в НВСДТР.

Задълженията на агенцията са: да осигури подаването на заявления по достъпен начин и в удобен за заявителите диалогов режим; да разгласи възможността за подаване на заявления по електронен път по разбираем и достъпен начин, както и да предоставя подробна информация за това свободно в централните и териториалните си звена, включително и по електронен път; да публикува на своята Интернет страница техническите стандарти за осигуряване на достъп до търговския регистър и политиките за използваните графични интерфейси, както и типовете електронни документи и файлови формати, които се приемат и използват от нея; да съобразява стандартите и политиките с установените общи нормативни изисквания за електронно управление в държавната администрация.

Тя е длъжна още да осигурява условия за точно определяне на времето на постъпването на електронните изявления и изпращането на електронни изявления от търговския регистър.

Основно изискване към заявителя, който подава електронни заявления е, те да са съставени и подписани с електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронния подпис и да са спазени

другите нормативни изисквания. Рискът от грешки при предаване на заявлението към агенцията е за изпращача.

Изискванията на ЗЕДЕП са две: изявлението да е словесно и да е представено в цифрова форма чрез общоприет стандарт за преобразуване, разчитане и визуално представяне на информацията (чл. 2, ал. 1 ЗЕДЕП) и то да е автентифицирано с универсален електронен подпис (чл. 13, ал. 3 ЗЕДЕП).

Другите нормативни изисквания са: подаването на електронни заявления да се извършва през интерфейс, осигуряващ он-лайн пренос по стандартизиран протокол чрез публично достъпно уеб-базирано приложение на търговския регистър – графични интерфейси, както и други, осигурени от агенцията интерфейси за безвъзмезден автоматизиран достъп и обмен на информация от търговския регистър на държавни органи и организации, както и на частни лица срещу заплащане на такса при спазване изискванията на закона. Конкретните интерфейси се определят от изпълнителния директор на агенцията. В чл. 80 НВСДТР са изброени файловите формати, в които се подават заявленията и приложенията към него като електронни документи по електронен път. Допуска се и възможността това да става и в други стандартизирани формати, определени от изпълнителния директор на агенцията.

С уреждането на задължението на агенцията да приема жалби до съда в електронна форма законодателят урежда в един частен случай възможността съдът да бъде сезиран с подаването на електронен документ, преди да е уредена общо възможността съдилищата да бъдат сезирани със съдопроизводствено действие, извършено във формата на електронен документ, подписан с електронен подпис.

Език

Чл. 18. (1) *Заявлението и приложенията към него се подават на български език.*

(2) *Документите по ал. 1 може да се представят и на всеки от официалните езици на Европейския съюз. В този случай документите се представят заедно със заверен превод на български език.*

(3) *В случай на противоречие между текста на документа и превода на български език предимство има преводът на български език. Трети лица могат да се позовават на представения текст, освен ако търговецът докаже, че преводът на български език им е бил известен.*

Приетата в чл. 18 уредба е първа стъпка към разрешаването на проблема с достъпа до информация на различните езици в Европейския съюз. Проблемът съществува не само при регистрите, които съдържат информация на различните езици, ползващи латинска азбука, но и при регистрите, които съдържат информация на езици, ползващи гръцка азбука и кирилица. Предлаганото разрешение е много далече от пълното

решение на въпроса и като първа стъпка то не надхвърля разрешенията на действащата уредба на търговския регистър, воден от съдилищата на хартия.

Пълно решение на проблема би означавало да се водят толкова отделни бази данни, колкото е броят на официалните езици на Европейския съюз, като първоначалното и всяко последващо вписване, заличаванията и обявяванията се извършват паралелно във всяка отделна система въз основа на документи, представени на всеки отделен език. Такова решение е безсмислено скъпо и поради това – невъзможно на практика.

При действащата уредба на търговския регистър, воден от съдилищата на хартия, когато заявлението и приложенията към него са изготвени на какъв да е чужд език, съгласно чл. 147 ГПК, те се представят и в превод на български език, като видът на заверката на превода зависи от това кои правила са приложими в отношенията между българската държава и държавата, в която са издадени представените документи. Търговският регистър обаче се води на български език без никакво отразяване по партидата на търговеца, че има представени документи на чужд език, а съгласно чл. 5 ТЗ (отменен със ЗТР) всеки има право да преглежда търговския регистър и документите, въз основа на които са извършени вписванията, както и да получи преписи от тях, което се отнася и за документите на чужд език.

Промяната в уредбата е, че заявлението и приложенията към него може да бъдат представяни освен на български също и на един или повече от официалните езици на общността с цел да бъдат достъпни също и на този или на тези езици. Това в никакъв случай не задължава агенцията да поддържа в информационната система ресурси на друг език освен на български, нито да отразява някъде в регистъра, че са представени документи на чужд език, кои са документите и кой е езикът. Агенцията има единствено задължението да осигури достъпа до тези документи по същия начин, както осигурява достъпа до другите документи, въз основа на които е извършено вписването.

От тази гледна точка е саморазбираща се и поради това ненужна разпоредбата на ал. 3, изр. 1, че в случай на противоречие между текста на документа и превода на български език предимство има преводът на български език, и неприложима разпоредбата на изр. 2, че трети лица могат да се позовават на представения текст, освен ако търговецът докаже, че преводът на български език им е бил известен. Преводът на български език е част от съдържанието на търговския регистър и той се счита известен на всички трети лица съгласно чл. 7, ал. 1, изр. 1 ЗТР и не търговецът трябва да доказва, че съдържанието на документа на български език им е станало известно, а съгласно изр. 2 третите лица могат да докажат, че до изтичането на 15 дни от вписването им е било невъзможно да го

узнат (например поради продължителен срив в електроните комуникации, в системата на електронния търговски регистър или др. под.).

Разглеждане на заявленията

Чл. 19. (1) Заявленията за вписване, заличаване и обявяване се разглеждат от длъжностно лице по регистрацията по реда на постъпването им.

(2) Длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявлението за вписване или заличаване най-късно до приключване на първия работен ден след приемането му, освен ако със закон е предвиден друг срок за произнасяне.

(3) Длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявлението за обявяване незабавно.

Агенцията по вписванията изпълнява както функциите по воденето, така и функциите по съхраняването на регистъра. Когато заинтересовано лице иска да бъде извършено вписване, заличаване или обявяване, неговото заявление се разглежда от агенцията, която взема решение да се удовлетвори искането или да се постанови отказ (функция по воденето на регистъра). Ако бъде взето решение за удовлетворяване на искането, агенцията извършва пренасянето на съответните данни в информационната система на съответното място в съответния вид, като по този начин осъществява фактическия състав на вписването, заличаването или обявяването (функция по пазенето на регистъра). В изпълнение на възложените ѝ функции агенцията осъществява три последователни дейности, които според терминологията на законодателя са: 1) разглеждане на заявлението, 2) произнасяне по заявлението (вземане на решение за вписване, заличаване или обявяване или вземане на решение за отказ) и 3) пренасяне на данни в регистъра (извършване на вписването, заличаването или обявяването).

Тези три дейности са уредени на различни места на пръв поглед по различен начин. Разглеждането на заявленията е уредено в чл. 19, ал. 1, като е посочена поредността на разглеждането на постъпилите заявления (независимо от това дали са за вписване, заличаване или обявяване и дали се отнасят за един и същ или за различни търговци). Произнасянето по заявленията за вписване и заличаване е уредено в чл. 19, ал. 2, като е посочен срок за това, а произнасянето по заявлението за обявяване на акт е уредено в чл. 19, ал. 3, като е посочено, че то трябва да стане незабавно. Извършването на вписване, заличаване или обявяване (пренасянето на данни в регистъра) по акт на съда е уредено в чл. 14, като е посочено, че то трябва да стане незабавно. Тези три дейности се предшества от въвеждането на заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, в информационната система (но не в базата данни по чл. 2, ал. 1, а в базата данни по чл. 16, ал. 1) чрез снемане на електронен образ от тях и приложените към тях документи, която дейност е уредена отделно в чл. 16.

Изискването за „незабавност“ е посочено изрично на две места: в чл. 14 за извършването на вписването, заличаването или обявяването по акт на съда и в чл. 19, ал. 3 за произнасянето по заявление за обявяване на акт.

Както беше посочено по-горе, Агенцията по вписванията не разглежда да не се произнася по това дали следва да бъде извършено вписване, заличаване или обявяване по акт на съда. В този случай тя няма компетентност да води търговския регистър, а изпълнява само функцията по пазенето му и има единствено задължението да извърши вписването, заличаването или обявяването, както се изисква от съдебния акт, като пренесе данните от него в информационната система. Това Агенцията по вписванията трябва да направи незабавно при постъпването на акта на съда. По същия начин обаче агенцията трябва да постъпва във всеки случай, когато изпълнява задълженията си на пазител на регистъра. Когато тя изпълнява компетенциите по воденето на регистъра, пренасянето на съответните данни трябва също да става незабавно след вземане на решение за извършване на заявеното вписване, заличаване или обявяване, тъй като правните последици възникват не от решението да бъде извършено вписване на определено обстоятелство, заличаване на определено вписване или обявяване на определен акт, а от извършването на вписването, заличаването или обявяването, т. е. от пренасянето на съответните данни в информационната система, с което се осъществява фактическият състав на вписването, заличаването или обявяването. Изискването за незабавност при техническото извършване на вписването, заличаването или обявяването следва от подчиненото положение на функцията по пазенето на регистъра на функцията по воденето му. При липсата на изискване за незабавност при извършването на вписването, заличаването или обявяването би се обезсмислило съществуването на регистъра, тъй като неговият смисъл е да осигурява лесен и бърз достъп до релевантната информация. Фикцията за знание на вписаните обстоятелства и обявените актове се основава на гарантираната възможност на третите лица бързо и лесно да ги узнаят, така че ако те в действителност не ги знаят, това ще е, защото не са положили дължимата грижа.

В закона не е посочено изрично изискването за незабавност при въвеждането на заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, в информационната система (базата данни по чл. 16, ал. 1) чрез снемане на електронен образ от тях и приложените към тях документи. От отделното уреждане на тази дейност обаче като необходима предпоставка за осъществяване на всички дейности по водене и пазене на регистъра следва, че тя се извършва най-напред незабавно след постъпването на всяко заявление или акт на съда и по реда на постъпването им, тъй като това е предпоставка за разглеждането им по този ред и за произнасянето по тях, а след това и за пренасяне на сметните данни в информационната система.

Всъщност въвеждането на заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, в информационната система не става само чрез снемането на електронен образ от тях и от приложенияте към тях документи. Освен електронните образи в информационната система трябва да бъдат въведени и данните за вписваните обстоятелства, за заличаваното вписване или за обявявания акт. Тези данни се вземат от заявлението или акта на съда и се въвеждат в информационната система като структурирана информация. Така информационната система на търговския регистър се състои от база данни на структурираната информация и база данни на електронните образи.

Изискването за незабавност при разглеждането на заявленията не е посочено изрично, но то важи за всички заявления, тъй като чл. 19, ал. 3 изисква незабавно произнасяне по заявлението за обявяване (което имплицира и незабавното му разглеждане), а чл. 19, ал. 1 изисква последователност на разглеждането по реда на постъпването им на всички заявления (независимо от това дали са за вписване, заличаване или обявяване). За да може да се произнесе незабавно по всяко заявление за обявяване, агенцията трябва да е започнала разглеждането на всички постъпили преди това заявления за вписване и заличаване, инак тя не може да спази задължителното изискване за последователност при разглеждането.

Изискването за незабавност при произнасянето е посочено изрично само при заявлението за обявяване на актове, но то важи в същата степен и при заявленията за вписване и заличаване, тъй като произнасянето е резултатът от разглеждането. Ако разглеждането на заявленията става незабавно по реда на постъпването им, то и произнасянето по тях трябва да е незабавно след приключването на разглеждането, когато се взема решение за вписване, заличаване или обявяване, съответно решение за отказ. Определянето на срок за произнасяне по заявлението не освобождава агенцията от задължението да се произнесе незабавно след като е приключила въвеждането на заявлението в електронната система и е приключила разглеждането му. Определеният в закона срок не е за започване на разглеждането на заявлението⁴⁵. Разглеждането на заявлението започва винаги незабавно след въвеждането му в информационната система. Определеният в чл. 19, ал. 2 срок е за максималната продължителност на разглеждането. Разглеждането на заявлението за вписване или заличаване трябва да приключи най-късно до приключване на първия работен ден след приемането му⁴⁶.

⁴⁵ По различен начин се поставя въпросът, когато законът установява срок, преди изтичането на който не може да бъде извършено вписването. Вж. напр. чл. 263в, 263г и 264ж ТЗ.

⁴⁶ В ЗТР не е уредена изрично възможността да бъде забавено разглеждането на заявление, ако е необходимо да бъде изчакано произнасянето по предходно заявление, което има значение за вписването на заявеното обстоятелство или обявяването на представения акт.

Така незабавно след постъпването на заявление или акт на съда то се въвежда в информационната система (ако заявлението или актът на съда постъпи в електронна форма, то няма нужда от „въвеждане“, тъй като то вече е постъпило там в надлежната форма). Ако е постъпил акт на съда, незабавно след въвеждането му се извършва необходимото вписване, заличаване или обявяване, а ако е постъпило заявление, незабавно след въвеждането му започва неговото разглеждане, което може да продължи по-кратко или по-дълго време, но не повече от края на работния ден след приемането му. Незабавно след разглеждането на заявлението агенцията се произнася по него и ако взетото решение е за вписване, заличаване или обявяване, то се извършва също незабавно.

Разглеждането на заявленията става незабавно по реда на постъпването им, но тъй като разглеждането на едни заявления може да продължи по-кратко, а на други – по-дълго време, заявеното вписване, заличаване или обявяване се извършва по реда на произнасянето. Затова редът на постъпването на заявленията е ред на разглеждането им, но редът на произнасянето по тях е ред на извършване на вписването, заличаването или обявяването. Правните последици възникват не по реда на постъпването на заявленията, а по реда на вписването, заличаването или обявяването. Затова е толкова важно спазването на изискването за незабавност както при въвеждането на заявленията в информационната система, така и при разглеждането им, при произнасянето по тях и при извършването на вписванията, заличаванията и обявяванията.

Длъжностно лице по регистрацията

Чл. 20. (1) *За длъжностно лице по регистрацията се назначава лице, което има завършено висше юридическо образование, придобита юридическа правоспособност и юридически стаж не по-малко от 3 години.*

(2) *Длъжностното лице по регистрацията е държавен служител.*

(3) *Изпълнителният директор на Агенцията по вписванията е лице с висше юридическо образование и юридически стаж не по-малко от 5 години.*

Законодателят е преценил, че в закона трябва да бъдат посочени минималните изисквания за квалификация и опит както на длъжностните лица по регистрацията, които осъществяват функцията на регистърен орган, така и на изпълнителния директор на Агенцията по вписванията. При изпълнителния директор е пропуснато изискването за придобита юридическа правоспособност, но без такава правоспособност изпълнителният директор няма как да е придобил 5-годишен юридически стаж.

На длъжностното лице по регистрацията е признат статут на държавен служител. Изискванията към длъжностните лица по регистрацията за висше юридическо образование, придобита юридическа правоспособност и юридически стаж не по-малко от 3 години, се отнасят само до тях, но не и до всички служители на регистъра. Извън тези изисквания

на закона е добре в агенцията да работят или да бъдат привлечени като експерти и юристи с висока квалификация.

Едва ли обаче подходът на законодателя е възможно най-добрият, тъй като ако са предвидени изисквания за квалификация и опит на длъжностните лица по регистрацията, защо по отношение на изпълнителния директор на агенцията трябва да има изискване за юридическо образование и юридически стаж. Ако юридическата квалификация и опит на длъжностните лица по регистрацията са гарантирани от закона, защо изпълнителният директор на агенцията да не може да има квалификация и опит по информатика, икономика или в друга област. А ако юридическата квалификация и опита на изпълнителния директор са гарантирани от закона, защо да не се остави на неговата преценка какви изисквания да има към длъжностните лица по регистрацията. Несъмнено в Агенцията по вписванията трябва да има длъжностни лица по регистрацията с квалификация и опит значително по-високи от минималните изисквания на закона, но при добро разпределение на функциите и добра организация няма пречка като длъжностни лица по регистрацията да действат и специалисти с по-ниска образователна степен от магистър по правни науки, както и лица, които нямат никакъв юридически стаж, но са надлежно обучени в Агенцията по вписванията.

Обхват на проверката

Чл. 21. *Длъжностното лице по регистрацията проверява дали:*

- 1. е подадено заявление за исканото вписване, заличаване или обявяване;*
- 2. заявеното обстоятелство подлежи на вписване или представеният акт подлежи на обявяване;*
- 3. заявлението изхожда от оправомощено лице;*
- 4. към заявлението са приложени всички документи съгласно изискванията на закон, съответно подлежащият на обявяване акт;*
- 5. съществуването на заявеното за вписване обстоятелство се установява от представените документи по т. 4;*
- 6. е представена декларация по чл. 13, ал. 5;*
- 7. друго лице няма права върху фирмата и тя отговаря на изискванията на чл. 7, ал. 2 от Търговския закон при първоначално вписване или промяна на фирмата;*
- 8. е платена дължимата държавна такса.*

Законодателят е пропуснал възможността да посочи в закона изчерпателно пречките за вписване и обявяване. Намерението му да направи това личи от начина, по който е формулирана ал. 1 на чл. 22, но за съжаление това намерение не е реализирано. Този пропуск на законодателя може да бъде поправен с подзаконов акт. Това е възможно съгласно чл. 31, който овластява министъра на правосъдието да издаде наредба за воденето, съхраняването и достъпа до регистъра – т. е. по всички въпроси,

които имат отношение към регистъра и регистърното производство, в т. ч. издаването на удостоверения и справки.

В чл. 21 не е посочено изрично, но най-напред регистърният орган проверява дали заявлението на хартиен носител е подадено по съответния образец съгласно изискванията на чл. 13, ал. 1, дали формулярът е попълнен надлежно (включително и съгласно изискванията, уредени с НВСДТР) и дали има необходимото съдържание съгласно изискванията на чл. 13, ал. 2 – заявени ли са всички необходими обстоятелства и представени ли са всички необходими актове. Когато заявлението се подава в електронна форма, подаването му чрез съответния интерфейс гарантира спазването на формалните изисквания и затова проверката в този случай се ограничава с надлежното попълване и необходимото съдържание (включително и съгласно изискванията към електронното заявление, уредени с наредбата). НВСДТР съдържа задължителни изисквания за начина на попълване на заявлението. Полето за ЕИК при първоначално вписване трябва да се остави празно. То се попълва при подаване на заявление за последващо вписване. В попълнените полета не може да има поправки и зачерквания. Заявлението трябва да има и необходимото съдържание според естеството на вписването. Наред с данните за заявителя и търговеца то трябва да съдържа всички необходими обстоятелства и посочване на актовете, които трябва да бъдат обявени, както и подпис на заявителя. Например въз основа на заявление, което не съдържа всички обстоятелства, които подлежат на вписване по отношение на съответния вид търговско дружество и посочване на всички актове, които подлежат на обявяване, не може да бъде извършено първоначално вписване.

На следващо място трябва да бъде проверено дали представените документи на хартиен носител (включително заявлението) са редовни от външна страна, дали съдържат заличавания, зачерквания или поправки, извършени не по установения ред, четливи ли са и годни ли са за снемане на електронен образ.

Съгласно чл. 142, изр. 2 ГПК съдът оценява доказателствената сила на документа на хартиен носител, в който има зачерквания, изтривания, прибавки между редовете и други външни недостатъци, с оглед на всички обстоятелства по делото. НВСДТР изключва възможността в заявлението да се правят поправки и зачерквания, но такива е възможно да съществуват в документите, с които се удостоверява съществуването на заявените обстоятелства, необходимостта от заличаване на вписване, приемането на представения за обявяване акт или дори в самия представен за обявяване акт. Документите, които имат заличавания, зачерквания или поправки, не може да бъдат изключени като доказателствено средство в регистърното производство, ако те са извършени по установения ред. Не е ли така обаче, изискванията за сигурност и доверие в регистъра налагат нередовни от външна страна документи да бъдат изключени като доказателствено средство, разбира се, ако нередовността

променя смисъла на документа. Например не следва да бъде приет като редовен дружественият договор, в който името на един от съдружниците е зачеркнато и е поставено друго име, но следва да бъде приет като редовен дружествен договор, в който са поправени датата и мястото на сключването му или името на един от съдружниците, което е посочено на няколко места, а е поправено на едно от тях.

Не са редовни и документите, които не могат да бъдат разчетени от длъжностното лице, което прави невъзможно установяването на съдържанието им, а оттам и проверката съществува ли заявеното за вписване обстоятелство, съответно представеният за обявяване акт. Извършването на вписване, заличаване или обявяване без проверка би накърнило доверието в търговския регистър. Не са редовни и документите, които са представени във вид, който прави невъзможно снемането на електронен образ. Ако такива документи бъдат приети, тъй като длъжностното лице по регистрацията е успяло да ги разчете, третите лица няма да могат да установят въз основа на кои документи са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията, с което би била накърнена публичността на търговския регистър.

Такава проверка, разбира се, не се прави за надлежно подписаните електронни документи, тъй като всяка промяна в тях след подписването им с електронен подпис ги прави неистински. Ако е невъзможно да бъде разчетена и визуално представена чрез общоприет стандарт, информацията в електронна форма не е електронен документ.

Едва след това, при разглеждане на заявлението, регистърният орган проверява кои обстоятелства се заявяват за вписване и кои актове се представят за обявяване и съответно подлежат ли заявените обстоятелства на вписване и представените актове на обявяване – т. 2. Тази проверка е необходима, тъй като вписването на неподлежащо на вписване обстоятелство в търговския регистър не поражда действие⁴⁷, не поражда действие и обявяването на неподлежащ на обявяване акт. Извършването на проверката е улеснено както от това, че подлежащите на вписване обстоятелства са лимитативно изброени в закона, лимитативно изброени са и подлежащите на обявяване актове, така и от подреждането на обстоятелствата за вписване и актовете за обявяване във формуляра на заявлението. На практика проверката от регистърния орган ще се свежда до това дали отделните полета на заявлението са попълнени правилно, тъй като в заявлението няма свободни полета за посочване на обстоятелства, които не подлежат на вписване и описание на актове, които не подлежат на обявяване.

На следващо място регистърният орган проверява за кой търговец се отнасят вписваните обстоятелства, съответно представените за обявява-

⁴⁷ От гледна точка на вида на порочите вписването, заличаването или обявяването може да бъде неправилно, недопустимо или нищожно (вж. коментара по чл. 29).

не актове, изхожда ли заявлението от оправомощено лице и надлежно ли е удостоверена представителната му власт – т. 3. Тази проверка се прави, тъй като ако бъде извършено по заявление на неоправомощено лице, извършеното вписване, заличаване или обявяване би било недопустимо⁴⁸.

Проверката на самоличността на заявителя, извършвана съгласно изискванията на чл. 13, ал. 6⁴⁹ излиза въвн от обхвата на проверката по т. 3, тъй като едната проверка се извършва от регистърния орган при разглеждането на заявлението и има за цел да установи наличието на всички изисквания, за да бъде извършено заявеното вписване, заличаване или обявяване, а другата може да бъде извършена от всеки служител на агенцията преди въвеждането на заявлението в информационната система и има за цел да идентифицира заявителя. В закона не са уредени изрично, но явно са различни и последиците от неспазването на съответните изисквания. Ако заявлението не изхожда от оправомощено лице, последицата е отказ, а ако заявителят не може да бъде идентифициран, последицата е невъзможност да бъде потвърдено получаването на електронното заявление, съответно отказ поради това, че заявлението на хартиен носител не е подписано или липсва нотариална заверка на подписа⁵⁰.

Централно място заема проверката съществува ли заявеното обстоятелство, съответно приет ли е представеният за обявяване акт. Извършването на тази проверка е уредено не особено сполучливо в т. 4 и 5. В т. 4 е уредена добре проверката представен ли е подлежащият на обявяване акт, но в т. 5 не е уредена проверката надлежно ли е приет⁵¹. По отношение на проверката за съществуването на заявените обстоятелства вероятно идеята на законодателя е била да ограничи претенциите на администрацията да изисква представянето на различни документи и поради това в т. 4 е уредено изискването да се проверява приложени ли са документите, които законът изисква да бъдат представени. Така администрацията няма да може да обоснове отказ с неприлагането на документ, представянето на който не се изисква от закона. Този подход може би е подходящ при някои регистрационни режими, при които са установени лимитативен брой изисквания и са посочени документите, с които се доказва наличието им. Използването на този подход при търговската регистрация обаче едва ли е сполучливо. Дори когато в закона е формулирано изискване да бъде представен определен документ, целта не е да се провери дали той съществува, а осъществен ли е някой факт и съществува ли някое правоотношение, които пораждат заявеното обстоятелство.

⁴⁸ Вж. коментара по чл. 29.

⁴⁹ Вж. коментара по чл. 13, ал. 6.

⁵⁰ Вж. коментара по чл. 21, т. 1.

⁵¹ Не по-сполучливо е предлаганото в § 8 от проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър изменение на чл. 21 т. 5: „заявеното за вписване обстоятелство е възникнало законосъобразно и това се установява от представените документи по т. 4, съответно подлежащият на обявяване акт отговаря от външна страна на изискванията на закона.“

Например съдът отказва вписването на прекратяването на юридическо лице без правоприемство, ако към искането за вписване не е приложено удостоверението за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт, съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване. Но отказът не се основава на непредставянето на удостоверението, а на недоказването на съответните обстоятелства – че ведомостите са предадени или че пред НОИ е декларирано, че в прекратяването юридическо лице не е имало назначени лица по трудово правоотношение. В ЗТР не е възпроизведено общото изискване на чл. 495, ал. 2 ГПК за представяне на образец от подписа на представителя на търговеца, но едва ли без представянето на такъв документ ще се извърши вписване при първоначална регистрация на акционерно дружество и при промяна на неговия представител, а ако общото правило на чл. 495, ал. 2 ГПК беше възпроизведено в ЗТР, едва ли представянето на образец от подписа би се изисквало при вписването на всяко обстоятелство. В т. 5, която урежда проверката за съществуването на заявеното обстоятелство, е подвеждащо препращането към документите по т. 4. Както се изясни, това са документи, които имат друго предназначение. Това не са документите, с които се установява съществуването на заявеното обстоятелство. В закона не са посочени (и това не е възможно) документите, с които трябва да се докаже съществуването на заявеното обстоятелство. Съществуването на всяко отделно обстоятелство се доказва с различни документи, а и съществуването на едно и също обстоятелство в различни случаи може да се доказва с различни документи (напр. за доказването на решението на общото събрание на акционерите е необходимо представянето на доказателства за свикването му, но ако решението е подписано от всички акционери, представянето на такова доказателство не е необходимо).

Търговският регистър може да бъде изграден на два различни принципа: принципът на заявяване на обстоятелствата за вписване и на актовете за обявяване на отговорност на заявителя (принцип, приет в англо-американските системи) и принципът на проверка на съществуването на заявените обстоятелства, съответно приемането на представените актове (принцип, приет в континенталните системи и в Първата директива по дружествено право). Търговският регистър, воден от съдилищата, беше изграден на втория принцип – съгласно чл. 496, ал. 2 ГПК съдът проверява наличието на подлежащото на вписване обстоятелство. При воденето на търговския регистър от съдилищата проблем беше противоречивата практика по това какво трябва да се докаже, за да приеме съдът, че заявеното обстоятелство е налице: вземането на решение от надлежния орган на търговското дружество или че е взето решение, което не страда от никакви възможни пороци и са уредени всички отношения, породени от взетото решение. В първия случай например е достатъчно да бъде представено извлечение от протокол от общото събрание на съдружниците, в който се съдържа взетото решение за изключване на съдружник, а във втория – целият протокол от общото събрание, от който да личи колко

съдружници са присъствали и как са гласували, доказателства за надлежното свикване на събранието и приемането на дневния ред, както и за връчване на писменото предупреждение на изключвания съдружник, доказателства за представителната власт, ако някой от съдружниците е бил представляван, доказателства за изплащането на изключения съдружник на ликвидационния му дял или на „неговия дял от капитала“ (каквото и да означава това), доказателства за увеличаването или намаляването на капитала (в зависимост от това дали дружеството е с минимален или по-голям капитал и дали някой поема дела на изключения съдружник) и т. н.

Всъщност, макар и да не е възпроизвел дословно разпоредбата на чл. 496, ал. 2 ГПК, законодателят не е показал воля да възложи на регистърния орган проверката на нещо различно в сравнение с това, което съдът трябва да проверява в регистърното производство. Съгласно чл. 496, ал. 2 ГПК съдът проверява „наличието на подлежащото на вписване обстоятелство“, а съгласно чл. 21, т. 5 регистърният орган проверява „съществуването на заявеното за вписване обстоятелство“ – разликата е само в изказа. Едно обстоятелство съществува⁵² (налице е), ако е възникнало валидно и това състояние не е променено. Съдружникът е изключен, ако общото събрание на съдружниците е взело решение за това с гласовете на нужния брой съдружници, защото решението е взето от компетентен орган на дружеството, като волята е формирана от изискваното от закона мнозинство. Дори да са налице други пороци на решението, те могат да бъдат само основание за неговото отменяване с иск по реда и в сроковете на чл. 74 ТЗ, като при уважаване на иска, съдебното решение има конститутивно действие. Последниците на отмененото решение на общото събрание са съществували и затова отпадат по силата на отменителното съдебно решение. Не е нужно заявителят да доказва в регистърното производство, че общото събрание е свикано надлежно или че сроковете за оспорване на взетото решение с иск са изтекли, без такъв да е предявен. Не е нужно също да бъдат представяни доказателства, че са уредени отношенията между изключения съдружник и дружеството и между съдружниците, които произтичат или може да произтекат от взетото решение за изключване.

Като се вземе предвид, че заявителят не следва да бъде натоварен със задължението да доказва, че няма основания да отпаднат последниците на акта, от който е възникнало заявеното обстоятелство (или че възможността да отпаднат последниците е преклудирана), както и че до подаването на заявлението състоянието на нещата не се е променило, на него остава да докаже само валидното възникване на заявеното обстоя-

⁵² Обстоятелството съществува и преди да породи действието си, ако вписването му в търговския регистър е условие за това. Вж. напр. чл. 140, ал. 4, чл. 231, ал. 4, чл. 263ж, ал. 1, чл. 264з, ал. 1 ТЗ и т. н. Същото важи и за решенията на органите на търговското дружество преди да „влязат в сила“, ако вписването им в търговския регистър е условие за това. Вж. напр. чл. 140, ал. 3 и чл. 231, ал. 3 ТЗ.

телство, съответно надлежното приемане на представяния за обявяване акт. Ако след възникването на заявеното обстоятелство, съответно след приемането на представения акт, нещо се е променило, търговецът има задължението да поиска било заличаване на вписването (това могат да поискат и заинтересованите трети лица), било вписването на нововъзникналото обстоятелство или обявяването на новоприетия акт.

Проверката за съществуването на заявеното обстоятелство, на причината за заличаването или на представяния за обявяване акт се прави, тъй като ако вписването, заличаването или обявяването бъде извършено, без те да съществуват, то би било неправилно⁵³.

Заявителят трябва да докаже само валидното възникване на заявените за вписване обстоятелства, съответно надлежното приемане на представяните за обявяване актове, но е задължен да декларира тяхната истинност, т. е., че те продължават да съществуват към момента на подаване на заявлението. Задължението за деклариране следователно има по-широк обхват от задължението за доказване, то обхваща истинността на всички факти и съществуването на всички правоотношения, които имат значение за съществуването на заявеното обстоятелство или на представения акт, както и истинността на всички представени документи. Така например при изключване на съдружник заявителят представя като доказателство протоколът от общото събрание, от който се установява решението за изключване на един от съдружниците, взето с нужния брой гласове, но декларира, че на изключвания съдружник е връчено писмено предупреждение, всички съдружници (в т. ч. изключеният) са надлежно уведомени за общото събрание и за неговия дневен ред, както и че представеният протокол отразява вярно заседанието на общото събрание (присъстващи, отсъстващи, гласуване, взети решения).

Редакцията на чл. 21, т. 5 може да създаде впечатлението, че при проверката за съществуването на заявените за вписване обстоятелства, съответно за приемането на представяните за обявяване актове, доказателствена сила имат само документите по т. 4, а декларацията няма доказателствена сила. Такова впечатление би било погрешно. Фактите, които имат значение за валидното възникване на заявените обстоятелства, съответно за валидното приемане на представените актове, ако законът не изисква да бъдат доказани с писмени доказателства, може да бъдат доказани с декларация съгласно чл. 43 АПК.

⁵³ От гледна точка на вида на порочите вписването, заличаването или обявяването може да бъде неправилно, недопустимо или нищожно (вж. коментара по чл. 29).

На практика не се извършва никаква особена проверка за представяне на декларацията по чл. 13, ал. 5, тъй като тя е включена като част от заявлението и дори не се подписва отделно от него⁵⁴.

За вписване на обстоятелства, заличаване на вписване и обявяване на актове в търговския регистър се дължи държавна такса, която трябва да бъде заплатена преди извършване на заявеното вписване, заличаване или обявяване. Съществуват различни начини за плащане (в брой, с дебитна или кредитна карта, чрез превод и др.), които може да бъдат използвани при подаването на заявление на хартиен или на електронен носител. Във всеки случай обаче заявеното вписване, заличаване или обявяване може да бъде извършено само след като съответната проверка установи, че дължимата държавна такса е изплатена в пълен размер.

При първоначално вписване и промяна на фирмата регистърният орган е длъжен да провери също дали друго лице няма права върху посочената от заявителя фирма, както и дали тя отговаря на изискванията на чл. 7, ал. 2 ТЗ⁵⁵.

Фирма е наименованието, с което търговецът се представя както в гражданския оборот, така и в отношенията си с държавните институции и поради това фирмата е неговият най-важен индивидуализиращ белег. Без изискване за уникалност на фирмата никой няма да е в състояние да разбере с кого влиза в отношения. Изискването за уникалност на наименованието на юридическите лица може да има различни предели, тъй като те може да са предназначени да извършват дейност предимно в определени териториални граници. Съгласно чл. 135 (отм.) от Закона за лицата и семейството наименованието на сдруженията и фондациите трябва да е уникално в пределите на населеното място, където е тяхното седалище, докато съгласно чл. 14, ал. 2 от Закона за политическите партии тяхното наименование трябва да е уникално в пределите на цялата държава. Изискването за уникалност на търговската фирма е въведено с Указ № 56 за стопанската дейност и е възпроизведено без промени в Търговския закон, а със Закона за търговския регистър е въведено само задължението на Агенцията по вписванията да проверява уникалността при първоначална регистрация и промяна на фирмата. Независимо от

⁵⁴ Това разрешение е удачно, ако не се изисква нотариална заверка на подписа на заявителя и ако той е грамотен на български език. В такъв случай като подписва заявлението, той подписва и декларацията, която обхваща всички заявени обстоятелства и всички актове, представени за обявяване. Когато представителят действа чрез пълномощник, пълномощникът може да подпише само заявлението, но като представител не може да подпише декларацията. Тогава декларацията трябва да възпроизвежда всичко от заявлението и ако заявителят е неграмотен на български език, тя трябва да е изготвена на познат за него език и да бъде представена в превод на български.

⁵⁵ За проверката за уникалността на фирмата вж. коментара по § 4 ПЗР, както и § 16 от проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър, в който се предлагат нови служебни задължения на Агенцията по вписванията в случай на съвпадения на фирми при регистрацията.

различните становища кога е установено изискването за уникалност на фирмата в пределите на държавата – още с Указ № 56 и ТЗ (и дали е променено с приемането на чл. 3 НВСДТР за водене и съхраняване на регистрите за вписванията, изискващ уникалност в пределите на населеното място), или едва със ЗТР, несъмнено регистърният орган ще проверява уникалността в пределите на цялата държава.

Съществуват различни становища за това какво включва търговската фирма – само наименованието на търговеца или наименованието и означението на правноорганизационната му форма. Аргументите в полза на първото разбиране се свеждат до това, че наименованието е индивидуализиращ, а правноорганизационната форма е родов белег (наименованието разграничава търговците един от друг, а правноорганизационната форма ги събира в отделен род). Аргументите в полза на второто разбиране се основават на изискването на чл. 77, чл. 101, ал. 1, чл. 116, ал. 1, чл. 158, ал. 2 и чл. 253, ал. 3 ТЗ във фирмата да се включва и правноорганизационната форма на дружеството⁵⁶. Според първото разбиране фирмите „Свобода“ ЕООД и „Свобода“ АД са еднакви, а според второто разбиране те са различни. От начина, по който е уредена проверката на уникалността на фирмата в ЗТР може да се направи извод, че законодателят е изхождал от първото разбиране, като е постановил, че проверката за уникалността се прави само при първоначална регистрация и промяна на фирмата, но не и при промяна на правноорганизационната форма.

Не е ясен смисълът на уреденото в чл. 21, т. 1 изискване регистърният орган да проверява подадено ли е друго заявление за исканото вписване, заличаване или обявяване. В регистърното производство не съществува правило, което прави недопустимо следващо идентично искане, независимо от това дали предходното искане е уважено, постановен е отказ, или липсва произнасяне.

Ако законодателят е искал да уреди случаите на подаване на ново заявление по чл. 26⁵⁷, едва ли регистърният орган трябва да постанови отказ съгласно чл. 24, ал. 1, тъй като не е налице някое от предвидените в чл. 21 изисквания.

В чл. 93, ал. 1 НВСДТР е уредено задължението на Агенцията по вписванията при отказ да посочва изчерпателно всички пречки за вписване на заявеното обстоятелство, заличаване на посоченото вписване или обявяване на представените актове, а в чл. 94 е уредена забрана агенцията да постанови отказ по новото заявление за вписване, заличаване

⁵⁶ При преобразуване обаче изискването за посочване на правноорганизационната форма е посочено отделно от изискването за посочване на фирмата (вж. чл. 262ж, ал. 1, т. 1 и чл. 264а, ал. 1, т. 2 ТЗ).

⁵⁷ В § 11 от проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър, обявяване, в което са отстранени мерките, посочени в предход-

ния отказ. Така задължението на регистърния орган по т. 1 придобива смисъл⁵⁸ да се ограничи обхватът на проверката до това отстранени ли са всички посочени в отказа пречки. По този начин отказ съгласно чл. 24, ал. 1 ще може да се постанови само ако някоя от констатираните пречки не е отстранена с новото заявление. При разглеждането на новото заявление би трябвало да е недопустим нов отказ поради наличието на пречка, която не е посочена в първоначалния отказ.

Ако трябва да бъдат изброени последователно проверките на заявлението, които законът изисква, те са:

1. подадено ли е заявлението на хартиен носител по съответния образец съгласно изискванията на чл. 13, ал. 1, попълнен ли е надлежно формулярът (включително и съгласно изискванията на НВСДТР) и има ли заявлението необходимото съдържание съгласно изискванията на чл. 13, ал. 2 – заявени ли са всички необходими обстоятелства, представени ли са всички необходими актове, както и дали е положен саморъчен подпис;
2. редовни ли са от външна страна представените документи на хартиен носител (включително заявлението), съдържат ли заличавания, зачерквания или поправки, извършени не по установения ред, четливи ли са и годни ли са за снемане на електронен образ;
3. подлежат ли заявените обстоятелства на вписване и представените актове на обявяване;
4. изхожда ли заявлението от оправомощено лице;
5. валидно ли е възникнало заявеното за вписване обстоятелство, съответно надлежно ли е приет представяния за обявяване акт;
6. представена ли е декларация по чл. 13, ал. 5;
7. платена ли е необходимата държавна такса;
8. при първоначално вписване и при промяна на фирма – има ли друго лице права върху посочената от заявителя фирма, както и отговаря ли тя на изискванията на чл. 7, ал. 2 ТЗ;
9. при ново заявление – отстранени ли са всички пречки в постановения отказ по предходно заявление за същото вписване, заличаване или обявяване.

⁵⁸ Редакцията на чл. 94 от Наредба № 1 не е прецизна. При подаване на ново заявление е възможно да бъде постановен отказ на същото основание само ако заявителят не е отстранил посочените в мотивирания отказ пречки. Ако една пречка е отстранена, съответното основание за отказ вече не е налице.

Вписване, заличаване и обявяване

Чл. 22. (1) *Длъжностното лице по регистрацията извършва в съответния срок по чл. 19 вписване или заличаване на вписването, съответно обявяване на представения акт, когато са налице предвидените в чл. 21 изисквания.*

(2) *Вписването и заличаването се извършват чрез последователно въвеждане на информация за съответното обстоятелство в търговския регистър.*

(3) *Обявяването се извършва чрез пренасяне на съдържанието на представения акт в търговския регистър във формат, подлежащ на автоматизирана обработка.*

Изискването на незабавност при извършването на вписване, заличаване или обявяване може да бъде изведено и от разпоредбата на чл. 22, ал. 1, при която законодателят третира срока за разглеждане на заявлението като срок за произнасяне по него и срока за произнасяне по заявлението като срок за извършване на вписването, заличаването или обявяването.

Забележителното в чл. 22 обаче е това, че за първи път законодателят урежда в закон фактическия състав на вписването, заличаването и обявяването, с което се нарушава установената традиция това да се урежда в подзаконов акт (фактическият състав на вписванията, отбелязванията и заличаванията в нотариалните книги е уреден в Правилника за вписванията, фактическият състав на вписванията в регистрите за юридическите лица, водени от съдилищата, е уреден в Наредба № 14 от 24.07.1991 г. за водене и съхраняване на регистрите за вписванията, фактическият състав на вписванията в Централния регистър на особените заложи е уреден в Правилника за устройството и дейността на Централния регистър на особените заложи към Министерството на правосъдието, фактическият състав на вписването в адвокатските регистри е уреден в Наредба № 3 от 29.10.2004 г. за водене и съхраняване на регистрите от адвокатските съвети и т. н.

В алинеи 2 и 3 е уреден начинът, по който се извършва вписването, заличаването и обявяването. От уредбата на тези дейности може да бъде изведен всеки от трите фактически състава.

Вписване е пренасянето на данните за заявеното обстоятелство в базата данни по чл. 2, ал. 1.

Заличаване е пренасянето на данните за заличаването, за заличеното обстоятелство и за неговото вписване в базата данни по чл. 2, ал. 1.

Обявяване е пренасянето на словесното съдържание на обявявания акт и на данните, които го индивидуализират, в базата данни по чл. 2, ал. 1.

Както беше посочено по-горе⁵⁹, електронните образи на заявленията с данните за заявените обстоятелства, за заличаваните вписвания или за представените за обявяване актове, както и електронните образи на доказателствата и на представените за обявяване актове, се въвеждат в „информационната система“ с постъпването им в Агенцията по вписванията. След това се извършват необходимите проверки, регистърният орган се произнася по заявлението и ако решението му е положително, той извършва пренасянето на съответната информация в базата данни по чл. 2, ал. 1, съставляваща търговския регистър. С това пренасяне се осъществява фактическият състав на вписването, заличаването или обявяването.

Трябва да се прави разлика между въвеждането в информационната система съгласно чл. 16, ал. 1 – това не е вписване, нито заличаване, нито обявяване, а „въвеждане в базата данни по чл. 16, ал. 1“ и въвеждането в търговския регистър съгласно чл. 22, ал. 2 и 3, което е „пренасяне в базата данни по чл. 2, ал. 1, съставляваща търговски регистър“. Последното осъществява фактическият състав на вписването, заличаването или обявяването.

Данните за заявеното обстоятелство се вземат от заявлението и се въвеждат в базата данни по чл. 16, ал. 1 заедно с електронния му образ и електронните образи на доказателствата, приложени към него. В базата данни по чл. 2, ал. 1 обаче се пренасят само данните, взети от заявлението (като структурирана информация), без електронния образ на заявлението и електронните образи на приложените към него документи. Тези електронни образи не влизат в базата данни по чл. 2, ал. 1. Електронните образи са част от „електронното фирмено дело“ по смисъла на чл. 2, ал. 2. Електронното фирмено дело на търговеца съдържа електронните образи на всички подадени заявления за вписване, заличаване и обявяване по отношение на търговеца и електронните образи на приложените към тях документи, както и електронните образи на съдебните актове, въз основа на които са извършени вписвания и заличавания по отношение на търговеца, а базата данни на електронните образи съдържа електронните фирмени дела на всички търговци.

Съответното обстоятелство при заличаването е заличаваното обстоятелство, което се индивидуализира чрез данните за него, включително данните за вписването му (затова законът говори за заличаване на вписването, а не за заличаване на обстоятелство) и данните за самото заличаване. Затова при заличаването се пренасят данните за заличаването, за заличеното обстоятелство и за неговото вписване.

При обявяването в базата данни по чл. 2, ал. 1, съставляваща търговския регистър, се пренасят не само данните, които индивидуализират

⁵⁹ Вж. коментара по чл. 16, ал. 1.

⁶⁰ Вж. коментара по чл. 21.

обявявания акт (като структурирана информация), но и неговото словесно съдържание, т. е. електронният му образ. Така регистърът по чл. 2, ал. 1 съдържа цялата база данни на структурираната информация и тази част от базата данни на електронните образи, в която са електронните образи на обявяваните актове.

Единен идентификационен код

Чл. 23. (1) *Агенцията определя единен идентификационен код, наричан по-нататък ЕИК, задължителен за лицата, вписани в търговския регистър.*

(2) *Единният идентификационен код се определя при първоначалното вписване на търговците и клоновете на чуждестранните търговци в търговския регистър и остава непроменен до заличаването им.*

(3) *Начинът за формиране на ЕИК се определя с наредбата по чл. 31.*

(4) *Ако е посочен ЕИК, държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, нямат право да изискват доказването на обстоятелства, вписани в търговския регистър, и представянето на актове, обявени в търговския регистър.*

Основните характеристики на Единния идентификационен код (ЕИК) са задължителността, уникалността, неизменността и формирането му на случаен принцип.

Единният идентификационен код е задължителен за търговците и клоновете на чуждестранните търговци, вписани в търговския регистър. Той е уникален за всеки търговец или кооперация. Единният идентификационен код се определя от агенцията и се запазва същият от момента на първоначалното вписване на търговеца до момента на неговото прекратяване.

Единният идентификационен код се формира на случаен принцип. Той представлява поредица от числа (в ал. 3 на чл. 114 НВСДТР той е определен като 9-значен), като нито отделните позиции, нито поредността им имат самостоятелно значение. По този начин се гарантира непроменемостта на кода, тъй като той остава същият дори при настъпване на промени в други факти и обстоятелства, свързани с индивидуализацията на търговеца. Ако отделните позиции имаха самостоятелно значение (както е например при единния граждански номер на физическите лица), настъпването на подобна промяна би наложило и промяна в съответната позиция от единния идентификационен код.

Употребата на единния идентификационен код е задължителна. Всички търговци и кооперации са длъжни да посочват в кореспонденцията си своя единен идентификационен код, тъй като този код заедно с фирмата,

седалището и адресът на управление става част от индивидуализацията на съответния правен субект.

Съгласно чл. 115 НВСДТР всеки търговец или клон на чуждестранен търговец може да поиска издаването на карта (карти) за идентификация. В този случай за агенцията възниква задължението да издаде картата по образец, утвърден от изпълнителния ѝ директор. Картата следва да съдържа данни за вписаните обстоятелства по партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец към момента на издаването ѝ. На агенцията е вменено и задължението да осигурява възможност за актуализиране на съдържанието на картата за идентификация. По искане на търговеца или клона на чуждестранен търговец се издава карта за идентификация с монтиран микропроцесорен чип (смарт-карта). В наредбата е уредена и хипотезата, при която издадените карти не са получени в срок една година от издаването им. В този случай те се унищожават по ред, определен от изпълнителния директор на агенцията.

Единният идентификационен код по принцип не се променя до прекратяването на търговеца или кооперацията. Единственото изключение от този принцип са случаите на преобразуване на търговските дружества и преустройство на кооперациите, когато този код подлежи на промяна. За детайлна уредба на случаите на преобразуване, при които се получава нов единен идентификационен код (съответно случаите, когато се запазва старият), както и на връзката между стария и новия код, законът препраща към подзаконовата уредба.

В НВСДТР са уредени случаите на преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации:

Преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез вливане. В тези случаи се запазва ЕИК на приемащото дружество или кооперация и се създава връзка с ЕИК на преобразуваните се дружества, съответно на преустройващите се кооперации (чл. 116 НВСДТР).

Преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез сливане – определя се ЕИК на новоучреденото дружество или кооперация и се създава връзка с ЕИК на преобразуваните се дружества, съответно на преустройващите се кооперации (чл. 117 НВСДТР).

Преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез разделяне – определят се ЕИК на новообразуваните дружества или кооперации и се създава връзка с ЕИК на преобразуваното се дружество, съответно на преустройващата се кооперация (чл. 118 НВСДТР).

Преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез отделяне – запазва се ЕИК на преобразуващото се дружество или кооперация и се създава връзка с ЕИК на новообразуваните дружества, съответно на новообразуваната кооперация(чл. 119 НВСДТР).

Преобразуване на търговски дружества чрез промяна на правната форма – запазва се ЕИК на преобразуващото се дружество (чл. 120 НВСДТР).

Преобразуване на търговско дружество чрез прехвърляне на имущество на еднолично търговско дружество върху едноличния собственик – запазва се ЕИК на едноличния търговец и се създава връзка с ЕИК на преобразуващото се дружество (чл. 121 НВСДТР).

Задължителността на единния идентификационен код за лицата, вписани в търговския регистър, следва да се разбира двойко. От една страна, като задължение за агенцията да определи единен идентификационен код на лицето при първоначалното му вписване⁶¹. А от друга страна – като задължение за търговеца да посочва своя единен идентификационен код. Неизпълнението на задължението за посочване на единния идентификационен код не е скрепено със санкция, като вместо това самото посочване на кода е свързано с определени предимства за съответния търговец. Най-важното от тези предимства е уредено в чл. 23, ал. 4 ЗТР, според който, ако е посочен единен идентификационен код, държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, нямат право да изискват доказването на обстоятелства, вписани в търговския регистър, и представянето на актове, обявени в търговския регистър.

Предвид правилото на чл. 23, ал. 4 ЗТР необходимостта от представяне на удостоверение за актуално състояние остава само за случаите, когато съответният търговец контактува с друг частноправен субект. На практика обаче, действителна нужда от представяне на удостоверение за актуално състояние ще има, само когато съконтрагентът е лице от чужбина, което би имало затруднения с българския език. Във всички останали случаи, когато отношенията са между местни лица, за тях ще бъде по-лесно и надеждно сами да направят справка в търговския регистър, вместо да изискват представяне на удостоверение за актуално състояние, което е актуално само към момента на издаването му.

⁶¹ При пререгистрацията единният идентификационен код на търговците, регистрирани преди влизането в сила на Закона за търговския регистър, ще съвпадне с номера им по БУЛСТАТ (вж. коментара по § 4 от ПЗР). Така същите цифри ще придобият ново правно значение.

Отказ

Чл. 24. (1) *Длъжностното лице по регистрацията постановява мотивиран отказ, когато не е налице някое от предвидените в чл. 21 изисквания. Отказът се връчва на заявителя незабавно след постановяването му по реда на Гражданския процесуален кодекс.*

(2) *Когато заявителят е посочил в заявлението, че желае да бъде уведомяван по електронен път, отказът се изпраща на посочения от него електронен адрес. В този случай потвърждаване на получаването на отказа не се изисква.*

Отказът в регистърното производство не е уреден особено сполучливо. На първо място е възпроизведено общото изискване за мотивираност на административните актове, което не допринася нищо за уредбата на отказа. На второ място е направен опит да бъдат уредени изчерпателно основанията за отказ, който, както беше посочено по-горе⁶², не е успешен, тъй като не всички пречки са уредени в чл. 21⁶³. И на трето място за връчването на отказа е препратено към реда за връчването на призовки и книжа по ГПК, въпреки че Агенцията по вписванията не разполага с ресурса на съдилищата⁶⁴.

Отказ се постановява, ако при някоя от посочените в чл. 21 проверки на заявлението се установи пречка. Проверката на заявлението обаче не приключва с установяването на първата пречка. Наред с отнасящото се до всички индивидуални административни актове изискване за наличие на мотиви, в чл. 93 НВСДТР е уредено изрично изискването в мотивите на отказа да бъдат посочени изчерпателно всички пречки за извършване на заявеното вписване, заличаване или обявяване. В изпълнение на това свое задължение регистърният орган трябва да извърши цялостна проверка на заявлението и да установи всички пречки. Това би улеснило проверката на съда по жалба срещу отказа (чл. 25) или заявителя – при подаването на ново заявление (чл. 26).

ЗОЗ и ЗЕДЕП не уреждат съдействието при попълване на заявлението и даването на указания за отстраняване на недостатъци в него. Такива задължения на административния орган обаче са уредени в чл. 29, ал. 1 ПУДЦРОЗ – за оказване на съдействие при попълване на заявлението, и

⁶² Вж. коментара по чл. 21.

⁶³ Не е уместно в закона да бъдат уредени изчерпателно всички основания за отказ. В закона може да бъдат посочени различните групи основания (напр. нередовност на заявлението, недопустимост и неоснователност на искането), а за подзаконов акт може да бъде оставено детайлното посочване на проверките, които трябва да бъдат направени и изброяването на възможните пречки. Това е по-удачният подход при наличието на такава широка делегация за създаване на подзаконова уредба на регистърното производство.

⁶⁴ Проблемите на съдилищата във връзка с призоваването са широко известни и дискутирани и макар че те разполагат със значителен ресурс, на практика те не връчват никакви съобщения в регистърното производство. Едва ли идеята на законодателя е Агенцията по вписванията също да не връчва никакви съобщения.

в чл. 7 НРРДУУ – за даване на указания за пропуски при комплектуване на заявлението. При липсата на обща уредба на задължението на административните органи да оказват процесуално съдействие на страната в административното производство, смисълът на тогава създадената подзаконова уредба беше да възложи това задължение на административния орган, като го уреди на подзаконово ниво.

С уреждането на задължението за процесуално съдействие в Административнопроцесуалния кодекс (АПК) то става задължително във всички административни производства. Съгласно чл. 28, ал. 1, т. 2 АПК агенцията е длъжна да осигури на заявителя достъп до формулярите и му оказва съдействие за попълването им; съгласно чл. 30 АПК тя е длъжна да го уведоми за недостатъците в заявлението, които трябва да бъдат отстранени; а съгласно чл. 9, ал. 4 АПК – да му оказва процесуално съдействие за законосъобразно разрешаване на заявлението⁶⁵.

След влизането в сила на АПК смисълът на уреждането на задължението за процесуално съдействие в законите (и подзаконовите актове), уреждащи отделни производства, е да детайлизират уредбата на тези задължения съобразно спецификата на отделните производства.

За съжаление в НВСДТР са уредени единствено задълженията на агенцията във връзка с осигуряването на достъп до формулярите, а начинът на изпълнение на останалите задължения остава да се урежда от общите правила на АПК. Производството по воденето на електронен регистър с такова голямо значение има твърде много специфики и пропуски да бъдат уредени тези отношения в подзаконов акт не може да бъде приветстван.

С оглед спецификите на новото регистърно производство задължението за „съдействие за попълване на формулярите“ може да бъде уредено отделно при подаването на заявлението от заявителя (лице, което може да подпише заявлението – вж. чл. 15, ал. 1) и при подаването на заявлението чрез пратеник. Докато при подаването на заявлението от заявител съдействието може да се изрази в даване на разяснения и посочване на съответното място за попълване, при подаването на заявлението чрез пратеник съдействието може да се ограничи до посочването, че то в нарушение на изискванията не е подадено на формуляр или не е подадено на правилния формуляр. В такъв случай е уместно към съобщението до заявителя да бъде приложен правилният формуляр със съответните указания за попълването му.

⁶⁵ В изискването за законосъобразно разрешаване е включено имплицитно изискването за справедливост. Отделното посочване на изискването за справедливост има място само при преценката за целесъобразност. В регистърното производство агенцията прави само преценка за законосъобразност.

Задължението за „уведомяване за недостатъци“ също е уместно да бъде уредено отделно в различните случаи: при подаването на заявлението от заявителя или специално натоварен куриер и при подаването на заявлението чрез поща или друг пратеник, който извършва такава дейност по занятие. Ако констатираният недостатък на заявлението може да бъде отстранен незабавно (тъй като заявителят присъства) или ако куриерът може да вземе решение да не подава заявлението преди отстраняването на недостатъка, няма пречка съответните указания (напр. че заявлението не е подписано от заявителя или е пропуснато да бъде попълнено някое поле) да бъдат съобщени устно на заявителя или куриера, без да се дава срок за отстраняването им. Така заявителят или специално натовареният куриер ще може да оттегли заявлението и да го подаде незабавно след отстраняване на недостатъците. При подаване на заявлението чрез поща или друг подобен пратеник указанията не може да бъдат съобщени незабавно или върнати по пратеника. В такъв случай те трябва да бъдат съобщени на заявителя по реда на ГПК, като бъде определен и срок за отстраняването им.

Неизпълнението на задължението за „съдействие за попълване на формулярите“ не би довело до незаконосъобразност на постановленията отказ (чл. 28, ал. 3 АПК), но би довело до конфликт между заявителя и агенцията във връзка с необходимостта от попълването на ново заявление, представянето на нови документи и внасянето на нова такса. Неизпълнението на задължението за „уведомяване за недостатъци“ води до незаконосъобразност на постановленията отказ, необходимост от обжалването му⁶⁶ или до конфликт между заявителя и агенцията във връзка с необходимостта от попълването на ново заявление, представянето на нови документи и внасянето на нова такса, ако заявителят е склонен да подаде ново заявление, вместо да изчака да се развие производството по обжалване на отказа пред съда.

Неуредането на задълженията за „съдействие за попълване на формулярите“ и за „уведомяване за недостатъци“ в НВСДТР ще има за последица подаването на по-голям брой неправилно попълнени заявления, а това ще наложи постановяването на по-голям брой откази. Всичко това ще е свързано със значително нарастване на обема на изпращаните и приеманите и съответно подлежащи на обработка книжа.

При подаването на заявлението от заявителя, чрез пълномощник или нарочен пратеник, на изискването за незабавното му разглеждане би съответствало задължението за оказване на съдействие и уведомяване за недостатъци в устна форма, а в случай на отказ – съобщаването му срещу подпис на самото място. Само ако заявлението се подава чрез пратеник, по който е невъзможно да бъдат върнати указания, е наложително указанията или съобщението за отказ да се връчват по реда на ГПК.

⁶⁶ Вж. коментара по чл. 25.

Правилото на ал. 2 се прилага не само когато заявлението е подадено в електронна форма по електронен път. При този начин на подаване най-естествено е заявителят да се съгласи да бъде уведомяван по електронен път, като посочи и електронен адрес за това⁶⁷. Няма пречка обаче и подателят на заявление на хартия да се съгласи да бъде уведомяван по електронен път, като посочи и електронен адрес за това. В такъв случай не само той ще може бързо и сигурно да узнае указанията на агенцията и постановения положителен акт или отказ, но също и агенцията ще бъде облекчена при изпращането на съобщения до него. Във всички случаи потвърждаване на получаването на електронното изявление на агенцията, в т. ч. на отказа, не се изисква.

Обжалване

Чл. 25. (1) *Отказът подлежи на обжалване пред окръжния съд по седалището на търговеца или клона на чуждестранен търговец в 7-дневен срок от връчването му.*

(2) *Жалбата се подава чрез агенцията. Агенцията изпраща незабавно на съда подадената жалба заедно с приложенията към нея, постановения отказ, заявлението и приложенията към него.*

(3) *При липса на технологична възможност на съда да приеме по електронен път документите, посочени в ал. 2, те се възпроизвеждат на хартиен носител и се изпращат на съда, заверени от служител на агенцията.*

(4) *Съдът разглежда жалбата в състав от един съдия в закрито заседание по реда на глава двадесет и първа "Обжалване на определенията". Решението на съда подлежи на обжалване в 7-дневен срок от съобщаването му пред съответния апелативен съд, чието решение е окончателно.*

(5) *При отмяна на отказа съдът постановява решение, с което дава задължителни указания на агенцията да извърши исканото вписване, заличаване или обявяване.*

Както беше посочено по-горе⁶⁸, заявлението на хартиен носител може да се подаде във всяко от двадесетте и осем териториални звена на агенцията по седалищата на окръжните съдилища⁶⁹. Независимо от това, в кое териториално звено на агенцията е подадено заявлението на хартиен носител, компетентен да се произнесе по жалба срещу отказ и окръжният съд по седалището на търговеца или клона на чуждестранен търговец. Така съдебният контрол върху отказите е възложен на окръжните съдилища, като местната подсъдност на жалбите се определя от седалището на търговеца. По този начин се избягва възможността чрез избора на

⁶⁷ След влизането в сила на Закона за електронното управление, подаването на електронно заявление и получаването на електронна услуга, съответно на отказ, ще се уреждат от този закон и от Наредба № 1, която съответства на изискванията му.

⁶⁸ Вж. коментара по чл. 13, ал. 4.

⁶⁹ Електронното заявление не се подава в териториално звено на агенцията, то постъпва по електронен път директно в нейната единна информационна система.

териториално звено, в което се подава заявлението, да се търси изгоден съд (*forum shopping*).

Макар да е запазено основното положение в административния процес жалбата до съда да се подава чрез административния орган, постановил обжалвания акт, производството по жалбата не е административно и компетентен да я разгледа не е съответният административен съд.

Съгласно чл. 87 НВСДТР правилата за подаване на заявление и приложението към него се прилагат и при подаване на жалба срещу отказ. Съществуват два начина за подаване на жалбата – на хартиен носител и по електронен път.

При подаването на жалбата на хартиен носител не се проверява самоличността на заявителя, нито се изисква нотариална заверка на подписа върху жалбата или пълномощното, когато жалбата се подава чрез пълномощник. Ако разполага със съответната техническа възможност, заявителят може да подаде електронна жалба по електронен път не само когато е подал електронно заявление, но и когато е подал заявление на хартиен носител. Това налага агенцията да осигури също и подаването на жалби по достъпен начин и в удобен за заявителите диалогов режим, както и да разгласи възможността за подаването им по електронен път.

Сезирането на съда с електронно изявление, предадено по електронен път, се урежда за първи път в българското законодателство, преди въвеждането на общи правила за приложението на електронния документ и универсалния електронен подпис в съдебната система съгласно изискванията на чл. 41, ал. 2 ЗЕДЕП. Особеното тук е, че съдът се счита сезиран и делото е висящо, без електронното изявление да е постъпило и без да е необходимо да постъпи в информационната система на съда. Затова законът предвижда, че при липса на технологична възможност съдът да приеме жалбата с приложенията и съпътстващите я документи в електронна форма по електронен път, те се възпроизвеждат на хартиен носител и се изпращат на съда, заверени от служител на агенцията като официални преписи.

Съществена особеност на новото производство по търговска регистрация е, че издаването на регистърните актове е подчинено на правилата за издаване на благоприятстващи административни актове от администрацията, докато съдебният контрол върху отказите е подчинен на правилата за контрол върху отказите, постановявани от съда. По този начин производството по издаване на регистърните актове е уредено като административно, но съдебният контрол върху отказите запазва охранителния си характер. Това е още по-ясно след изменението на чл. 25, ал. 4 с § 56 от преходните и заключителни разпоредби на новия Граждански процесуален кодекс, съгласно което е уредено приложението на прави-

лата за обжалване на определенията на съда – същите, които уреждат обжалването на отказа на съда да издаде охранителен акт⁷⁰.

Основните характеристики на охранителното производство са, че съдът е длъжен да реши сам въпроса по жалбата, която може да се основава и на нови факти и обстоятелства (правоотношения), като съдът може да събира нови доказателства както за фактите и обстоятелствата (правоотношенията), на които се основава заявлението, така и за фактите и обстоятелствата (правоотношенията), на които се основава жалбата, ако прецени, че те са относими и допустими. Решението, с което окръжният съд постановява да бъде извършено исканото вписване, заличаване или обявяване, не може да бъде обжалвано, тъй като това е решение, с което се издава охранителен акт. На обжалване пред съответния апелативен съд подлежи само решението, с което окръжният съд отказва исканото вписване, заличаване или обявяване. В отклонение от правилата за обжалване на отказа на съда да издаде охранителен акт не се предвижда касационно обжалване на решението на апелативния съд. Това ще затрудни уеднаквяването на съдебната практика от Върховния касационен съд, но няма да направи това невъзможно, тъй като Агенцията по вписванията, като съобразява своята практика с решенията, постановени от различните окръжни и апелативни съдилища, може чрез министъра на правосъдието да поиска от Върховния касационен съд издаването на тълкувателно решение.

Текстът на разпоредбата, установяваща правилото, че при отмяна на отказа съдът постановява решение, с което дава задължителни указания на агенцията да извърши исканото вписване, заличаване или обявяване, не е прецизен. В административното производство съдът дава задължителни указания, когато отменя отказ да бъде издаден административен акт, при издаването на който има място за преценка по целесъобразност. При отмяната на отказ в регистърното производство администрацията действа в условията на обвързана компетентност, така че дори производството по жалбата да беше административно, няма място за задължителни указания на съда. В охранителното производство обаче съдът сам постановява исканото вписване, заличаване или обявяване, а Агенцията по вписванията изпълнява само функцията на пазител на регистъра. Не може да съществува разлика между положението на съда, когато изпраща свои актове, въз основа на които се извършва вписване, заличаване или обявяване по реда на чл. 14, и когато отменя отказ и постановява извършване на вписване, заличаване или обявяване по реда на чл. 25, ал. 5.

⁷⁰ По този начин е поправено погрешното разрешение жалбата да се разглежда по реда на бързото производство. Препращането към бързото производство беше погрешно, защото не отчиташе предназначението му да уреди разглеждането на искове и постановяването на актове на спорна администрация, с участието на две спорещи страни в публично заседание (това предназначение на бързото производство не се отчиташе и при уреждането на производството по чл. 19 ЗТР като бързо). В наложеното от президента вето правилно се искаше жалбата срещу отказ на регистърната администрация да се разглежда по същия ред, по който се разглежда и жалбата срещу отказ на регистърния съд.

Ново заявление

Чл. 26. *При отказ и при неизвършване на исканото вписване, заличаване или обявяване в съответния срок по чл. 19 заявителят може да подаде ново заявление за вписване, съответно заличаване, на същото обстоятелство или за обявяване на същия акт. Новото заявление се разглежда по реда на постъпването му.*

Подаването на ново заявление би трябвало да бъде уредено по-скоро като алтернатива на обжалването, т. е. при постановен отказ заявителят да избира между обжалване на отказа и подаване на ново заявление. Интересът на заявителя е да постигне ефекта на вписването, заличаването или обявяването. Ако той обжалва постановения неправилен отказ, той ще постигне желанния ефект, но след като изчака времето, необходимо на съда да се произнесе по жалбата срещу отказа. Добре е заявителят да разполага и с възможността да изпълни дори неоснователните изисквания на административния орган, но да получи ефекта на вписването, заличаването или обявяването веднага, вместо да докаже правотата на своята теза, но да постигне ефекта на вписването след шест, девет или повече месеца.

Съответното правило в охранителното производство е формулирано в чл. 432, ал. 3 ГПК: решението, с което молбата се отхвърля, не пречи да бъде подадена повторно молба пред същия съд за издаване на същия акт. Това е саморазбираща се последица от правното действие на решението в охранителното производство, което не се ползва със сила на пресъдено нещо.

При формулирането на това правило в новото регистърно производство законодателят се е опитал да уреди на едно място възможността за пререшаване и неприложимостта на института на мълчаливия отказ в регистърното производство. Уредбата обаче не е сполучлива. Ако при отказ заявителят подаде отново същото заявление, без да е отстранил констатираните пречки, той най-вероятно ще получи следващ отказ, а ако произнасянето по заявлението му е забавено, новото заявление нито ще ускори произнасянето по предишното, нито ще го изпревари⁷¹.

Има смисъл правилото на чл. 432, ал. 3 ГПК да бъде уредено по различен начин в новото регистърно производство, ако подаването на ново заявление бъде наистина уредено като алтернатива на обжалването, т. е. ако бъде формулирано като възможност да се подаде ново искане, след отстраняване на констатираните пречки. Такова (или разбирано по този начин) правило би хармонизирало с разпоредбите на чл. 93, ал. 1 и чл. 94 НВСДТР, в които е уредено задължението на Агенцията по вписванията при отказ да посочва изчерпателно всички пречки за вписване на заяве-

⁷¹ Липсата на особен смисъл в тази разпоредба е съзряна и от авторите на проекта за Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър, но те предлагат чл. 26 да бъде отменен.

ното обстоятелство, заличаване на посоченото вписване или обявяване на представените актове и забраната да бъде постановен отказ по новото заявление, в което са отстранени пречките, посочени в предходния отказ. Във всеки случай обаче от прецизиране се нуждае както чл. 26, изр. 1 от закона („Заявителят може да отстрани пречките, посочени в отказа, и да подаде ново заявление“), така и чл. 94 НВСДТР („По новото заявление не може да бъде постановен отказ, ако са отстранени всички пречки, които са посочени в отказа по предходно заявление“).

Грешки и непълноти

Чл. 27. *Грешки и непълноти, допуснати при вписване на обстоятелства, заличаване на вписвания или обявяване на актове, включително при несъответствие между данните, отразени в заявлението, и данните в приложенията към него, се отстраняват чрез ново вписване, съответно обявяване.*

Отстраняването на грешки и непълноти в търговския регистър е уредено по различен начин в зависимост от това на чие поведение се дължи наличието на съответната грешка или непълнота. В чл. 27 е уредено отстраняването на грешки и непълноти, които се дължат на поведението на заявителя, а в чл. 28 е уредено отстраняването на грешки и непълноти, които се дължат на поведението на служители на агенцията.

На първо място грешка може да възникне при осъществяването на обстоятелството или приемането на акта, съответно – при тяхното документизиране. Например едноличният търговец може да вземе решение да установи офиса си в София на бул. „Витоша“ № 44, но погрешно да посочи в писмения текст на решението си бул. „Витоша“ № 34. Същата грешка ще бъде пренесена и в заявлението. Тази грешка не може да бъде установена при проверката на заявлението и погрешният адрес ще бъде вписан в търговския регистър. Третите лица, които се доверяват на търговския регистър, може да отправят към търговеца изявления, като посочат вписания в регистъра адрес. С достигането на изявлението на посочения в търговския регистър адрес то ще породи действие, макар да не е получено от търговеца. Същото важи и в отношенията на търговеца с държавните органи, ако на този адрес бъде съобщено едно съдебно решение, срокът за обжалване ще започне да тече от деня на констатацията на призовкаря, че търговецът не се намира на адреса, а допускането на грешка при вписването в търговския регистър не е основание за възстановяване на пропуснатия срок. В този случай търговецът може да поправи грешката си, като поиска вписване на верния адрес и поправката ще има действие занапред – от новото вписване. Правата на третите лица са запазени, доверието в регистъра е ненакърнено, а негативните последици от грешката се понасят от търговеца.

На второ място грешка може да възникне при пренасянето на данните за съответното обстоятелство или акт в заявлението. Например еднолич-

ният търговец може да вземе горното решение и да посочи в писмения текст на решението си верния адрес, но грешката може да бъде допусната при попълването на заявлението. При проверката на заявлението регистърният орган проверява валидно ли е възникнало заявеното за вписване на обстоятелство⁷² и ако открие грешката, би трябвало да откаже исканото вписване, но ако грешката не бъде открита, погрешният адрес ще бъде вписан в търговския регистър. В такъв случай търговецът ще изпадне в идентично на горното положение, тъй като последиците от грешката и редът за отстраняването ѝ са същите. В този случай е било възможно регистърният орган да открие грешката при проверката на заявлението, но въпреки това последиците от допускането ѝ ще се понесат от търговеца, тъй като тази отговорност не може нито да бъде прехвърлена, нито дори споделена с регистърния орган, който е уважил заявлението така, както е направено.

Отговорност при грешки и непълноти

Чл. 28. *Агенцията отговаря за вредите, причинени от допуснати грешки и непълноти при пренасянето на информацията от заявлението или акта на съда в търговския регистър. Такива грешки и непълноти се отстраняват служебно.*

Различно е положението, когато грешката е допусната при пренасянето на информацията от заявлението в информационната система на търговския регистър. Пренасянето на информацията от заявлението на хартиен носител⁷³ в базата данни по чл. 2, ал. 1 е задължение на агенцията, която по този начин осъществява фактическия състав на вписването, заличаването или обявяването. Ако при пренасянето тази информация бъде променена, третите лица ще се доверят на променената информация и ще съобразяват поведението си с нея. Действително освен търговския регистър, те могат да преглеждат и документите, въз основа на които са извършени вписванията, и по този начин да установят наличието на грешка, но те не са длъжни да правят това. На правото на третите лица да се позоват на вписаното обстоятелство, дори то да не съществува, съответства обвързаността на търговеца от действията на третите лица, които са се доверили на вписванията в търговския регистър. В посочения по-горе пример изявлението на третото лице ще породи действие и срокът за обжалване на съдебното решение ще започне да тече, но агенцията ще отговаря пред търговеца за всички вреди, които са пряка и непосредствена последица от допуснатата грешка. В този случай агенцията трябва да поправи грешката си, незабавно след като я открие, за да съкрати времето, през което трети лица ще се доверяват на погрешна информация и като предотврати други увреждания на търговеца, ще нама-

⁷² Вж. коментара по чл. 21, т. 5.

⁷³ Допускането на грешка при пренасяне на информацията от електронно заявление в базата данни, съставляваща търговския регистър, е изключено, тъй като то постъпва в информационната система по чл. 16, ал. 1 в електронен вид и оттам то може да бъде пренесено в базата данни по чл. 2, ал. 1 само непроменено.

ли своята отговорност за вреди. Поправката ще има действие занапред – от отстраняването на грешката. Правата на третите лица са запазени, доверието в регистъра е ненакърнено, последиците от грешката се понасят от търговеца, но той ще получи пълно имуществено обезщетение.

Защита срещу вписване

Чл. 29. (1) *Всяко лице, което има правен интерес, както и прокурорът, може да предяви иск за установяване на нищожност или недопустимост на вписването, както и за несъществуване на вписано обстоятелство.*

(2) *Искът по ал. 1 се предявява пред окръжния съд по седалището на търговеца, съответно на клона на чуждестранен търговец, относно когото е извършено вписването.*

Защитата срещу вписването в търговския регистър е уредена по същия начин, както защитата срещу вписванията в регистрите на юридическите лица, водени от съдилищата. Пороците на вписванията в търговския регистър, процесуалната легитимация, подсъдността на исковете и последиците на съдебното решение, с което се уважава някой от исковете, са същите.

Вписването в търговския регистър може да бъде нищожно, недопустимо или неправилно.

Нищожно е вписването на неподлежащо на вписване обстоятелство и вписването, извършено без акт, който го постановява. Нищожно е например вписването на обстоятелството, че една новоучредена кооперация е правоприменик на друга или че представителят на търговското дружество или на клона има ограничения на представителната власт, които не са уредени в закона. Нищожни ще са и „вписванията“, които са резултат от външна намеса в информационната система на търговския регистър. Нищожните вписвания не пораждат действие, поради което третите лица не могат да се позоват на съществуването на тези обстоятелства, въпреки че са вписани. За да няма съмнения обаче, нищожността на вписванията може да бъде установена по исков ред, като при уважаване на иска вписванията ще бъдат заличени. Ако бъде установена външна намеса в информационната система на търговския регистър обаче, резултатите от външното въздействие може да бъдат отстранени от агенцията, без да е необходимо предявяването на иск.

Недопустимо е вписването, което е извършено, без да е поискано от лице, което е легитимирано за това. Такова вписване поражда действие до заличаването му въз основа на съдебното решение, с което се уважава предявения иск.

Неправилно е вписването на несъществуващо обстоятелство или на обстоятелство, което не е възникнало валидно. Вписаното обстоятелство не съществува както, когато не са се осъществили съответните факти,

така и когато фактите са се осъществили, но са опорочени от други факти, които изключват възникването на обстоятелството. Например обстоятелството, че съдружникът в дружество с ограничена отговорност е изключен, не съществува, ако общо събрание на съдружниците не е проведено и съответно не е взето решение за изключване. Това обстоятелство не е възникнало валидно, ако решение за изключване е взето от общото събрание на съдружниците, но с гласовете на съдружници, които притежават общо по-малко от 3/4 от капитала на дружеството. Възможно е едно обстоятелство да бъде вписано, въпреки че не съществува, поради пропуски при проверката на заявлението. Не е изключено обаче вписаното обстоятелство да не съществува, въпреки че проверката е извършена надлежно. Такава възможност винаги съществува, тъй като проверката на заявлението както от регистърния орган, така и от съда се извършва само въз основа на представените доказателства от заявителя и неговата декларация. В производството по иска за установяване несъществуването на вписаното обстоятелство обаче, представените в регистърното производство доказателства може да бъдат оспорени и да бъде установена тяхната неистинност, възможно е да бъдат представени и доказателства от оспорващия съществуването на вписаното обстоятелство, които да установят различни факти или факти, които опорочават установените факти и така изключват възникването на вписаното обстоятелство.

Процесуално легитимирано да предяви някой от исовете е всяко лице, което има правен интерес да бъде заличено вписването – това може да е не само трето лице, но и търговецът, както и прокурорът. Когато искът се предявява от трето лице или от прокурора, процесуално легитимиран като ответник по иска е търговецът. Търговецът има интерес да предяви някой от исовете само ако не може да подаде заявление за заличаване на вписаното обстоятелство или вписването на друго обстоятелство. На практика търговецът се нуждае от искова защита при недопустимост на вписването. В такъв случай искът се предявява срещу органа, който е поискал вписването, или срещу държавата.

Заличаване на вписването

Чл. 30. (1) Ако искът по чл. 29 бъде уважен, заличаването на вписването се извършва от агенцията по реда на чл. 14 по искане на заинтересованото лице или на прокурора.

(2) При отмяна на решение на орган на търговеца, въз основа на което е извършено вписване, вписването се заличава по реда на ал. 1.

В решението, с което уважава някой от исовете за установяване на нищожност или недопустимост на вписването или за несъществуване на вписано обстоятелство, съдът постановява заличаване на вписването или на съответното обстоятелство, независимо от това дали ищецът е направил искане за това в исковата молба. Съдът е длъжен след влизането на решението в сила служебно да изпрати препис от него за вписване

в търговския регистър. В този случай агенцията (съгласно чл. 14) изпълнява само функцията по водене на търговския регистър, като пренася съответната информация от съдебното решение в базата данни по чл. 2, ал. 1, съставляваща търговски регистър, и така осъществява фактическия състав на заличаването⁷⁴.

Изпълнението на тези служебни задължения от администрацията на съда може да бъде забавено поради различни причини (в т. ч. организационни), поради което законодателят изрично урежда възможността влязлото в сила решение на съда да бъде представено от заинтересованото лице (което е предявило иска), както и от прокурора (във всички случаи). В случая заинтересованото лице, съответно прокурорът, нито „заявяват“, нито „искат“ заличаването, което е постановено от съда. Законът ги овластява единствено да представят решението в качеството на пратеници. Регистърният орган нито се произнася по заявление, нито уважава искане, той извършва заличаването, както ако решението е изпратено от съда по електронен път, по пощата или чрез друг пратеник.

По същия ред се процедира не само при заличаването въз основа на влязло в сила съдебно решение, с което е отменено решение на орган на търговеца, но и при заличаване въз основа на влязло в сила съдебно решение за обявяване на търговското дружество или на кооперацията за недействителни, както и на всяко друго съдебно решение, което постановява заличаване на вписано обстоятелство.

От изложеното може да се направи извод, че в чл. 30 са уредени не последиците от уважаването на някой от исковете по чл. 29, ал. 1 (задължението на съда да постанови заличаване на вписаното обстоятелство, независимо от наличието на изрично искане за това и да изпрати служебно решението на агенцията след влизането му в сила – тези задължения не са посочени), а заличаването на вписани обстоятелства, въз основа на акт на съда, което е уредено и в чл. 14. Задълженията на съда да постанови заличаване на вписването или на съответното обстоятелство, независимо от наличието на изрично искане за това и да изпрати служебно решението на агенцията след влизането му в сила – тези задължения, не са посочени, а заличаването на вписани обстоятелства, въз основа на акт на съда, което е уредено и в чл. 14. Те трябва да бъдат изведени по аналогия от разпоредбата на чл. 498 ГПК, който урежда задължението на съда служебно да заличи вписването или съответното обстоятелство във водените от него регистри. След като търговският регистър се води от орган въвн от съдебната система, служебните задължения на съда следва да бъдат сведени до това да постанови заличаването и да изпрати влязлото в сила решение в търговския регистър.

⁷⁴ При редактирането на чл. 30, ал. 1 е пропусната запетаята след думите „по реда на чл. 14“.

Наредба

Чл. 31. (1) *Министърът на правосъдието издава наредба за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър.*

(2) *Наредбата определя образците на заявления, посочва изчерпателно приложенията към тях за всеки вид вписване, заличаване или обявяване съгласно изискванията на закона, както и формата на електронните документи.*

Законодателят овластява министъра на правосъдието да уреди с подзаконов акт воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър. По силата на тази разпоредба министърът на правосъдието е издал Наредба № 1 от 14.02.2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър (НВСДТР).

В НВСДТР се съдържат редица общи положения във връзка с дейностите по воденето, съхраняването и достъпа до регистъра, извършвани от Агенцията по вписванията, както и с конкретните действия, извършвани от нейните служители в хода на регистърното производство и при запазване на фирма. Конкретизирани са задълженията на агенцията за техническото осигуряване на търговския регистър и за осъществяването на достъп до съдържащата се в него информация, включително за извършване на справки и издаване на удостоверения, както и за определяне на единен идентификационен код.

В преходните и заключителните разпоредби на наредбата по-детайлно е уреден режимът на пререгистрация от гледна точка на заявленията, които следва да се подадат, както и действията, които следва да извършат при съвпадение на фирмите на двама или повече търговци или клонове на чуждестранни търговци.

В наредбата се определя съдържанието на заявленията и са приложени образците на заявленията за вписване на обстоятелства относно видовете търговци (в т. ч. кооперация и клон на чуждестранен търговец) – № А1-А8, както и за вписване на: обстоятелства за прокура – № Б1, относно клон – № Б2, на допълнителни обстоятелства относно търговски дружества със специален предмет на дейност – № Б3, относно залог на дружествен дял – № Б4, залог на търговско предприятие – № Б5, обстоятелства относно запор върху дружествен дял – Б6, обстоятелства относно прекратяване и ликвидация на търговец – № Б7, обстоятелства относно прехвърляне на търговско предприятие – № В1, обстоятелства относно преобразуване на търговски дружества – № В2, обстоятелства относно преустройство на кооперации – № В3, заявление за обявяване на актове (18 изрично изброени и възможност за друг вид акт извън тях) – № Г1, и заявление за запазване на фирма – № Д1.

Наредбата предвижда всяко заявление да съдържа полета, обединени в групи, като са определени задължителните за всяко заявление групи

(чл. 6, ал. 2). В съответния образец на заявлението са отбелязани тези полета от него, които задължително трябва да се попълнят от заявителя (чл. 6, ал. 4).

Наред с това и практическите действия по воденето на търговския регистър са предмет на обстойна уредба. Предвид същността на новия регистър се предвижда: за всеки търговец и клон на чуждестранен търговец да се води отделно дело в електронна форма, представляващо електронна партида, която се състои от две части – „Вписани обстоятелства“ и „Обявени актове“, всяка от които съдържа определена буквено-цифрова информация в структуриран по определен в наредбата ред; списъкът на запазените фирми да се води по партиди, съдържащи буквено-цифрова информация в структуриран вид за извършеното запазване.

Предимствата на търговския регистър като единна централизирана електронна база се описват чрез осигуряването на възможност за проследяване в хронологичен ред на вписванията и заличаванията, формиращи актуалното състояние на търговеца или клона на чуждестранния търговец към определена дата и назад във времето, както и за проследяване в хронологичен ред на всички обявявания към определена дата и назад във времето (чл. 71, ал. 3 и 4), за установяване на самоличността на длъжностното лице по регистрацията и в кой момент е извършило дадено вписване, заличаване или обявяване, като и в кой момент е извършено съответното действие (чл. 72, ал. 3) и т. н.

С наредбата на агенцията е вменено задължението не само да осигурява възможност за подаване на заявления за вписване, заличаване и обявяване по електронен път и да издава актове и извършва действия по административно обслужване по електронен път (чл. 75), но и да разгласява възможността за подаване на заявления по електронен път по разбираем и достъпен начин, включително като предоставя подробна информация за това свободно в централните и териториалните си звена (чл. 76, ал. 1). Определени са файловите формати за подаване на електронните документи по електронен път (чл. 80). Конкретизирани са редица задължения на агенцията относно получаването на електронни заявления, изпращането на електронни изявления до частни лица, държавни органи и институции, осигуряването на достъп до търговския регистър и най-общо за функционирането му като единна централизирана електронна база данни. Във връзка с това агенцията:

- публикува на своята интернет страница техническите стандарти за осигуряване на достъп до търговския регистър и политиките за използваните графични интерфейси, както и типовете електронни документи и файлови формати, които се приемат и използват от нея;
- съобразява стандартите и политиките с установените общи нормативни изисквания за електронно управление в държавната администрация (чл. 81);

- осигурява условия и за точното определяне на времето на постъпването на електронните заявления и изпращането на изявления от търговския регистър (чл. 82);
- осигурява визуализиране от централната страница за вход в търговския регистър на информацията за всички вписвания, заличавания и обявявания за деня в хронологичен ред по реда на извършването им, при което информацията следва да е достъпна за определена дата, седмица, месец или избран от потребителя период не по-дълъг от един месец (чл. 108, ал. 1);
- осигурява възможност за преглед на актуалното състояние на партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец към момента на проверката, както и състоянието на партидата към определена дата назад във времето (чл. 108, ал. 2);
- осигурява възможност за справки дали друго лице няма права върху определена фирма (уникалност на фирма) чрез търсене в регистърните дела, списъка на запазените фирми, постановените откази и подадените заявления (чл. 108, ал. 3);
- определя в общи условия реда и начина за предоставяне на специализирани услуги по чл. 113 – предоставяне на цялата база данни или структурирани части от нея.

Изпълнението на изброените задължения на агенцията е важно условие за работата на търговския регистър и следва да бъде подкрепяно и контролирано по съответен начин.

Глава трета ПУБЛИЧНОСТ

Справки

Чл. 32. (1) Всеки може да иска и извършва справка за наличието или липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър.

- (2) Справки в търговския регистър може да се извършват по:
1. името, съответно фирмата, или ЕИК на търговеца или клона на чуждестранен търговец;
 2. името, съответно фирмата, или ЕИК на съдружника или едноличния собственик на капитала;
 3. името, съответно фирмата, или ЕИК на член на органите на юридическо лице – търговец.

(3) В делото на отделния търговец, съответно клон на чуждестранен търговец, и на неговите праводатели и правоприемници може да се извършват справки по всяко вписано обстоятелство или обявен акт.

С въвеждане в чл. 11 на правото на гражданите за свободен достъп до търговския регистър все още не се дава отговор на въпроса как точно следва да се реализира това право. Глава трета на закона дава отговор на този въпрос и изпълва със съдържание принципа за публичност на търговския регистър.

Член 32 установява на първо място възможността за извършване на справка или с други думи, получаване на информация, съхранена в базата данни на търговския регистър. Тази информация съставлява данните за вписаните обстоятелства, за заличаванията и за обявяваните актове.

Прави впечатление, че от обхвата на нормата по чл. 32 е изпусната възможността за извършване на справка за документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията в регистъра. Този пропуск на законодателя не следва да заблуждава. Общата норма на чл. 11, с която се установява правото на свободен достъп до регистъра, изрично указва, че това право обхваща достъп „и до документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията“. В тази връзка правилото е уточнено и в ал. 3 на чл. 32 и в чл. 33, където е посочено, че справките и удостоверенията могат да съдържат извлечение от търговския регистър или копия от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията.

Нормата овластява всяко лице да иска справка. Като е използвал термина „всяко лице“, законодателят е желал да обхване не само всички физически лица и юридически лица на гражданското право, но и всички държавни и местни органи и лицата, осъществяващи публични функ-

ции. Разбира се, тези от тях, които ще се ползват от правото на служебен достъп, вероятно няма да се възползват от общото право да извършват справки по чл. 32. Осигуряването на служебен достъп на оправомощените лица обаче няма да дерогира общото им право по чл. 32.

Извън изложеното е необходимо да се подчертае, че за извършване на справка по чл. 32 лицата няма нужда да доказват правен интерес. Агенцията е длъжна да предостави безплатна справка на всяко лице при поискване.

Алинея 2 на чл. 33 установява критериите, въз основа на които се извършват справките. Правилото визира, че справки в търговския регистър може да се извършват по името, съответно фирмата, или ЕИК на търговеца или клона на чуждестранен търговец, по името, съответно фирмата, или ЕИК на съдружника или едноличния собственик на капитала и по името, съответно фирмата, или ЕИК на член на органите на юридическо лице – търговец.

В ал. 3 на закона се указва, че в делото на отделния търговец, съответно клон на чуждестранен търговец, и на неговите праводатели и правоприемници може да се извършват справки по всяко вписано обстоятелство или обявен акт.

На практика това означава, че агенцията следва да осигури такава функционалност на информационната система на регистъра, която да позволява в електронното дело на търговеца (частта от базата данни, съдържаща данни за търговеца), съответно клона на чуждестранния търговец, да се извършва търсене по всички обстоятелства. Това търсене следва да се осигури не само по отношение на текущия статус на партидата и вписаните към момента на извършване на справка обстоятелства, но и по отношение на историята на вписванията.

Особеност представлява възможността търсенето да се разпростре, съответно справка да се направи по отношение на делата на праводателите и правоприемниците на търговеца, в случаите на преобразуване – сливане, вливане, разделяне, отделяне, както и в случаите на промяна на правната форма на дружеството на търговеца. Това изискване е разбираемо. Проследимостта на вписванията е от изключителна важност за сигурността на оборота, предвид необходимостта от установяване към минал момент на статуса на праводателите, респ. правоприемниците на търговеца, дори когато електронните дела са вече закрити (например при сливане – по отношение на слелите се търговци, вливане – по отношение на влелия се търговец и при преобразуване от една правна форма в друга).

Следва да бъде отбелязано, че при буквалното тълкуване на нормата може да се остане с грешно впечатление, че търсенето може да се извър-

шва само по отделни обстоятелства. Това не е така – по аргумент на силното основание може да се приеме, че търсене може да се осъществи по комбинация от вписани обстоятелства или обявени актове.

Съдържание на справките и удостоверенията

Чл. 33. (1) *Справките и удостоверенията могат да съдържат извлечение от търговския регистър или копия от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията.*

(2) *Удостоверения се издават и относно това, че за определен търговец или клон на чуждестранен търговец определено обстоятелство не е вписано.*

(3) *Справките са устни и писмени.*

(4) *Удостоверенията са официални документи.*

Нормата на чл. 33 установява обема от информация, която следва да се съдържа в справките и удостоверенията.

На първо място правилото визира, че справките и удостоверенията могат да съдържат извлечение от търговския регистър. Понятието „извлечение“ следва терминологията на хартиения документооборот и не е съвсем прецизно, но е използвано поради липса на придобил гражданственост аналог на този термин при електронния документооборот. В изследваната норма понятието е използвано, за да обозначи необходимостта справките и удостоверенията да съдържат отделни обстоятелства относно статуса на търговеца, съдържащи се в базата данни на търговския регистър. Доколкото отделните вписвания представляват електронни записи в базата данни, а електронната партида (електронното дело) е систематично извличана и релативно-обвързана селекция на част от базата данни, която касае отделния търговец, то „извлечението“ ще представлява също селекция на определени данни от базата данни на търговския регистър, касаещи определен търговец, и съдържащо електронните записи, съдържащи обстоятелствата, за които е извършена заявката („извличането“). Тези обстоятелства следва да се визуализират на екрана на потребителя на системата, извършващ справка, или могат да се отпечатват, ако справка е изискана на хартиен носител.

При липса на електронни записи, съдържащи вписани или заличени обстоятелства, съответно актове, и съхранени в електронен формат документи, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията, то „извлечение“ в тесния смисъл на думата не може да има. От справка няма да е видно наличието, съответно удостоверението ще удостоверява липсата на вписано, съответно заличено обстоятелство или обявен акт.

Извън изложеното, чл. 33, ал. 1 предвижда, че справките и удостоверенията могат да съдържат „копия от документите“, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията. Понятие-

то „копия от документите“ също се нуждае от разяснение. Както стана ясно от коментара по чл. 16, заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, както и всички приложения към тях документи се въвеждат в информационната система чрез снемане на електронен образ. Така създадените електронни образи по своята същност представляват пренасяне на словесното съдържание на изявлението от един формат (хартиен) в друг (електронен). Следователно те не са оригинали. По силата на оборимата законова презумпция обаче (чл. 16, ал. 2 ЗТР), така създадените електронни документи (като официално заверени преписи) са приравнени по правна стойност на хартиените оригинали, които остават за съхранение в агенцията. По хартиените документи справки не се правят и удостоверения не се издават, освен в случаите на съдебен спор (чл. 16, ал. 4 ЗТР).

След като в базата данни на търговския регистър се съхраняват само електронни документи, то се поставя въпросът какви копия от електронните документи визира нормата на чл. 33, ал. 1. Копия на електронни документи не може да има в смисъла на понятието „копие“, с което сме свикнали да боравим при работа с хартиени документи. В електронния свят копието на електронния документ е абсолютно идентично с оригинала, поради това „копия“ на електронни документи в тесния смисъл на това понятие няма. Всяко копие на електронен документ е оригинал и се ползва с правната стойност на такъв. В тази връзка един електронен документ може да съществува в множество идентични оригинали. Следователно, когато справка се предоставя по електронен път и са поискани „копия от документите“ въз основа на които са извършени вписвания, заличавания и обявявания, то справките ще съдържат оригинални електронни копия на документите, съхранени в базата данни на регистъра. Когато справка се представя на хартиен носител, то копията от документите ще представляват възпроизведен на хартиен носител електронен документ (чл. 3 ЗЕДЕП) и по-скоро ще имат характера на „официално заверен препис“, отколкото на копие. Въпреки тези терминологични уточнения, смисълът на нормата не може да бъде изтълкуван по начин, който да доведе до неправилното ѝ прилагане.

Удостоверенията относно търговец или клон на чуждестранен търговец могат да се издават за актуално състояние по партидата въз основа на вписаните обстоятелства, вписвания за определен период, обявявания за определен период, вписано обстоятелство, обявяване и/или копие от обявен акт, копие от документ, въз основа на който е извършено вписване или заличаване, липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър. Удостоверения се издават и относно запазена фирма.

Извън възможността за извършване на справки Агенцията по вписванията следва да издава и удостоверения. По обем на съдържанието си разлика между справките и удостоверенията няма. И двете трябва да

съдържат извлечение от търговския регистър или копия от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията (ал. 1).

Разликите обаче се откриват в няколко направления.

За разлика от справките удостоверенията на първо място представляват официални документи, издадени от държавен орган в кръга на правомощията му (ал. 4), удостоверяващи наличието или липсата на вписани обстоятелства, обявени актове или документи въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията към определен момент във времето. Официалната удостоверителна сила на удостоверените факти следва да бъде признавана от всички, без да е необходимо да бъдат ангажирани допълнителни доказателства за настъпването им. С такава правна стойност справките не се ползват. Дори когато са отпечатани на хартиен носител или са възпроизведени на екрана на компютърната система, те биха имали характера на неподписани документи – хартиен, съответно електронен, но не и на официални документи. Устните справки макар да са правно-релевантни изявления, не са документи, доколкото не са обективирани на носител – хартиен, съответно електронен.

На второ място разлика се открива във формата. Докато справки могат да се извършват в устна, писмена или електронна форма, то това не е приложимо за удостоверенията. Те могат да се издават само в писмена или електронна форма. Аргумент за това се извлича от ал. 4 на чл. 33 – удостоверенията трябва от обективна страна да отговарят на изискването за документ. Документ е само това правно-релевантно волеизявление, което е обективирано върху хартиен или друг носител. Електронният документ също може да бъде официален документ и по този въпрос спор не може да има – чл. 4 ЗЕДЕП изрично признава правната стойност на електронния документ като записано на магнитен, оптичен или друг електронен носител електронно изявление, чрез общоприет стандарт, който дава възможност да бъде възпроизведено. Доколкото електронният документ съдържа обективирано властническо изявление, което се прави от държавен или друг орган или лице, упражняващо публични функции в рамките на правомощията му, то той би имал характера на официален електронен документ. Дори когато законът не допуска изрично официалният документ да бъде обективиран (записан) върху електронен носител, или даже обратно – допуска изрично документът да бъде на хартиен носител, то възможността да бъде съставен валиден електронен документ ще бъде налице – чл. 3, ал. 2 ЗЕДЕП приравнява със законова фикция електронната форма на писмената, щом е съставен електронен документ.

На трето място разлика между справките и удостоверенията се открива по отношение на съдържанието им във връзка с липсата на впи-

сани обстоятелства. Справката се формира в резултат на търсене по определените в чл. 32, ал. 2 критерии. Следователно, когато резултатът от търсенето в базата данни на вписан факт е отрицателен, то информацията генерирана от информационната система за липса на вписване ще представлява самата справка. Същата дори трудно би могло да се обективира на хартиен носител или на електронен, защото няма изявление, което би могло да се обективира (справката представлява информация – резултат от търсене в базата данни). Писмената справка може да се създаде само за наличието на вписани обстоятелства, съответно обявени актове, т. е. изявленията могат да бъдат само за наличие на записи в базата данни. За разлика от справките обаче удостоверенията могат да се издават за липсата на вписани обстоятелства (чл. 33, ал. 2). Доколкото удостоверенията са официални документи и следва да съдържат изявление на регистърния орган, то проверката и последващото го изявление, формирано в резултат на проверката, ще може да удостоверява и липсата на вписани обстоятелства.

Макар да е предвидена възможност за издаване на удостоверения, то с приемането на Закона за търговския регистър търсенето на тази административна услуга няма да е със същия интензитет, каквото беше до преминаването на търговската регистрация към Агенцията по вписванията. Ролята на удостоверенията се загубва и даже ще бъде сведена до минимум предвид въвеждането на забранителната норма на чл. 23, ал. 4 и особено ще се повлияе от влизането в сила на Закона за електронното управление. Ако е посочен ЕИК, държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, нямат право да изискват доказването на обстоятелства, вписани в търговския регистър, и представянето на актове, обявени в търговския регистър. Така във всички производства – от обществени поръчки, издаване на лицензии, концесии, удостоверения, скици и извършването на каквито и да е административни услуги от държавни и местни органи и услуги от лица, осъществяващи публични функции (нотариуси, частни съдебни изпълнители и т. н.) ще отпадне задължението за представяне на удостоверения, което беше и основната причина толкова много удостоверения за актуално състояние да се издават в миналото. В съответствие с тази забранителна норма е и правилото на чл. 2, ал. 1 от Закона за електронното управление, който ще влезе в сила от 13.06.2008 г. – административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, не могат да изискват от гражданите и организациите представянето или доказването на вече събрани или създадени данни, а са длъжни да ги съберат служебно от първичния администратор на данните. В тази връзка издаването на удостоверения за нуждите на административните услуги или на услугите, предоставяни от лица, осъществяващи публични функции и организации, предоставящи обществени услуги ще отпадне. Доказването на вече създадени факти от агенцията не само че се обезсмисля, но и се забранява от друг законов акт.

За нуждите на търговските правоотношения издаването на удостоверения също загубва значението си. Всеки има право на свободен достъп до регистъра и може в реално време да провери към текущия момент статута на съответния търговец. Издаването на удостоверение винаги удостоверява наличието, съответно липсата на вписани обстоятелства към момента, в който е издадено. Обичайно представянето на удостоверението като момент е последващ момента на издаването, а предвид бързата процедура за вписване, във времеви интервал между момента на издаването и момента на представяне на удостоверението може да са вписани множество обстоятелства, с които статутът на търговеца да е променен съществено. Сигурността на оборота е гарантирана от възможността за незабавна справка. Издаването на удостоверение не носи повече сигурност за оборота от извършването на справка, даже напротив.

Извършване на справки и издаване на удостоверения

Чл. 34. (1) *Справки се извършват и удостоверения се издават незабавно във всяко териториално звено на агенцията.*

(2) *Агенцията осигурява възможност за извършване на справки чрез отдалечен достъп, както и издаването на писмени справки и удостоверения в електронна форма и предаването им по електронен път.*

Въвеждането на правилото на чл. 34 се явява логично следствие от принципа за публичност и бързина при предоставянето на административни услуги от Агенцията по вписванията, за да се обслужи адекватно динамиката на търговския оборот. Досегашната практика налагаше да се чака с дни и седмици издаването на удостоверения за актуално състояние на заинтересованите лица, което при честото наличие на срокове за представяне на тези удостоверения по повод различни производства или сключване на банкови и други сделки влияеше сериозно и нерядко увреждаше правата и законните интереси на гражданите. Териториалната компетентност на окръжните съдилища по регистрацията на търговците и необходимостта заинтересованите лица да пътуват стотици километри, за да поискат и впоследствие получат желаното удостоверение, също причиняваше изключителни неудобства и загуба на време на субектите. В крайна сметка поради тази причина много от потенциално заинтересованите лица се отказваха да участват в различни желани от тях обществени поръчки, производства и др. или сключваха сделки със сериозен интерес на риск, без да проверят интересувашите ги обстоятелства относно статута на контрагентите. Сигурността на оборота страдаше и поради това законните интереси на гражданите.

С въвеждането на нормата на чл. 34 Агенцията по вписванията се задължи да предоставя на гражданите справки и да издава удостоверения незабавно във всяко свое териториално звено. От особена важност е да се отбележи, че не се касае за всяко териториално звено по седалищата на окръжните съдилища (там, където се подават заявленията), а във всяко едно териториално звено на агенцията, т. е. в района на всеки ра-

йонен съд, както и във всяко териториално звено на регистър БУЛСТАТ. Предвид наличието на единна база данни извършването на справка и издаването на удостоверение може да се извършва за всеки търговец, независимо къде е неговото седалище.

Не на последно място следва да се отбележи, че справката и удостоверението се издават незабавно от служител на агенцията. Макар по отношение на понятието „незабавно“ да съществува известна неопределеност, следва да се приеме, че извършването на справката, съответно отпечатването, подписването и предоставянето на удостоверението трябва да се извърши на място, в присъствието на гражданина. Разбира се, за издаването на удостоверението е обусловено от заплащането на съответната държавна такса.

В коментара по чл. 33 вече бе обсъдена формата за извършването на справки и на удостоверенията. Става ясно, че справката се формира в резултат на търсене по определените в чл. 32, ал. 2 критерии. Самата справка представлява резултатът от извършеното търсене и този резултат може да е или наличие на вписани обстоятелства, или липса на открити записи, отговарящи на зададените критерии. За извършване на справка от гражданите по електронен път законът изрично визира задължение на агенцията да осигури тази възможност да се консумира дистанционно, чрез отдалечен достъп. Въпросът относно начините на достъп бе коментиран при анализа на чл. 11. Изискването за осигуряване на отдалечен достъп не следва да се възприема формално. Функционалността на информационната система на търговския регистър следва да поддържа такъв интерфейс и режим на работа, който да осигурява на гражданите възможност в диалогов режим и в удобен графичен дизайн да извършват справки. Законът обаче не ограничава начините за осъществяване на отдалечен достъп. Така например при технологична готовност на агенцията могат да се осигурят други видове отдалечен достъп, а не само през Интернет – автоматична система за разпознаване на глас и предаване на гласови справки, подаване и обслужване на заявки чрез SMS или чрез интерактивни телевизионни канали и др. Макар и при наличието на нормата на чл. 33, разпоредбата на чл. 34, ал. 2 не изключва извършването на справки чрез отдалечен достъп, законодателят е предпочел изрично да въведе изискването за осигуряване на такъв, за да не останат съмнения дали електронните справки следва да се извършват само на място, в териториалните звена на агенцията.

Нормата на чл. 34, ал. 2 въвежда още изискването агенцията да осигури възможност за предоставяне на писмени справки. Когато резултатът от търсенето в базата данни на вписан факт е отрицателен, то информацията, генерирана от информационната система за липса на вписване, ще представлява самата справка. Същата дори трудно би могла да се обективира на хартиен носител, поради липса на информация, която би могла да се обективира. Би могъл да се обективира единствено отго-

ворът на системата за липса на положителен резултат от търсенето. На практика писмената справка може да се създаде само при наличието на вписани обстоятелства, съответно обявени актове, тоест при наличие на записи в базата данни.

Видно от коментара по чл. 33, ал. 2 удостоверенията са официални документи, които следва да удостоверяват наличието или липсата на вписани обстоятелства или обявени актове. В анализа на цитираната норма бе също аргументирана възможността удостоверенията да се издават на хартиен носител и във формата на електронен документ и без наличието на изричната разпоредба на чл. 34, ал. 2. Така, както за справките по електронен път обаче законодателят е предпочел за яснота и безспорност да посочи изрично, че удостоверенията могат да се издават в електронна форма. В този случай те трябва да съдържат удостоверителното изявление на Агенцията по вписванията за наличието или липсата на вписани обстоятелства или обявени актове, както и да бъдат подписани с универсалния електронен подпис на овластено да подписва удостоверения от името на агенцията лице. Без наличието на електронен подпис удостоверенията няма да отговорят на изискванията за официален документ. Извън изложеното те следва да бъдат записани върху магнитен, оптичен или друг електронен носител чрез общоприет стандарт, който да дава възможност за възпроизвеждането им (чл. 2, ал. 1 и чл. 3, ал. 1 ЗЕДЕП). Това означава, че обективизирането трябва да е в общоприети файлови формати, които лицата да могат да разчитат и визуализират със стандартни общодостъпни софтуерни приложения. Отново, за да не остане съмнение, че макар и обективизирани в електронна форма удостоверенията ще могат да бъдат предавани отдалечено, законодателят изрично е указал, че те могат да бъдат предавани по електронен път. Точният начин не е специфициран, което е и вярното решение, предвид запазване технологичната неутралност на закона. Такова би могло да бъде чрез предаване в рамките на комуникационната сесия при осъществен веб-базиран достъп, чрез изпращане по електронна поща, предоставяне на външен носител (напр. CD, DVD) и др., в зависимост от технологичната готовност на агенцията.

Глава четвърта ЗАПАЗВАНЕ НА ФИРМА

Запазване на фирма

Чл. 35. (1) Всеки може да запази фирма преди подаване на заявление за вписване.

(2) Запазването се извършва въз основа на заявление по образец от заинтересованото лице чрез незабавно отразяване в търговския регистър по реда на постъпването на заявлението.

(3) По всяко заявление се извършва проверка дали друго лице няма права върху фирмата и дали е платена дължимата държавна такса.

Възможност за запазване на фирма, макар и неуредена в закона, съществува на практика и в съдебното регистърно производство, тъй като, за да проверят уникалността на фирмата, окръжните съдилища изискват от молителя удостоверение за уникалност на фирмата, издадено от „Информационно обслужване“ АД. Това е организация, с която съдилищата имат договор за предоставяне на данни и обмен на обработена информация от търговския регистър⁷⁵. Услугата включва проверката на уникалността на запазваната фирма и задължението в определен срок да не се издава другиму удостоверение за уникалност, ако посочената фирма е идентична със запазената.

Стопанският живот има нужда от тази услуга, тъй като фактическият състав на учредяването или преобразуването на едно търговско дружество се осъществява определено време и е свързан с извършването на разходи. Изразходваните време и средства може да се окажат безполезни, ако едва при регистрацията се установи съвпадение на фирми. В такъв случай трябва да се предприемат следващи действия по определянето на нова фирма, след което да се поиска ново вписване, но пак без гаранция, че при регистрацията няма да се окаже ново съвпадение.

Правото да се иска запазването на фирма съответства на правото на всеки правен субект да участва лично или с капитал в едно търговско дружество. Указанието, че запазването може да се иска преди подаването на заявление за вписване не обвързва запазването със задължение след това да се поиска вписване, нито установява изискване преди вписването на нов търговец или промяна на фирмата на съществуващ търговец да е искано запазване на фирма. Запазването на фирма е възможност, от която всеки може да се възползва и впоследствие да се откаже, без каквито и да било правни последици. Връзката между запазването на фирма

⁷⁵ Услугата „проверка за уникалност и резервация на име на търговци и дружества с нестопанска цел“ се предоставя от „Информационно обслужване“ АД чрез разработената от него информационна система за фирмена информация Делфи, която покрива 27 окръжни съдилища на територията на България и Софийски градски съд, където се извършва въвеждането на информацията от търговския регистър и се осигурява входът на информационната система (вж. и http://www.is-bg.net/site_io/)

и регистърното производство се състои в това, че през определен период от време запазването на фирма може да има значение за вписването на обстоятелства в търговския регистър. Макар запазената фирма да става част от данните, които се съдържат в търговския регистър, тя не е нито обстоятелство, нито заличаване, нито обявяване. При запазването на фирма се проверяват данните за вписванията в регистъра, а при вписвания в срока на действие на запазването освен данните за вписванията в регистъра се проверяват и данните за запазените фирми, които също са част от информацията в регистъра.

При запазването на фирма регистърният орган проверява единствено нейната уникалност, което е само част от проверката, която той прави при вписване на новоучредено дружество или при промяна на фирмата на съществуващо дружество. Останалата част от проверката – дали фирмата отговаря на изискванията на чл. 7, ал. 2 ТЗ, регистърният орган прави при проверката на заявлението за вписване на новоучредено дружество или при промяна на фирмата на съществуващо дружество, ако такова заявление бъде подадено. Всъщност запазването на фирма е изнесена напред във времето проверка за уникалност плюс задължение при други проверки да се съобразява и информацията за запазени фирми.

Действие

Чл. 36. *Запазването има действие два месеца и е пречка друг търговец да се впише в търговския регистър под същата фирма.*

Определеният двумесечен срок на действие на запазването вероятно ще е достатъчен в повечето случаи на учредяване на ново търговско дружество, но за търговски дружества, които ще извършват дейности, подчинени на особен режим, той едва ли ще е достатъчен. Преди регистрацията на такива търговски дружества различни органи проверяват наличието на различни условия за съблюдаването на особения режим на тези дейности и издаването на актовете за резултата от проверката може да бъде забавено по-дълго време, което може да надхвърли двумесечния срок. Със сигурност срокът трудно може да бъде спасен и при някои по-сложни случаи на преобразуване. В закона не е уредена нито възможността, нито забрана за продължаване на срока, което позволява уреждането на продължаването в подзаконов акт, но за съжаление това не е сторено в НВСДТР. При това положение е необходима промяна в закона, с която предвиденият двумесечен срок да бъде увеличен (например на 6 месеца) или следва да се уредят (в закона или в подзаконовите актове) условия и ред за удължаване на този срок.

Забрана за прехвърляне

Чл. 37. *Запазената фирма е неотчуждима и непрехвърлима.*

Целта на законодателя да пресече пътя за злоупотреби със запазването на фирми е постигната по възможно най-радикалния начин, но това разрешение може да създаде проблеми и при нормално развитие на гражданските правоотношения. Във всеки случай е разумно да се приеме, че търговското дружество (новоучредено или съществуващо) може да приеме запазената фирма, ако лицето, което я е запазило, участва по какъвто и да е начин в учредяването или преобразуването на дружеството. Но проблеми могат да възникнат, ако лицето, запазило фирмата, отпадне от учредителния комитет или не запише акции, ако продължи участието си чрез дъщерно дружество или ако почине. Краткият срок на действие на запазването, неуредената възможност за продължаването му⁷⁶ и неотчуждимостта, взети заедно, лишават режима от необходимата гъвкавост.

Уместно би било *de lege ferenda* да се уреди възможността за продължаване на срока еднократно или определен брой пъти при определени условия (напр. при наличието на доказателства за започната процедура и необходимостта от време за довършването ѝ), както и да се уреди възможността за прехвърляне, например само ако срокът е продължен (ако няма условия за продължаване на срока, след изтичането му всеки друг може да запази фирмата).

⁷⁶ Вж. коментара по чл. 36.

Глава пета

ФИНАНСИРАНЕ НА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Принцип на самофинансиране

Чл. 38. (1) Финансирането на дейностите по водене, съхраняване и развитие на търговския регистър се осигурява от таксите по този закон, както и със средства от национални, регионални и международни програми и проекти и международни споразумения.

(2) Приходите от такси по този закон се използват само за финансиране на воденето, съхраняването и развитието на търговския регистър.

(3) Когато средствата по ал. 1 не са достатъчни за финансиране на дейностите по водене и съхраняване на търговския регистър, необходимите средства се осигуряват чрез субсидия от бюджета на Министерството на правосъдието.

(4) Превишаването на приходите от таксите по този закон над разходите за финансиране на дейностите по водене и съхраняване на търговския регистър е основание за намаляване размера на таксите за следващата финансова година.

Принципът на самофинансиране на търговския регистър обединява няколко взаимно допълващи се принципни положения и едно отклонение.

Законът предвижда няколко източника на финансиране на търговския регистър. Водещ е принципът на самофинансиране – основен и определяем източник на финансиране са държавните такси, определени в тарифата по чл. 12 от закона⁷⁷, като изискването е таксите да са разходоориентирани. Това е изискване, произтичащо от членството на България в Европейския съюз. В чл. 3, ал. 3 от Първата директива по дружествено право е предвидено, че в държавите-членки при писмена молба се предоставя препис от всички или част от документите или данни, подлежащи на оповестяване⁷⁸ на цена, която не надхвърля административните разноски за преписа.

Принципът за разходоориентираност произтича и от Закона за държавните такси, чиито общи принципи са приложими и по отношение на таксите, събрани по Закона за търговския регистър. В Закона за дър-

⁷⁷ Вж. коментара по чл. 12.

⁷⁸ В чл. 2 на директивата подробно са изброени данните и документите, подлежащи на задължително оповестяване, сред които са: учредителен акт и устав, ако последният се съдържа в отделен документ, всяко изменение в тях, вкл. всяко удължаване на срока на съществуване на дружеството; данни за лицата, представляващи или управляващи дружеството; данни за капитала, баланса и отчета за приходите и разходите за всяка финансова година; преместване на седалището на дружеството, прекратяване на дружеството, всяко обявяване на недействителността му от съд; назначаване на ликвидатори; прекратяване на ликвидацията, а в държавите-членки, където заличаването от регистъра е свързано с правни последици – фактът на това заличаване и т. н.

жавните такси този принцип е предвиден за простите такси. Така в чл. 2, ал. 2 е предвидено, че пропорционалните такси се определят върху цената на документа или услугата (когато цената не е указана, таксата се определя върху пазарната цена), а простите такси се определят въз основа на необходимите материално-технически и административни разходи по предоставяне на услугата. Таксите, събирани по ЗТР, са прости и от тук се извежда приложимостта на цитирания принцип.

Таксите, събирани по ЗТР, постъпват по бюджета на агенцията. Това е предвидено в чл. 17 от Тарифата за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията във връзка с чл. 12 от ЗТР и произтича от принципа на самофинансиране (чл. 38, ал. 1 ЗТР). Все пак е пропуск на законодателя, че в ЗТР липсва изрична разпоредба, каквото е изискването на чл. 1 от Закона за държавните такси – „държавните такси се събират от органите на съдебната власт, от другите държавни органи и бюджетни организации в размери, определени с тарифи, одобрени от Министерския съвет, и постъпват в държавния бюджет, освен ако със закон е предвидено друго“.

Другите предвидени източници за финансиране са средства от национални, регионални и международни програми и проекти и международни споразумения. Засега няма данни за наличието на такива, но те биха могли значително да подпомогнат успешното начало и развитието на регистъра. Търсенето и използването на такива източници трябва да е част от политиката на правителството и в частност на Министерството на правосъдието и Агенцията по вписванията.

Наред с принципа за разходоориентираност на таксите законът закрепва и принципа за целево изразходване на приходите от таксите по този закон – само за финансиране на воденето, съхраняването и развитието на търговския регистър. Този принцип е доразвит и в разпоредбата на чл. 5 НВСДТР, която предвижда дейностите на агенцията по воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър да са отделени от останалите ѝ дейности и административни звена.

В отклонение от принципа на самофинансиране, законодателят предвижда възможност при липса на достатъчно средства за финансиране на дейностите по водене и съхраняване на търговския регистър, необходимите средства да се осигуряват чрез субсидия от бюджета на Министерството на правосъдието. Независимо от принципа за разходоориентираност на таксите и предвидените други източници за финансиране на регистъра, е възможна хипотеза, при която да има недостиг от средства за работа на регистъра. За да не се блокира търговския оборот, държавата осигурява финансиране за регистъра чрез субсидия от бюджета на Министерството на правосъдието като първостепенен разпоредител на бюджетни кредити за Агенцията по вписванията като второстепенен разпоредител.

Като се има предвид, че субсидиите, наред с приходите и разходите по бюджетите на държавните органи, се определят с годишния закон за държавния бюджет, ще е необходимо текущо да се наблюдават приходите и разходите на регистъра и ежегодно да се прави прогноза за очакваните приходи и разходи, за да може при очакван недостиг на средства да се предвиди допълнителна сума в планираната субсидия за Министерството на правосъдието в проекта на годишния закон за държавния бюджет. Толкова повече такива суми е необходимо да се планират преди влизането в сила на ЗТР в процедурата по съставяне на държавния бюджет за 2008 г., за да се гарантира финансово успешното начало на реформата. (Така например за стартирането на реформата на търговската регистрация през 2006 г. бяха предвидени средства в размер 5 900 000 лв., за които бе изготвен проект на постановление на Министерския съвет, но предвид на поредното отлагане не бяха предоставени по бюджета на Министерството на правосъдието.)

За извършването на прогнози и планиране на субсидии би следвало да отговаря изпълнителният директор на агенцията, в чиито правомощия съгласно чл. 6, ал. 2, т. 3 от устройствения правилник на агенцията е да „планира, разпределя и администрира предоставените бюджетни средства на агенцията“. Важно значение има и своевременното взаимодействие с министъра на правосъдието предвид неговите правомощия за изготвяне на проектобюджета на министерството и обстоятелството, че агенцията е администрация към министъра на правосъдието.

Възможността за държавна субсидия следва да се разглежда по-скоро като изключение от правилото за самофинансиране, необходимо особено в началото на въвеждане на съвършено нов търговски регистър, с който се извършва радикална реформа в търговската регистрация. Особено като се има предвид, че бюджетната субсидия се предоставя безвъзмездно⁸⁰, а приходите от регистъра не постъпват в бюджета.

Възможността за намаляване на таксите при кумулиране на повече приходи, отколкото са разходите на регистъра, е продължение на принципа за разходоориентираност. Затова разпоредбата на ал. 4 не следва да се разбира като пожелателна, а като обвързваща. Съобразяването на таксите с получените приходи и направените разходи в посока към намаляване на таксите би стимулирало потребителите на регистърни услуги, което би довело до увеличаването на оборота и съответно на приходите на търговския регистър. За изпълнението на тази разпоредба отново е необходимо взаимодействие между Министерството на правосъдието и изпълнителния директор на агенцията с оглед внасянето на навременно предложение до Министерския съвет за промени в тарифата. Такава хипотеза също е мислима, след като регистърът заработи и се развие, като

⁷⁹ Вж. чл. 9 от Закона за устройството на държавния бюджет.

⁸⁰ Вж. § 1 от допълнителните разпоредби на Закона за устройството на държавния бюджет.

се има предвид, че предвидените такси надвишават размера на настоящите. Съвременната практика на изграждане и водене на електронни регистри показва, че това е дейност, която осигурява освен приходи за издръжката им и печалба, която позволява бързо да се възстановят направените вложения. Законодателят е отчел това обстоятелство, предвиждайки възможност само за намаляване, но не и за увеличаване размера на таксите – решение, което е в интерес на търговците и всички потребители на регистърните услуги и допринася за утвърждаването на разумна политика на финансиране на търговския регистър.

Развитие на регистъра

Чл. 39. (1) *Двадесет и пет на сто от събраните по този закон такси, както и 25 на сто от събраните глоби и имуществени санкции, наложени за нарушения по този закон, се разходват за развитие на материалната база, за повишаване на квалификацията и за стимулиране на служителите от агенцията при условия и по ред, определени с наредба на министъра на правосъдието.*

(2) *Средствата за стимулиране на служителите не могат да надвишават 25 на сто от годишния размер на средствата за работна заплата.*

Въвеждането и утвърждаването на новата система за регистрация изисква сериозни инвестиции. Надеждното функциониране на регистъра изисква използването на нови технологии и техника, както и постоянното им обновяване. Работата с тези технологии и техника, както и с модерното законодателство изискват и поддържането на висока квалификация на служителите на агенцията. Във връзка с това е оправдано и необходимо решението на законодателя една значителна част от събраните такси и от събраните глоби и имуществени санкции да се изразходват за тези цели. Предвидено е част от тези средства да се изразходват и за стимулиране на служителите по определен ред и условия, но все още такава наредба не е издадена от министъра на правосъдието. Законът поставя изрично условие изразходването на тези средства да е във връзка с работата на агенцията по воденето, съхраняването и развитието на регистъра (вж. чл. 38, ал. 2, според който приходите от таксите по този закон се изразходват само за финансиране на воденето, съхраняването и развитието на търговския регистър), а в чл. 5 НВСДТР се предвижда агенцията да организира дейностите по воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър така, че да са отделени от останалите ѝ дейности и административни звена както при нормални, така и при кризисни условия. При това положение, макар да няма специално изискване за целево изразходване на средства за повишаване на квалификацията и стимулиране само на онези служители, които работят за регистъра, логично е да се приеме, че този принцип следва да се прилага и по отношение на изразходването на събраните средства. За по-голяма яснота и безспорност обаче е препоръчително тези въпроси да бъдат детайлно уредени в наредбата по чл. 39, ал. 1.

Въведеното от закона ограничение за изразходване на средства за стимулиране на служители – до 25 на сто от годишния размер на средствата за работна заплата, е разумно. Целта е да се мотивират служителите при определени условия и ред, но и в определен размер, за да има достатъчно средства за материалното и технологично осигуряване на работата на регистъра.

Глава шеста

Административнонаказателни РАЗПОРЕДБИ

Нарушения и глоби

Чл. 40. (1) Лице, което е задължено, но не заяви вписване на обстоятелство по чл. 4 или не представи акт по чл. 5 в определения от закон срок, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Лице, което не изпълни задължението си по чл. 6, ал. 3, се наказва с глоба от 1500 до 3000 лв.

(3) Ако след като е наказано с глоба, задълженото лице не заяви вписване или не представи актовете в определения срок, то се наказва с глобите по ал. 1 и 2 всеки месец до извършване на действията.

(4) С глобите по ал. 1 и 3 се наказва и длъжностно лице от агенцията, което, след като е длъжно, не извърши необходимото вписване, заличаване или обявяване в търговския регистър или не постанови отказ.

(5) За нарушение на чл. 23, ал. 4 виновните длъжностни лица се наказват с глоба от 100 до 500 лв.

Глава шеста на ЗТР (чл. 40 и 41) урежда административнонаказателната отговорност за нарушаване на административноправните задължения, които законът предвижда.

Само физически лица могат да бъдат санкционирани, защото само те имат задължения за вписване на обстоятелства и обявяване на актове и могат да бъдат длъжностни лица.

Член 40 включва пет състава.

Първият от тях е описан в чл. 40, ал. 1 ЗТР. Административнонаказателна отговорност се носи за нарушаване на задълженията за заявяване за вписване на обстоятелства по чл. 4 и за представяне на акт за обявяване по чл. 5. Задълженото лице се наказва с глоба от 500 до 1000 лева. Високият размер на санкцията разкрива желанието на законодателя да дисциплинира участниците в оборота своевременно да заявяват подлежащите на вписване обстоятелства и подлежащите на обявяване актове. Той обаче е като че ли прекомерен в сравнение с размера на глобата по Търговския закон.

С глоба с размер от 1500 до 3000 лева се наказва неизпълнението на задължението за представяне на актове по чл. 33, 37 и 40, ал. 1 от Закона за счетоводството за обявяване в търговския регистър до 30 юни на следващата година – чл. 40, ал. 2 ЗТР. Документите, за които се отнася задължението за обявяване, са годишният финансов отчет и годишният доклад за дейността, съответно консолидираният годишен финансов отчет и годишният консолидиран доклад за дейността. Размерът на санкцията също е несъразмерен на тежестта на нарушението.

Ако наказаното лице не заяви за вписване обстоятелствата или не представи актовете за обявяване, то се наказва с глобите по ал. 1 и 2 на чл. 40 всеки месец – чл. 40, ал. 3 ЗТР. В закона съществува известна неяснота. Предвидено е, че глобите се налагат, ако нарушението се извърши в „определения срок“. Срок за изпълнение на задължението за заявяване за вписване и за представяне за обявяване след налагане на глоба обаче в закона не е установен. Смисълът на правилото е, че глоба ще се наложи, ако задължението не се изпълни в нов срок, идентичен с този, определен в закона.

Съгласно чл. 40, ал. 4 ЗТР с глобите по ал. 1 и 3 на чл. 40 се наказва и длъжностно лице, което, след като е длъжно, не извърши необходимото вписване, заличаване или обявяване в търговския регистър или не постанови отказ. Тъй като липсва позоваване на ал. 2 на чл. 40, следва да се приеме, че ако длъжностно лице не извърши обявяване на актовете по чл. 33, 37 и 40, ал. 1 от Закона за счетоводството или не постанови отказ, то ще бъде санкционирано с глобата по чл. 40, ал. 1 ЗТР.

Наказва се с глоба от 100 до 500 лева длъжностно лице, което изиска доказване на обстоятелства, вписани в търговския регистър, или представяне на актове, обявени в търговския регистър, ако търговецът е посочил единния си идентификационен код.

Установяване на нарушения и налагане на глоби

Чл. 41. (1) *Нарушенията се установяват с актове, съставени от длъжностни лица, определени от изпълнителния директор на агенцията, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на агенцията или от оправомощени от него длъжностни лица.*

(2) *Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.*

Констативните актове за установяване на нарушенията се съставят от длъжностни лица, определени от изпълнителния директор на Агенцията по вписванията, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на агенцията или от оправомощени от него длъжностни лица – чл. 41, ал. 1 ЗТР. Административнонаказателната отговорност се реализира по реда на Закона за административните нарушения и наказания – чл. 41, ал. 2 ЗТР.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон „електронен път“ е предаването на данни в цифрова форма, при което се използват устройства за електронна обработка, включително цифрово компресиране и съхраняване на информацията, като преносът се осъществява чрез използването на проводник, радиовълни, оптически, електромагнитни или други средства.

С допълнителната разпоредба се дава определение на понятието „електронен път“. Идеята на законодателя е да се създаде яснота по отношение на използваното определение и да се избегне двояко тълкуване по отношение на въвеждане на правото за подаване на заявления и актове чрез използването на съвременните информационни и комуникационни технологии.

Тълкуваното понятие не е ново в нашето законодателство. Законът за електронната търговия въвежда подобно понятие – „предоставяне на услуги чрез електронни средства“. По смисъла на този закон това е предоставянето на услуги, при което всяка от страните използва устройства за електронна обработка, включително цифрово компресиране и съхраняване на информацията, като услугата изцяло се осъществява чрез използване на проводник, радиовълни, оптически или други електромагнитни средства.

Разликата в понятията се крие единствено във факта, че при първото е налице предаване на данни на разстояние, докато при второто фокусът е върху предоставянето на услугите чрез електронни средства, независимо дали са на разстояние или не.

Основа и на двете понятия е чл. 1, ал. 2 от Директива 98/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, установяваща процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регулации и за правилата за услуги на информационното общество, изменена с Директива 98/48/ЕС за информационното общество.

Тълкуването на понятието налага да се обърне внимание върху няколко особености.

На първо място следва да се отбележи, че за да дефинира „електронен път“, законодателят борави с термина „предаване на данни“. Предаването означава пренос на данни от едно устройство до друго, при което в това понятие имплицитно се съдържа изискването данните да запазват своя интегритет независимо от технологията за пренос или използваните стандарти и протоколи.

На второ място предаването на данни по електронен път трябва да е в цифрова форма. Както стана ясно от коментара по чл. 2, законодателят борави с определението „електронен“ единствено поради наложилото се в законодателството използване на това понятие (Закон за електронния документ и електронния подпис, Закон за електронната търговия, Закон за електронното управление и др.) и с оглед на възможността данните да се обработват с компютърни средства. Формата на предаването на данните обаче е определяща – тя трябва да е цифрова. Компютърните средства могат да обработват данни единствено ако са представени чрез определени технологични стандарти в цифрова форма – 0 и 1.

На трето място предаването на данните изисква всяка от страните да използва устройства за електронна обработка, включително цифрово компресиране и съхраняване на информацията. Концепцията е разбираема – данните следва да се предават с компютърни средства, които могат да използват всякакви технологии за капсулиране или компресиране на информацията за нуждите на предаването. Предаване в цифрова форма е възможно и чрез използване на други устройства. Така например чрез светлинни сигнали при пряка видимост също може да се предават данни в цифрова форма. Използваните средства при тази технология за пренос обаче са изключени от обхвата на нормата, тъй като не са средства за електронна обработка. Следователно предаването чрез тях няма да се счита за предаване по електронен път.

На четвърто място следва да се отбележи, че законът е неутрален по отношение на използваната среда за пренос – проводник, радиовълни, оптически или други електромагнитни средства. Изброените начини използват различни физико-химични свойства на средата, за да се предадат данни на разстояние. Поради тази причина законодателят не е изчерпателен.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (В сила от 25.04.2006 г.) (1) Министерският съвет и областните управители най-късно до 1 юли 2006 г. предоставят сгради или помещения на агенцията за нуждите на водените от нея регистри.

(2) До осигуряването на сградите по ал. 1 Висшият съдебен съвет предоставя на агенцията помещенията в околните съдилища за водените от тях регистри.

Разпоредбата на § 2 е в сила от датата на обнародване на ЗТР. За нея не важат последвалите две отлагания на влизането на закона в сила (§ 56)⁸¹, тъй като тя урежда предоставянето на сгради или помещения, което е предпоставка за създаване на необходимите материално-технически условия за започване на работата на регистъра. И двете разпоредби на този параграф предвиждат задължения за съответните държавни органи – Министерският съвет и Висшият съдебен съвет, във връзка с това и сроковете за изпълнението им.

§ 3. (В сила от 25.04.2006 г.) (1) В едномесечен срок от обнародването на закона околните съдилища предават безвъзмездно на агенцията структурирани данни в електронна форма за вписаните в търговските регистри и регистрите на кооперациите търговци и клонове на чуждестранни търговци, както и данните за запазените фирми.

(2) В срока по ал. 1 Висшият съдебен съвет и министърът на финансите организират безвъзмездното предоставяне от околните съдилища на агенцията на постоянен и неограничен достъп за електронен обмен на информация до използването до този момент от съдилищата информационни системи за вписаните в търговските регистри и регистрите на кооперациите търговци и клонове на чуждестранни търговци, както и за запазените фирми.

(3) Начинът за осъществяване на обмена на информация по ал. 2 се урежда в съвместен акт на министъра на правосъдието и министъра на финансите, издаден в срока по ал. 1.

(4) В срока по ал. 1 Висшият съдебен съвет по предложение на председателите на околните съдилища предоставя на агенцията списък на съдебните служители на длъжност „деловодител в околните съд“, които трябва да преминат към агенцията. Трудовите правоотношения между тези служители и агенцията се уреждат по реда на чл. 123 от Кодекса на труда от влизане в сила на закона.

⁸¹ Вж. Закон за изменение на Закона за търговския регистър (Обн., ДВ, бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г.) и Закон за изменение на Закона за търговския регистър (Обн., ДВ, бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.).

И § 3 е извън обсега на действие на отлагателната разпоредба на § 56 за влизането в сила на закона. И четирите алинеи на § 3 са в сила от обнародването на ЗТР, тъй като също уреждат неотложни действия, безусловно необходими за подготовката и изграждането на новата система за търговска регистрация, включително нейната информационна и кадрова осигуреност, за което е определен срок от един месец от обнародването на закона.

В ал. 1 се урежда предаването на структурираните данни в електронна форма за вписаните търговци, кооперации, клонове на чуждестранни търговци и информацията за запазените фирми, а в ал. 2 – предоставяне на агенцията на постоянен и неограничен достъп до информационните системи на съдилищата за вписаните търговци, кооперации, клонове на чуждестранни търговци и информацията за запазените фирми. Срокът и в двата случая е едномесечен. Действията се извършват безвъзмездно, като задължени в първия случай са окръжните съдилища, а във втория – Висшият съдебен съвет и министърът на финансите на основата на съвместен акт на министъра на правосъдието и министъра на финансите, издаден в едномесечен срок от обнародването на ЗТР.

По отношение на кадровата осигуреност в споменатия вече срок Висшият съдебен съвет (по предложение на председателите на окръжните съдилища) следва да предостави на агенцията списък на съдебните служители на длъжност „деловодител в окръжен съд“, които трябва да преминат към агенцията. Тези лица ще работят в агенцията по трудови правоотношения за разлика от длъжностните лица по регистрацията, които съгласно чл. 21, ал. 2 от ЗТР ще имат статут на държавни служители.

§ 4. (1) Търговците и клоновете на чуждестранни търговци, вписани в търговския регистър и в регистъра на кооперациите при окръжните съдилища, са длъжни да се пререгистрират по този закон в тригодишен срок от влизането му в сила. Държавна такса за пререгистрацията не се дължи.

(2) Пререгистрацията по ал. 1 се извършва чрез вписване в търговския регистър на търговеца или клона на чуждестранния търговец и на съответните обстоятелства за него въз основа на заявление от търговеца, съответно от управителя на клона на чуждестранен търговец, и удостоверение за актуалното състояние по регистрацията му, в което съдът посочва кода по БУЛСТАТ на търговеца, съответно клона на чуждестранния търговец. Дружествата и кооперациите представят и заверен от управителния си орган актуален дружествен договор или устав.

(3) Съдът по регистрацията издава удостоверенията по ал. 2 в тридневен срок от поискването. Държавна такса за удостоверенията не се дължи.

(4) След предаването на удостоверението по ал. 2 на търговеца, съответно на клона на чуждестранния търговец, съдът незабавно пре-

доставя на агенцията достъп за снемане на електронен образ на цялото прономеровано фирмено дело. Снемането на електронния образ се извършва съвместно от служител на съда и представител на агенцията. След обработването и въвеждането от агенцията на електронно копие от фирменото дело в търговския регистър съдът архивира фирменото дело.

(5) В срока по ал. 1 справки и удостоверения от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията на пререгистрираните търговци, съответно клонове на чуждестранни търговци, преди пререгистрацията се издават от агенцията в 14-дневен срок от поискването.

(6) При съвпадение на фирмите на двама или повече търговци, установено при подадено заявление за пререгистрация, агенцията изпраща съобщение за това до всички търговци, чиито фирми съвпадат, като предоставя на заявлия пререгистрация търговец двумесечен срок за заявяване на промяна на фирмата. При незаявяване на промяна на фирмата агенцията пререгистрира търговеца според удостоверението по ал. 2, като към фирмата му задължително прибавя населеното място на окръжния съд по регистрацията. До изтичане на срока по ал. 1 съвпадението на фирмите и адресите на управление на търговците се установява от данните по § 3.

(7) Едновременно със заявлението за пререгистрация може да бъде подадено и заявление за вписване на ново обстоятелство, заличаване или обявяване.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) При представянето за обявяване в търговския регистър на актовете по чл. 6, ал. 3 за 2006 г. търговците представят и съответните актове за 2004 и 2005 г.

(9) При пререгистрацията търговците и клоновете на чуждестранни търговци се изключват от регистър БУЛСТАТ и кодът по БУЛСТАТ става ЕИК на търговеца.

При създаването на нов регистър на юридически лица законодателят има възможност да избира между два подхода: да пренесе информацията от стария регистър в новия и да продължи воденето на новия регистър или да определи срок за пререгистрация, като по този начин пренесе в новия регистър само актуалната информация и само за тези юридически лица, които се пререгистрират. Първият вариант има много предимства, но най-същественият му недостатък е високата цена. Пренасянето на огромно количество информация от един носител на друг и преподреждането ѝ по начин, позволяващ нейната обработка, е свързано с огромен разход на време и пари. Недостатък на втория подход е, че създава неудобства за регистрираните лица, но той има същественото преимущество, че намалява многократно обема на прехвърляната информация и оттам – цената. Обемът на прехвърляната информация при пререгистрация е значително по-малък, тъй като се прехвърля информация само за лицата, които са се пререгистрирали, а и за тези лица може да се прехвърли не цялата информация в хронологичния ред на

постъпването ѝ, а само актуалната. При възприемането на такъв подход актуалната информация може да се получава от новия регистър, а информацията от времето на съществуването на стария регистър – от него. Така потребителите ще получават необходимата им актуална информация от новия регистър, а когато им е необходима по-стара информация, ще трябва да се обръщат към стария регистър и да я получават по стария ред. Когато регистърът е за юридически лица (а не например за имоти), това неудобство едва ли е толкова голямо, като се отчете обстоятелството, че нужда от неактуална информация има сравнително рядко, а и с течение на времето тази нужда намалява още повече.

Законодателят е избрал да създаде електронния търговски регистър, като задължи търговците да се пререгистрират в 3-годишен срок. Продължителността на срока е определена с оглед да не създадат смущения в работата на търговците и да не се налага извършването на специални действия с оглед нуждите на пререгистрацията. С оглед на това законодателят е уредил и два начина за пререгистрация: самостоятелна пререгистрация и пререгистрация във връзка с извършването на друго вписване, заличаване или обявяване.

Самостоятелната пререгистрация е безплатна. Тя се извършва чрез вписване на съответните обстоятелства за търговеца въз основа на удостоверение за актуалното състояние по регистрацията му, посочване на кода по БУЛСТАТ и актуален дружествен договор или устав.

Легитимиран да иска пререгистрацията е търговецът, съответно неговият представител по закон, но при несамостоятелната пререгистрация е възможна и легитимацията на други лица.

За да бъдат вписани в търговския регистър, обстоятелствата за търговеца се удостоверяват в удостоверение за актуално състояние, издадено от съда, специално за нуждите на пререгистрацията. С влизането в сила на ЗТР се погасява компетентността на съдилищата да водят търговския регистър. От този момент нататък те могат само да довършат разглеждането на приетите молби за вписвания, заличавания и обявявания и да издават удостоверения. Удостоверението по § 4, ал. 2 ПЗР ЗТР⁸² отразява всички обстоятелства за търговеца⁸³ според подадените молби преди влизането на ЗТР в сила. От това следва, че такава удостове-

⁸² Всъщност удостоверението е по § 4, ал. 3, но в ал. 3 законодателят го е нарекъл „удостоверение по ал. 2“.

⁸³ Доколкото е възможно на практика в търговския регистър по седалището на търговеца да липсва информация за всички негови регистрирани клонове, търговецът трябва да провери дали в удостоверението по § 4, ал. 2 липсват данни за някой от клоновете му и ако установи такава липса – да поиска удостоверение по § 4, ал. 2 от съответния съд по регистрацията на клоната. В такъв случай той ще се пререгистрира въз основа на удостоверение по § 4, ал. 2 от съда по седалището и толкова удостоверения по § 4, ал. 2 от съда по седалището на клоновете му, за колкото клоната липсват данни в съда по седалището.

ние не може да бъде издадено, докато съдът не разгледа всички подадени до него молби за вписване, заличаване и обявяване. Разбира се, ако търговецът реши да не изчаква това, няма пречка той да оттегли всички неразгледани молби от съда, да поиска удостоверението по § 4, ал. 2 и да заяви същите обстоятелства пред новия регистър (несамостоятелна пререгистрация). За да бъде извършена пререгистрацията, е необходимо също да бъде представен за обявяване и актуалният дружествен договор или устав на търговеца. Когато заявител е търговецът (така е винаги при самостоятелната пререгистрация), актуалният дружествен договор или устав трябва да бъде заверен от неговия управителен орган. При издаването на удостоверението по § 4, ал. 2 търговецът трябва да удостовери пред съда кода си по БУЛСТАТ, за да може съдът да го посочи в удостоверението. Съдът не разполага с информация кой е кодът по БУЛСТАТ на търговеца, а посочването на този код в удостоверението е необходимо, тъй като той ще престане да изпълнява функциите на код по БУЛСТАТ и ще стане ЕИК на търговеца.

Несамостоятелната пререгистрация се извършва по повод заявление за вписване на ново обстоятелство, на някаква промяна или заличаване на вписано обстоятелство, както и по повод на заявление за обявяване на акт. След влизането на ЗТР в сила тези действия може да бъдат извършени само от новия регистърен орган, но за да стане възможно това, е необходимо в новия регистър да се впишат всички обстоятелства за търговеца и да бъдат обявени всички необходими актове.

Когато търговецът иска да бъде извършено вписване, заличаване и обявяване в новия търговски регистър, заедно със заявлението за това той трябва да подаде и заявление за пререгистрация, което за него е безплатно. Възможно е също вписване или заличаване на обстоятелство, или обявяването на акт да бъде поискано от трето лице, различно от търговеца. Това може да е лице от състава на управителните органи на търговското дружество, което прекратява мандатното си правоотношение с търговеца при условията на чл. 141, ал. 5 или чл. 233, ал. 5 ТЗ, лице, чийто иск за установяване на обстоятелства по чл. 498 ГПК е уважен, което иска заличаване въз основа на влязлото в сила решение или съдът, който изпраща за обявяване решението си за обявяване на търговеца в несъстоятелност. Легитимацията на тези лица да искат вписване, заличаване или обявяване в новия търговски регистър обосновава и легитимацията им да искат пререгистрация на търговеца въз основа на същите документи, но от свое име. В първия случай лицето от състава на управителен орган, макар и да не е представител на търговеца, ще може да се снабди от съда по регистрацията с удостоверението по § 4, ал. 2 и заверен от съда препис от актуалния дружествен договор или устав, като представи издадено от регистър БУЛСТАТ удостоверение. Същото важи и за ищеца по иска за установяване на обстоятелства по чл. 498 ГПК. В последния случай съдът по несъстоятелността (който е и съд по регистрацията) ще трябва да се снабди служебно с удостоверение от регистър

БУЛСТАТ и да нареди пререгистрирането на търговеца въз основа на служебно издадено удостоверение по § 4, ал. 2 и служебно заверен препис от последния актуален дружествен договор или устав. Едва след това ще е възможно обявяването на решението по несъстоятелността в новия търговски регистър.

Вместо да остави на съда издаването на удостоверения за вписвания, заличавания и обявявания в стария регистър, законодателят е задължил Агенцията по вписванията да приеме съответната информация от съда, да я дигитализира (да я преобразува в електронен вид) и занаяпред тя да я предоставя при поискване. Това законодателно разрешение създава удобства за третите лица, тъй като улеснява достъпа им до тази информация и облекчава работата на съда, но извън факта на възлагането на този съществен разход на държавата, това разрешение значително ще затрудни новия регистър още при започването на дейността му.

Не особено уместно е разрешението на проблема със съвпадащите фирми на търговците. На първо място съвпаденията не са рядкост и на второ място те не се срещат само при различни седалища на търговците със съвпадащи фирми. Съвпадения на фирми се наблюдава често и при различна правноорганизационна форма на търговците. Едва ли е икономически оправдано във всички случаи на съвпадение агенцията да трябва да издирва и уведомява всички останали търговци. Има и случаи, при които забавянето на пререгистрацията с два месеца е правно непоносимо – напр. при обявяване на решение на съда по несъстоятелността (както беше посочено по-горе, това решение не може да бъде обявено в новия търговски регистър, преди да бъде извършена пререгистрацията). Не особено уместно е и разрешението служебно да бъде променяна фирмата чрез добавянето към нея на седалището на съда по регистрацията⁸⁴. Когато съвпадението се дължи на различието в седалищата на търговците, това разрешение може да бъде приложено на практика, но при всички останали съвпадения (а те не са малобройни) то не върши работа.

Доколкото може да се очакват изменения в Закона за търговския регистър преди влизането му в сила, препоръчително е законодателят да ревизира разрешението за пререгистрация при съвпадение на фирми. Съвпадението на фирми е факт от действителността, със съществуването на който законодателят не може да не се съобрази. Твърде амбициозна обаче е задачата той да бъде разрешен с преходните правила на търговския регистър. По-удачно би било разрешението при пререгистрацията да се запази съществуващото положение, като всички търговци се пререгистрат с наименованията, които имат. Това разрешение може

⁸⁴ Не е предвидено дори добавянето на седалището на търговеца. Според предлаганото разрешение регистрираното в Софийския окръжен съд „Свобода“ ООД със седалище Ботевград, при съвпадение на фирми би се превърнало в „Свобода – София“ ООД, Ботевград, и то би съществувало наред със „Свобода – София“ АД, Правец, и „Свобода – София“ ЕАД, Своге.

да се проведе, като законодателят установи правилото, че при пререгистрация се защита удостоверението по § 4, ал. 2 и проверка за уникалност на фирмата не се прави. Търговците с еднакви фирми могат да продължат да съществуват както и досега, а в оборота те ще се различават по Единните си идентификационни кодове. Ако това фактическо положение стане нетърпимо за търговците, те могат да разрешат спора си за приоритет чрез иск по чл. 11, ал. 2 ТЗ. Текстът на § 4, ал. 6 може да бъде променен, както следва: „(6) При съвпадение на фирмите на двама или повече търговци всички се пререгистрират според удостоверенията по ал. 2. Предявяването на иск по чл. 11, ал. 2 от Търговския закон не е пречка за извършване на пререгистрацията“.

Задължението за повторно представяне в новия регистър на актовете по чл. 6, ал. 3 за 2004 и 2005 г. не следва да бъде коментирано.

Независимо от това, че законодателят е предоставил продължителен срок на търговците да се пререгистрират, очаква се пререгистрацията да приключи кратко време след влизането на закона в сила. Това очакване се основава на първо място на невъзможността да бъде извършено каквото и да било вписване, заличаване или обявяване в новия регистър, без преди това да бъде извършена пререгистрация. Най-малкото капиталовите дружества са длъжни да представят за обявяване актовете по чл. 6, ал. 3 в съответните срокове, които ще настъпят кратко време след влизането на закона в сила. На второ място, но не и по значение, пререгистрацията дава на действащите търговци значителното предимство по чл. 23, ал. 4 да не представят пред държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, удостоверения за актуално състояние и актове, обявени в търговския регистър.

§ 5. (1) С изтичането на срока по § 4, ал. 1 съдът издава служебно удостоверение по § 4, ал. 2 на едноличните търговци и клонове на чуждестранни търговци, които не са се пререгистрирали, и ги изпраща на агенцията по реда на чл. 14. Агенцията служебно вписва в търговския регистър непререгистриралите се в срок еднолични търговци и клонове на чуждестранни търговци и незабавно ги заличава, съответно закрива.

(2) С изтичането на срока по § 4, ал. 1 съдът издава служебно удостоверение по § 4, ал. 2 на търговските дружества и кооперациите, които не са се пререгистрирали, изпраща ги на агенцията по реда на чл. 14 и предоставя на агенцията достъп за снемане на електронен образ от фирмените им дела по § 4, ал. 4. След обработването и въвеждането от агенцията на електронно копие от фирменото дело в търговския регистър съдът архивира фирменото дело. Агенцията служебно вписва търговеца и прекратяването на дейността му, назначава ликвидатор, определя възнаградението му и срока на ликвидацията.

(3) За ликвидатор на прекратени по ал. 2 търговци се назначава неограничено отговорен съдружник при персонални дружества или член

на управителен орган при капиталови дружества или при кооперации. Ако такива лица не могат да бъдат открити в 6-месечен срок от прекратяването на дейността на търговеца, агенцията назначава служебно ликвидатор от списък на ликвидаторите към нея.

(4) Разноските за производството по ликвидация са за сметка на търговеца. Членовете на управителните органи отговарят солидарно и неограничено за задълженията на търговеца, свързани с производството по ликвидация.

(5) Когато ликвидатор е назначен по реда на ал. 3, изречение второ и имуществото на търговеца е недостатъчно за покриване на разноските по ликвидацията, те се поемат от агенцията за сметка на събираните по чл. 12 такси. Служебно назначените ликвидатори приключват производството в 6-месечен срок от назначаването им.

Ако законодателят постановява автоматичното (*ex lege*) прекратяване на непорегистриралите се в срок еднолични търговци и автоматичното (*ex lege*) закриване на непорегистрираните клонове на чуждестранни търговци, буди недоумение задължението на Агенцията по вписванията да получи и обработи информацията за тях от съдилищата и да впише служебно тяхното прекратяване или закриване. Защо трябва да бъде заплатена цената на тази операция, когато прекратяването, съответно закриването, настъпва по силата на закона и това може много лесно да бъде удостоверено от заинтересования с удостоверение, издадено от съда, който знае дали е издал удостоверение по § 4, ал. 2, а може и да направи и служебно справка от новия електронен регистър.

Трудно може да бъде намерено и обяснение на задължението на агенцията да приеме от съда и да обработи информацията за непорегистрираните в срок търговски дружества. Ако прекратяването на търговското дружество настъпва *ex lege*, защо това обстоятелство трябва да бъде вписано в новия търговски регистър и защо това трябва да стане след преобразуването в електронен вид на информацията за дружество от цялото фирмено дело. И дори да се осигурят средства от бюджета за назначаването на служебен ликвидатор, какво може да направи той служебно и как може да приключи ликвидацията. И дори всичко това да е възможно (а то не е), защо данъкоплатецът трябва да плаща за това. Действително ал. 4 установява правилото, че разноските по ликвидацията са за сметка на търговеца, но съвсем сигурно е, че държавата, след като ги авансира, няма да може да си ги върне обратно и ако изчаква връщането им, за да приключи ликвидацията, ликвидацията няма да приключи никога. Едва ли ще бъде реализирана и солидарната отговорност на членовете на управителните органи за разноските по ликвидацията. Нито има кой да финансира осъдителните искове срещу тях, нито има кой да проведе принудителното изпълнение на осъдителните решения срещу тях.

§ 6. Започналите до влизане в сила на закона регистърни производства се приключват от съда по досегашния ред.

Вж. коментара по § 4.

§ 7. В Закона за кооперациите (обн., ДВ, бр. 113 от 1999 г.; изм., бр. 92 от 2000 г., бр. 98 от 2001 г., бр. 13 от 2003 г., бр. 102 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3:

а) в ал. 1 текстът преди т. 1 се изменя така:

„(1) Кооперацията се вписва в търговския регистър по заявление на управителния съвет, към което се прилагат“;

б) в ал. 3 думите „съдът вписва новата кооперация или промените по чл. 37, ал. 1, след като му бъде представено“ се заменят с „новата кооперация или промените по чл. 37, ал. 1 се вписват в търговския регистър, след като бъде представено“.

2. Член 4 се изменя така:

„Възникване

Чл. 4. Кооперацията възниква от деня на вписването в търговския регистър.“

3. В чл. 41 ал. 2 се изменя така:

„(2) В случаите на чл. 40, ал. 1, т. 2 Агенцията по вписванията назначава ликвидатор, определя срока на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.“

4. В чл. 42:

а) в ал. 1 думите „регистъра на съда и се обнародва в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 2 думата „деня“ се заменя с „момента“.

5. В чл. 44, ал. 1 думата „обнародването“ се заменя с „вписването в търговския регистър“.

6. В чл. 47:

а) алинея 2 се отменя;

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Ликвидаторите са длъжни в 7-дневен срок от приемането на решението по ал. 1 да поискат вписването му в търговския регистър.“

7. В чл. 49, изр. 3 думите „регистъра на съда“ се заменят с „търговския регистър“.

Повечето изменения в Закона за кооперациите са функция от изваждането на търговския регистър от системата на съда – чл. 3, ал. 1, т. 1; чл. 3, ал. 3; чл. 4; чл. 47, ал. 3; чл. 49, изр. 3.

По същата причина ликвидационното производство по чл. 40, ал. 1, т. 2 се образува по инициатива не на съда, а на Агенцията по вписванията, която назначава ликвидатор, определя срока на ликвидацията и

възнаграждението на ликвидатора – чл. 41, ал. 2. Отменя се и ал. 2 на чл. 47, съгласно която при прекратяване на кооперацията от съда ликвидаторите дават отчет пред него, а решението за заличаването ѝ се постановява от съда.

Други изменения са наложени от отпадането на обнародването в „Държавен вестник“, което е заменено с вписване в търговския регистър – чл. 42, ал. 1; чл. 44, ал. 1.

Електронният характер на регистъра е причина в чл. 42, ал. 2 думата „деня“ да се замести с думата „момента“.

§ 8. В Закона за регистър БУЛСТАТ (обн., ДВ, бр. 39 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3, ал. 1:

- а) в т. 1 накрая се добавя „които не са търговци“;
- б) точка 2 се отменя;
- в) в т. 3 накрая се добавя „които не са търговци“;
- г) точка 8 се изменя така:

„8. клоновете и поделенията на лицата по т. 1, 5 и 7, както и клоновете на вписаните в търговския регистър търговци;“.

2. В чл. 6, ал. 2 думите „или на едноличния търговец“ се заличават.

3. В чл. 13 думите „освен регистрацията им като еднолични търговци“ се заличават.

4. В чл. 19, ал. 2, т. 2 думите „или на едноличния търговец“ се заличават.

5. В чл. 27, ал. 1 думите „еднолични търговци, търговски дружества и други юридически лица“ се заменят с „юридическите лица, които не са търговци“.

6. В чл. 44, чл. 45, ал. 1, чл. 46, 47 и 48 думите „и еднолични търговци“ се заличават.

Основната промяна в Закона за регистър БУЛСТАТ отразява обстоятелството, че с въвеждането на новия централен, електронен търговски регистър търговците отпадат от приложното поле на регистър БУЛСТАТ. Така в регистър БУЛСТАТ не се вписват юридическите лица – търговци, физическите лица – еднолични търговци и клоновете на чуждестранни лица, които са търговци (чл. 3, ал. 1, т. 1, 2 и 3). В регистър БУЛСТАТ обаче продължават да се вписват клоновете на вписаните в търговския регистър търговци (чл. 3, ал. 1, т. 8). Останалите изменения също са свързани с отпадането на търговците от регистър БУЛСТАТ и предвиждат: изключване на едноличните търговци от приложното поле на разпоредбата, определяща начина на образуване на кода по БУЛСТАТ (чл. 6, ал. 2), отпадане на регистрацията като едноличен търговец като изключение от забраната физическите лица да имат повече от една регистрация (чл. 13), отпадане на особените правила относно съдържанието на картата за

идентификация на клон на едноличен търговец (чл. 19, ал. 2, т. 2), отпадане на задължението окръжните съдилища да предоставят безплатно на службите по вписванията заверен препис на съдебните решения за образуване, промяна на обстоятелствата и заличаване на търговците (чл. 27, ал. 1) и отпадане на търговците, включително едноличните търговци, от приложното поле на административнонаказателните разпоредби (чл. 44, чл. 45, ал. 1, чл. 46, 47 и 48).

§ 9. В Гражданския процесуален кодекс (обн., Изв., бр. 12 от 1952 г.; изм., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм., ДВ, бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990 г., бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37, 44 и 104 от 1996 г., бр. 43, 55 и 124 от 1997 г., бр. 21, 59, 70 и 73 от 1998 г., бр. 64 и 103 от 1999 г., бр. 36, 85 и 92 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 105 и 113 от 2002 г., бр. 58 и 84 от 2003 г., бр. 28 и 36 от 2004 г., бр. 38, 42, 43, 79, 86, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 398б:

- а) в ал. 1, изречение първо думите „до окръжния съд по регистрацията на дружеството“ се заменят със „за вписване в търговския регистър“ и в изречение трето думите „Съдът по регистрацията“ се заменят с „Агенцията по вписванията“;
- б) в ал. 2:
 - аа) в изречение четвърто думите „това се вписва служебно в търговския регистър, след което се извършва ликвидация от назначен от съда ликвидатор“ се заменят с „изпраща решението на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър“;
 - бб) създава се изречение пето: „След вписването се извършва ликвидация от назначен от длъжностното лице по регистрацията към Агенцията по вписванията ликвидатор.“;
- в) в ал. 3:
 - аа) в изречение четвърто думите „това се вписва служебно в търговския регистър, след което се извършва ликвидация от назначен от съда ликвидатор“ се заменят с „изпраща решението на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър“;
 - бб) създава се изречение пето: „След вписването се извършва ликвидация от назначен от длъжностното лице по регистрацията към Агенцията по вписванията ликвидатор.“

2. В наименованието на глава петдесет и втора думите „и еднолични търговци“ се заличават.

3. В чл. 489, ал. 1 думите „възстановяването на кооперации, както и регистрацията и заличаването на еднолични търговци“ се заменят с „които не са търговци“.

4. В чл. 490, ал. 1:

- а) в буква „а“ думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават;
- б) в буква „в“ думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават.

5. В чл. 491 думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават.

6. В чл. 491а:

- а) в ал. 1 навсякъде думата „търговския“ се заменя със „съответния“ и думата „търговеца“ се заменя с „юридическото лице“;
- б) в ал. 2 думата „търговския“ се заменя със „съответния“ и думата „дружеството“ се заменя с „юридическото лице“.

7. В чл. 494 буква „в“ се отменя.

8. В чл. 495:

- а) в ал. 1, буква „б“ думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават;
- б) в ал. 2 думите „или фирмата на едноличния търговец“ се заличават;
- в) в ал. 3 думите „или на едноличен търговец“ се заличават, а думите „които нямат“ се заменят с „което няма“.

Промените в Гражданския процесуален кодекс произтичат от възлагането на воденето на търговския регистър на Агенцията по вписванията. С това съдебното регистърно производство остава да се прилага за вписванията в регистрите за други юридически лица (жилищностроителни кооперации, сдружения, фондации, политически партии, вероизповедания и др.). Тези промени в Гражданския процесуален кодекс от 1952 г. са отчетени и в новия Граждански процесуален кодекс, който в тази част ще влезе в сила на 01.03.2008 г. Ако се стигне до ново отлагане на действието на Закона за търговския регистър след 01.03.2008 г. трябва да се предвиди преходно правило, което да продължи действието на глава II на ГПК от 1952 г. и да отложи влизането в сила на глава LV от новия Граждански процесуален кодекс.

Член 398б ГПК урежда изпълнението върху дял от търговски дружества, в това число налагането на запор върху дял, което се осъществява чрез вписването му в търговския регистър по реда на вписването на залог върху дял. След като търговският регистър се води от Агенцията по вписванията, тя трябва да уведоми дружеството за наложения запор, както и тя следва да назначи ликвидатор, ако се стигне до прекратяване на дружеството.

Глава ЛІІ остава да урежда вписването на юридически лица, без търговците (в това число кооперациите), поради което се променя както нейното наименование, така и отделните разпоредби, които се отнасят до вписването на едноличните търговци, търговските дружества и кооперациите (без жилищностроителните кооперации).

§ 10. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 28, ал. 1:

а) точка 1 се изменя така:

„1. постоянният адрес – за физическите лица, ако не е посочен писмено друг адрес, за регистрираните в регистър БУЛСТАТ лица – вписаният в регистъра адрес за кореспонденция, а за едноличните търговци – адресът на управление;“;

б) в т. 2 накрая се добавя „съответно в търговския регистър не е вписан друг адрес на управление“.

2. В чл. 77, ал. 1 се изменя така:

„(1) В случаите на заличаване на едноличен търговец от търговския регистър, както и при прекратяване на юридическо лице – търговец, прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон или при преобразуване по реда на глава шестнадесета от Търговския закон, търговецът уведомява териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по седалището на търговеца в срок не по-късно от 7 дни преди подаване на съответното заявление за вписване на подлежащото на вписване обстоятелство. Териториалната дирекция на Националната агенция за приходите издава на търговеца удостоверение за уведомяването и изпраща служебно на Агенцията по вписванията съобщение за наличието или липсата на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски при условията и в срока по чл. 87, ал. 6. В удостоверението и съобщението не се включват задължения, които са обезпечени по реда на този закон. Удостоверението по изречение второ се прилага към заявлението за вписване.“

3. В чл. 81, ал. 1, т. 3 се изменя така:

„3. единния идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията, или единния идентификационен код по БУЛСТАТ, съответно единния граждански номер или личния номер на чужденеца;“.

4. В чл. 82, ал. 2, 3 и 4 се изменят така:

„(2) Данните за местните и чуждестранните физически лица, с изключение на лицата по чл. 80, ал. 2, на лицата, вписани в търговския регистър, и на лицата, подлежащи на регистрация в регистър БУЛСТАТ, се вписват в

регистъра от съответната териториална дирекция въз основа на първата подадена декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски.

(3) Данните по чл. 81, ал. 1 за лицата, вписани в търговския регистър, и за лицата, вписани в регистър БУЛСТАТ, се вписват служебно от съответната компетентна териториална дирекция въз основа на данните от търговския регистър, съответно от регистър БУЛСТАТ.

(4) Служебно вписване на данни в регистъра, извън подлежащите на вписване данни от търговския регистър, съответно от регистър БУЛСТАТ, се извършва с протокол по чл. 50 въз основа на вписвания в други официални (публични) регистри или извършени констатации след проверка на орган по приходите. В този случай при липса на единен граждански номер или личен номер на чужденец лицето получава служебен номер.“

5. В чл. 84, ал. 1 и 2 се изменят така:

„(1) Регистрираните лица се идентифицират чрез данните по чл. 81, ал. 1, т. 2 – 4, като идентификацията на вписаните в регистър БУЛСТАТ лица се извършва чрез единен идентификационен код по БУЛСТАТ, а за едноличните търговци – чрез единен идентификационен код, издаден от Агенцията по вписванията, съответно личен номер на чужденец, и единен идентификационен код по БУЛСТАТ.

(2) Идентификацията на физически лица, които не са вписани в търговския регистър, съответно в регистър БУЛСТАТ, се извършва чрез единния граждански номер или личния номер на чужденец.“

6. В чл. 248, ал. 9 изречение първо се изменя така: „В протокола се вписват тръжният номер на вещта, цената и номерът на участника, предложил най-високата цена, за физическите лица – име и ЕГН, за търговците – наименование и единен идентификационен код, издаден от Агенцията по вписванията, за лицата, вписани в регистър БУЛСТАТ – и единен идентификационен код по БУЛСТАТ, съответно данните на упълномощения представител.“

7. В чл. 251, ал. 3, т. 1 се изменя така:

„1. данни за предложителя – име, единен граждански номер (наименование, единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията, единен идентификационен код по БУЛСТАТ) и адрес;“

8. В допълнителните разпоредби се създава § 2а:

„§ 2а. Клоновете на търговските дружества и подразделенията могат да продължат да се отчитат като осигурители отделно от дружеството и от другите негови клонове и подразделения, като се идентифицират с единния

си идентификационен код по БУЛСТАТ съгласно чл. 6, ал. 2 от Закона за регистър БУЛСТАТ.“

Промените в Данъчно-осигурителния процесуален кодекс са основно резултат от преместването на търговския регистър от съдилищата в Агенцията по вписванията.

Измененията в чл. 28, ал. 1, т. 1 и 2 засягат адреса за кореспонденция, който физическите и юридическите лица посочват за връчване на съобщения по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. По отношение на едноличните търговци като за адрес за кореспонденция е определен адресът на управление. Същото е предвидено и по отношение на местните юридически лица – търговци, освен ако в търговския регистър не е вписан друг адрес на управление.

Член 77, ал. 1, уреждащ уведомяването на Националната агенция за приходите при заличаване на едноличен търговец от търговския регистър, прекратяване на юридическо лице – търговец, прехвърляне на предприятие или преобразуване, е променен, като е предвидено уведомлението да се изпраща до териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по седалището на търговеца и е въведен срок не по-късно от 7 дни преди подаване на заявлението за вписване на съответното обстоятелство. Новата разпоредба предвижда още, че териториалната дирекция на Националната агенция за приходите изпраща служебно на Агенцията по вписванията съобщение дали съответният търговец има задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски (освен ако тези задължения са обезпечени по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс). За полученото уведомление териториалната дирекция на Националната агенция за приходите издава на търговеца удостоверение, което той е длъжен да приложи към заявлението за вписване. Законодателен пропуск, който следва да бъде своевременно отстранен, за да се предотвратят проблеми в практиката, е оставянето в сила на втората алинея на чл. 77, която определя, че „доказателството за уведомяване на териториалната дирекция по местонахождение на окръжния съд, извършващ вписването по ал. 1, се прилага към внесеното в съда искане и е условие за разглеждането му“.

Промените в чл. 81, ал. 1, т. 3, чл. 82, ал. 2, 3 и 4 и чл. 84, ал. 1 и 2 засягат съдържанието на регистъра на задължените лица, поддържан от Националната агенция за приходите, и процедурата за вписване в него. Новите разпоредби предвиждат, че по отношение на търговците в регистъра на задължените лица се вписва техният единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията. Останалите данни се вписват служебно от съответната териториална дирекция на Националната агенция за приходите въз основа на данните от търговския регистър. Идентификацията на лицата, вписани в търговския регистър, се извър-

шва чрез единния идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията⁸⁵.

Измененията в чл. 248, ал. 9 и чл. 251, ал. 3, т. 1 засягат идентификацията на лицата, вписани в търговския регистър, при участието им в публична продажба по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Предвидено е, че в различните документи, свързани с провеждането на публичната продажба (протокол за проведен търг с явно наддаване, предложение при провеждане на търг с тайно наддаване и т. н.) вместо единния идентификационен код по БУЛСТАТ тези лица посочват единния идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията.

С последната промяна (въвеждането на нов параграф 2а в допълнителните разпоредби към кодекса) е предвидена възможност клоновете на търговските дружества да могат да продължат да се отчитат в качеството им на осигурители отделно от дружеството и от другите негови клонове, като в този случай вместо с единния идентификационен код на дружеството, те се идентифицират с единния си идентификационен код по БУЛСТАТ.

§ 11. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. – Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

- 1. В чл. 7, ал. 6 думите „по регистър БУЛСТАТ“ се заличават.*
- 2. В чл. 110, ал. 4 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.*
- 3. В чл. 112 думите „идентификационният код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единният идентификационен код“, а думите „в регистър БУЛСТАТ“ се заличават.*
- 4. В чл. 122а, ал. 1, т. 8 думата „Булстат“ се заменя с „единен идентификационен код“.*
- 5. В чл. 122г:*
 - а) в ал. 1 думите „Окръжният съд по седалището на пенсионноосигурителното дружество“ се заменят с „Агенцията по вписванията“;*
 - б) в ал. 2 думите „съдебното решение“ се заменят с „удостоверението“.*
- 6. В чл. 122з думите „съда, извършил съдебната регистрация“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.*

⁸⁵ Първоначално законодателят беше пропуснал да предвиди, че идентификацията на лицата, вписани в търговския регистър, се извършва чрез техния единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията, и беше запазил правилото, че и тези лица се идентифицират с единния идентификационен код по БУЛСТАТ. Този пропуск е отстранен със Закона за изменение и допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, приет в края на 2006 г. (Обн., ДВ, бр. 105 от 22.12.2006 г.).

7. В чл. 145, ал. 1, т. 9 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.

8. В чл. 150, ал. 1, т. 4 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.

9. В чл. 169а, ал. 2 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“, а думите „кода по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“.

10. В чл. 218, ал. 1, т. 9 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.

11. В чл. 221, ал. 3, т. 3 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.

12. В чл. 237, т. 1 след думите „пензионната лицензия и“ думата „съдебната“ се заменя с „търговската“ и след думите „пензионно осигуряване и“ думите „кода по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“.

13. В чл. 269, ал. 1 т. 8 се изменя така:

„8. актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на осигурителното дружество.“

14. В чл. 272, ал. 3, т. 3 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.

15. В чл. 305, т. 1 след думите „лицензията и“ думата „съдебната“ се заменя с „търговската“ и след думите „квалификация и“ думите „кода по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“.

Промените в Кодекса за социално осигуряване могат да бъдат обособени в няколко групи.

Първата група промени са свързани с въвеждането на единен идентификационен код за всички лица, вписани в търговския регистър. Този код, определян от Агенцията по вписванията, заменя използвания до този момент идентификационен код по БУЛСТАТ за идентификация при: внасяне на осигурителни вноски (чл. 7, ал. 6), подаване на документи за получаване на пенсионна лицензия (чл. 122а, ал. 1, т. 8) и сключване на пенсионни договори, договори за допълнително доброволно пенсионно осигуряване и договори за допълнително доброволно осигуряване за безработица и/или професионална квалификация (чл. 169а, ал. 2, чл. 237, т. 1 и чл. 305, т. 1)⁸⁶.

⁸⁶ Същата промяна е предвидена и в текста на чл. 112, регламентиращ реда за теглене на осигурителни плащания. Тази разпоредба обаче е отменена със Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, приет в края на 2006 г. (Обн., ДВ, бр. 105 от 22.12.2006 г.).

Втората група промени обхващат замяната на адреса по съдебна регистрация с адреса по търговска регистрация при връчването на разпореждания, актове за начет и задължителни предписания на отговорните лица (чл. 110, ал. 4).

Третата група включва промени в процедурата за регистрация на пенсионноосигурителните дружества, които вече ще се вписват в търговския регистър от Агенцията по вписванията вместо от окръжния съд по седалището на дружеството (чл. 122г, ал. 1). Аналогично, при отнемане на пенсионната лицензия Комисията за финансов надзор ще изпраща съобщение не на съда, извършил съдебната регистрация, а на Агенцията по вписванията (чл. 122з).

Последната група включва замяна на изискването за представяне на съдебно решение или удостоверение за актуално съдебно състояние с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписването в търговския регистър при: уведомяване на Комисията за финансов надзор за регистрация на пенсионноосигурително дружество (чл. 122г, ал. 2), подаване на искане за разрешение за управление на универсален или професионален пенсионен фонд, на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация (чл. 145, ал. 1, т. 9, чл. 218, ал. 1, т. 9 и чл. 269, ал. 1, т. 8) и вписване в съда на универсален и/или на професионален пенсионен фонд, на фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване или на фонд за допълнително доброволно осигуряване за безработица или за професионална квалификация (чл. 150, ал. 1, т. 4, чл. 221, ал. 3, т. 3 и чл. 272, ал. 3, т. 3). Изискването за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър ще важи само за тези лица, които не са се пререгистрирали в новия регистър. Лицата, които са се пререгистрирали, ще посочват единствено своя единен идентификационен код.

§ 12. В Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина (обн., ДВ, бр. 36 от 1995 г., бр. 61 от 1996 г. – Решение № 10 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 38 от 1998 г., бр. 30 от 1999 г., бр. 10 от 2000 г., бр. 37 от 2000 г. – Решение № 3 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 59 от 2000 г., бр. 78 от 2000 г. – Решение № 7 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 41 от 2001 г., бр. 107 и 120 от 2002 г.; попр., бр. 2 от 2003 г.; изм., бр. 56, 71 и 112 от 2003 г., бр. 70 и 111 от 2004 г., бр. 37, 76, 85, 87, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 11, ал. 3, т. 2 се изменя така:

„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

2. В чл. 56, т. 3 думите „препис от съдебното решение или удостоверение за регистрация в съдебен регистър“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

3. В чл. 74:

- а) в ал. 1, т. 7 се изменя така:
„7. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, ако е търговец.“;
 - б) в ал. 6:
 - аа) в т. 3 думата „съдебни“ се заличава;
 - бб) точка 4 се отменя.
4. В чл. 81г, ал. 2, т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър.“

Всички изменения в Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина са мотивирани от обстоятелството, че търговският регистър престава да се води от съда. Повечето от тези промени засягат замяната на изискването за представяне на препис от съдебното решение или удостоверение за регистрация в съдебен регистър с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, например при подаване на искане за получаване на разрешение за производство на лекарства или за търговия на едро с лекарства, или за откриване на аптека (чл. 11, ал. 3, т. 2 и чл. 56, т. 3), както и при подаване на заявление за откриване на аптека или за регистрация на дрогерия (чл. 74, ал. 1, т. 7 и чл. 81г, ал. 2, т. 1)⁸⁷. Освен това при подаване на заявление за получаване на разрешение за откриване на аптека отпада изискването за представяне на регистрационно удостоверение по БУЛСТАТ. Отпада и уточнението „съдебни“ за удостоверенията, че заявителят не е обявен в несъстоятелност, не се намира в производство за обявяване в несъстоятелност и не се намира в ликвидация.

§ 13. В Закона за подпомагане на земеделските производители (обн., ДВ, бр. 58 от 1998 г.; изм., бр. 79 и 153 от 1998 г., бр. 12, 26, 86 и 113 от 1999 г., бр. 24 от 2000 г., бр. 34 и 41 от 2001 г., бр. 46 и 96 от 2002 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 14 и 105 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) се правят следните изменения:

- 1. В чл. 7ж, ал. 3:
 - а) точка 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписването на заявителя в търговския регистър, издадено до един месец преди подаване на заявлението;“;
 - б) точка 3 се отменя.
2. В чл. 10в, ал. 2, т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър.“

Промените в Закона за подпомагане на земеделските производители са резултат от прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата в Агенцията по вписванията. Основната промяна се отнася до издаване-

⁸⁷ Вж. коментара по § 11.

то на лицензии на вносителите на земеделски продукти, където отпада изискването за представяне на удостоверение за регистрация в регистър БУЛСТАТ, който има вторичен характер. То се замества с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 10в, ал. 2, т. 1)⁸⁸.

§ 14. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 115 от 1997 г.; попр., бр. 19 от 1998 г.; изм., бр. 21 и 153 от 1998 г., бр. 12, 50, 51, 64, 81, 103, 110 и 111 от 1999 г., бр. 105 и 108 от 2000 г., бр. 34 и 110 от 2001 г., бр. 45, 61, 62 и 119 от 2002 г., бр. 42 и 109 от 2003 г., бр. 18, 53 и 107 от 2004 г., бр. 39, 88, 91, 102, 103 и 105 от 2005 г.) в чл. 41, ал. 1 думата „съда“ се заменя с „търговския регистър“.

Тъй като Законът за корпоративното подоходно облагане е отменен с новия Закон за корпоративното подоходно облагане⁸⁹, § 14 от Преходните и заключителните разпоредби не е актуален и няма да бъде коментиран.

§ 15. В Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (обн., ДВ, бр. 37 от 2004 г.; изм., бр. 104 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

- 1. В чл. 4, ал. 1, т. 1 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.*
- 2. В чл. 6 думите „обнародване в „Държавен вестник“ се заменят с „вписване в търговския регистър“.*
- 3. В чл. 23, ал. 4 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.*
- 4. В чл. 25 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.*

Промените в Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя са свързани с отпадането на изискването за обнародване в „Държавен вестник“ на решенията за откриване на производство по несъстоятелност, за откриване на производство по несъстоятелност с едновременно обявяване в несъстоятелност и за откриване на производство по несъстоятелност, обявяване в несъстоятелност и прекратяване на производството по несъстоятелност поради недостатъчност на имуществото за покриване на разносните по производството. Обнародването е заменено с вписване на тези решения в търговския регистър, съответно датата на обнародването, която има определено значение за възникването и упражняването на правата по закона, е заменена с датата на вписването (чл. 4, ал. 1, т. 1, чл. 6, чл. 23, ал. 4 и чл. 25).

⁸⁸ Вж. коментара по § 11. Останалите промени засягаха процедурата за издаване на одобрение за изкупуване на краве мляко и също предвиждаха замяна на изискванията за представяне на удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация и на копие от картата за идентификация по регистър БУЛСТАТ с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 7ж, ал. 3, т. 1 и 3). Тези разпоредби обаче са отменени с приемането на Закона за прилагане на Общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз.

⁸⁹ Новият Закон за корпоративното подоходно облагане е приет през декември 2006 г.

§ 16. В Закона за филмовата индустрия (обн., ДВ, бр. 105 от 2003 г.; изм., бр. 28, 94 и 105 от 2005 г.) в чл. 20, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;
2. Точки 2 и 3 се отменят.

Промените в Закона за филмовата индустрия засягат само производството по регистрация на българските филмови продуценти, разпространителите на филми в Република България и лицата, осъществяващи показ на филми на територията на Република България в публичен регистър, воден от Изпълнителна агенция „Национален филмов център“. От документите, които следва да придружават заявлението за регистрация, отпадат завереното копие от решението за съдебна регистрация, удостоверението за актуална съдебна регистрация и регистрационното удостоверение или карта за идентификация по регистър БУЛСТАТ. Те са заменени от актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 20, ал. 1, т. 1, 2 и 3)⁹⁰.

§ 17. В Закона за туризма (обн., ДВ, бр. 56 от 2002 г.; изм., бр. 119 и 120 от 2002 г., бр. 39 от 2004 г., бр. 28, 39, 94, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 18, ал. 1:
 - а) в текста преди т. 1 думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“;
 - б) в т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
2. В чл. 21, ал. 1, т. 5 се изменя така:
„5. единен идентификационен код“;
3. В чл. 50, ал. 3, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
4. В чл. 50б, ал. 1, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
5. В чл. 50в, ал. 1, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
6. В чл. 50г, ал. 1, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

⁹⁰ Вж. коментара по § 11.

7. В чл. 61, ал. 1:

- а) в т. 1 буква „д“ се изменя така:
„д) единен идентификационен код“;
- б) в т. 2, буква „з“ и буква „и“ думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“;
- в) в т. 3, буква „е“ думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“.

Промените в Закона за туризма са две основни групи. Първата група се отнася до замяната на кода по БУЛСТАТ с единния идентификационен код при подаване на заявление за вписване в публичния регистър на туроператорите и туристическите агенти, воден от Държавната агенция по туризъм (чл. 18, ал. 1), както и при изброяването на обстоятелствата, подлежащи на вписване в този регистър (чл. 21, ал. 1, т. 5) и в Националния туристически регистър (чл. 61, ал. 1, т. 1, б. „д“, т. 2, б. „з“ и „и“ и т. 3, б. „е“).

Втората група промени се отнасят до замяната на изискването за представяне на удостоверение за актуална съдебна регистрация с изискването за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър при подаване на заявление за вписване в публичния регистър на туроператорите и туристическите агенти (чл. 18, ал. 1, т. 1) и при подаване на заявление за категоризиране на различни туристически обекти (чл. 50, ал. 3, т. 1, чл. 50б, ал. 1, т. 1, чл. 50в, ал. 1, т. 1 и чл. 50г, ал. 1, т. 1)⁹¹.

§ 18. В Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (обн., ДВ, бр. 79 от 1998 г.; изм., бр. 22 от 2003 г., бр. 74 и 88 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 9, ал. 3, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

2. В чл. 11:

- а) в ал. 1 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“;
- б) в ал. 4:
 - аа) в т. 6 думите „или едноличния търговец“ се заменят с „когато не е търговец, съответно актуално удостоверение за вписване в търговския регистър – за търговците“;
 - бб) точка 7 се отменя;
- в) в ал. 5, т. 1 след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

Измененията в Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника се дължат на обстоятелството, че търговският регистър се изважда от съда. При издаването на сертификат за одобрение на

⁹¹ Вж. коментара по § 11.

определени видове техника представянето на препис от съдебно решение за регистрация и удостоверение за актуално състояние на производителя или неговия представител е заменено с представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 9, ал. 3, т. 1). Представянето на копие от съдебното решение за регистрация и на копие от идентификационния код по БУЛСТАТ по отношение на търговците се заменя с актуално удостоверение за вписване в търговския регистър и при първоначална регистрация на техника в съответната регионална служба на Контролно-техническата инспекция (чл. 9, ал. 4, т. 6 и 7)⁹². Предвидена е и редакционна промяна, с която адресът по съдебна регистрация на търговците, когато той има определено значение, се заменя с адреса по търговска регистрация (чл. 11, ал. 1 и ал. 5, т. 1).

§ 19. *В Закона за радиото и телевизията (обн., ДВ, бр. 138 от 1998 г., бр. 60 от 1999 г. – Решение № 10 на Конституционния съд от 1999 г.; изм., бр. 81 от 1999 г., бр. 79 от 2000 г., бр. 96 от 2001 г., бр. 77 и 120 от 2002 г., бр. 99 и 114 от 2003 г., бр. 99 и 115 от 2004 г., бр. 88, 93 и 105 от 2005 г., бр. 21 от 2006 г.) в чл. 111, т. 2 думата “съдебна” се заменя с “търговска”.*

Единствената промяна в Закона за радиото и телевизията, дължаща се на изваждането на търговския регистър от съда, се отнася до документите, придружаващи заявлението до Съвета за електронни медии за получаване на лицензия за радио- и телевизионна дейност, при които удостоверението за съдебна регистрация се заменя с удостоверение за търговска регистрация (чл. 111, т. 2)⁹³.

§ 20. *В Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия (обн., ДВ, бр. 96 от 2004 г.; изм., бр. 103 и 105 от 2005 г.) в чл. 6, ал. 3, т. 1 се изменя така:*

„1. седалище и адрес на управление, единен идентификационен код за търговците, съответно идентификационен код по БУЛСТАТ;“

Единствената промяна в Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия засяга информацията, подлежаща на вписване в Единния автоматизиран регистър, воден от Министерството на вътрешните работи. По отношение на юридическите лица – търговци в регистъра вместо съдебната регистрация се вписва техният единен идентификационен код.

⁹² Вж. коментара по § 11.

⁹³ Вж. коментара по § 11.

§ 21. В Закона за меценатството (ДВ, бр. 103 от 2005 г.) в чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 думите „заверени копия от документите по ал. 3, т. 1, 2, 4 и 5“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация и удостоверение за данъчна регистрация“.

2. В ал. 5:

а) в т. 1 след думите „съдебната регистрация“ се добавя „за лицата по чл. 9, ал. 2“ и след думите „по регистър БУЛСТАТ“ се добавя „за лицата по чл. 9, ал. 2 и единен идентификационен код за търговците“;

б) в т. 2 след думата „съдебна“ се добавя „съответно по търговска“.

В Закона за меценатството промените се отнасят до процедурата за вписване в регистъра на меценатите, воден от министъра на културата, и отразяват прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата в Агенцията по вписванията. Изискването за представяне на заверени копия на част от документите при подаване на заявление за вписване в регистъра на меценатите по отношение на търговците е заменено с изискване за представяне на актуално удостоверение за търговска регистрация и удостоверение за данъчна регистрация (чл. 11, ал. 4)⁹⁴. Другата промяна засяга данните, подлежащи на вписване в регистъра на меценатите, като по отношение на търговците номерът и партидата на съдебната регистрация, номерът на фирменото дело и единният идентификационен код по регистър БУЛСТАТ са заменени с единния идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията (чл. 11, ал. 5, т. 1). Последната промяна е редакционна и предвижда, че по отношение на търговците в регистъра се вписват данни за лицето, което представлява организацията по търговска вместо по съдебна регистрация.

§ 22. В Закона за лечебните заведения (обн., ДВ, бр. 62 от 1999 г.; изм., бр. 88 и 113 от 1999 г.; попр., бр. 114 от 1999 г.; изм., бр. 36, 65 и 108 от 2000 г., бр. 51 от 2001 г. – Решение № 11 на Конституционния съд от 2001 г.; изм., бр. 28 и 62 от 2002 г., бр. 83, 102 и 114 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 46, 76, 85, 88 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 36, ал. 4 думата „Съдебната“ се заменя с „Търговската“.

2. В чл. 36а, ал. 3 думата „Съдебната“ се заменя с „Търговската“.

3. В чл. 37, ал. 6 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“.

4. В чл. 40, ал. 1, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

5. В чл. 41, ал. 1, т. 3 думите „номер и партида на съдебната регистрация, номер на фирменото дело“ се заличават.

6. В чл. 47, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

⁹⁴ Вж. коментара по § 11.

7. В чл. 49, ал. 1, т. 2 се изменя така:
„2. данни за лечебното заведение – име, седалище, капитал, единен идентификационен код;“
8. В чл. 51а, ал. 2, т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

Промените в Закона за лечебните заведения са резултат от изваждането на търговския регистър от съда и могат да бъдат обособени в три групи. Първата група промени са редакционни и предвиждат замяна на израза „съдебна регистрация“ с „търговска регистрация“ (чл. 36, ал. 4, чл. 36а, ал. 3 и чл. 37, ал. 6). Втората група промени засягат процедурата по регистрация на лечебни заведения за извънболнична помощ и хосписи, процедурата за издаване на разрешение на лечебни заведения за болнична помощ, диспансери, домове за медико-социални грижи и диализни центрове и процедурата за издаване на разрешение на тъканни банки. И при трите процедури изискването за представяне на съдебното решение за регистрация, на удостоверение за актуална съдебна регистрация и на удостоверение за единния идентификационен код е заменено с изискване за представяне на актуално удостоверение за търговска регистрация (чл. 40, ал. 1, т. 1, чл. 47, т. 1 и чл. 51а, ал. 2, т. 1)⁹⁵. Последната група промени се отнася до данните, подлежащи на вписване в различните регистри на лечебните заведения, откъдето отпадат номера и партидата на съдебната регистрация и номера на фирменото дело, каквито в новия търговски регистър вече няма да съществуват (чл. 41, ал. 1, т. 3 и чл. 49, ал. 1, т. 2).

§ 23. В Закона за далекосъобщенията (обн., ДВ, бр. 88 от 2003 г.; изм., бр. 19, 77, 88, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 88, ал. 1 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация, копие от удостоверение за регистрация по БУЛСТАТ“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“.
2. В чл. 148, т. 1 думите „съдебна регистрация“ се заменят с „регистрация в търговския регистър“.

Законът за далекосъобщенията е отменен с влизането в сила на Закона за електронните съобщения през май 2007 г., поради което промените в него не са актуални и няма да бъдат коментирани.

⁹⁵ Вж. коментара по § 11.

§ 24. В Закона за физическото възпитание и спорта (обн., ДВ, бр. 58 от 1996 г., бр. 53 от 1997 г. – Решение № 8 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 124 от 1998 г., бр. 51 и 81 от 1999 г., бр. 53 от 2000 г.; попр., бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 75 от 2002 г., бр. 95 от 2002 г. – Решение № 6 на Конституционния съд от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 88 и 103 от 2005 г.) в чл. 51а, ал. 5 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“.

Единствената промяна в Закона за физическото възпитание и спорта е редакционна и предвижда замяна на израза „съдебна регистрация“ с „търговска регистрация“ в разпоредбата, уреждаща изземването на държавните и общинските спортни обекти, ползвани от спортните организации, на които регистрацията е заличена.

§ 25. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г.) в чл. 167, ал. 2, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

В Закона за устройство на територията е направено само едно изменение, и то се отнася до документите, придружаващи заявлението за издаване на лиценз на консултант за извършване на оценяване на съответствието на инвестиционните проекти и/или за упражняване на строителен надзор. От тези документи отпада завереното копие от съдебното решение за регистрация, а удостоверението за актуалното състояние на юридическото лице или на едноличния търговец е заменено с актуално удостоверение за търговска регистрация⁹⁶.

§ 26. В Закона за тютюна и тютюневите изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 33 и 102 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 20 от 2003 г., бр. 57 и 70 от 2004 г., бр. 91, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 37, ал. 1, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

2. В приложение № 1 към чл. 6, ал. 1 и в приложение № 3 към чл. 37, ал. 1 навсякъде думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

В Закона за тютюна и тютюневите изделия са направени три промени, свързани с прехвърлянето на търговския регистър към Агенцията по вписванията. Първата промяна засяга процедурата за издаване на разрешение за промишлена обработка на тютюн и за производство на тютюневи изделия, при която представянето на препис от съдебното решение

⁹⁶ Вж. коментара по § 11.

или удостоверение за регистрация в съдебния регистър, удостоверение за актуално състояние на регистрацията и единен идентификационен код е заменено с представяне на актуално удостоверение за търговска регистрация (чл. 37, ал. 1, т. 1)⁹⁷. Втората промяна се отнася до регистъра на тютюнопроизводителите и на площите за отглеждане на тютюн, воден в общините и във Фонд „Тютюн“ и предвижда, че в регистъра се вписва единния идентификационен код на регистрираните лица вместо досега вписвания БУЛСТАТ (Приложение № 1 към чл. 6, ал. 1). Последната промяна е редакционна и засяга съдържанието на декларацията, придружаваща заявлението за издаване на разрешение за промишлена обработка на тютюн и за производство на тютюневи изделия, като изискването за посочване на БУЛСТАТ е заменено с изискване за посочване на единния идентификационен код (Приложение № 3 към чл. 37, ал. 1).

§ 27. В Закона за съхранение и търговия със зърно (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 101 от 2000 г., бр. 9 и 58 от 2003 г., бр. 69 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 11а, ал. 2:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

б) точка 2 се отменя.

2. В чл. 24, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

б) точка 2 се отменя.

Промените в Закона за съхранение и търговия със зърно, продиктувани от изваждането на търговския регистър от съда, засягат процедурата за издаване на разрешение за публичен склад за зърно и процедурата за вписване на търговците на зърно в регистъра на Националната служба по зърното и фуражите. И в двата случая изискването за представяне на копие на решението за съдебна регистрация и на копие от код по БУЛСТАТ отпада, а представянето на удостоверение за актуално правно състояние се заменя с представяне на актуално удостоверение за търговска регистрация (чл. 11а, ал. 2, т. 1 и 2 и чл. 24, ал. 4, т. 1 и 2)⁹⁸.

§ 28. В Закона за пощенските услуги (обн., ДВ, бр. 64 от 2000 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 45 и 76 от 2002 г., бр. 26 от 2003 г., бр. 19, 88, 99 и 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 43, ал. 2:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

б) точки 2 и 3 се отменят.

⁹⁷ Вж. коментара по § 11.

⁹⁸ Вж. коментара по § 11.

2. В чл. 59:

- а) в ал. 1, т. 1 думите „регистрацията по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“;
- б) в ал. 2:
 - аа) точка 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;
 - бб) точка 2 се отменя.

Промените в Закона за пощенските услуги засягат процедурата за издаване на индивидуална лицензия за извършване на универсалната пощенска услуга или на част от нея (чл. 43, ал. 2, т. 1, 2 и 3) и процедурата за регистрация на лицата, извършващи неуниверсални пощенски услуги (чл. 59, ал. 1, т. 1 и 2). И при двете процедури се въвежда изискване заявителят да представи актуално удостоверение за търговска регистрация⁹⁹. При първата процедура новото изискване заменя задължението за представяне на заверени копия на съдебните решения по фирменото дело, съдебно удостоверение за актуално състояние и копие от картата за регистрация по БУЛСТАТ, а при втората процедура – задължението за представяне на документ за регистрация по Търговския закон и документ за актуално състояние. Промяна е направена и в съдържанието на заявлението за регистрация за извършване на неуниверсални пощенски услуги, като посочването на регистрацията по БУЛСТАТ е заменено с посочване на единния идентификационен код (чл. 59, ал. 1, т. 1).

§ 29. В Закона за малките и средните предприятия (обн., ДВ, бр. 84 от 1999 г.; изм., бр. 80 и 92 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 64 от 2004 г.) в § 1, т. 5 от допълнителната разпоредба думите „съответния окръжен съд“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

В Закона за малките и средните предприятия беше направена само една редакционна промяна, засягаща легалната дефиниция на понятието „новообразувани малки и средни предприятия“ (§ 1, т. 5 от допълнителната разпоредба), с която беше отразено обстоятелството, че търговският регистър вече не се води от окръжните съдилища, а от Агенцията по вписванията. Тази промяна обаче остана в сила само няколко месеца, тъй като разпоредбата беше отново ревизирана и като началото на 12-месечния период, в който едно малко или средно предприятие се смята за новообразувано беше променено от вписването в търговския регистър на вписването в регистър БУЛСТАТ¹⁰⁰.

⁹⁹ Вж. коментара по § 11.

¹⁰⁰ Промяната беше приета със Закона за изменение и допълнение на Закона за малките и средните предприятия (Обн., ДВ, бр. 59 от 21.07.2006 г.).

§ 30. В Закона за насърчаване на инвестициите (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 и 153 от 1998 г., бр. 110 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 37 от 2004 г.; попр., бр. 40 от 2004 г.) в чл. 7 думите „съда, в чийто район се намира седалището му“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

Промяната в Закона за насърчаване на инвестициите засягаше разпоредбата, уреждаща откриването на клон в България от чуждестранно физическо лице или дружество, което не е юридическо лице (чл. 7). Тази разпоредба обаче е отменена, поради което изменението няма да бъде коментирано¹⁰¹.

§ 31. В Закона за стоковите борси и тържищата (обн., ДВ, бр. 93 от 1996 г.; изм., бр. 41 и 153 от 1998 г., бр. 18 от 1999 г., бр. 20 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 14, ал. 3, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър на съответния търговец;“

2. Член 18 се изменя така:

„Чл. 18. (1) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър извършваната дейност като стокова борса, след като ѝ бъде представено разрешението, издадено от комисията.

(2) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър извършваната дейност като стоково тържище, след като ѝ бъде представено разрешението, издадено от комисията.“

3. В чл. 21:

а) в ал. 1 думите „окръжния съд“ се заменят с „Агенцията по вписванията“ и се създава изречение второ: „В тези случаи комисията назначава ликвидатор и определя срока за извършване на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.“;

б) в ал. 2 думите „окръжния съд“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

Промените в Закона за стоковите борси и тържищата са резултат от прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата към Агенцията по вписванията и засягат процедурите за учредяване на стокова борса и стоково тържище. На първо място в процедурата вписване на стоковите тържища в регистъра, воден от Държавната комисия по стоковите борси и тържищата, изискването за представяне на заверен препис от съдебното решение за вписване на съответния търговец в търговския регистър, както и удостоверение за актуална съдебна регистрация е замене-

¹⁰¹ Разпоредбата на чл. 7 е отменена през 2007 г. с приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за чуждестранните инвестиции (обн., ДВ, бр. 42 от 29.05.2007 г., в сила от 30.08.2007 г.).

но с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 14, ал. 3, т. 1)¹⁰². На второ място, в разпоредбите, уреждащи вписването на стоковите борси в търговския регистър е отразена промяната, че търговският регистър вече се води от Агенцията по вписванията, а не от окръжните съдилища, както и отпадането на обнародването на вписването в „Държавен вестник“ (чл. 18, ал. 1). Изваждането на търговския регистър от съда е отразено и в разпоредбата, регламентираща последиците от отнемането на лицензията на стокова борса, като уведомлението за това ще се изпраща на Агенцията по вписванията вместо на окръжния съд (чл. 21, ал. 1). Предвижда се още, че при отнемане на лицензията на стокова борса ликвидаторът се назначава от Държавната комисия по стоковите борси и тържищата¹⁰³.

§ 32. В Закона за частната охранителна дейност (обн., ДВ, бр. 15 от 2004 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) в чл. 15, ал. 2 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

2. Точка 2 се отменя.

Единственото изменение в Закона за частната охранителна дейност засяга процедурата за получаване на лиценз за извършване на частна охранителна дейност, в която изискването към заявлението да се приложат удостоверение от съда за актуално състояние по търговския регистър и регистрацията по БУЛСТАТ и в Националния осигурителен институт е заменено с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 15, ал. 2, т. 1 и 2)¹⁰⁴.

§ 33. В Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 91 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 48, ал. 2, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

2. В чл. 51, ал. 1, т. 5 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единния идентификационен код“.

3. В чл. 54, ал. 2, т. 3 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

¹⁰² Вж. коментара по § 11.

¹⁰³ Към момента на приемане на Закона за търговския регистър не само стоковите борси, но и стоковите тържища бяха на лицензионен режим. Затова аналогични промени на тези, засягащи регистрацията на стокова борса и последиците от отнемането на нейната лицензия, бяха предвидени и по отношение на съответните разпоредби за стоковите тържища (чл. 18, ал. 2 и чл. 21, ал. 2). През октомври 2006 г. с приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за стоковите борси и тържищата (обн., ДВ, бр. 85 от 20.10.2006 г.) стоковите тържища преминаха на регистрационен режим и посочените разпоредби бяха отменени.

¹⁰⁴ Вж. коментара по § 11.

4. В чл. 56, ал. 2, т. 2 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

5. В чл. 57, ал. 3:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър – оригинал или нотариално заверено копие;“;

б) точка 5 се изменя така:

„5. заверено от лицето копие на удостоверението за данъчна регистрация;“.

Измененията в Закона за акцизите и данъчните складове отразяват прехвърлянето на търговския регистър към Агенцията по вписванията и въвеждането на единен идентификационен код за всички търговци. На първо място в процедурата за издаване на лиценз за управление на данъчен склад изискването за представяне на удостоверение за актуално съдебно състояние е заменено с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 48, ал. 2, т. 1)¹⁰⁵. На второ място подобна промяна е направена и в процедурата за регистрация на специализирани малки обекти за дестилиране и на обекти за винопроизводство на малки винопроизводители, като в този случай отпада и съществуващото до този момент изискване за представяне на заверени от лицето копия на картата за идентификация по регистъра БУЛСТАТ (чл. 57, ал. 3, т. 1 и 5)¹⁰⁶. При тази процедура обаче е въведено и допълнително изискване представеното актуално удостоверение за вписване в търговския регистър да бъде оригинал или нотариално заверено копие. На последно място номерът по БУЛСТАТ е заменен с единния идентификационен код в съдържанието на лиценза за управление на данъчен склад за производство и/или за складиране на акцизни стоки (чл. 51, ал. 1, т. 5), както и в данните, подлежащи на вписване в регистъра на лицензираните складодържатели и на данъчните складове (чл. 54, ал. 2, т. 3) и регистъра на специализираните малки обекти за дестилиране и на обектите за винопроизводство на малки винопроизводители (чл. 56, ал. 2, т. 2), водени от Агенция „Митници“.

§ 34. В Закона за движението по пътищата (обн., ДВ, бр. 20 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 43, 45 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г., бр. 6, 70, 85 и 115 от 2004 г., бр. 79, 92, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 148, ал. 3:

а) точка 1 се изменя така:

„1. копие от съдебното решение за регистрация по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, съответно актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;

¹⁰⁵ Вж. коментара по § 11.

¹⁰⁶ Вж. коментара по § 11.

- б) в т. 2 накрая се добавя „за юридическите лица с нестопанска цел“.
- 2. В чл. 152, ал. 3:
 - а) точка 1 се отменя;
 - б) точка 2 се изменя така:
 - „2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

Промените в Закона за движението по пътищата са резултат от промяната в институцията, на която е възложено воденето на търговския регистър, и засягат процедурата за издаване на разрешения за извършване на периодичен преглед за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства, участващи в движението по пътищата (с изключение на колесните трактори и теглените от тях ремаркета) и процедурата за издаване на разрешение за теоретично и практическо обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство. И при двете процедури изискването за представяне на копие от съдебното решение за регистрация по реда на Търговския закон и на удостоверение за актуално съдебно състояние е заменено с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 148, ал. 3, т. 1 и 2 и чл. 152, ал. 3, т. 1 и 2)¹⁰⁷.

§ 35. В Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 86 от 2003 г.; изм., бр. 70 от 2004 г., бр. 77, 87, 88, 95 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

- 1. В чл. 30:
 - а) в ал. 3 думите „съдебната регистрация на лицата по Търговския закон“ се заменят със „седалището на лицата по търговския регистър“;
 - б) в ал. 4 думите „съдебната регистрация по Търговския закон“ се заменят със „седалището по търговския регистър“.
- 2. В чл. 39, ал. 1, т. 3 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“.
- 3. В чл. 51, ал. 1:
 - а) в т. 1 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“;
 - б) точка 2 се отменя.

¹⁰⁷ Вж. коментара по § 11. По отношение на процедурата за издаване на разрешения за извършване на периодичен преглед за проверка на техническата изправност на пътните превозни средства изискването за представяне на удостоверение за актуално съдебно състояние остава да се прилага по отношение на юридическите лица с нестопанска цел, тъй като регистърът, в който те се вписват, продължава да се води от окръжните съдилища (чл. 148, ал. 3, т. 2). Що се отнася до другата процедура (за издаване на разрешение за теоретично и практическо обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство), в нея могат да участват само лица, регистрирани като търговци.

4. В чл. 54:

а) в ал. 4:

аа) в т. 1 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“;

бб) точка 5 се отменя;

б) в ал. 5 думите „и 5“ се заличават;

в) в ал. 6 цифрата „5“ се заличава.

5. В чл. 57, ал. 2 думите „номер на фирменото дело; номер на тома и партидата; идентификационен код по регистър БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“.

6. В чл. 62, ал. 4:

а) в т. 1 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“;

б) точка 2 се отменя.

7. В чл. 67, ал. 1, т. 2 думите „съдебно състояние“ се заменят със „състояние по търговския регистър“.

8. В чл. 80, ал. 1:

а) в т. 1 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“;

б) в т. 3 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“.

9. В чл. 84, т. 3 думите „удостоверение за актуално състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“.

10. В чл. 87, ал. 2, т. 2 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

Първата група изменения в Закона за управление на отпадъците е свързана с прехвърлянето на търговския регистър от окръжните съдилища на Агенцията по вписванията. Тази група включва промяната на критерия за определяне на компетентната регионална инспекция по околната среда и водите по отношение на програми за управление на дейностите по отпадъците, разработвани и изпълнявани от лица, извършващи дейности на територията на повече от една регионална инспекция. Досега използваният критерий „съдебната регистрация на лицата по Търговския закон“ е заменен с критерия „седалището на лицата по търговския регистър“ (чл. 30, ал. 3 и 4).

Втората група промени засяга процедурите за издаване на различните предвидени в закона разрешения и документите, които се прилагат към тях. Тук се включва замяната на изискването за представяне на удостоверение за актуално съдебно състояние с изискването за представяне на удостоверение за вписване в търговския регистър при подаване¹⁰⁸ на заявление за издаване на разрешение за: извършване на дейности, включ-

¹⁰⁸ Вж. коментара по § 11.

ваши събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране, разкомплектоване, оползотворяване и/или обезвреждане на отпадъци (чл. 39, ал. 1, т. 3), внасяне на отпадъци (чл. 80, ал. 1, т. 1 и 3) и изнасяне на отпадъци (чл. 84, т. 3). Същата промяна засяга още подаването на заявление за: издаване на регистрационен документ за извършване на дейности по събиране, транспортиране и временно съхраняване на отпадъци, които нямат опасни свойства (чл. 51, ал. 1, т. 1), издаване на лиценз за търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали, които нямат опасни свойства (чл. 54, ал. 4, т. 1) и издаване на разрешение на организация за оползотворяване за изпълнение на задълженията ѝ чрез колективни системи (чл. 62, ал. 4, т. 1 и 2), като в тези случаи отпада и изискването за представяне на нотариално заверено копие на карта за идентификация по регистър БУЛСТАТ (чл. 51, ал. 1, т. 2 и чл. 54, ал. 4, т. 5 и ал. 5 и 6). При повечето от посочените процедури обаче се запазва условието удостоверението да бъде представено в оригинал или нотариално заверено копие.

Последната група промени са резултат от въвеждането на единен идентификационен код за всички търговци. Този код заменя номера на фирменото дело, номера на тома и партидата и идентификационен код по регистър БУЛСТАТ в съдържанието на лиценза за търговска дейност с отпадъци от черни и цветни метали (чл. 57, ал. 2), съответно номера по БУЛСТАТ – в съдържанието на заявлението за издаване на регистрационен документ за внасянето на отпадъци, предназначени за оползотворяване, за които не се изисква издаване на разрешение (чл. 87, ал. 2, т. 2).

§ 36. В Закона за храните (обн., ДВ, бр. 90 от 1999 г.; изм., бр. 102 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 87, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12, ал. 3, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, когато заявителят е търговец;“

2. В чл. 19, ал. 2 думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“.

3. В чл. 22б, ал. 1 в текста преди т. 1 след думите „юридическото лице“ се добавя „когато не е търговец, и единен идентификационен код, когато е търговец“.

4. В чл. 25а, ал. 3, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър на българската фирма-вносител;“

В Закона за храните са направени няколко промени, от които актуални са само две. Първата промяна е редакционна и включва замяната на изискването за представяне на „удостоверение за актуално състояние, когато такова подлежи на издаване“ с изискването за представяне на „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, когато заявителят е търговец“ при подаване на заявление за регистриране на

обект за производство и търговия с храни (чл. 12, ал. 3, т. 1)¹⁰⁹. Втората промяна е в резултат на въвеждането на единен идентификационен код за търговците и предвижда той да замени кода по БУЛСТАТ в съдържанието на заявлението за получаване на регистрация за извършване на дейност облгчване на храни с йонизиращи лъчения (чл. 22б, ал. 1). Останалите промени се отнасят до разпоредби, които са отменени още преди приемането на Закона за търговския регистър, поради което няма да бъдат коментирани¹¹⁰.

§ 37. В Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право (обн., ДВ, бр. 74 от 2005 г., изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8:

а) в ал. 1, т. 1 думите „идентификационен код по регистър БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“ и думата „съдебна“ се заменя с „търговска“;

б) в ал. 2:

аа) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;

бб) точки 2 и 4 се отменят.

2. В чл. 9, ал. 9:

а) в т. 2 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“;

б) точка 4 се изменя така:

„4. единен идентификационен код;“

3. В чл. 12, т. 5 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

4. В чл. 14, ал. 1, т. 3 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

5. В чл. 15, ал. 1, т. 1 думите „идентификационен код по регистър БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“ и думите „съдебна регистрация“ се заменят с „регистрацията в търговския регистър“.

6. В чл. 17, ал. 1:

а) в т. 2 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“;

б) точка 3 се изменя така:

„3. единен идентификационен код;“

¹⁰⁹ Вж. коментара по § 11.

¹¹⁰ Останалите промени предвиждаха замяна на кода по БУЛСТАТ с единния идентификационен код при подаване на заявление за пускане на пазара на нова храна или хранителна съставка (чл. 19, ал. 2) и замяна на изискването за представяне на копие от съдебното решение за регистрация съгласно Търговския закон и удостоверение за актуално състояние с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър при подаване на заявление до министъра на здравеопазването за издаване на сертификат (разрешение) за внос на натурални минерални води (чл. 25а, ал. 3, т. 1). И двете посочени разпоредби обаче са отменени със Закона за изменение и допълнение на Закона за храните, приет през април 2006 г. (Обн., ДВ, бр. 31 от 14.04.2006).

7. В чл. 20:

а) в ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“;

б) в ал. 2, т. 2 се изменя така:

„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, ако заявителят е търговец;“;

8. В чл. 22, ал. 1, т. 2 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

9. В чл. 24, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

10. В чл. 25, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

11. В чл. 27, ал. 1, т. 2 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

12. В чл. 28, ал. 1, т. 2 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

13. В чл. 30, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, издадено до два месеца преди подаване на заявлението;“;

б) точка 3 се отменя;

в) в т. 4 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

14. В чл. 34, ал. 1:

а) в т. 2 думите „номер на фирменото дело“ се заличават;

б) в т. 3 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“;

в) точка 4 се изменя така:

„4. единен идентификационен код;“.

15. В чл. 36, т. 5 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

16. В чл. 41, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

17. В чл. 42, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

18. В чл. 48, ал. 1 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“.

19. В чл. 51, ал. 4 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“.

Промените в Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право, могат да бъдат обособени в две групи. Първата група изменения предвиждат замяна на идентификационния код по регистър БУЛСТАТ с нововъведения единен идентификационен код във: заявлението за регистрация до Министерството на културата за извършване на дейност за възпроизвеждане на обекти на авторското право и сродните му права върху оптични дискове и други носители без запис (чл. 8, ал. 1, т. 1) и съответно в данните, подлежащи на вписване в този регистър (чл. 9, ал. 9, т. 4), заявлението за издаване на удостоверение и в самото удостоверение за извършване на определени сделки (за възлагане на производство на матрици със запис и на възпроизвеждане на оптични дискове и на други носители със запис, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права – чл. 15, ал. 1, т. 1 и чл. 17, ал. 1, т. 3, за придобиване на права за възпроизвеждане и/или разпространение на звукозаписи или записи на аудио-визуални произведения – чл. 20, ал. 1, т. 1 и чл. 22, ал. 1, т. 2, и за внасяне и изнасяне на матрици, оптични дискове и други носители, съдържащи звукозаписи или записи на аудио-визуални произведения – чл. 24, ал. 1, т. 1, чл. 25, ал. 1, т. 1, чл. 27, ал. 1, т. 2 и чл. 28, ал. 1, т. 2), лиценза за производство на оптични дискове или матрици за тяхното производство, откъдето отпада и номера на фирменото дело (чл. 34, ал. 1 т. 2 и 4), и уведомлението до Министерството на икономиката и енергетиката за внасяне или изнасяне на суровини за производство на оптични дискове (чл. 41, ал. 1, т. 1) или на оборудване за производство на оптични дискове, матрици за тяхното производство или на други носители (чл. 42, ал. 1, т. 1). В същите разпоредби и в още няколко са направени и редакционни промени, с които към понятието „съдебна регистрация“ е добавено съответно понятието „търговска регистрация“.

Втората група промени предвиждат замяна на изискването за представяне на определени документи с изискването за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър¹¹¹. Това удостоверение заменя завереното копие от съдебно решение за регистрация, удостоверението за актуално съдебно състояние и завереното копие от картата за идентификация по регистър БУЛСТАТ при подаването на заявление за регистрация до Министерството на културата за извършване на дейност за възпроизвеждане на обекти на авторското право и сродните му права върху оптични дискове и други носители без запис (чл. 8, ал. 2, т. 1, 2 и 4), завереното копие от удостоверение за актуална съдебна регистрация при подаването на заявление за издаване на удостоверение за придобиване на права за възпроизвеждане и/или разпространение на звукозаписи или записи на аудио-визуални произведения (чл. 20, ал. 2, т. 2) и оригинала или нотариално завереното копие от съдебно удостоверение за актуално състояние на търговеца, издадено до два месеца преди

¹¹¹ Вж. коментара по § 11.

подаване на заявлението, както и нотариално заверено копие на карта за идентификация по регистър БУЛСТАТ при подаване на заявление за издаване на лиценз за производство на оптични дискове или матрици за тяхното производство (чл. 30, ал. 4, т. 1 и 3).

§ 38. В Закона за виното и спиртните напитки (обн., ДВ, бр. 86 от 1999 г.; изм., бр. 56 от 2002 г., бр. 16, 108 и 113 от 2004 г., бр. 99 и 105 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 23а, ал. 3, т. 3 думите „копие от карта за идентификация по регистъра БУЛСТАТ и“ се заличават.

2. В чл. 40, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;

б) точка 7 се изменя така:

„7. заверено от търговеца копие на удостоверението за регистрация по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;“.

Измененията в Закона за виното и спиртните напитки отразяват промяната в институцията, на която е поверено воденето на търговския регистър. Те предвиждат отпадане на изискването за представяне на копие от картата за идентификация по регистъра БУЛСТАТ при подаване на заявление за вписване в регистъра на лозарските стопанства, воден от Изпълнителната агенция по лозата и виното (чл. 23а, ал. 3, т. 3) и замяна на изискването за представяне на оригинал или нотариално заверено копие на решението за съдебна регистрация, на удостоверението за актуално съдебно състояние на фирмата и на копие от картата за идентификация по регистъра БУЛСТАТ с изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър¹¹² при подаване на заявление от производителите на спирт, дестилати и спиртни напитки за вписване в регистъра, воден от Министерството на икономиката и енергетиката (чл. 40, ал. 4, т. 1 и 7).

§ 39. В Закона за животновъдството (обн., ДВ, бр. 65 от 2000 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 87 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 14б:

а) в ал. 1 след думите „по БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“;

б) в ал. 2, т. 1 преди думите „решение за съдебна“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър за търговците, съответно“.

2. В чл. 15, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;

б) точки 2 и 3 се отменят.

¹¹² Вж. коментара по § 11.

Единствената актуална промяна в Закона за животновъдството засяга процедурата за регистрация на развъдни ферми и стопанства и предвижда, че вместо решение за съдебна регистрация, удостоверение за актуално съдебно състояние и копие от код по БУЛСТАТ към заявлението се прилага актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 15, ал. 4, т. 1, 2 и 3)¹¹³. Останалите промени се отнасят до разпоредби, които вече са отменени, поради което няма да бъдат коментирани¹¹⁴.

§ 40. В Закона за занаятите (обн., ДВ, бр. 42 от 2001 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 56 от 2002 г., бр. 99 и 105 от 2005 г., бр. 10 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 23, ал. 1, т. 1 думите „регистрацията и БУЛСТАТ“ се заменят с „търговската регистрация и единния идентификационен код“.

2. В чл. 24:

а) в ал. 2, т. 1 накрая се добавя „и единния идентификационен код за търговците, съответно идентификационния код по БУЛСТАТ за останалите лица“;

б) в ал. 3, т. 2 се изменя така:

„2. за лицата, регистрирани по Търговския закон и по Закона за кооперациите – актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

Промените в Закона за занаятите са резултат от изваждането на търговския регистър от съда и въвеждането на единен идентификационен код за търговците. Измененията предвиждат замяна на номера по БУЛСТАТ с нововъведения единен идентификационен код в данните, подлежащи на вписване в регистъра на занаятчиите (чл. 23, ал. 1, т. 1), и съответно в съдържанието на заявлението за вписване (чл. 24, ал. 2, т. 1). Вместо копие от решението за съдебна регистрация, оригинал на удостоверение за актуално съдебно състояние и копие от картата за идентификация по БУЛСТАТ търговците прилагат към заявлението за вписване актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 24, ал. 3, т. 2)¹¹⁵.

¹¹³ Вж. коментара по § 11.

¹¹⁴ Останалите промени засягаха процедурата за издаване на разрешение от министъра на земеделието и горите за осъществяване на контрол върху биологичното производство и предвиждаха, че вместо кода по БУЛСТАТ търговците посочват в заявлението единния си идентификационен код, а вместо решение за съдебна регистрация, удостоверение за актуално състояние на регистрацията и копие от код по БУЛСТАТ прилагат актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 14б, ал. 1 и ал. 2, т. 1). Цялата процедура обаче е отменена с приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за животновъдството през ноември 2006 г. (обн., ДВ, бр. 96 от 28.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г.).

¹¹⁵ Вж. коментара по § 11.

§ 41. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 43а, ал. 5, т. 3 се изменя така:
„3. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър.“
2. В чл. 81, ал. 2, т. 2 се изменя така:
„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
3. В чл. 82, ал. 2, т. 4 се изменя така:
„4. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
4. В чл. 92, ал. 1, т. 1 накрая се добавя „или единен идентификационен код за търговците“.
5. В чл. 97:
 - а) в ал. 1 след думата „съдебна“ се добавя „или търговска“;
 - б) в ал. 2, т. 1 накрая се добавя „или единен идентификационен код за търговците“.

Промените в Закона за биологичното разнообразие са две основни групи. Първата група включва въвеждането на изискване за представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър¹¹⁶, което заменя изискването за представяне на удостоверение за актуално състояние на фирмата (или на съдебната регистрация на фирмата в едната от хипотезите). Тази промяна засяга три случая на подаване на заявление за получаване на определено разрешение (за внос в допустимите от закона случаи на кожи от малки на определени видове тюлени и продукти, получени от тях – чл. 43а, ал. 5, т. 3, за внасяне на екземпляри от определени застрашени видове от дивата фауна и флора – чл. 81, ал. 2, т. 2, и за изнасяне на такива екземпляри – чл. 82, ал. 2, т. 4).

Втората група промени е резултат от въвеждането на единен идентификационен код за търговците. Според тези изменения по отношение на търговците нововъведенният единен идентификационен код заменя кода по БУЛСТАТ в два случая: в данните, подлежащи на вписване във водените от регионалните инспекции по околната среда и водите регистри на екземплярите от застрашени видове (чл. 92, ал. 1, т. 1) и в съдържанието на заявлението до Министерството на околната среда и водите за регистрация в Секретариата на Конвенцията по международна търговия със застрашени видове от дивата фауна и флора на дейности за размножаване и отглеждане на определени застрашени видове.

¹¹⁶ Вж. коментара по § 11.

§ 42. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 125 от 1997 г.; изм., бр. 79 и 133 от 1998 г., бр. 26 от 1999 г., бр. 29 и 78 от 2000 г., бр. 77, 79 и 99 от 2002 г., бр. 16 и 107 от 2003 г., бр. 72 и 105 от 2005 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 14в, ал. 2, т. 1 след думите „за самоличност“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

2. В чл. 16а, ал. 2, т. 1 след думите „за самоличност“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

3. В чл. 68а, ал. 2, т. 4 в началото преди думата „удостоверение“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, съответно“.

4. В чл. 68б, ал. 2, т. 5 в началото преди думата „удостоверение“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, съответно“.

5. В § 123, ал. 2, т. 1 след думите „за самоличност“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

Всички изменения в Закона за горите предвиждат замяна по отношение на търговците на изискването за представяне на удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация и копие от код по БУЛСТАТ с изискване за представяне на актуално удостоверение за търговска регистрация¹¹⁷. Промените засягат пет случая на подаване на различни заявления: за изключване на гори и земи от горския фонд (чл. 14в, ал. 2, т. 1), за учредяване на право на ползване и сервитути върху гори и земи от държавния горски фонд (чл. 16а, ал. 2, т. 1), за износ на обли дървени материали и дърва за горене (чл. 68а, ал. 2, т. 4), за износ на диворастващи гъби (чл. 68б, ал. 2, т. 5) и за закупуване, в допустимите от закона случаи, на застроената или нормативно определената прилежаща площ при построени или придобити сгради, постройки, мрежи и съоръжения в държавен горски фонд – частна държавна собственост (§ 123, ал. 2, т. 1).

§ 43. В Закона за приватизационните фондове (обн., ДВ, бр. 1 от 1996 г.; изм., бр. 68 и 85 от 1996 г., бр. 39 и 52 от 1998 г., бр. 114 от 1999 г.) в чл. 15 думите „Окръжният съд вписва приватизационния фонд“ се заменят с „Приватизационният фонд се вписва“.

Единствената промяна в Закона за приватизационните фондове е редакционна и отразява изваждането на търговския регистър от съда. Тя засяга процедурата по учредяване на приватизационните фондове и предвижда отпадане на окръжния съд като орган, компетентен да извърши вписването на новоучредения приватизационен фонд в търговския регистър (чл. 15).

¹¹⁷ Вж. коментара по § 11.

§ 44. В Закона за дружествата със специална инвестиционна цел (обн., ДВ, бр. 46 от 2003 г., изм., бр. 109 от 2003 г., бр. 107 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5, ал. 4 думите „получаване на решението на съда“ се заменят с „вписването“.

2. В чл. 14:

а) в ал. 1 думите „съда по регистрацията на дружеството със специална инвестиционна цел“ се заменят с „Агенцията по вписванията“;

б) в ал. 2 думата „съда“ се заменя с „Агенцията по вписванията“;

в) в ал. 3 думите „съдът по регистрацията служебно изменение“ се заменят с „Агенцията по вписванията служебно вписва изменение на“.

3. В чл. 15, ал. 3 се изменя така:

„(3) Промяната в устава се вписва в търговския регистър след представяне на одобрението по ал. 1.“

Промените в Закона за дружествата със специална инвестиционна цел отразяват прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата на Агенцията по вписванията. Първото изменение засяга задължението на всяко новоучредено дружество със специална инвестиционна цел да уведоми Комисията за финансов надзор в 7-дневен срок от вписването му в търговския регистър, като за начален момент на този срок вместо получаването на съдебното решение вече се смята самото вписване (чл. 5, ал. 4).

Второто изменение засяга реда за промяна на фирмата на дружеството при неиздаване на лиценз. То предвижда, че влезият в сила отказ за издаване на лиценз вместо на съда по регистрацията на дружеството се изпраща на Агенцията по вписванията (чл. 14, ал. 1). Агенцията, а не съда, се уведомява от Комисията за финансов надзор и при неполучаване в определения срок на заявление за издаване на лиценз (чл. 14, ал. 2). И в двата случая Агенцията по вписванията, а не съда по регистрацията, служебно вписва изменение на фирмата на дружеството със специална инвестиционна цел, като обозначението „акционерно дружество със специална инвестиционна цел“ или съкращението „АДСИЦ“ се заменят с „акционерно дружество“, съответно „АД“ (чл. 14, ал. 3).

Последната промяна е редакционна и засяга процедурата за вписване в търговския регистър на промени в устава на дружествата със специална инвестиционна цел, като от редакцията на разпоредбата отпада съдът като орган, компетентен да извърши вписването (чл. 15, ал. 3).

§ 45. В Закона за електронния документ и електронния подпис (обн., ДВ, бр. 34 от 2001 г., изм., бр. 112 от 2001 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 24, ал. 1:
 - а) в т. 1 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единния идентификационен код“;
 - б) в т. 2 думите „съдебната регистрация“ се заменят с „регистрацията“.
2. В чл. 36, ал. 1, т. 1 се изменя така:
 - „1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

В Закона за електронния документ и електронния подпис са направени две изменения. Първото засяга съдържанието на удостоверението за усъвършенстван електронен подпис, при което посочването на БУЛСТАТ на доставчика на удостоверителни услуги е заменено с посочване на неговия единен идентификационен код, а от данните за регистрацията на титуляра отпада изискването това да е съдебната регистрация.

Второто изменение се отнася до процедурата за регистрация на доставчиците на удостоверителни услуги в регистъра, воден от Комисията за регулиране на съобщенията. Промяната предвижда, че към заявлението за регистрация доставчиците на удостоверителни услуги прилагат актуално удостоверение за вписване в търговския регистър вместо изискваното досега удостоверение за актуална съдебна регистрация¹¹⁸.

§ 46. В Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (обн., ДВ, бр. 10 от 2000 г.; изм., бр. 91 от 2002 г., бр. 86 и 114 от 2003 г., бр. 100 и 101 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 14г, ал. 2, т. 1 се изменя така:
 - „1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;
2. В чл. 18, ал. 1:
 - а) в т. 1 буква „а“ се изменя така:
 - „а) актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;
 - б) в т. 2 буква „а“ се изменя така:
 - „а) актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
3. В чл. 19е, т. 2 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“.
4. В чл. 19з, ал. 1, т. 1 се изменя така:
 - „1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

¹¹⁸ Вж. коментара по § 11.

5. В чл. 19с, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

6. В чл. 19у, ал. 1, т. 2 се изменя така:

„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

7. В чл. 22а, ал. 2, т. 1 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

8. В чл. 22д, ал. 1, т. 2 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

Всички промени в Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати засягат процедурите за издаване на различни разрешения, като предвиждат, че към заявлението или формуляра за разрешение вместо удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация се прилага актуално удостоверение за вписване в търговския регистър¹¹⁹. Само две от тези изменения са все още актуални и те се отнасят до процедурите за издаване на разрешение за внос и за износ на опасни химични вещества и препарати (чл. 22а, ал. 1, т. 2 и чл. 22д, ал. 1, т. 2). Разпоредбите, за които се отнасят останалите изменения, понастоящем са отменени, поради което няма да бъдат коментирани¹²⁰.

§ 47. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм., бр. 46 от 2005 г., бр. 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) в чл. 36, ал. 1 думите „а за търговците – данните от съдебната регистрация“ се заменят с „а ако е търговец – да представи актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

Единствената промяна в Закона за здравето засяга процедурата за откриване на обект с обществено предназначение и по-конкретно изискването за уведомяване на регионалните инспекции за опазване и контрол на общественото здраве, като по отношение на търговците посочването на данните от съдебната регистрация е заменено с представяне на актуално удостоверение за вписване в търговския регистър (чл. 36, ал. 1)¹²¹.

¹¹⁹ Вж. коментара по § 11.

¹²⁰ Става въпрос за процедурите за издаване на разрешение за провеждането на опити с биоциди, при които в околната среда се освобождава или може да се освободи биоциден препарат или активно вещество (чл. 14г, ал. 2, т. 1) и за пускане на пазара на активно вещество и биоциден препарат (чл. 18, ал. 1, т. 1, б. „а“ и т. 2, б. „а“, чл. 19з, ал. 1, т. 1 и чл. 19с, ал. 1, т. 1). Тези разпоредби са отменени с приемането на Закона за изменение и допълнение на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (обн., ДВ, бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 24.11.2006 г.).

¹²¹ Вж. коментара по § 11.

§ 48. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1, 31 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17 и 18 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 88, ал. 2, т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър; номер и дата на издаване на лицензията на здравноосигурителното дружество;“

2. В чл. 95, ал. 2, т. 1 се изменя така:

„1. данни за заявителя – име, ЕГН, постоянен адрес – за физическите лица; актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

3. В чл. 99, ал. 1, т. 2 след думите „юридическите лица“ се добавя „съответно единен идентификационен код – за търговците“.

В Закона за здравното осигуряване са направени три изменения, свързани с прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата към Агенцията по вписванията. Първата промяна засяга съдържанието на здравноосигурителния договор. Тя предвижда, че вместо името, адреса и кода по БУЛСТАТ на страните и данните за съдебната регистрация на здравноосигурителното дружество договорът съдържа актуално удостоверение за вписване в търговския регистър на здравноосигурителното дружество (чл. 88, ал. 2, т. 1)¹²². Втората промяна се отнася за процедурата по уведомяване на заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление „Застрахователен надзор“, когато местно или чуждестранно физическо или юридическо лице придобие 10 и повече на сто от акциите на здравноосигурително дружество. Уведомяването става с декларация, а изменението предвижда, че към нея вместо досега изискваните данни за заявителя (фирма, правноорганизационна форма, седалище, фирмено дело, адрес на управление и код по БУЛСТАТ) търговците трябва да представят актуално удостоверение за вписване в търговския регистър¹²³. Последното изменение се отнася за процедурата по издаване на лицензия за доброволно здравно осигуряване и предвижда, че в списъка на акционерите (част от съдържанието на заявлението до Комисията за финансов надзор) търговците се посочват с техния единен идентификационен номер, а не, както беше до този момент – с фирмата, правноорганизационната форма, седалището, фирменото дело, адреса на управление и кода по БУЛСТАТ (чл. 99, ал. 1, т. 2).

¹²² Вж. коментара по § 11.

¹²³ Вж. коментара по § 11.

§ 49. В Закона за особените залози (обн., ДВ, бр. 100 от 1996 г.; изм., бр. 86 от 1997 г., бр. 42 от 1999 г., бр. 19 и 58 от 2003 г., бр. 34 и 43 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 21:

а) в ал. 2 думата „партидата“ се заменя с „делото“;

б) алинея 6 се изменя така:

„(6) Едновременно с вписването на преобразуването Агенцията по вписванията вписва по фирмените дела на всяко от преобразуващите се дружества, както и на едноличния търговец при прехвърляне на имущество върху едноличен собственик, и преминаването на залога на търговско предприятие върху съответния правоприемник.“

2. В чл. 50, т. 5 думите „от съда по регистрация“ се заменят със „с решение на съда“.

3. В чл. 51 думите „съда по регистрацията“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

В Закона за особените залози са направени няколко изменения. Първото от тях отразява превръщането на търговския регистър от такъв на хартиен носител в електронен. В резултат на това партидите на търговците в досегашния регистър се заменят с дела в електронна форма. От тук следва и промяната в Закона за особените залози, която предвижда, че подлежащите на вписване обстоятелства относно залог на търговско предприятие се вписват по делото, а не по партидата на залогодателя.

Останалите изменения са продиктувани от прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата на Агенцията по вписванията. Изменена е процедурата по вписване на преобразуването на търговци, когато върху търговското предприятие на някой от участниците в преобразуването е учреден особен залог. Досега вписването на преминаването на залога беше задължение на окръжните съдилища по седалищата на съответните правоприемници. С влизането в сила на Закона за търговския регистър това задължение преминава към Агенцията по вписванията (чл. 21, ал. 6). Променена е редакцията на разпоредбата относно прекратяването на правата на управителя на предприятие. Според досегашния текст те се прекратяваха от съда по регистрацията, но тъй като регистрацията вече не се извършва от съда, новата формулировка на разпоредбата гласи, че правата на управителя се прекратяват с решение на съда (чл. 50, т. 5). До Агенцията по вписванията, а не до съда по регистрацията, се подава и заявлението за възстановяване на правото на управление (чл. 51).

§ 50. В Кодекса за застраховането (обн., ДВ, бр. 103 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 35:

- а) в ал. 1 думите „Съдът вписва в търговския регистър“ се заменят с „В търговския регистър се вписва“;
- б) в ал. 2 думите „препис от съдебното решение“ се заменят с „удостоверението“ и накрая се добавя „в търговския регистър“.

2. В чл. 44:

- а) в ал. 1 думите „Съдът вписва в търговския регистър клон“ се заменят с „В търговския регистър се вписва клон“;
- б) в ал. 2 думите „съдебното решение“ се заменят с „удостоверението“ и накрая се добавя „в търговския регистър“.

3. В чл. 120, ал. 1, т. 1 думите „от съда“ се заличават.

4. В чл. 122:

- а) заглавието се изменя така: „Вписване на прекратяването“;
- б) в ал. 1 думата „съда“ се заменя с „Агенцията по вписванията“;
- в) алинея 2 се изменя така:
„(2) Застрахователят е длъжен да представи в комисията удостоверение за вписването по ал. 1 в срок три работни дни от извършване на вписването.“

5. В чл. 123:

- а) алинея 1 се изменя така:
„(1) В случаите по чл. 119, т. 2 производството по ликвидация се открива с решение на комисията. Решението съдържа основанията за отнемане на лиценза и с него се определя ликвидатор, неговото възнаграждение и срок за извършване на ликвидацията. Решението се изпраща на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър.“
- б) алинея 2 се изменя така:
„(2) Агенцията по вписванията вписва прекратяването на застрахователя и името на ликвидатора.“

6. В чл. 124, ал. 3 се изменя така:

- „(3) В случаите по ал. 2 комисията може да освободи ликвидатора, за което изпраща решението си на Агенцията по вписванията за вписване.“

7. В чл. 125 думите „съда и“ се заличават.

8. В чл. 139:

- а) в ал. 1 думите „Решението на съда за откриване на производство по ликвидация или по несъстоятелност“ се заменят с „Вписването на откриването на производството по ликвидация, както и решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност“, а думата „има“ се заменя с „имат“;

б) алинея 2 се изменя така:

„(2) Едновременно с вписването в търговския регистър на откриването на производството по ликвидация и обявяването в търговския регистър на решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност Агенцията по вписванията изпраща решението на съда за публикуване в „Официален вестник“ на Европейския съюз, както и информация за приложимия закон, компетентния съд и вписания ликвидатор, съответно синдик.“;

в) в ал. 3 думите „решението за откриване на производство по ликвидация или“ се заменят с „вписването на откриването на производството по ликвидация или за решението за откриване на производството“.

9. В чл. 302, ал. 8 се изменя така:

„(8) По искане на заместник-председателя, съответно на комисията, в търговския регистър се вписват обстоятелствата, съответно се обявяват актовете по ал. 2, т. 3, 7, 9, 10 и 11 и по ал. 3.“

10. В чл. 310, ал. 1, т. 3 се изменя така:

„3. е отнет лицензът на застраховател до назначаването от съда на синдик или вписването в търговския регистър на ликвидатор.“

Измененията в Кодекса за застраховането са няколко групи и отразяват прехвърлянето на търговския регистър от съдилищата към Агенцията по вписванията. Първата група промени засягат учредяването на застрахователни дружества и кооперации. Измененията предвиждат отпадане на правомощието на съда да вписва в търговския регистър новоучредените застрахователи (чл. 35, ал. 1), а задължението на ново възникналите застрахователни дружества и кооперации да представят в Комисията по финансов надзор препис от съдебното решение за вписване е заменено със задължение за представяне на удостоверение за извършеното вписване (чл. 35, ал. 2). По идентичен начин са променени и разпоредбите, уреждащи вписването на клон на застраховател от трета държава (чл. 44, ал. 1 и 2).

Втората група изменения засягат процедурата по доброволно прекратяване на застрахователя. Промените предвиждат отпадане на правомощията на съда да назначава предложения от застрахователя ликвидатор, което е отразено в съдържанието на протокола от заседанието на общото събрание, на което се взема решението за прекратяване (чл. 120, ал. 1, т. 1). Прехвърлянето на търговския регистър към Агенцията по вписванията е отразено и в разпоредбата, уреждаща вписването на доброволното прекратяване, като заглавието на текста е променено от „Решение на съда“ на „Вписване на прекратяването“ (чл. 122) и е предвидено, че необходимите за вписването документи се представят в Агенцията по

вписванията вместо в съда (чл. 122, ал. 1), а застрахователят представя в Комисията за финансов надзор удостоверение за вписването вместо препис от решението на съда за откриване на производство по ликвидация (чл. 122, ал. 2).

Третата група промени се отнасят до процедурата по принудително прекратяване, при която също отпадат правомощията на съда. Решението за откриване на производството (което съдържа основанията за отнемане на лиценза и с което се определят още ликвидаторът, неговото възнаграждение и срокът за извършване на ликвидацията) се взема от Комисията за финансов надзор и се изпраща на Агенцията по вписванията, която вписва в търговския регистър прекратяването на застрахователя и името на ликвидатора (чл. 123, ал. 1 и 2). Досега решението се вземаше от окръжния съд по седалището на застрахователя по искане на комисията, която прилагаше към искането заверен препис от решението за отнемане на лиценза. Въз основа на това искане съдът образуваше производство по ликвидация, назначаваше ликвидатор и изпращаше препис от решението обратно на комисията.

Четвъртата група промени засягат самото производство по ликвидация на застрахователя. Те предвиждат, че ликвидаторът може да бъде освободен за допуснати нарушения от Комисията за финансов надзор, която изпраща решението за освобождаване на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър (чл. 124, ал. 3). По досегашната процедура решението за освобождаване на ликвидатора се вземаше от съда по искане на заместник-председателя на комисията. Отпада и задължението на ликвидатора да уведомява съда за хода на производството (чл. 125). Съответна промяна е внесена и в основанията за назначаване на квестор при отнемане на лиценза на застраховател, като квестор се назначава до вписването на ликвидатор, а не до назначаването му от съда (чл. 310, ал. 1, т. 3).

Петата група промени се отнасят до разпоредбите, уреждащи действието на решението за откриване на производство по ликвидация или по несъстоятелност. Действие вече поражда вписването на откриването на производство по ликвидация, а не решението на съда, каквото вече няма да се постановява (чл. 139, ал. 1). За вписването, а не за решението, се уведомяват и съответните компетентни органи на другите държави членки (чл. 139, ал. 3). Задължението за изпращане на съобщение за открито производство по ликвидация или несъстоятелност за публикуване в „Официален вестник“ на Европейския съюз също вече е правомощие на Агенцията по вписванията, а не на съда. Това задължение се изпълнява едновременно с вписването в търговския регистър на откриването на производството по ликвидация и обявяването в търговския регистър на решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност, а не както беше досега едновременно с обнародването в „Държавен вестник“, тъй като такова вече не се предвижда (чл. 139, ал. 2).

Последната група промени засяга принудителните административни мерки, като вписването на обстоятелствата, свързани с наложени принудителни административни мерки, се извършва от Агенцията по вписванията вместо от съда, а обнародването им в „Държавен вестник“ отпада (чл. 302, ал. 8).

§ 51. В Закона за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; доп., бр. 15 от 1998 г.; изм., бр. 21, 52, 70 и 89 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 19, 31, 39 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. Член 22 се изменя така:

„Чл. 22. (1) След вземането на решение за отнемане на лицензия на банка Централната банка:

1. в случаите на чл. 21, ал. 1 назначава ликвидатор и определя срок, в който трябва да извърши ликвидацията; решението се изпраща за вписване в търговския регистър; или
2. в случаите на чл. 21, ал. 2 отправя искане до съответния окръжен съд за откриване на производство по несъстоятелност.

(2) Решението по ал. 1, т. 2 се обнародва в „Държавен вестник“.

2. В чл. 65, ал. 5 се изменя така:

„(5) По искане на Централната банка в търговския регистър се вписват обстоятелствата, съответно се обявяват актовете по ал. 2.“

Законът за банките е отменен от Закона за кредитните институции (ЗКИ). В съответствие с несъдебния характер на регистъра чл. 37, ал. 1 ЗКИ предвижда, че след отнемането на лиценза на банка Централната банка отправя искане до търговския (а не до съдебния) регистър. В същия смисъл е и ал. 5 на чл. 103 ЗКИ, съгласно която Централната банка има право да иска вписване в търговския регистър на надзорните мерки. Поради забавянето на влизането в сила на ЗТР ЗКИ е запазил обнародването на актовете по чл. 37, ал. 3 и чл. 103, ал. 5 ЗКИ в „Държавен вестник“.

§ 52. В Закона за банковата несъстоятелност (обн., ДВ, бр. 92 от 2002 г.; изм., бр. 67 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 31 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. Член 15 се изменя така:

„Вписване на съдебните решения

Чл. 15. Решението на съда по чл. 13, ал. 1 се вписва в търговския регистър.“

2. В чл. 16, ал. 5 се изменя така:

„(5) Решението, с което се отменя решение по чл. 13, ал. 1 или по чл. 14, се вписва в търговския регистър.“

3. В чл. 19, ал. 2 думите „обнародване в „Държавен вестник“ се заменят с „вписване в търговския регистър“.

4. В чл. 24, ал. 2 думите „обнародването в „Държавен вестник“ се заменят с „вписаното в търговския регистър“.

5. В чл. 26:

а) в ал. 5 думите „съответния съдебен регистър и се обнародват в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 6, изречение второ, думите „съдебния регистър и обнародване в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“; а изречение трето се заличава;

в) алинея 7 се отменя.

6. В чл. 29:

а) в ал. 3 думите „съответния съдебен регистър и се обнародва в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 4 в изречение първо накрая се добавя „както и на Агенцията по вписванията“, а изречения второ и трето се заличават;

в) алинея 5 се отменя.

7. В чл. 56, ал. 1 думата „обнародването“ се заменя с „вписването“.

8. В чл. 59, ал. 4 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.

9. В чл. 63, ал. 1 думата „обнародването“ се заменя с „вписването“.

10. В чл. 64, ал. 2 думите „обявява в „Държавен вестник“ се заменят със „заявява за обявяване в търговския регистър“, а думите „обнародването на обявлението“ се заменят с „обявяването“.

11. В чл. 105:

а) в ал. 4 думите „съответния съдебен регистър и се обнародва в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 5 думите „обнародването му в „Държавен вестник“ се заменят с „вписването му в търговския регистър“.

12. В чл. 109, ал. 2 думата „обнародването“ се заменя с „вписването“.

Измененията в чл. 15, чл. 16, ал. 5, чл. 26, ал. 5 и 6, чл. 29, ал. 3 и 4, чл. 105, ал. 4 са съобразени с воденето на търговския регистър от Агенцията по вписванията.

Отпада обнародването в „Държавен вестник“, което се замества с вписване в търговския регистър – чл. 15, чл. 16, ал. 5, чл. 19, ал. 2, чл. 24, ал. 2, чл. 26, ал. 5 и 6, чл. 29, ал. 3 и 4, чл. 56, ал. 1, чл. 59, ал. 4, чл. 63, ал. 1, чл. 105, ал. 4, чл. 105, ал. 5, чл. 109, ал. 2. В повечето случаи разрешението на законодателя подлежи на критика, защото се предвижда да се вписват актове, които следва да се обявяват.

В по-ограничен брой случаи – например вж. чл. 64, ал. 2, обнародването е заменено с обявяване.

Отменя се ал. 7 на чл. 26 и ал. 5 на чл. 29, които уреждат оповестителното действие на вписването и обнародването.

§ 53. В Закона за публичното предлагане на ценни книжа (обн., ДВ, бр. 114 от 1999 г.; изм., бр. 63 и 92 от 2000 г., бр. 28, 61, 93 и 101 от 2002 г., бр. 8, 31, 67 и 71 от 2003 г., бр. 37 от 2004 г., бр. 19, 31, 39, 103 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 31 се изменя така:

„Чл. 31. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър фондовата борса, след като ѝ бъде представен лицензът, издаден от комисията.“

2. В чл. 36 думите „съда по регистрацията“ се заменят с „Агенцията по вписванията“ и се създава изречение второ: „В тези случаи комисията назначава ликвидатор, определя срок за извършване на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.“

3. Член 49 се изменя така:

„Чл. 49. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър предмет на дейност организиране на неофициален пазар на ценни книжа на лицето по чл. 44, ал. 2, след като ѝ бъде представен лицензът, издаден от комисията.“

4. Член 67 се изменя така:

„Чл. 67. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър дружеството, съответно правото да се извършват услуги и дейности по чл. 54, ал. 2 и 3 в неговия предмет на дейност, след като ѝ бъде представен издаденият от комисията лиценз.“

5. В чл. 74а, ал. 6 се изменя така:

„(6) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър промените по ал. 1, т. 1 и 2, след като ѝ бъде представено издаденото от комисията, съответно от заместник-председателя, одобрение.“

6. В чл. 89, ал. 2 думите „на съда“ се заличават.

7. В чл. 92, ал. 4 се изменя така:

„(4) Освен в случаите на чл. 79, ал. 1, т. 3, 4, 5, 6 и 8 в търговския регистър се вписва увеличението на капитала, извършено при условията на чл. 5, след като бъде представено и издаденото от комисията потвърждение.“

8. В чл. 112в, изречение второ думите „пред съда“ се заличават.

9. В чл. 115, ал. 2 се изменя така:

„(2) Дружеството е длъжно да обяви поканата по чл. 223, ал. 4 от Търговския закон в търговския регистър и да я публикува в един централен ежедневник най-малко 30 дни преди неговото откриване.“

10. В чл. 122, ал. 2 думите „в съда“ се заличават.

11. В чл. 183:

а) алинея 1 се изменя така:

- „(1) Агенцията по вписванията вписва инвестиционното дружество в търговския регистър, след като ѝ бъде представен съответният лиценз, издаден от комисията.“;
- б) в ал. 2 думите „препис от съдебното решение“ се заменят с „удостоверение за вписване“.
12. В чл. 192, ал. 5 думата „Съдът“ се заменя с „Агенцията по вписванията“.
13. Член 207 се изменя така:
„Чл. 207. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър дружеството, съответно правото да се извършва дейността по чл. 202 в неговия предмет на дейност, след като ѝ бъде представен издаденият от комисията лиценз.“
14. В чл. 212, ал. 7 се изменя така:
„(7) По искане на комисията, съответно на заместник-председателя, Агенцията по вписванията вписва обстоятелствата, съответно обявява актовете по ал. 1 в търговския регистър.“

Членове 31, 36, 49, 67, 74а, ал.6 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) са отменени от Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ). Отношенията, които те уреждат, са предмет на регулиране от чл. 83, ал. 1, чл. 84, ал. 4, чл. 19, 39, ал. 2 ЗПФИ. И двете разпоредби са съобразени с обстоятелството, че търговският регистър се води от Агенцията по вписванията.

В същия смисъл са и измененията на чл. 89, ал. 2, чл. 92, ал. 4, чл. 112в, изр. 2, чл. 122, ал. 2, чл. 183, ал. 1, чл. 183, ал. 2, чл. 192, ал. 5, чл. 207 и чл. 212, ал. 7.

В чл. 115, ал. 2 обнародването в „Държавен вестник“ е заменено с обявяване в търговския регистър.

§ 54. Министерският съвет в срок до 1 октомври 2006 г. внася в Народното събрание проекти на закони за изменение и допълнение на законите, чиито разпоредби трябва да бъдат приведени в съответствие с този закон.

Правилото на § 54 урежда инструктивен срок за съобразяване на действащото законодателство със ЗТР.

§ 55. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат в срока на влизането в сила на закона.

Правилото на § 55 цели да ускори приемането на подзаконовите нормативни актове по прилагането на ЗТР до влизането на закона в сила. Изискването му в преобладаващата си част е вече изпълнено. Все още

не е приета наредбата на министъра на правосъдието по чл. 39, ал. 1 за условията и реда за повишаване на квалификацията и стимулиране на служителите на агенцията.

§ 56. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2006 г., в сила от 03.10.2006 г., изм. – ДВ, бр. 53 от 2007 г., в сила от 30.06.2007 г.) Този закон влиза в сила от 1 януари 2008 г., с изключение на § 2 и § 3, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в “Държавен вестник”.

Законодателят предвиди относително дълъг *vacatio legis*, който е необходим за създаване на необходимите материални, организационни и правни условия за успешното прилагане на ЗТР. Първоначалният срок за влизане на закона в сила (1 октомври 2006 г.) обаче се оказа неизпълним, поради което той беше на два пъти продължаван – отначало до 1 юли 2007 г., а след това до 1 януари 2008 г. Очевидно и продълженият *vacatio legis* се оказа недостатъчен за извършване на многобройните и сложни предварителни дейности: от материалното осигуряване на търговския регистър (вкл. осигуряване на нови сгради, ремонтване на съществуващи помещения, закупуване на обикновено оборудване и специална техника) до изграждане на технологична свързаност между териториалните звена на агенцията, създаване на технологична готовност за работата на централен публичен търговски регистър в електронен формат, за провеждането на конкурси и назначаване на необходимия брой длъжностни лица по регистрацията, за подбор и назначаване на деловодители, както и за предварителното обучение на тези кадри за специфичната работа в регистъра .

Отлагането на срока на влизане в сила на закона се отнася и до цялата приета подзаконова уредба, както и за измененията, приети в други закони във връзка със ЗТР.

§ 57. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет и на Висшия съдебен съвет.

След приемане на подзаконовите актове по прилагането на закона от Министерския съвет и съответно от министъра на правосъдието и с цел да се избегне евентуално ново отлагане по разпореждане на министър-председателя през юли 2007 г. се създава специална експертна група за пилотно тестване на новата система за регистрация и съвременно отстраняване на възникващите проблеми.

Задълженията на Висшия съдебен съвет по изпълнението на закона са във връзка с § 3, визиращ информационното и кадровото осигуряване на Агенцията по вписванията.

ПРОМЕНИ В ТЪРГОВСКИЯ ЗАКОН, ПРИЕТИ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАКОНА ЗА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Приемането на Закона за търговския регистър наложи извършването на промени в Търговския закон (ТЗ).

Тези промени са главно в две главни насоки – във връзка с особеностите на търговския регистър, отпадането на обнародването и въвеждането на обявяването, от една страна, и промени във връзка с несъстоятелността, от друга страна.

Промени, свързани с особеностите на регистъра, отпадането на обнародването и въвеждането на обявяването

Приемането на Закон за Търговския регистър наложи отмяна на глава втора на ТЗ.

Тъй като с новия закон търговският регистър се изважда от съда, навсякъде в ТЗ бяха изменени правилата, че търговският регистър се води от съответния окръжен съд – вж. чл. 14, ал. 1; чл. 16, ал. 1; чл. 16а, ал. 2; чл. 17, ал. 2; чл. 17а, ал. 1; чл. 47, ал. 5 и 6; чл. 60а, т. 1–3; чл. 70, ал. 1, т. 3 и ал. 4; чл. 72, ал. 3; чл. 85; чл. 103; чл. 141, ал. 5; чл. 155; чл. 197, ал. 2; чл. 251а, ал. 2; чл. 252, ал. 1, т. 4; чл. 262к, ал. 1; чл. 262л, ал. 2; чл. 262ч, ал. 3; чл. 263, ал. 1 и 2; чл. 263а, ал. 1 и 2; чл. 263б, ал. 2; чл. 263в, ал. 1; чл. 263г, ал. 1; чл. 263ж, ал. 1; чл. 263и, ал. 6; чл. 263к, ал. 1; чл. 263о, ал. 1 и 4; чл. 263т, ал. 1; чл. 264в, ал. 4; чл. 264ж, ал. 1; чл. 264з, ал. 4; чл. 264к, ал. 4; чл. 265а, ал. 1; чл. 265б, ал. 1 и 3; чл. 265в, ал. 1; чл. 266, ал. 2, 4 и 5, т. 4; чл. 272а, ал. 2; чл. 273, ал. 2.

Отпадането на обнародването в „Държавен вестник“ наложи навсякъде в ТЗ да се изменят правилата, които предвиждаха обнародване – вж. чл. 16а, ал. 1; чл. 60, ал. 4; чл. 70, ал. 2 и 3; чл. 72, чл. 73б, ал. 2 (доколкото в регистъра се вписват обстоятелства, а не актове, правилото следва да се коригира, като се предвиди не вписване, а обявяване); чл. 141, ал. 3; чл. 146, ал. 4; чл. 150, ал. 1 и 2; чл. 174, ал. 2; чл. 187б, ал. 2; чл. 198, ал. 2; чл. 235, ал. 3 и 5; чл. 263е; чл. 265а, ал. 4); чл. 266, ал. 3.

Беше уредено обявяване на редица актове – чл. 189, ал. 2; чл. 193, ал. 2; чл. 194, ал. 3 и 4; чл. 202, ал. 1; чл. 206, ал. 6 и 7; чл. 214, ал. 1; чл. 223, ал. 3 и 5; чл. 223а, ал. 1–4; чл. 224, ал. 1; чл. 231, ал. 1; чл. 251, ал. 1; чл. 262к, ал. 1 и 2; чл. 264б, ал. 1; чл. 267; чл. 272, ал. 1; чл. 273, ал. 1.

Създадени бяха правила относно правомощията на длъжностното лице по регистрацията – чл. 251а, ал. 2; чл. 262л; чл. 263г; чл. 266, ал. 2, ал. 5, т. 4.

Законът беше изменен с оглед електронния характер на търговския регистър – вж. чл. 60а, т. 2 и 3.

Заключението на вещите лица по оценяване на непаричната вноска не се приема в отделно охранително производство – вж. чл. 72, ал. 2.

Уредени са правила във връзка с единния идентификационен код – чл. 13, ал. 1; чл. 78, т. 1; чл. 102, т. 4; чл. 115, т. 3); чл. 174, ал. 2; чл. 262ж, ал. 2, т. 1; чл. 675, ал. 1.

Интернет-страницата на търговеца е добавена като допълнителен идентификационен признак – чл. 13, ал. 1; чл. 284, ал. 4.

Промени във връзка с несъстоятелността

Законът беше изменен с оглед отпадането на обнародването в „Държавен вестник“ – вж. чл. 619, ал. 2, 3 и 4; чл. 623, ал. 1; чл. 624; чл. 633, ал. 1; чл. 636, ал. 1 и 2; чл. 638, ал. 2; чл. 675, ал. 2; чл. 685, ал. 1; чл. 707а, ал. 1; чл. 712, ал. 2; чл. 715, ал. 1 и 2; чл. 735, ал. 3; чл. 738, ал. 2; чл. 740, ал. 2; чл. 755, ал. 3.

Уредено беше обявяване – чл. 675, ал. 2; чл. 689; чл. 690, ал. 1; чл. 692, ал. 5; чл. 694, ал. 1; чл. 702, ал. 1 и 2; чл. 703, ал. 3; чл. 752; чл. 753.

Правилата, предвиждащи вписване на съдебни решения в търговския регистър, не могат да бъдат подкрепени, защото решенията следва да се обявяват, а не да се вписват (в търговския регистър се вписват обстоятелства, а не актове) – чл. 622; чл. 623, ал. 1; чл. 624; чл. 633, ал. 1; чл. 636, ал. 1 и 2; чл. 638, ал. 2; чл. 685, ал. 1; чл. 712, ал. 2; чл. 735, ал. 3; чл. 740, ал. 2 и чл. 755, ал. 3.

Създадена е възможност книгата по чл. 634в, ал. 1 да се води в електронна форма, която съответства на електронния характер на регистъра, като е предвидено, че министърът на правосъдието организира воденето и съхраняването на книгата.

Въведени са изменения, свързани с несъдебния характер на регистъра – чл. 641.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

СПИСЪК НА НОРМАТИВНИТЕ АКТОВЕ, ПОСОЧЕНИ В КОМЕНТАРА

АКТОВЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Първа директива на Съвета от 9 март 1968 година за съгласуване на гаранциите, които държавите-членки изискват от дружествата по смисъла на член 58, втора алинея от Договора, за защита на интересите на съдружниците и на трети лица, с цел тези гаранции да станат равностойни на цялата територия на Общността (68/151/ЕИО) – Официален вестник, № L 65, 14.3.1968 г., стр. 8–12.

Трета директива на Съвета от 9 октомври 1978 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора, относно сливанията на акционерни дружества (78/855/ЕИО) – Официален вестник, № L 295, 20.10.1978 г., стр. 36–43.

Шеста директива на Съвета от 17 декември 1982 година, приета на основание член 54, параграф 3, буква ж) от Договора, относно разделянето на акционерните дружества (82/891/ЕИО) – Официален вестник, № L 378, 31.12.1982 г., стр. 47–54.

Директива 2003/58/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2003 година за изменение на Директива 68/151/ЕИО на Съвета относно изискванията за оповестяване по отношение на някои видове дружества – Официален вестник, № L 221, 4.9.2003 г., стр. 13–16.

Директива 98/34/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 22 юни 1998 година за определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и регламенти – Официален вестник, № L 204, 21.7.1998 г., стр. 37–48.

Директива 98/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 юли 1998 година за изменение на Директива 98/34/ЕО относно определяне на процедура за предоставяне на информация в областта на техническите стандарти и правила – Официален вестник, № L 217, 5.8.1998 г., стр. 18–26.

Регламент (ЕО) № 2157/2001 на Съвета от 8 октомври 2001 година относно Устава на Европейското дружество (SE) – Официален вестник, № L 294, 10.11.2001 г., стр. 1–21.

Регламент (ЕО) 1435/2003 на Съвета от 22 юли 2003 година относно устава на Европейското кооперативно дружество (SCE) – Официален вестник, № L 207, 18.8.2003 г., стр. 124.

КОДЕКСИ

Административнопроцесуален кодекс (АПК) – обн., ДВ, бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г., бр. 64 от 7.08.2007 г.

Граждански процесуален кодекс (ГПК) – обн., Изв., бр. 12 от 8.02.1952 г., изм. и доп., бр. 92 от 7.11.1952 г., бр. 89 от 6.11.1953 г., бр. 90 от 8.11.1955 г., бр. 90 от 9.11.1956 г., бр. 90 от 11.11.1958 г., бр. 50 от 23.06.1961 г., бр. 90 от 10.11.1961 г., попр., бр. 99 от 12.12.1961 г., изм. и доп., ДВ, бр. 1 от 4.01.1963 г., бр. 23 от 22.03.1968 г., бр. 27 от 3.04.1973 г., бр. 89 от 9.11.1976 г., бр. 36 от 8.05.1979 г., бр. 28 от 8.04.1983 г., в сила от 1.09.1983 г., бр. 41 от 28.05.1985 г., изм., бр. 27 от 4.04.1986 г., изм. и доп., бр. 55 от 17.07.1987 г., изм., бр. 60 от 5.08.1988 г., изм. и доп., бр. 31 от 21.04.1989 г., изм., бр. 38 от 19.05.1989 г., бр. 31 от 17.04.1990 г., доп., бр. 62 от 2.08.1991 г., изм. и доп., бр. 55 от 7.07.1992 г., доп., бр. 61 от 16.07.1993 г., изм., бр. 93 от 2.11.1993 г., доп., бр. 87 от 29.09.1995 г., изм., бр. 12 от 9.02.1996 г., бр. 26 от 26.03.1996 г., доп., бр. 37 от 30.04.1996 г., изм., бр. 44 от 21.05.1996 г., в сила от 1.06.1996 г., изм. и доп., бр. 104 от 6.12.1996 г., в сила от 7.01.1997 г., изм., бр. 43 от 30.05.1997 г., доп., бр. 55 от 11.07.1997 г., в сила от 11.07.1997 г., изм. и доп., бр. 124 от 23.12.1997 г., в сила от 1.04.1998 г. – бр. 21 от 20.02.1998 г., изм., бр. 59 от 26.05.1998 г., доп., бр. 70 от 19.06.1998 г., бр. 73 от 26.06.1998 г., изм. и доп., бр. 64 от 16.07.1999 г., доп., бр. 103 от 30.11.1999 г., в сила от 30.11.1999 г., изм., бр. 36 от 2.05.2000 г., в сила от 2.05.2000 г., доп., бр. 85 от 17.10.2000 г., изм., бр. 92 от 10.11.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., доп., бр. 25 от 16.03.2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм. и доп., бр. 105 от 8.11.2002 г., доп., бр. 113 от 3.12.2002 г., бр. 58 от 27.06.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм. и доп., бр. 84 от 23.09.2003 г., доп., бр. 28 от 6.04.2004 г., в сила от 1.10.2004 г., изм., бр. 36 от 30.04.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., доп., бр. 38 от 3.05.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 42 от 17.05.2005 г., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., доп., бр. 79 от 4.10.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г., доп., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 17 от 24.02.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм., бр. 37 от 5.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., бр. 48 от 13.06.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., доп., бр. 51 от 23.06.2006 г., в сила от 24.12.2006 г., бр. 64 от 8.08.2006 г., в сила от 9.11.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., отм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Граждански процесуален кодекс (ГПК) – обн., ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Данъчно-осигурителен процесуален кодекс (ДОПК) – обн., ДВ, бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., доп., бр. 73 от 5.09.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., изм. и доп., бр. 86 от 24.10.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм., бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., изм., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 57 от 13.07.2007 г., в сила от 13.07.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Кодекс за застраховането (КЗ) – обн., ДВ, бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., доп., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от

12.07.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 54 от 4.07.2006 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 48 от 15.06.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Кодекс за социално осигуряване (КСО) – загл. изм. – ДВ, бр. 67 от 2003 г., обн., ДВ, бр. 110 от 17.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г.; Решение № 5 на Конституционния съд на РБ от 29.06.2000 г. – бр. 55 от 7.07.2000 г.; изм. и доп., бр. 64 от 4.08.2000 г., изм., бр. 1 от 2.01.2001 г., доп., бр. 35 от 10.04.2001 г., изм., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм. и доп., бр. 1 от 4.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм., бр. 10 от 29.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., в сила от 30.04.2002 г., бр. 74 от 30.07.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 112 от 29.11.2002 г., изм. и доп., бр. 119 от 27.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., изм. и доп., бр. 8 от 28.01.2003 г., в сила от 1.03.2003 г., доп., бр. 42 от 9.05.2003 г., изм. и доп., бр. 67 от 29.07.2003 г., доп., бр. 95 от 28.10.2003 г., изм. и доп., бр. 112 от 23.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм., бр. 114 от 30.12.2003 г., изм. и доп., бр. 12 от 13.02.2004 г., изм., бр. 21 от 16.03.2004 г., в сила от 1.01.2004 г., доп., бр. 38 от 11.05.2004 г., изм. и доп., бр. 52 от 18.06.2004 г., в сила от 1.08.2004 г., бр. 53 от 22.06.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 69 от 6.08.2004 г., в сила от 1.07.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 112 от 23.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 38 от 3.05.2005 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., в сила от 11.02.2006 г., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 102 от 20.12.2005 г., в сила от 20.12.2005 г., изм. и доп., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 104 от 27.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 17 от 24.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 56 от 11.07.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., бр. 57 от 14.07.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от датата на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., бр. 68 от 22.08.2006 г., попр., бр. 76 от 15.09.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 102 от 19.12.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 64 от 7.08.2007 г.

ЗАКОНИ

Закон за административните нарушения и наказания (ЗАНН) – обн., ДВ, бр. 92 от 28.11.1969 г., изм., бр. 54 от 11.07.1978 г., доп., бр. 28 от 9.04.1982 г., в сила от 1.07.1982 г., изм. и доп., бр. 28 от 8.04.1983 г., в сила от 1.07.1983 г., изм., бр. 101 от 27.12.1983 г., доп., бр. 89 от 18.11.1986 г., изм. и доп., бр. 24 от 27.03.1987 г., изм., бр. 94 от 23.11.1990 г., бр. 105 от 19.12.1991 г., изм. и доп., бр. 59 от 21.07.1992 г., бр. 102 от 21.11.1995 г., бр. 12 от 9.02.1996 г., изм., бр. 110 от 30.12.1996 г., изм. и доп., бр. 11 от 29.01.1998 г., доп., бр. 15 от 6.02.1998 г., в сила от 1.01.1999 г. – изм., бр. 89 от 3.08.1998 г.; изм., бр. 59 от 26.05.1998 г., доп., бр. 85 от 24.07.1998 г., бр. 51 от 4.06.1999 г., изм. и доп., бр. 67 от 27.07.1999 г., в сила от 28.08.1999 г., доп., бр. 114 от 30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., изм., бр. 92 от 10.11.2000 г.,

в сила от 1.01.2001 г., бр. 25 от 8.03.2002 г., изм. и доп., бр. 61 от 21.06.2002 г., изм., бр. 101 от 29.10.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., доп., бр. 96 от 29.10.2004 г., в сила от 30.11.2004 г., бр. 39 от 10.05.2005 г., в сила от 11.08.2005 г., изм. и доп., бр. 79 от 4.10.2005 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 1.03.2007 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 69 от 25.08.2006 г., доп., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 29.12.2006 г., бр. 51 от 26.06.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право и сродните му права – обн., ДВ, бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 14.10.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за акцизите и данъчните складове (ЗАДС) – обн., ДВ, бр. 91 от 15.11.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 81 от 6.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 13.04.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за банките (ЗБ) – обн., ДВ, бр. 52 от 1.07.1997 г., в сила от 1.07.1997 г., доп., бр. 15 от 6.02.1998 г., в сила от 1.01.1999 г. – изм., бр. 89 от 3.08.1998 г., изм., бр. 21 от 20.02.1998 г., в сила от 1.01.1998 г., доп., бр. 52 от 8.05.1998 г., изм., бр. 70 от 19.06.1998 г., изм. и доп., бр. 54 от 15.06.1999 г., изм., бр. 103 от 30.11.1999 г., в сила от 30.11.1999 г., изм. и доп., бр. 114 от 30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., бр. 1 от 4.01.2000 г., доп., бр. 24 от 24.03.2000 г., изм., бр. 63 от 1.08.2000 г., изм. и доп., бр. 84 от 13.10.2000 г., изм., бр. 92 от 10.11.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 1 от 2.01.2001 г., доп., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 91 от 25.09.2002 г., изм., бр. 92 от 27.09.2002 г., в сила от 28.12.2002 г., бр. 31 от 4.04.2003 г., доп., бр. 19 от 1.03.2005 г., изм., бр. 31 от 8.04.2005 г., в сила от 8.10.2005 г., изм. и доп., бр. 39 от 10.05.2005 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., отм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., изм., бр. 68 от 22.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за банковата несъстоятелност (ЗБН) – обн., ДВ, бр. 92 от 27.09.2002 г., в сила от 28.12.2002 г., доп., бр. 67 от 29.07.2003 г., изм., бр. 36 от 30.04.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., доп., бр. 31 от 8.04.2005 г., в сила от 8.10.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – обн., ДВ, бр. 77 от 9.08.2002 г., изм. и доп., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., изм. и доп., бр. 64 от 7.08.2007 г.

Закон за виното и спиртните напитки (ЗВСН) – обн., ДВ, бр. 86 от 1.10.1999 г., в сила от 2.01.2000 г., изм. и доп., бр. 56 от 7.06.2002 г., бр. 16 от 27.02.2004 г., доп., бр. 108 от 10.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм., бр. 113 от 28.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 18 от 28.02.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 51 от 23.06.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (ЗГВРСНР) – обн., ДВ, бр. 37 от 4.05.2004 г., изм. и доп., бр. 104 от 27.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 48 от 13.06.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за горите (ЗГ) – обн., ДВ, бр. 125 от 29.12.1997 г., изм. и доп., бр. 79 от 10.07.1998 г., бр. 133 от 11.11.1998 г., доп., бр. 26 от 23.03.1999 г., в сила от 23.03.1999 г., изм. и доп., бр. 29 от 7.04.2000 г., бр. 78 от 26.09.2000 г., доп., бр. 77 от 9.08.2002 г., изм., бр. 79 от 16.08.2002 г., бр. 99 от 22.10.2002 г., изм. и доп., бр. 16 от 18.02.2003 г., бр. 107 от 9.12.2003 г., бр. 72 от 2.09.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., доп., бр. 102 от 19.12.2006 г., бр. 13 от 9.02.2007 г., изм. и доп., бр. 24 от 20.03.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., изм. и доп., бр. 64 от 7.08.2007 г.

Закон за далекосъобщенията (ЗД) – обн., ДВ, бр. 88 от 7.10.2003 г., в сила от 7.10.2003 г., изм. и доп., бр. 19 от 1.03.2005 г., бр. 77 от 27.09.2005 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм., бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.03.2006 г., изм. и доп., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.01.2006 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 17 от 24.02.2006 г., в сила от 1.05.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., доп., бр. 51 от 23.06.2006 г., в сила от 24.12.2006 г., изм. и доп., бр. 59 от 21.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., отм., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за движението по пътищата (ЗДП) – обн., ДВ, бр. 20 от 5.03.1999 г., в сила от 1.09.1999 г., изм., бр. 1 от 4.01.2000 г., изм. и доп., бр. 43 от 26.04.2002 г., в сила от 26.04.2002 г., бр. 76 от 6.08.2002 г., доп., бр. 16 от 18.02.2003 г., бр. 22 от 11.03.2003 г., изм. и доп., бр. 6 от 23.01.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 85

от 28.09.2004 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 79 от 4.10.2005 г., бр. 92 от 18.11.2005 г., в сила от 18.11.2005 г., изм., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., доп., бр. 102 от 20.12.2005 г., изм. и доп., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 61 от 28.07.2006 г., изм., бр. 64 от 8.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., доп., бр. 85 от 20.10.2006 г., в сила от 20.10.2006 г., изм., бр. 102 от 19.12.2006 г., изм. и доп., бр. 22 от 13.03.2007 г., бр. 51 от 26.06.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за дружествата със специална инвестиционна цел (ЗДСИЦ) – обн., ДВ, бр. 46 от 20.05.2003 г., изм., бр. 109 от 16.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм. и доп., бр. 107 от 7.12.2004 г., в сила от 7.12.2004 г., изм., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за държавните такси (ЗДТ) – обн., Изв., бр. 104 от 28.12.1951 г., в сила от 1.01.1952 г., доп., бр. 89 от 6.11.1959 г., в сила от 1.01.1960 г., изм., бр. 21 от 11.03.1960 г., доп., ДВ, бр. 53 от 6.07.1973 г., бр. 87 от 13.12.1974 г., в сила от 1.12.1974 г., изм., бр. 21 от 14.03.1975 г., бр. 21 от 13.03.1990 г., изм. и доп., бр. 55 от 12.07.1991 г., доп., бр. 100 от 10.12.1992 г., бр. 69 от 4.08.1995 г., бр. 87 от 29.09.1995 г., бр. 37 от 30.04.1996 г., изм. и доп., бр. 100 от 22.11.1996 г., изм., бр. 104 от 6.12.1996 г., в сила от 7.01.1997 г., бр. 82 от 19.09.1997 г., доп., бр. 86 от 30.09.1997 г., в сила от 1.01.1998 г., бр. 133 от 11.11.1998 г., изм., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., доп., бр. 97 от 28.11.2000 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 62 от 25.06.2002 г., изм., бр. 63 от 28.06.2002 г., доп., бр. 90 от 24.09.2002 г., в сила от 24.09.2002 г., бр. 84 от 23.09.2003 г., изм., бр. 86 от 30.09.2003 г., доп., бр. 24 от 23.03.2004 г., изм., бр. 36 от 30.04.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., бр. 37 от 4.05.2004 г., в сила от 4.08.2004 г., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., доп., бр. 18 от 28.02.2006 г., изм., бр. 33 от 21.04.2006 г.

Закон за електронната търговия (ЗЕТ) – обн., ДВ, бр. 51 от 23.06.2006 г., в сила от 24.12.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 41 от 22.05.2007 г.

Закон за електронните съобщения (ЗЕС) – обн., ДВ, бр. 41 от 22.05.2007 г.

Закон за електронния документ и електронния подпис (ЗЕДЕП) – обн., ДВ, бр. 34 от 6.04.2001 г., в сила от 7.10.2001 г., изм., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 5.02.2002 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 38 от 11.05.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за електронното управление (ЗЕУ) – обн., ДВ, бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 13.06.2008 г.

Закон за животновъдството (ЗЖ) – обн., ДВ, бр. 65 от 8.08.2000 г., в сила от 9.09.2000 г., изм. и доп., бр. 18 от 5.03.2004 г., в сила от 6.04.2004 г., изм., бр. 87 от 1.11.2005 г., в

сила от 1.05.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 96 от 28.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 51 от 26.06.2007 г., в сила от 26.06.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за занаятите (ЗЗ) – обн., ДВ, бр. 42 от 27.04.2001 г., в сила от 28.05.2001 г., изм., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 29.12.2001 г., бр. 56 от 7.06.2002 г., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 10 от 31.01.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 81 от 6.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за защита на личните данни (ЗЗЛД) – обн., ДВ, бр. 1 от 4.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., доп., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 93 от 19.10.2004 г., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., изм. и доп., бр. 103 от 23.12.2005 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 91 от 10.11.2006 г., доп., бр. 57 от 13.07.2007 г., в сила от 13.07.2007 г.

Закон за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (ЗЗВВХВП) – загл. изм. – ДВ, бр. 114 от 2003 г., обн., ДВ, бр. 10 от 4.02.2000 г., в сила от 5.02.2002 г., изм., бр. 91 от 25.09.2002 г., бр. 86 от 30.09.2003 г., изм. и доп., бр. 114 от 30.12.2003 г., в сила от 31.01.2004 г., бр. 100 от 13.12.2005 г., в сила от 14.01.2006 г., бр. 101 от 16.12.2005 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 24.11.2006 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за здравето (ЗЗ) – обн., ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., доп., бр. 46 от 3.06.2005 г., изм. и доп., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 85 от 25.10.2005 г., в сила от 25.10.2005 г., изм., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм. и доп., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., изм. и доп., бр. 18 от 28.02.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 71 от 1.09.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 75 от 12.09.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., доп., бр. 81 от 6.10.2006 г., изм., бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 24.11.2006 г., бр. 102 от 19.12.2006 г., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 13.04.2007 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 46 от 12.06.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., изм. и доп., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 26.05.2007 г.

Закон за здравето осигуряване (ЗЗО) – обн., ДВ, бр. 70 от 19.06.1998 г., изм., бр. 93 от 11.08.1998 г., бр. 153 от 23.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., бр. 62 от 9.07.1999 г., бр. 65 от 20.07.1999 г., изм. и доп., бр. 67 от 27.07.1999 г., в сила от 28.08.1999 г., изм., бр. 69 от 3.08.1999 г., в сила от 3.08.1999 г., изм. и доп., бр. 110 от 17.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., бр. 113 от 28.12.1999 г., бр. 64 от 4.08.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., доп., бр. 41 от 24.04.2001 г., в сила от 24.04.2001 г., изм. и доп., бр. 1 от 4.01.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., бр. 54 от 31.05.2002 г., в сила от 1.12.2002 г., доп., бр. 74 от 30.07.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., изм. и доп., бр. 107 от 15.11.2002 г., доп., бр. 112 от 29.11.2002 г., изм. и доп., бр. 119 от 27.12.2002 г.,

в сила от 1.01.2003 г., изм., бр. 120 от 29.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., изм. и доп., бр. 8 от 28.01.2003 г., в сила от 1.03.2003 г., доп., бр. 50 от 30.05.2003 г., изм., бр. 107 от 9.12.2003 г., в сила от 9.12.2003 г., доп., бр. 114 от 30.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., изм. и доп., бр. 28 от 6.04.2004 г., в сила от 6.04.2004 г., доп., бр. 38 от 11.05.2004 г., изм. и доп., бр. 49 от 8.06.2004 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 85 от 28.09.2004 г., бр. 111 от 21.12.2004 г., в сила от 21.12.2004 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., в сила от 11.02.2006 г., изм. и доп., бр. 45 от 31.05.2005 г., в сила от 1.06.2005 г., изм., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 1.11.2005 г., изм. и доп., бр. 102 от 20.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., доп., бр. 17 от 24.02.2006 г., в сила от 1.05.2006 г., изм. и доп., бр. 18 от 28.02.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., изм., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 24.11.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 11 от 2.02.2007 г.; Решение № 3 от 13.03.2007 г. на Конституционния съд на РБ – бр. 26 от 27.03.2007 г.; изм., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 14.04.2008 г., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за кадастъра и имотния регистър (ЗКИР) – обн., ДВ, бр. 34 от 25.04.2000 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм., бр. 99 от 22.10.2002 г., изм. и доп., бр. 36 от 30.04.2004 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., изм. и доп., бр. 29 от 07.04.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., изм., бр. 57 от 13.07.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г.

Законзакооперациите(ЗК) – обн., ДВ, бр. 113 от 28.12.1999 г., изм., бр. 92 от 10.11.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 98 от 16.11.2001 г., в сила от 1.01.2001 г., изм. и доп., бр. 13 от 11.02.2003 г., изм., бр. 102 от 20.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) – обн., ДВ, бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г.

Закон за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) – обн., ДВ, бр. 115 от 5.12.1997 г., в сила от 1.01.1998 г., попр., бр. 19 от 17.02.1998 г., доп., бр. 21 от 20.02.1998 г., в сила от 1.01.1998 г., изм. и доп., бр. 153 от 23.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., изм., бр. 12 от 12.02.1999 г., доп., бр. 50 от 1.06.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм., бр. 51 от 4.06.1999 г., доп., бр. 64 от 16.07.1999 г., изм. и доп., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм., бр. 103 от 30.11.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., доп., бр. 110 от 17.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., изм. и доп., бр. 111 от 21.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., бр. 105 от 19.12.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., доп., бр. 108 от 29.12.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 34 от 6.04.2001 г., в сила от 1.01.2001 г., изм. и доп., бр. 110 от 21.12.2001 г., в сила от 1.01.2002 г., бр. 45 от 30.04.2002 г., в сила от 1.01.2002 г., доп., бр. 61 от 21.06.2002 г., бр. 62 от 25.06.2002 г., изм. и доп., бр. 119 от 27.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., изм., бр. 42 от 9.05.2003 г., изм. и доп., бр. 109 от 16.12.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., доп., бр. 18 от 5.03.2004 г., в сила от 5.03.2004 г., изм. и доп., бр. 53 от 22.06.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 107 от 7.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г.,

бр. 39 от 10.05.2005 г., изм., бр. 88 от 4.11.2005 г., доп., бр. 91 от 15.11.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 102 от 20.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., отм., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за кредитните институции (ЗКИ) – обн., ДВ, бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за лекарствата и аптеките в хуманната медицина (ЗЛАХМ) – загл. изм. – ДВ, бр. 10 от 2000 г., обн., ДВ, бр. 36 от 18.04.1995 г.; Решение № 10 на Конституционния съд на РБ от 4.07.1996 г. – бр. 61 от 19.07.1996 г.; изм., бр. 38 от 3.04.1998 г., изм. и доп., бр. 30 от 2.04.1999 г., в сила от 3.10.1999 г., бр. 10 от 4.02.2000 г.; Решение № 3 на Конституционния съд на РБ от 27.04.2000 г. – бр. 37 от 5.05.2000 г.; изм., бр. 59 от 21.07.2000 г.; Решение № 7 на Конституционния съд на РБ от 20.09.2000 г. – бр. 78 от 26.09.2000 г.; изм. и доп., бр. 41 от 24.04.2001 г., в сила от 24.04.2001 г., доп., бр. 107 от 15.11.2002 г., изм. и доп., бр. 120 от 29.12.2002 г., в сила от 29.12.2002 г., попр., бр. 2 от 7.01.2003 г., изм. и доп., бр. 56 от 20.06.2003 г., бр. 71 от 12.08.2003 г., бр. 112 от 23.12.2003 г., в сила от 23.12.2003 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 111 от 21.12.2004 г., в сила от 21.12.2004 г., бр. 37 от 29.04.2005 г., в сила от 29.04.2005 г., изм., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 85 от 25.10.2005 г., в сила от 25.10.2005 г., доп., бр. 87 от 1.11.2005 г., изм., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 31 от 14.04.2006 г., в сила от 14.04.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 75 от 12.09.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 22.12.2006 г., отм., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 13.04.2007 г., с изключение на чл. 10, ал. 2, изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за лечебните заведения (ЗЛЗ) – обн., ДВ, бр. 62 от 9.07.1999 г., доп., бр. 88 от 8.10.1999 г., изм., бр. 113 от 28.12.1999 г., попр., бр. 114 от 30.12.1999 г., изм. и доп., бр. 36 от 2.05.2000 г., бр. 65 от 8.08.2000 г., в сила от 8.08.2000 г., бр. 108 от 29.12.2000 г., в сила от 1.01.2001 г.; Решение № 11 на Конституционния съд на РБ от 21.05.2001 г. – бр. 51 от 5.06.2001 г.; изм., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм. и доп., бр. 62 от 25.06.2002 г., бр. 83 от 19.09.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., бр. 102 от 21.11.2003 г., изм., бр. 114 от 30.12.2003 г., изм. и доп., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., доп., бр. 46 от 3.06.2005 г., изм., бр. 76 от 20.09.2005 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 85 от 25.10.2005 г., в сила от 25.10.2005 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., изм., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., доп., бр. 59 от 21.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 13.04.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., изм. и доп., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 20.07.2007 г.

Закон за лицата и семейството (ЗЛС) – обн., ДВ, бр. 182 от 9.08.1949 г., в сила от 10.09.1949 г., попр., бр. 193 от 22.08.1949 г., изм. и доп., Изв., бр. 12 от 9.02.1951 г., изм., бр. 12 от 8.02.1952 г., бр. 92 от 7.11.1952 г., бр. 15 от 20.02.1953 г., попр., бр. 16 от 24.02.1953 г., изм. и доп., бр. 89 от 6.11.1953 г., бр. 90 от 8.11.1955 г., бр. 90 от 9.11.1956 г., бр. 50 от 23.06.1961 г., изм., ДВ, бр. 23 от 22.03.1968 г., в сила от 23.05.1968 г., изм. и доп., бр. 36 от 8.05.1979 г., изм., бр. 41 от 28.05.1985 г., бр. 46 от 16.06.1989 г., бр. 20 от 9.03.1990 г., доп., бр. 15 от 18.02.1994 г., изм., бр. 67 от 27.07.1999 г., бр. 81 от 6.10.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 120 от 29.12.2002 г.

Закон за малките и средните предприятия (ЗМСП) – обн., ДВ, бр. 84 от 24.09.1999 г., изм., бр. 80 от 3.10.2000 г., бр. 92 от 10.11.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., доп., бр. 42 от 27.04.2001 г., в сила от 28.05.2001 г., изм., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм. и доп., бр. 64 от 23.07.2004 г., в сила от 24.08.2004 г., изм., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 59 от 21.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за меценатството (ЗМ) – обн., ДВ, бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 23.12.2005 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за насърчване на инвестициите (ЗНИ) – загл. изм. – ДВ, бр. 37 от 2004 г., обн., ДВ, бр. 97 от 24.10.1997 г., в сила от 24.10.1997 г., попр., бр. 99 от 29.10.1997 г., доп., бр. 29 от 13.03.1998 г., в сила от 13.03.1998 г., изм. и доп., бр. 153 от 23.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., изм., бр. 110 от 17.12.1999 г., в сила от 1.01.2000 г., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм. и доп., бр. 37 от 4.05.2004 г., в сила от 4.08.2004 г., попр., бр. 40 от 14.05.2004 г., изм., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, бр. 65 от 11.08.2006 г., в сила от 11.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 86 от 24.10.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 42 от 29.05.2007 г., в сила от 30.08.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за нормативните актове (ЗНА) – обн., ДВ, бр. 27 от 3.04.1973 г., изм. и доп., бр. 65 от 21.07.1995 г., доп., бр. 55 от 17.06.2003 г., в сила от 18.12.2003 г., изм. и доп., бр. 46 от 12.06.2007 г.

Закон за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия (ЗООРПСМ) – обн., ДВ, бр. 96 от 29.10.2004 г., в сила от 30.11.2004 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 82 от 10.10.2006 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за особените залози (ЗОЗ) – обн., ДВ, бр. 100 от 22.11.1996 г., в сила от 1.04.1997 г., изм. и доп., бр. 86 от 30.09.1997 г., в сила от 30.09.1997 г., бр. 42 от 5.05.1999 г., бр. 19 от 28.02.2003 г., бр. 58 от 27.06.2003 г., в сила от 1.01.2004 г., доп., бр. 34 от 19.04.2005 г., в сила

от 1.06.2005 г., изм., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ) – обн., ДВ, бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г.

Закон за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) – обн., ДВ, бр. 58 от 22.05.1998 г., изм. и доп., бр. 79 от 10.07.1998 г., изм., бр. 153 от 23.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., бр. 12 от 12.02.1999 г., доп., бр. 26 от 23.03.1999 г., в сила от 23.03.1999 г., изм. и доп., бр. 86 от 1.10.1999 г., в сила от 2.01.2000 г., изм., бр. 113 от 28.12.1999 г., изм. и доп., бр. 24 от 24.03.2000 г., бр. 34 от 6.04.2001 г., доп., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм., бр. 46 от 7.05.2002 г., изм. и доп., бр. 96 от 11.10.2002 г., доп., бр. 18 от 5.03.2004 г., в сила от 6.04.2004 г., изм. и доп., бр. 14 от 11.02.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 18 от 28.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 96 от 28.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 13 от 9.02.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за политическите партии (ЗПП) – обн., ДВ, бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., изм. и доп., бр. 102 от 20.12.2005 г., изм., бр. 17 от 24.02.2006 г., в сила от 1.05.2000 г., изм. и доп., бр. 73 от 5.09.2006 г., изм., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Закон за пощенските услуги (ЗПУ) – обн., ДВ, бр. 64 от 4.08.2000 г., в сила от 1.08.2000 г., изм. и доп., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 5.02.2002 г., изм., бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. и доп., бр. 76 от 6.08.2002 г., бр. 26 от 21.03.2003 г., в сила от 1.01.2003 г., изм., бр. 19 от 1.03.2005 г., изм. и доп., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 37 от 5.05.2006 г., в сила от 5.05.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 86 от 24.10.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за приватизационните фондове (ЗПФ) – обн., ДВ, бр. 1 от 2.01.1996 г., изм. и доп., бр. 68 от 9.08.1996 г., в сила от 9.08.1996 г., бр. 85 от 8.10.1996 г., доп., бр. 39 от 7.04.1998 г., изм. и доп., бр. 52 от 8.05.1998 г., изм., бр. 114 от 30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за прилагане на Общите организации на пазарите на земеделски продукти на Европейския съюз (ЗПООПЗПЕС) – обн., ДВ, бр. 96 от 28.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г.

Закон за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК) – обн., ДВ, бр. 114 от 30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., изм., бр. 63 от 1.08.2000 г., бр. 92 от 10.11.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм. и доп., бр. 61 от 21.06.2002 г., изм., бр. 93 от 1.10.2002 г., бр. 101 от 29.10.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., бр. 8 от 28.01.2003 г., в сила от 1.03.2003 г., доп., бр. 31 от 4.04.2003 г., в сила от 4.04.2003 г., изм., бр. 67 от 29.07.2003 г., доп., бр. 71 от 12.08.2003 г., изм., бр. 37 от 4.05.2004 г., в сила от 4.08.2004 г., доп., бр. 19 от 1.03.2005 г., бр. 31 от 8.04.2005 г., в сила от 8.10.2005 г., изм. и доп., бр. 39 от 10.05.2005 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 84 от 17.10.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 86 от 24.10.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 25 от 23.03.2007 г., бр. 52 от 29.06.2007 г., в сила от 1.11.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за радиото и телевизията (ЗРТ) – обн., ДВ, бр. 138 от 24.11.1998 г.; Решение № 10 на Конституционния съд на РБ от 25.06.1999 г. – бр. 60 от 2.07.1999 г.; изм., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм. и доп., бр. 79 от 29.09.2000 г., бр. 96 от 9.11.2001 г., изм., бр. 112 от 29.12.2001 г., в сила от 5.02.2002 г., изм. и доп., бр. 77 от 9.08.2002 г., изм., бр. 120 от 29.12.2002 г., доп., бр. 99 от 11.11.2003 г., изм., бр. 114 от 30.12.2003 г., доп., бр. 99 от 9.11.2004 г., изм., бр. 115 от 30.12.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм. и доп., бр. 93 от 22.11.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 21 от 10.03.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 70 от 29.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 10 от 30.01.2007 г., в сила от 1.01.2007 г., доп., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за регистрацията и контрол на земеделската и горската техника (ЗРКЗГТ) – обн., ДВ, бр. 79 от 10.07.1998 г., изм. и доп., бр. 22 от 11.03.2003 г., бр. 74 от 13.09.2005 г., в сила от 13.09.2005 г., изм., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 102 от 19.12.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за регистър БУЛСТАТ – обн., ДВ, бр. 39 от 10.05.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., изм., бр. 42 от 29.05.2007 г.

Закон за стоките борси и тържищата (ЗСБТ) – обн., ДВ, бр. 93 от 1.11.1996 г., изм. и доп., бр. 41 от 10.04.1998 г., в сила от 10.04.1998 г., изм., бр. 153 от 23.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., доп., бр. 18 от 26.02.1999 г., в сила от 26.02.1999 г., изм., бр. 20 от 14.03.2000 г., изм. и доп., бр. 41 от 24.04.2001 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 85 от 20.10.2006 г., в сила от 20.10.2006 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за счетоводството (ЗС) – обн., ДВ, бр. 98 от 16.11.2001 г., в сила от 1.01.2002 г., изм. и доп., бр. 91 от 25.09.2002 г., бр. 96 от 29.10.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 102 от 20.12.2005 г., в сила от 20.12.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 33 от 21.04.2006 г., изм. и доп., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 29.12.2006 г., изм., бр. 57 от 13.07.2007 г., в сила от 13.07.2007 г.

Закон за съхранение и търговия със зърно (ЗСТЗ) – обн., ДВ, бр. 93 от 11.08.1998 г., изм. и доп., бр. 101 от 12.12.2000 г., изм., бр. 9 от 31.01.2003 г., изм. и доп., бр. 58 от 27.06.2003 г., бр. 69 от 23.08.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., доп., бр. 55 от 7.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за туризма (ЗТ) – обн., ДВ, бр. 56 от 7.06.2002 г., в сила от 1.10.2002 г., изм., бр. 119 от 27.12.2002 г., в сила от 1.01.2003 г., бр. 120 от 29.12.2002 г., изм. и доп., бр. 39 от 12.05.2004 г., в сила от 13.11.2004 г., бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., в сила от 11.08.2005 г., изм. и доп., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., изм., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 42 от 29.05.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за тютюна и тютюневите изделия (ЗТТИ) – обн., ДВ, бр. 101 от 30.11.1993 г., изм., бр. 19 от 2.03.1994 г., в сила от 1.04.1994 г., изм. и доп., бр. 110 от 30.12.1996 г., изм., бр. 153 от 23.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., бр. 113 от 28.12.1999 г., изм. и доп., бр. 33 от 21.04.2000 г., бр. 102 от 15.12.2000 г., в сила от 1.01.2001 г., доп., бр. 110 от 21.12.2001 г., в сила от 1.01.2002 г., бр. 20 от 4.03.2003 г., изм. и доп., бр. 57 от 2.07.2004 г., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., бр. 91 от 15.11.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм., бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.03.2006 г., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 18 от 28.02.2006 г., изм., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 70 от 29.08.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 108 от 29.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – обн., ДВ, бр. 86 от 30.09.2003 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 77 от 27.09.2005 г., изм., бр. 87 от 1.11.2005 г., в сила от 1.05.2006 г., изм. и доп., бр. 88 от 4.11.2005 г., изм., бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.03.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 63 от 4.08.2006 г., в сила от 4.08.2006 г., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за устройство на територията (ЗУТ) – обн., ДВ, бр. 1 от 2.01.2001 г., в сила от 31.03.2001 г., изм., бр. 41 от 24.04.2001 г., бр. 111 от 28.12.2001 г., бр. 43 от 26.04.2002 г., изм. и доп., бр. 20 от 4.03.2003 г., бр. 65 от 22.07.2003 г., бр. 107 от 9.12.2003 г., изм., бр.

36 от 30.04.2004 г., изм. и доп., бр. 65 от 27.07.2004 г., изм., бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., изм. и доп., бр. 76 от 20.09.2005 г., бр. 77 от 27.09.2005 г., изм., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., бр. 95 от 29.11.2005 г., в сила от 1.03.2006 г., изм. и доп., бр. 103 от 23.12.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 29 от 7.04.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 37 от 5.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм. и доп., бр. 65 от 11.08.2006 г., в сила от 11.08.2006 г., бр. 76 от 15.09.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., бр. 79 от 29.09.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 82 от 10.10.2006 г., изм. и доп., бр. 106 от 27.12.2006 г., в сила от 28.01.2007 г., бр. 108 от 29.12.2006 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., изм. и доп., бр. 61 от 27.07.2007 г., в сила от 27.07.2007 г.

Закон за устройството на държавния бюджет (ЗУДБ) – обн., ДВ, бр. 67 от 6.08.1996 г., изм. и доп., бр. 46 от 10.06.1997 г., в сила от 10.06.1997 г., бр. 154 от 28.12.1998 г., в сила от 1.01.1999 г., бр. 74 от 30.07.2002 г., бр. 87 от 1.11.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., попр., бр. 89 от 8.11.2005 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г.

Закон за физическото възпитание и спорта (ЗФВС) – обн., ДВ, бр. 58 от 9.07.1996 г.; Решение № 8 на Конституционния съд на РБ от 17.06.1997 г. – бр. 53 от 4.07.1997 г.; изм., бр. 124 от 27.10.1998 г., бр. 51 от 4.06.1999 г., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм. и доп., бр. 53 от 30.06.2000 г., в сила от 30.06.2000 г., попр., бр. 55 от 7.07.2000 г., изм., бр. 64 от 4.08.2000 г., в сила от 4.08.2000 г., изм. и доп., бр. 75 от 2.08.2002 г., в сила от 2.08.2002 г.; Решение № 6 на Конституционния съд на РБ от 1.10.2002 г. – бр. 95 от 8.10.2002 г.; изм., бр. 120 от 29.12.2002 г., бр. 96 от 29.10.2004 г., в сила от 30.11.2004 г., бр. 88 от 4.11.2005 г., бр. 103 от 23.12.2005 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., доп., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм. и доп., бр. 36 от 2.05.2006 г., в сила от 1.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 46 от 12.06.2007 г., в сила от 1.01.2008 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за филмовата индустрия (ЗФИ) – обн., ДВ, бр. 105 от 2.12.2003 г., изм., бр. 28 от 1.04.2005 г., в сила от 1.04.2005 г., бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за храните (ЗХ) – обн., ДВ, бр. 90 от 15.10.1999 г., изм. и доп., бр. 102 от 21.11.2003 г., изм., бр. 70 от 10.08.2004 г., в сила от 1.01.2005 г., изм. и доп., бр. 87 от 1.11.2005 г., в сила от 1.05.2006 г., изм., бр. 99 от 9.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г., изм. и доп., бр. 31 от 14.04.2006 г., в сила от 14.04.2006 г., бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 51 от 23.06.2006 г., изм. и доп., бр. 55 от 7.07.2006 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 96 от 28.11.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 31 от 13.04.2007 г., в сила от 13.04.2007 г., изм. и доп., бр. 51 от 26.06.2007 г., в сила от 26.06.2007 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Закон за частната охранителна дейност (ЗЧОД) – обн., ДВ, бр. 15 от 24.02.2004 г., изм., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 30 от 11.04.2006 г., в сила от 12.07.2006 г.,

бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г. – изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., изм. и доп., бр. 82 от 10.10.2006 г., изм., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г.

Търговски закон (ТЗ) – обн., ДВ, бр. 48 от 18.06.1991 г., в сила от 1.07.1991 г., изм., бр. 25 от 27.03.1992 г., изм. и доп., бр. 61 от 16.07.1993 г., бр. 103 от 7.12.1993 г., бр. 63 от 5.08.1994 г., изм., бр. 63 от 14.07.1995 г., изм. и доп., бр. 42 от 15.05.1996 г., в сила от 15.05.1996 г., изм., бр. 59 от 12.07.1996 г., в сила от 1.07.1996 г., изм. и доп., бр. 83 от 1.10.1996 г., в сила от 1.11.1996 г., изм., бр. 86 от 11.10.1996 г., в сила от 1.01.1997 г., бр. 104 от 6.12.1996 г., в сила от 6.01.1997 г., бр. 58 от 22.07.1997 г., в сила от 22.07.1997 г., изм. и доп., бр. 100 от 31.10.1997 г., бр. 124 от 23.12.1997 г., в сила от 1.04.1998 г. – бр. 21 от 20.02.1998 г., доп., бр. 39 от 7.04.1998 г., бр. 52 от 8.05.1998 г., изм. и доп., бр. 70 от 19.06.1998 г., изм., бр. 33 от 9.04.1999 г., доп., бр. 42 от 5.05.1999 г., изм., бр. 64 от 16.07.1999 г., изм. и доп., бр. 81 от 14.09.1999 г., в сила от 15.12.1999 г., изм., бр. 90 от 15.10.1999 г., доп., бр. 103 от 30.11.1999 г., в сила от 30.11.1999 г., изм. и доп., бр. 114 от 30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., бр. 84 от 13.10.2000 г., изм., бр. 28 от 19.03.2002 г., изм. и доп., бр. 61 от 21.06.2002 г., доп., бр. 96 от 11.10.2002 г., изм., бр. 19 от 28.02.2003 г., изм. и доп., бр. 31 от 4.04.2003 г., в сила от 4.04.2003 г., бр. 58 от 27.06.2003 г., бр. 31 от 8.04.2005 г., в сила от 8.10.2005 г., изм., бр. 39 от 10.05.2005 г., бр. 42 от 17.05.2005 г., бр. 43 от 20.05.2005 г., в сила от 1.09.2005 г., изм. и доп., бр. 66 от 12.08.2005 г., изм., бр. 103 от 23.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., изм. и доп., бр. 105 от 29.12.2005 г., в сила от 1.01.2006 г., бр. 38 от 9.05.2006 г., бр. 59 от 21.07.2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз – 1.01.2007 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.01.2007 г., изм. и доп., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

УКАЗИ

Указ № 56 за стопанската дейност – обн., ДВ, бр. 4 от 13.01.1989 г., попр., бр. 16 от 24.02.1989 г., изм. и доп., бр. 38 от 19.05.1989 г., бр. 39 от 23.05.1989 г., бр. 62 от 11.08.1989 г., бр. 21 от 13.03.1990 г., бр. 31 от 17.04.1990 г., бр. 101 от 18.12.1990 г., попр., бр. 5 от 18.01.1991 г., изм. и доп., бр. 15 от 22.02.1991 г., бр. 23 от 22.03.1991 г., попр., бр. 25 от 29.03.1991 г., изм., бр. 47 от 14.06.1991 г., бр. 48 от 18.06.1991 г., бр. 62 от 2.08.1991 г., изм. и доп., бр. 60 от 24.07.1992 г., бр. 84 от 1.10.1993 г., бр. 93 от 2.11.1993 г., изм., бр. 63 от 5.08.1994 г., изм. и доп., бр. 53 от 9.06.1995 г., в сила от 1.07.1995 г., изм., бр. 87 от 29.09.1995 г., изм., бр. 20 от 8.03.1996 г., бр. 28 от 2.04.1996 г., в сила от 1.03.1996 г., отм., бр. 59 от 12.07.1996 г., в сила от 1.07.1996 г.

ПРАВИЛНИЦИ

Правилник за вписванията – одобрен с ПМС № 1486 от 13.12.1951 г., обн., Изв., бр. 101 от 18.12.1951 г., в сила от 16.12.1951 г., изм., бр. 30 от 15.04.1955 г., ДВ, бр. 82 от 27.09.1996 г., изм. и доп., бр. 86 от 30.09.1997 г., изм., бр. 14 от 18.02.2000 г., в сила от 18.02.2000 г., изм. и доп., бр. 5 от 16.01.2001 г., в сила от 1.01.2001 г., изм., бр. 16 от 20.02.2001 г., в сила от 20.02.2001 г., изм. и доп., бр. 69 от 6.08.2004 г., в сила от 31.07.2004 г., бр. 67 от 16.08.2005 г.

Правилник за устройството и дейността на Централния регистър на особените залози към Министерството на правосъдието – загл. изм. – ДВ, бр. 128 от 1998 г., бр. 49 от 2000 г., издаден от министъра на правосъдието, обн., ДВ, бр. 27 от 1.04.1997 г., в сила от 1.04.1997 г., изм. и доп., бр. 128 от 3.11.1998 г., бр. 49 от 16.06.2000 г., бр. 31 от 30.03.2001 г.

Устройствен правилник на Агенцията по вписванията – приет с ПМС № 89 от 23.04.2007 г., обн., ДВ, бр. 36 от 4.05.2007 г.

НАРЕДБИ

Наредба № 14 от 24.07.1991 г. за водене и съхраняване на регистрите за вписванията (НВСРВ) – издадена от министъра на правосъдието, обн., ДВ, бр. 62 от 2.08.1991 г., доп., бр. 27 от 1.04.1997 г., в сила от 1.04.1997 г., изм. и доп., бр. 88 от 27.10.2000 г., бр. 6 от 19.01.2001 г., бр. 111 от 22.12.2003 г.

Наредба № 3 от 29.10.2004 г. за водене и съхраняване на регистрите от адвокатските съвети (НВСРАС) – издадена от Висшия адвокатски съвет, обн., ДВ, бр. 107 от 7.12.2004 г.

Наредба № 1 от 14.02.2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър (НВСДТР) – издадена от министъра на правосъдието, обн., ДВ, бр. 18 от 27.02.2007 г., в сила от 1.07.2007 г., попр., бр. 20 от 6.03.2007 г., в сила от 1.01.2008 г.

Наредба за реда за регистрация на доставчиците на удостоверителни услуги (НРРДУУ) – приета с ПМС № 17 от 31.01.2002 г., обн., ДВ, бр. 15 от 8.02.2002 г., в сила от 8.02.2002 г.

Наредба за реда и начина на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път (НРНОДТРСП) – приета с ПМС № 304 от 14.11.2006 г., обн., ДВ., бр. 95 от 24.11.2006 г.

ТАРИФИ

Тарифа за държавните такси, събирани от Агенцията по вписванията – приета с ПМС № 243 от 14.11.2005 г., обн., ДВ, бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

ЗАКОН ЗА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Обн., ДВ, бр. 34 от 25.04.2006 г., в сила от 1.01.2008 г., изм., бр. 80 от 3.10.2006 г., в сила от 3.10.2006 г., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.07.2007 г., бр. 53 от 30.06.2007 г., в сила от 30.06.2007 г., бр. 59 от 20.07.2007 г., в сила от 1.03.2008 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет

Чл. 1. Този закон урежда търговската регистрация, воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър, както и действието на вписванията, заличаванията и обявяванията в него.

Определение

Чл. 2. (1) Търговският регистър е единна централизирана електронна база данни, съдържаща вписаните обстоятелства по чл. 4 и обявените актове по чл. 5, която се управлява от информационна система.

(2) За всеки търговец и клон на чуждестранен търговец се води отделно дело в електронна форма.

Водене и съхраняване на търговския регистър

Чл. 3. (1) Търговският регистър се води от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, наричана по-нататък "агенцията".

(2) Търговският регистър се съхранява от агенцията по начин, който гарантира сигурността на съдържащата се в него информация.

(3) Агенцията осигурява автоматизирано подаване на информация за вписаните търговци, клонове на чуждестранни търговци и свързаните с тях обстоятелства и обявените актове в търговския регистър, на Националната агенция за приходите, както и на други субекти, определени със закон.

Подлежащи на вписване обстоятелства

Чл. 4. В търговския регистър се вписват търговци, клонове на чуждестранни търговци и свързаните с тях обстоятелства, за които е предвидено със закон, че подлежат на вписване.

Подлежащи на обявяване актове

Чл. 5. В търговския регистър се обявяват актове, които се отнасят до търговците и клоновете на чуждестранни търговци, за които е предвидено със закон, че подлежат на обявяване.

Задължение за заявяване и представяне

Чл. 6. (1) Всеки търговец е длъжен да поиска да бъде вписан в търговския регистър, като заяви подлежащите на вписване обстоятелства и представи подлежащите на обявяване актове.

(2) Всяко лице, което е задължено да заяви вписване на обстоятелства или да представи актове в търговския регистър, трябва да извърши това в 7-дневен срок от настъпването на обстоятелството, съответно от приемането на акта, освен ако със закон е определен друг срок.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Актовете по чл. 40, ал. 1 – 3 от Закона за счетоводството се заявяват и представят за обявяване в търговския регистър по реда и в сроковете, предвидени в Закона за счетоводството.

Действие на вписването

Чл. 7. (1) Вписаното обстоятелство се смята, че е станало известно на третите добросъвестни лица от момента на вписването. До изтичането на 15 дни от вписването то не може да се противопостави на трети лица, които докажат, че им е било невъзможно да го узнаят.

(2) Третите лица могат да се позовават на подлежащо на вписване обстоятелство, макар вписването още да не е извършено, освен ако закон изрично предвижда то да породи действие след вписването.

Действие на заличаването

Чл. 8. Заличаването на вписването прекратява занапред действието на вписването.

Действие на обявяването

Чл. 9. (1) Обявяването дава публичност на обявения акт.

(2) Представените актове по чл. 5 се смята, че са станали известни на третите лица от момента на обявяването.

Доверие в търговския регистър

Чл. 10. (1) Трети добросъвестни лица могат да се позовават на вписването, както и на обявяването, дори ако вписаното обстоятелство, съответно обявеният акт, не съществува.

(2) Невписаните обстоятелства се смятат несъществуващи за третите добросъвестни лица.

Публичност

Чл. 11. Търговският регистър е публичен. Всеки има право на свободен достъп до него и до документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията.

Такси

Чл. 12. (1) За вписване в търговския регистър, издаване на удостоверение, за запазване на фирма, както и за предоставяне на базата данни, се заплаща държавна такса по тарифа, одобрена от Министерския съвет.

(2) Агенцията предоставя специализирани услуги за автоматизиран достъп до търговския регистър срещу такса по тарифата по ал. 1.

(3) Достъпът до търговския регистър по служебен път на държавните органи, органите на местно самоуправление и местна администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, е безплатен. Редът и начинът за осъществяването му се уреждат с акт на Министерския съвет.

Глава втора**РЕГИСТЪРНО ПРОИЗВОДСТВО***Заявление*

Чл. 13. (1) Вписване, заличаване и обявяване се извършват въз основа на заявление по образец.

(2) Заявлението съдържа:

1. данни за заявителя;
2. данни за търговеца или за клона на чуждестранен търговец, по чието дело се иска вписване, заличаване или обявяване;
3. подлежащото на вписване обстоятелство, вписването, чието заличаване се иска, или подлежащия на обявяване акт и
4. подпис на заявителя.

(3) Към заявлението се прилагат документите, съответно подлежащият на обявяване акт, съгласно изискванията на закона.

(4) Заявленията и актовете на съда на хартиен носител се подават в което и да е териториално звено на агенцията по седалищата на окръжните съдилища.

(5) Заявителят подписва декларация за истинността на заявените от него обстоятелства или за приемането на представените актове.

(6) При приемане на заявлението се проверява самоличността на заявителя.

Актове на съда

Чл. 14. Вписване, заличаване и обявяване се извършват незабавно и въз основа на актове на съда в случаите, предвидени със закон. Съдът служебно изпраща на агенцията съдебния акт.

Заявител

Чл. 15. (1) Вписване, заличаване и обявяване се заявяват от търговеца лично или от негово име чрез лице или лица, които го представляват по закон, а в предвидените от закон случаи – и от името на друго лице.

(2) При промяна в органите или в представителството заявяването се извършва от новоизбрания орган или представител.

Хартиен носител

Чл. 16. (1) Заявленията, актовете на съда и жалбите, подадени на хартиен носител, се въвеждат в информационната система чрез снемане на електронен образ от тях и приложените към тях документи. Идентичността на представените документи на хартиен носител с документите в електронна форма се удостоверява от служител на агенцията върху всяка страница.

(2) До доказване на противното се смята, че електронният документ, създаден по посочения в ал. 1 начин, е идентичен с документа, подаден на хартиен носител.

(3) Представените от заявителя документи по ал. 1 се съхраняват от агенцията в териториалните поделения по първоначалната регистрация на търговеца.

(4) По документите по ал. 1 не се правят справки и не се издават удостоверения, освен в случаите на съдебен спор.

Електронна форма

Чл. 17. Агенцията осигурява възможност за приемане на заявления, актове на съда, жалби срещу откази и изпращане на документи в електронна форма, предавани по електронен път, при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис.

Език

Чл. 18. (1) Заявлението и приложенията към него се подават на български език.

(2) Документите по ал. 1 може да се представят и на всеки от официалните езици на Европейския съюз. В този случай документите се представят заедно със заверен превод на български език.

(3) В случай на противоречие между текста на документа и превода на български език предимство има преводът на български език. Трети лица могат да се позовават на представения текст, освен ако търговецът докаже, че преводът на български език им е бил известен.

Разглеждане на заявленията

Чл. 19. (1) Заявленията за вписване, заличаване и обявяване се разглеждат от длъжностно лице по регистрацията по реда на постъпването им.

(2) Длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявлението за вписване или заличаване най-късно до приключване на първия работен ден след приемането му, освен ако със закон е предвиден друг срок за произнасяне.

(3) Длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявлението за обявяване незабавно.

Длъжностно лице по регистрацията

Чл. 20. (1) За длъжностно лице по регистрацията се назначава лице, което има завършено висше юридическо образование, придобита юридическа правоспособност и юридически стаж не по-малко от 3 години.

- (2) Длъжностното лице по регистрацията е държавен служител.
- (3) Изпълнителният директор на Агенцията по вписванията е лице с висше юридическо образование и юридически стаж не по-малко от 5 години.

Обхват на проверката

Чл. 21. Длъжностното лице по регистрацията проверява дали:

1. е подадено заявление за исканото вписване, заличаване или обявяване;
2. заявеното обстоятелство подлежи на вписване или представеният акт подлежи на обявяване;
3. заявлението изхожда от оправомощено лице;
4. към заявлението са приложени всички документи съгласно изискванията на закон, съответно подлежащият на обявяване акт;
5. съществуването на заявеното за вписване обстоятелство се установява от представените документи по т. 4;
6. е представена декларация по чл. 13, ал. 5 ;
7. друго лице няма права върху фирмата и тя отговаря на изискванията на чл. 7, ал. 2 от Търговския закон при първоначално вписване или промяна на фирмата;
8. е платена дължимата държавна такса.

Вписване, заличаване и обявяване

Чл. 22. (1) Длъжностното лице по регистрацията извършва в съответния срок по чл. 19 вписване или заличаване на вписването, съответно обявяване на представения акт, когато са налице предвидените в чл. 21 изисквания.

(2) Вписването и заличаването се извършват чрез последователно въвеждане на информация за съответното обстоятелство в търговския регистър.

(3) Обявяването се извършва чрез пренасяне на съдържанието на представения акт в търговския регистър във формат, подлежащ на автоматизирана обработка.

Единен идентификационен код

Чл. 23. (1) Агенцията определя единен идентификационен код, наричан по-нататък "ЕИК", задължителен за лицата, вписани в търговския регистър.

(2) Единният идентификационен код се определя при първоначалното вписване на търговците и клоновете на чуждестранните търговци в търговския регистър и остава непроменен до заличаването им.

(3) Начинът за формиране на ЕИК се определя с наредбата по чл. 31 .

(4) Ако е посочен ЕИК, държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, нямат право да изискват доказването на обстоятелства, вписани в търговския регистър, и представянето на актове, обявени в търговския регистър.

Отказ

Чл. 24. (1) Длъжностното лице по регистрацията постановява мотивиран отказ, когато не е налице някое от предвидените в чл. 21 изисквания. Отказът се връчва на заявителя незабавно след постановяването му по реда на Гражданския процесуален кодекс.

(2) Когато заявителят е посочил в заявлението, че желае да бъде уведомяван по електронен път, отказът се изпраща на посочения от него електронен адрес. В този случай потвърждаване на получаването на отказа не се изисква.

Обжалване

Чл. 25. (1) Отказът подлежи на обжалване пред окръжния съд по седалището на търговеца или клона на чуждестранен търговец в 7-дневен срок от връчването му.

(2) Жалбата се подава чрез агенцията. Агенцията изпраща незабавно на съда подадената жалба заедно с приложенията към нея, постановения отказ, заявлението и приложенията към него.

(3) При липса на технологична възможност на съда да приеме по електронен път документите, посочени в ал. 2, те се възпроизвеждат на хартиен носител и се изпращат на съда, заверени от служител на агенцията.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2007 г.) Съдът разглежда жалбата в състав от един съдия в закрито заседание по реда на глава двадесет и първа “Обжалване на определенията“ от Гражданския процесуален кодекс. Решението на съда подлежи на обжалване в 7-дневен срок от съобщаването му пред съответния апелативен съд, чието решение е окончателно.

(5) При отмяна на отказа съдът постановява решение, с което дава задължителни указания на агенцията да извърши исканото вписване, заличаване или обявяване.

Ново заявление

Чл. 26. При отказ и при неизвършване на исканото вписване, заличаване или обявяване в съответния срок по чл. 19 заявителят може да подаде ново заявление за вписване, съответно заличаване, на същото обстоятелство или за обявяване на същия акт. Новото заявление се разглежда по реда на постъпването му.

Грешки и непълноти

Чл. 27. Грешки и непълноти, допуснати при вписване на обстоятелства, заличаване на вписвания или обявяване на актове, включително при несъответствие между данните, отразени в заявлението, и данните в приложенията към него, се отстраняват чрез ново вписване, съответно обявяване.

Отговорност при грешки и непълноти

Чл. 28. Агенцията отговаря за вредите, причинени от допуснати грешки и непълноти при пренасянето на информацията от заявлението или акта на съда в търговския регистър. Такива грешки и непълноти се отстраняват служебно.

Защита срещу вписване

Чл. 29. (1) Всяко лице, което има правен интерес, както и прокурорът, може да предяви иск за установяване на нищожност или недопустимост на вписването, както и за несъществуване на вписано обстоятелство.

(2) Искът по ал. 1 се предявява пред окръжния съд по седалището на търговеца, съответно на клона на чуждестранен търговец, относно когото е извършено вписването.

Заличаване на вписването

Чл. 30. (1) Ако искът по чл. 29 бъде уважен, заличаването на вписването се извършва от агенцията по реда на чл. 14 по искане на заинтересованото лице или на прокурора.

(2) При отмяна на решение на орган на търговеца, въз основа на което е извършено вписване, вписването се заличава по реда на ал. 1.

Наредба

Чл. 31. (1) Министърът на правосъдието издава наредба за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър.

(2) Наредбата определя образците на заявления, посочва изчерпателно приложенията към тях за всеки вид вписване, заличаване или обявяване съгласно изискванията на закона, както и формата на електронните документи.

Глава трета**ПУБЛИЧНОСТ***Справки*

Чл. 32. (1) Всеки може да иска и извършва справка за наличието или липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър.

(2) Справки в търговския регистър може да се извършват по:

1. името, съответно фирмата, или ЕИК на търговеца или клона на чуждестранен търговец;
2. името, съответно фирмата, или ЕИК на съдружника или едноличния собственик на капитала;
3. името, съответно фирмата, или ЕИК на член на органите на юридическо лице – търговец.

(3) В делото на отделния търговец, съответно клон на чуждестранен търговец, и на неговите праводатели и правоприемници може да се извършват справки по всяко вписано обстоятелство или обявен акт.

Съдържание на справките и удостоверенията

Чл. 33. (1) Справките и удостоверенията могат да съдържат извлечение от търговския регистър или копия от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията.

(2) Удостоверения се издават и относно това, че за определен търговец или клон на чуждестранен търговец определено обстоятелство не е вписано.

(3) Справките са устни и писмени.

(4) Удостоверенията са официални документи.

Извършване на справки и издаване на удостоверения

Чл. 34. (1) Справки се извършват и удостоверения се издават незабавно във всяко териториално звено на агенцията.

(2) Агенцията осигурява възможност за извършване на справки чрез отдалечен достъп, както и издаването на писмени справки и удостоверения в електронна форма и предаването им по електронен път.

Глава четвърта

ЗАПАЗВАНЕ НА ФИРМА

Запазване на фирма

Чл. 35. (1) Всеки може да запази фирма преди подаване на заявление за вписване.

(2) Запазването се извършва въз основа на заявление по образец от заинтересованото лице чрез незабавно отразяване в търговския регистър по реда на постъпването на заявлението.

(3) По всяко заявление се извършва проверка дали друго лице няма права върху фирмата и дали е платена дължимата държавна такса.

Действие

Чл. 36. Запазването има действие два месеца и е пречка друг търговец да се впише в търговския регистър под същата фирма.

Забрана за прехвърляне

Чл. 37. Запазената фирма е неотчуждима и непрехвърлима.

Глава пета

ФИНАНСИРАНЕ НА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Принцип на самофинансиране

Чл. 38. (1) Финансирането на дейностите по водене, съхраняване и развитие на търговския регистър се осигурява от таксите по този закон, както и със средства от национални, регионални и международни програми и проекти и международни споразумения.

(2) Приходите от такси по този закон се използват само за финансиране на воденето, съхраняването и развитието на търговския регистър.

(3) Когато средствата по ал. 1 не са достатъчни за финансиране на дейностите по водене и съхраняване на търговския регистър, необходимите средства се осигуряват чрез субсидия от бюджета на Министерството на правосъдието.

(4) Превишаването на приходите от таксите по този закон над разходите за финансиране на дейностите по водене и съхраняване на търговския регистър е основание за намаляване размера на таксите за следващата финансова година.

Развитие на регистъра

Чл. 39. (1) Двадесет и пет на сто от събраните по този закон такси, както и 25 на сто от събраните глоби и имуществени санкции, наложени за нарушения по този закон, се разходват за развитие на материалната база, за повишаване на квалификацията и за стимулиране на служителите от агенцията при условия и по ред, определени с наредба на министъра на правосъдието.

(2) Средствата за стимулиране на служителите не могат да надвишават 25 на сто от годишния размер на средствата за работна заплата.

Глава шеста

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Нарушения и глоби

Чл. 40. (1) Лице, което е задължено, но не заяви вписване на обстоятелство по чл. 4 или не представи акт по чл. 5 в определения от закон срок, се наказва с глоба от 500 до 1000 лв.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Лице, което не изпълни задължението си по чл. 6, ал. 3, се наказва с глоба от 1500 до 3000 лв.

(3) Ако след като е наказано с глоба, задълженото лице не заяви вписване или не представи актовете в определения срок, то се наказва с глобите по ал. 1 и 2 всеки месец до извършване на действията.

(4) С глобите по ал. 1 и 3 се наказва и длъжностно лице от агенцията, което, след като е длъжно, не извърши необходимото вписване, заличаване или обявяване в търговския регистър или не постанови отказ.

(5) За нарушение на чл. 23, ал. 4 виновните длъжностни лица се наказват с глоба от 100 до 500 лв.

Установяване на нарушения и налагане на глоби

Чл. 41. (1) Нарушенията се установяват с актове, съставени от длъжностни лица, определени от изпълнителния директор на агенцията, а наказателните постановления се издават от изпълнителния директор на агенцията или от оправомощени от него длъжностни лица.

(2) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на този закон „електронен път“ е предаването на данни в цифрова форма, при което се използват устройства за електронна обработка, включително цифрово компресиране и съхраняване на информацията, като преносът се осъществява чрез използването на проводник, радиовълни, оптически, електромагнитни или други средства.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (В сила от 25.04.2006 г.) (1) Министерският съвет и областните управители най-късно до 1 юли 2006 г. предоставят сгради или помещения на агенцията за нуждите на водените от нея регистри.

(2) До осигуряването на сградите по ал. 1 Висшият съдебен съвет предоставя на агенцията помещенията в окръжните съдилища за водените от тях регистри.

§ 3. (В сила от 25.04.2006 г.) (1) В едномесечен срок от обнародването на закона окръжните съдилища предават безвъзмездно на агенцията структурирани данни в електронна форма за вписаните в търговските регистри и регистрите на кооперациите търговци и клонове на чуждестранни търговци, както и данните за запазените фирми.

(2) В срока по ал. 1 Висшият съдебен съвет и министърът на финансите организират безвъзмездното предоставяне от окръжните съдилища на агенцията на постоянен и неограничен достъп за електронен обмен на информация до използваните до този момент от съдилищата информационни системи за вписаните в търговските регистри и регистрите на кооперациите търговци и клонове на чуждестранни търговци, както и за запазените фирми.

(3) Начинът за осъществяване на обмена на информация по ал. 2 се урежда в съвместен акт на министъра на правосъдието и министъра на финансите, издаден в срока по ал. 1.

(4) В срока по ал. 1 Висшият съдебен съвет по предложение на председателите на окръжните съдилища предоставя на агенцията списък на съдебните служители на длъжност „деловодител в окръжен съд“, които трябва да преминат към агенцията. Трудовите правоотношения между тези служители и агенцията се уреждат по реда на чл. 123 от Кодекса на труда от влизане в сила на закона.

§ 4. (1) Търговците и клоновете на чуждестранни търговци, вписани в търговския регистър и в регистъра на кооперациите при окръжните съдилища, са длъжни да се пререгистрат по този закон в тригодишен срок от влизането му в сила. Държавна такса за пререгистрацията не се дължи.

(2) Пререгистрацията по ал. 1 се извършва чрез вписване в търговския регистър на търговеца или клона на чуждестранния търговец и на съответните обстоятелства за него въз основа на заявление от търговеца, съответно от управителя на клона на чуждестранен търговец, и удостоверение за актуалното състояние по регистрацията му, в което съдът посочва кода по БУЛСТАТ на търговеца, съответно клона на чуждестранния търговец. Дружествата и кооперациите представят и заверен от управителния си орган актуален дружествен договор или устав.

(3) Съдът по регистрацията издава удостоверенията по ал. 2 в тридневен срок от поискването. Държавна такса за удостоверенията не се дължи.

(4) След предаването на удостоверението по ал. 2 на търговеца, съответно на клона на чуждестранния търговец, съдът незабавно предоставя на агенцията достъп за снемане на електронен образ на цялото прономеровано фирмено дело. Снемането на електронния образ се извършва съвместно от служител на съда и представител на агенцията. След обработването и въвеждането от агенцията на електронно копие от фирменото дело в търговския регистър съдът архивира фирменото дело.

(5) В срока по ал. 1 справки и удостоверения от документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията или обявяванията на пререгистрираните търговци, съответно клонове на чуждестранни търговци, преди пререгистрацията се издават от агенцията в 14-дневен срок от поискването.

(6) При съвпадение на фирмите на двама или повече търговци, установено при подадено заявление за пререгистрация, агенцията изпраща съобщение за това до всички търговци, чиито фирми съвпадат, като предоставя на заявлия пререгистрация търговец двумесечен срок за заявяване на промяна на фирмата. При незавявяване на промяна на фирмата агенцията пререгистрира търговеца според удостоверението по ал. 2, като към фирмата му задължително прибавя населеното място на окръжния съд по регистрацията. До изтичане на срока по ал. 1 съвпадението на фирмите и адресите на управление на търговците се установява от данните по § 3.

(7) Едновременно със заявлението за пререгистрация може да бъде подадено и заявление за вписване на ново обстоятелство, заличаване или обявяване.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) При представянето за обявяване в търговския регистър на актовете по чл. 6, ал. 3 за 2006 г. търговците представят и съответните актове за 2004 и 2005 г.

(9) При пререгистрацията търговците и клоновете на чуждестранни търговци се изключват от регистър БУЛСТАТ и кодът по БУЛСТАТ става ЕИК на търговеца.

§ 5. (1) С изтичането на срока по § 4, ал. 1 съдът издава служебно удостоверение по § 4, ал. 2 на едноличните търговци и клонове на чуждестранни търговци, които не са се пререгистрирали, и ги изпраща на агенцията по реда на чл. 14. Агенцията служебно вписва в търговския регистър непререгистриралите се в срок еднолични търговци и клонове на чуждестранни търговци и незабавно ги заличава, съответно закрива.

(2) С изтичането на срока по § 4, ал. 1 съдът издава служебно удостоверение по § 4, ал. 2 на търговските дружества и кооперациите, които не са се пререгистрирали, изпраща ги на агенцията по реда на чл. 14 и предоставя на агенцията достъп за снемане на електронен образ от фирмените им дела по § 4, ал. 4. След обработването и въвеждането от агенцията на електронно копие от фирменото дело в търговския регистър съдът архивира фирменото дело. Агенцията служебно вписва търговеца и прекратяването на дейността му, назначава ликвидатор, определя възнаградението му и срока на ликвидацията.

(3) За ликвидатор на прекратени по ал. 2 търговци се назначава неограничено отговорен съдружник при персонални дружества или член на управителен орган при капиталови дружества или при кооперации. Ако такива лица не могат да бъдат открити в 6-месечен срок от прекратяването на дейността на търговеца, агенцията назначава служебно ликвидатор от списък на ликвидаторите към нея.

(4) Разноските за производството по ликвидация са за сметка на търговеца. Членовете на управителните органи отговарят солидарно и неограничено за задълженията на търговеца, свързани с производството по ликвидация.

(5) Когато ликвидатор е назначен по реда на ал. 3, изречение второ и имуществото на търговеца е недостатъчно за покриване на разноските по ликвидацията, те се поемат от агенцията за сметка на събираните по чл. 12 такси. Служебно назначените ликвидатори приключват производството в 6-месечен срок от назначаването им.

§ 6. Започналите до влизане в сила на закона регистърни производства се приключват от съда по досегашния ред.

§ 7. В Закона за кооперациите (обн., ДВ, бр. 113 от 1999 г.; изм., бр. 92 от 2000 г., бр. 98 от 2001 г., бр. 13 от 2003 г., бр. 102 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 3:

а) в ал. 1 текстът преди т. 1 се изменя така:

„(1) Кооперацията се вписва в търговския регистър по заявление на управителния съвет, към което се прилагат“;

б) в ал. 3 думите „съдът вписва новата кооперация или промените по чл. 37, ал. 1, след като му бъде представено“ се заменят с „новата кооперация или промените по чл. 37, ал. 1 се вписват в търговския регистър, след като бъде представено“.

2. Член 4 се изменя така:

„Възникване

Чл. 4. Кооперацията възниква от деня на вписването в търговския регистър.“

3. В чл. 41 ал. 2 се изменя така:

„(2) В случаите на чл. 40, ал. 1, т. 2 Агенцията по вписванията назначава ликвидатор, определя срока на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.“

4. В чл. 42:

а) в ал. 1 думите „регистъра на съда и се обнародва в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 2 думата „деня“ се заменя с „момента“.

5. В чл. 44, ал. 1 думата „обнародването“ се заменя с „вписването в търговския регистър“.

6. В чл. 47:

а) алинея 2 се отменя;

б) алинея 3 се изменя така:

„(3) Ликвидаторите са длъжни в 7-дневен срок от приемането на решението по ал. 1 да поискат вписването му в търговския регистър.“

7. В чл. 49, изр. 3 думите „регистъра на съда“ се заменят с „търговския регистър“.

§ 8. В Закона за регистър БУЛСТАГ (обн., ДВ, бр. 39 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3, ал. 1:

а) в т. 1 накрая се добавя „които не са търговци“;

б) точка 2 се отменя;

- в) в т. 3 накрая се добавя „които не са търговци“;
- г) точка 8 се изменя така:
 - „8. клоновете и поделенията на лицата по т. 1, 5 и 7, както и клоновете на вписаните в търговския регистър търговци;“
- 2. В чл. 6, ал. 2 думите „или на едноличния търговец“ се заличават.
- 3. В чл. 13 думите „освен регистрацията им като еднолични търговци“ се заличават.
- 4. В чл. 19, ал. 2, т. 2 думите „или на едноличния търговец“ се заличават.
- 5. В чл. 27, ал. 1 думите „еднолични търговци, търговски дружества и други юридически лица“ се заменят с „юридическите лица, които не са търговци“.
- 6. В чл. 44 , чл. 45, ал. 1 , чл. 46, 47 и 48 думите „и еднолични търговци“ се заличават.

§ 9. В Гражданския процесуален кодекс (обн., Изв., бр. 12 от 1952 г.; изм., бр. 92 от 1952 г., бр. 89 от 1953 г., бр. 90 от 1955 г., бр. 90 от 1956 г., бр. 90 от 1958 г., бр. 50 и 90 от 1961 г.; попр., бр. 99 от 1961 г.; изм., ДВ, бр. 1 от 1963 г., бр. 23 от 1968 г., бр. 27 от 1973 г., бр. 89 от 1976 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 28 от 1983 г., бр. 41 от 1985 г., бр. 27 от 1986 г., бр. 55 от 1987 г., бр. 60 от 1988 г., бр. 31 и 38 от 1989 г., бр. 31 от 1990 г., бр. 62 от 1991 г., бр. 55 от 1992 г., бр. 61 и 93 от 1993 г., бр. 87 от 1995 г., бр. 12, 26, 37, 44 и 104 от 1996 г., бр. 43, 55 и 124 от 1997 г., бр. 21, 59, 70 и 73 от 1998 г., бр. 64 и 103 от 1999 г., бр. 36, 85 и 92 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., 105 и 113 от 2002 г., бр. 58 и 84 от 2003 г., бр. 28 и 36 от 2004 г., бр. 38, 42, 43, 79, 86, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

- 1. В чл. 398б:
 - а) в ал. 1, изречение първо думите „до окръжния съд по регистрацията на дружеството“ се заменят със „за вписване в търговския регистър“ и в изречение трето думите „Съдът по регистрацията“ се заменят с „Агенцията по вписванията“;
 - б) в ал. 2:
 - аа) в изречение четвърто думите „това се вписва служебно в търговския регистър, след което се извършва ликвидация от назначен от съда ликвидатор“ се заменят с „изпраща решението на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър“;
 - аб) създава се изречение пето: „След вписването се извършва ликвидация от назначен от длъжностното лице по регистрацията към Агенцията по вписванията ликвидатор.“;
 - в) в ал. 3:
 - аа) в изречение четвърто думите „това се вписва служебно в търговския регистър, след което се извършва ликвидация от назначен от съда ликвидатор“ се заменят с „изпраща решението на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър“;
 - аб) създава се изречение пето: „След вписването се извършва ликвидация от назначен от длъжностното лице по регистрацията към Агенцията по вписванията ликвидатор.“
- 2. В наименованието на глава петдесет и втора думите „и еднолични търговци“ се заличават.
- 3. В чл. 489, ал. 1 думите „възстановяването на кооперации, както и регистрацията и заличаването на еднолични търговци“ се заменят с „които не са търговци“.

4. В чл. 490, ал. 1:
 - а) в буква „а“ думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават;
 - б) в буква „в“ думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават.
5. В чл. 491 думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават.
6. В чл. 491а:
 - а) в ал. 1 навсякъде думата „търговския“ се заменя със „съответния“ и думата „търговеца“ се заменя с „юридическото лице“;
 - б) в ал. 2 думата „търговския“ се заменя със „съответния“ и думата „дружеството“ се заменя с „юридическото лице“.
7. В чл. 494 буква „в“ се отменя.
8. В чл. 495:
 - а) в ал. 1, буква „б“ думите „или на фирмата на едноличния търговец“ се заличават;
 - б) в ал. 2 думите „или фирмата на едноличния търговец“ се заличават;
 - в) в ал. 3 думите „или на едноличен търговец“ се заличават, а думите „които нямат“ се заменят с „което няма“.

§ 10. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 28, ал. 1:
 - а) точка 1 се изменя така:

„1. постоянният адрес – за физическите лица, ако не е посочен писмено друг адрес, за регистрираните в регистър БУЛСТАТ лица – вписаният в регистъра адрес за кореспонденция, а за едноличните търговци – адресът на управление;“;
 - б) в т. 2 накрая се добавя „съответно в търговския регистър не е вписан друг адрес на управление“.
2. В чл. 77 ал. 1 се изменя така:

„(1) В случаите на заличаване на едноличен търговец от търговския регистър, както и при прекратяване на юридическо лице – търговец, прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон или при преобразуване по реда на глава шестнадесета от Търговския закон, търговецът уведомява териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по седалището на търговеца в срок не по-късно от 7 дни преди подаване на съответното заявление за вписване на подлежащото на вписване обстоятелство. Териториалната дирекция на Националната агенция за приходите издава на търговеца удостоверение за уведомяването и изпраща служебно на Агенцията по вписванията съобщение за наличието или липсата на задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски при условията и в срока по чл. 87, ал. 6. В удостоверението и съобщението не се включват задължения, които са обезпечени по реда на този закон. Удостоверението по изречение второ се прилага към заявлението за вписване.“
3. В чл. 81, ал. 1 т. 3 се изменя така:

„3. единния идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията, или единния идентификационен код по БУЛСТАТ, съответно единния граждански номер или личния номер на чужденца;“.

4. В чл. 82 ал. 2, 3 и 4 се изменят така:

„(2) Данните за местните и чуждестранните физически лица, с изключение на лицата по чл. 80, ал. 2, на лицата, вписани в търговския регистър, и на лицата, подлежащи на регистрация в регистър БУЛСТАТ, се вписват в регистъра от съответната териториална дирекция въз основа на първата подадена декларация, свързана с данъчно облагане или задължителни осигурителни вноски.

(3) Данните по чл. 81, ал. 1 за лицата, вписани в търговския регистър, и за лицата, вписани в регистър БУЛСТАТ, се вписват служебно от съответната компетентна териториална дирекция въз основа на данните от търговския регистър, съответно от регистър БУЛСТАТ.

(4) Служебно вписване на данни в регистъра, извън подлежащите на вписване данни от търговския регистър, съответно от регистър БУЛСТАТ, се извършва с протокол по чл. 50 въз основа на вписвания в други официални (публични) регистри или извършени констатации след проверка на орган по приходите. В този случай при липса на единен граждански номер или личен номер на чужденец лицето получава служебен номер.“

5. В чл. 84 ал. 1 и 2 се изменят така:

„(1) Регистрираните лица се идентифицират чрез данните по чл. 81, ал. 1, т. 2 – 4, като идентификацията на вписаните в регистър БУЛСТАТ лица се извършва чрез единен идентификационен код по БУЛСТАТ, а за едноличните търговци – чрез единен идентификационен код, издаден от Агенцията по вписванията, съответно личен номер на чужденец, и единен идентификационен код по БУЛСТАТ.

(2) Идентификацията на физически лица, които не са вписани в търговския регистър, съответно в регистър БУЛСТАТ, се извършва чрез единния граждански номер или личния номер на чужденец.“

6. В чл. 248, ал. 9 изречение първо се изменя така: „В протокола се вписват тържният номер на вещта, цената и номерът на участника, предложил най-високата цена, за физическите лица – име и ЕГН, за търговците – наименование и единен идентификационен код, издаден от Агенцията по вписванията, за лицата, вписани в регистър БУЛСТАТ – и единен идентификационен код по БУЛСТАТ, съответно данните на упълномощения представител.“

7. В чл. 251, ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. данни за предложителя – име, единен граждански номер (наименование, единен идентификационен код, определен от Агенцията по вписванията, единен идентификационен код по БУЛСТАТ) и адрес;“

8. В допълнителните разпоредби се създава § 2а:

„§ 2а. Клоновете на търговските дружества и поделенията могат да продължат да се отчитат като осигурители отделно от дружеството и от другите негови клонове и поделения, като се идентифицират с единния си идентификационен код по БУЛСТАТ съгласно чл. 6, ал. 2 от Закона за регистър БУЛСТАТ.“

§ 11. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. – Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12,

38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7, ал. 6 думите „по регистър БУЛСТАТ“ се заличават.
2. В чл. 110, ал. 4 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.
3. В чл. 112 думите „идентификационният код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единният идентификационен код“, а думите „в регистър БУЛСТАТ“ се заличават.
4. В чл. 122а, ал. 1, т. 8 думата „Булстат“ се заменя с „единен идентификационен код“.
5. В чл. 122г:
 - а) в ал. 1 думите „Окръжният съд по седалището на пенсионносигурително дружество“ се заменят с „Агенцията по вписванията“;
 - б) в ал. 2 думите „съдебното решение“ се заменят с „удостоверението“.
6. В чл. 122з думите „съда, извършил съдебната регистрация“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.
7. В чл. 145, ал. 1, т. 9 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.
8. В чл. 150, ал. 1, т. 4 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.
9. В чл. 169а, ал. 2 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“, а думите „кода по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“.
10. В чл. 218, ал. 1, т. 9 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.
11. В чл. 221, ал. 3, т. 3 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.
12. В чл. 237, т. 1 след думите „пенсионната лицензия и“ думата „съдебната“ се заменя с „търговската“ и след думите „пенсионно осигуряване и“ думите „кода по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“.
13. В чл. 269, ал. 1 т. 8 се изменя така:

„8. актуално удостоверение за вписването в търговския регистър на осигурителното дружество.“
14. В чл. 272, ал. 3, т. 3 думите „удостоверение за актуално съдебно състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за вписването в търговския регистър“.
15. В чл. 305, т. 1 след думите „лицензията и“ думата „съдебната“ се заменя с „търговската“ и след думите „квалификация и“ думите „кода по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“.

§ 12. В Закона за лекарствата и аптеките в хуманната медицина (обн., ДВ, бр. 36 от 1995 г., бр. 61 от 1996 г. – Решение № 10 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 38 от 1998 г., бр. 30 от 1999 г., бр. 10 от 2000 г., бр. 37 от 2000 г. – Решение № 3 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 59 от 2000 г., бр. 78 от 2000 г. – Решение № 7 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 41 от 2001 г., бр. 107 и 120 от 2002 г.; попр., бр. 2 от 2003 г.; изм., бр. 56, 71 и 112 от 2003 г., бр. 70 и 111 от 2004 г., бр. 37, 76, 85, 87, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 11, ал. 3 т. 2 се изменя така:

„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

2. В чл. 56, т. 3 думите „препис от съдебното решение или удостоверение за регистрация в съдебен регистър“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

3. В чл. 74:

а) в ал. 1 т. 7 се изменя така:

„7. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, ако е търговец.“;

б) в ал. 6:

аа) в т. 3 думата „съдебни“ се заличава;

бб) точка 4 се отменя.

4. В чл. 81г, ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

§ 13. В Закона за подпомагане на земеделските производители (обн., ДВ, бр. 58 от 1998 г.; изм., бр. 79 и 153 от 1998 г., бр. 12, 26, 86 и 113 от 1999 г., бр. 24 от 2000 г., бр. 34 и 41 от 2001 г., бр. 46 и 96 от 2002 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 14 и 105 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7ж, ал. 3:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписването на заявителя в търговския регистър, издадено до един месец преди подаване на заявлението“;

б) точка 3 се отменя.

2. В чл. 10в, ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

§ 14. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 115 от 1997 г.; попр., бр. 19 от 1998 г.; изм., бр. 21 и 153 от 1998 г., бр. 12, 50, 51, 64, 81, 103, 110 и 111 от 1999 г., бр. 105 и 108 от 2000 г., бр. 34 и 110 от 2001 г., бр. 45, 61, 62 и 119 от 2002 г., бр. 42 и 109 от 2003 г., бр. 18, 53 и 107 от 2004 г., бр. 39, 88, 91, 102, 103 и 105 от 2005 г.) в чл. 41, ал. 1 думата „съда“ се заменя с „търговския регистър“.

§ 15. В Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя (обн., ДВ, бр. 37 от 2004 г.; изм., бр. 104 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 4, ал. 1, т. 1 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.

2. В чл. 6 думите „обнародване в „Държавен вестник“ се заменят с „вписване в търговския регистър“.

3. В чл. 23, ал. 4 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.

4. В чл. 25 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.

§ 16. В Закона за филмовата индустрия (обн., ДВ, бр. 105 от 2003 г.; изм., бр. 28, 94 и 105 от 2005 г.) в чл. 20, ал. 1 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

2. Точки 2 и 3 се отменят.

§ 17. В Закона за туризма (обн., ДВ, бр. 56 от 2002 г.; изм., бр. 119 и 120 от 2002 г., бр. 39 от 2004 г., бр. 28, 39, 94, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 18, ал. 1:

- а) в текста преди т. 1 думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“;
- б) в т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

2. В чл. 21, ал. 1 т. 5 се изменя така:

„5. единен идентификационен код“;

3. В чл. 50, ал. 3, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

4. В чл. 50б, ал. 1, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

5. В чл. 50в, ал. 1, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

6. В чл. 50г, ал. 1, т. 1 думите „удостоверение за актуална съдебна регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

7. В чл. 61, ал. 1:

а) в т. 1 буква „д“ се изменя така:

„д) единен идентификационен код“;

б) в т. 2, буква „з“ и буква „и“ думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“;

в) в т. 3, буква „е“ думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“.

§ 18. В Закона за регистрация и контрол на земеделската и горската техника (обн., ДВ, бр. 79 от 1998 г.; изм., бр. 22 от 2003 г., бр. 74 и 88 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 9, ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

2. В чл. 11:

а) в ал. 1 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“;

б) в ал. 4:

аа) в т. 6 думите „или едноличния търговец“ се заменят с „когато не е търговец, съответно актуално удостоверение за вписване в търговския регистър – за търговците“;

бб) точка 7 се отменя;

в) в ал. 5, т. 1 след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

§ 19. В Закона за радиото и телевизията (обн., ДВ, бр. 138 от 1998 г., бр. 60 от 1999 г. – Решение № 10 на Конституционния съд от 1999 г.; изм., бр. 81 от 1999 г., бр. 79 от 2000 г., бр. 96 от 2001 г., бр. 77 и 120 от 2002 г., бр. 99 и 114 от 2003 г., бр. 99 и 115 от 2004 г., бр. 88, 93 и 105 от 2005 г., бр. 21 от 2006 г.) в чл. 111, т. 2 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

§ 20. В Закона за опазване на обществения ред при провеждането на спортни мероприятия (обн., ДВ, бр. 96 от 2004 г.; изм., бр. 103 и 105 от 2005 г.) в чл. 6, ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. седалище и адрес на управление, единен идентификационен код за търговците, съответно идентификационен код по БУЛСТАТ;“

§ 21. В Закона за меценатството (ДВ, бр. 103 от 2005 г.) в чл. 11 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 думите „заверени копия от документите по ал. 3, т. 1, 2, 4 и 5“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация и удостоверение за данъчна регистрация“.

2. В ал. 5:

- а) в т. 1 след думите „съдебната регистрация“ се добавя „за лицата по чл. 9, ал. 2“ и след думите „по регистър БУЛСТАТ“ се добавя „за лицата по чл. 9, ал. 2 и единен идентификационен код за търговците“;
- б) в т. 2 след думата „съдебна“ се добавя „съответно по търговска“.

§ 22. В Закона за лечебните заведения (обн., ДВ, бр. 62 от 1999 г.; изм., бр. 88 и 113 от 1999 г.; попр., бр. 114 от 1999 г.; изм., бр. 36, 65 и 108 от 2000 г., бр. 51 от 2001 г. – Решение № 11 на Конституционния съд от 2001 г.; изм., бр. 28 и 62 от 2002 г., бр. 83, 102 и 114 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 46, 76, 85, 88 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 36, ал. 4 думата „Съдебната“ се заменя с „Търговската“.
2. В чл. 36а, ал. 3 думата „Съдебната“ се заменя с „Търговската“.
3. В чл. 37, ал. 6 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“.
4. В чл. 40, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

5. В чл. 41, ал. 1, т. 3 думите „номер и партида на съдебната регистрация, номер на фирменото дело“ се заличават.

6. В чл. 47 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

7. В чл. 49, ал. 1 т. 2 се изменя така:

„2. данни за лечебното заведение – име, седалище, капитал, единен идентификационен код;“

8. В чл. 51а, ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

§ 23. В Закона за далекосъобщенията (обн., ДВ, бр. 88 от 2003 г.; изм., бр. 19, 77, 88, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 88, ал. 1 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация, копие от удостоверение за регистрация по БУЛСТАТ“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“.

2. В чл. 148, т. 1 думите „съдебна регистрация“ се заменят с „регистрация в търговския регистър“.

§ 24. В Закона за физическото възпитание и спорта (обн., ДВ, бр. 58 от 1996 г., бр. 53 от 1997 г. – Решение № 8 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 124 от 1998 г., бр. 51 и 81 от 1999 г., бр. 53 от 2000 г.; попр., бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 75

от 2002 г., бр. 95 от 2002 г. – Решение № 6 на Конституционния съд от 2002 г.; изм., бр. 120 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 88 и 103 от 2005 г.) в чл. 51а, ал. 5 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“.

§ 25. В Закона за устройство на територията (обн., ДВ, бр. 1 от 2001 г.; изм., бр. 41 и 111 от 2001 г., бр. 43 от 2002 г., бр. 20, 65 и 107 от 2003 г., бр. 36 и 65 от 2004 г., бр. 28, 76, 77, 88, 94, 95, 103 и 105 от 2005 г.) в чл. 167, ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

§ 26. В Закона за тютюна и тютюневите изделия (обн., ДВ, бр. 101 от 1993 г.; изм., бр. 19 от 1994 г., бр. 110 от 1996 г., бр. 153 от 1998 г., бр. 113 от 1999 г., бр. 33 и 102 от 2000 г., бр. 110 от 2001 г., бр. 20 от 2003 г., бр. 57 и 70 от 2004 г., бр. 91, 95, 99 и 105 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 37, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“

2. В приложение № 1 към чл. 6, ал. 1 и в приложение № 3 към чл. 37, ал. 1 навсякъде думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

§ 27. В Закона за съхранение и търговия със зърно (обн., ДВ, бр. 93 от 1998 г.; изм., бр. 101 от 2000 г., бр. 9 и 58 от 2003 г., бр. 69 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 11а, ал. 2:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

б) точка 2 се отменя.

2. В чл. 24, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

б) точка 2 се отменя.

§ 28. В Закона за пощенските услуги (обн., ДВ, бр. 64 от 2000 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 45 и 76 от 2002 г., бр. 26 от 2003 г., бр. 19, 88, 99 и 105 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 43, ал. 2:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

б) точки 2 и 3 се отменят.

2. В чл. 59:

а) в ал. 1, т. 1 думите „регистрацията по БУЛСТАТ“ се заменят с „единния идентификационен код“;

б) в ал. 2:

аа) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за търговска регистрация;“;

бб) точка 2 се отменя.

§ 29. В Закона за малките и средните предприятия (обн., ДВ, бр. 84 от 1999 г.; изм., бр. 80 и 92 от 2000 г., бр. 42 от 2001 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 64 от 2004 г.) в § 1, т. 5 от до-

пълнителната разпоредба думите „съответния окръжен съд“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

§ 30. В Закона за насърчаване на инвестициите (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 и 153 от 1998 г., бр. 110 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 37 от 2004 г.; попр., бр. 40 от 2004 г.) в чл. 7 думите „съда, в чийто район се намира седалището му“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

§ 31. В Закона за стоковите борси и тържищата (обн., ДВ, бр. 93 от 1996 г.; изм., бр. 41 и 153 от 1998 г., бр. 18 от 1999 г., бр. 20 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 14, ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър на съответния търговец;“

2. Член 18 се изменя така:

„Чл. 18. (1) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър извършваната дейност като стокова борса, след като ѝ бъде представено разрешението, издадено от комисията.

(2) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър извършваната дейност като стоково тържище, след като ѝ бъде представено разрешението, издадено от комисията.“

3. В чл. 21:

а) в ал. 1 думите „окръжния съд“ се заменят с „Агенцията по вписванията“ и се създава изречение второ: „В тези случаи комисията назначава ликвидатор и определя срока за извършване на ликвидацията и възнаграждение на ликвидатора.“;

б) в ал. 2 думите „окръжния съд“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

§ 32. В Закона за частната охранителна дейност (обн., ДВ, бр. 15 от 2004 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) в чл. 15, ал. 2 се правят следните изменения:

1. Точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

2. Точка 2 се отменя.

§ 33. В Закона за акцизите и данъчните складове (обн., ДВ, бр. 91 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 48, ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

2. В чл. 51, ал. 1, т. 5 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единния идентификационен код“.

3. В чл. 54, ал. 2, т. 3 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

4. В чл. 56, ал. 2, т. 2 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

5. В чл. 57, ал. 3:

а) точка 1 се изменя така:

- „1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър – оригинал или нотариално заверено копие;“;
- б) точка 5 се изменя така:
 - „5. заверено от лицето копие на удостоверението за данъчна регистрация;“

§ 34. В Закона за движението по пътищата (обн., ДВ, бр. 20 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 43, 45 и 76 от 2002 г., бр. 16 и 22 от 2003 г., бр. 6, 70, 85 и 115 от 2004 г., бр. 79, 92, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

- 1. В чл. 148, ал. 3:
 - а) точка 1 се изменя така:
 - „1. копие от съдебното решение за регистрация по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел, съответно актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;
 - б) в т. 2 накрая се добавя „за юридическите лица с нестопанска цел“.
- 2. В чл. 152, ал. 3:
 - а) точка 1 се отменя;
 - б) точка 2 се изменя така:
 - „2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

§ 35. В Закона за управление на отпадъците (обн., ДВ, бр. 86 от 2003 г.; изм., бр. 70 от 2004 г., бр. 77, 87, 88, 95 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

- 1. В чл. 30:
 - а) в ал. 3 думите „съдебната регистрация на лицата по Търговския закон“ се заменят със „седалището на лицата по търговския регистър“;
 - б) в ал. 4 думите „съдебната регистрация по Търговския закон“ се заменят със „седалището по търговския регистър“.
- 2. В чл. 39, ал. 1, т. 3 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“.
- 3. В чл. 51, ал. 1:
 - а) в т. 1 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“;
 - б) точка 2 се отменя.
- 4. В чл. 54:
 - а) в ал. 4:
 - аа) в т. 1 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“;
 - бб) точка 5 се отменя;
 - б) в ал. 5 думите „и 5“ се заличават;
 - в) в ал. 6 цифрата „5“ се заличава.
- 5. В чл. 57, ал. 2 думите „номер на фирменото дело; номер на тома и партидата; идентификационен код по регистър БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“.
- 6. В чл. 62, ал. 4:
 - а) в т. 1 думите „актуално съдебно състояние“ се заменят с „вписване в търговския регистър“;
 - б) точка 2 се отменя.

7. В чл. 67, ал. 1, т. 2 думите „съдебно състояние“ се заменят със „състояние по търговския регистър“.

8. В чл. 80, ал. 1:

- а) в т. 1 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“;
- б) в т. 3 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“.

9. В чл. 84, т. 3 думите „удостоверение за актуално състояние“ се заменят с „актуално удостоверение за търговска регистрация“.

10. В чл. 87, ал. 2, т. 2 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единен идентификационен код“.

§ 36. В Закона за храните (обн., ДВ, бр. 90 от 1999 г.; изм., бр. 102 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 87, 99 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12, ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, когато заявителят е търговец“;

2. В чл. 19, ал. 2 думите „код по БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“.

3. В чл. 22б, ал. 1 в текста преди т. 1 след думите „юридическото лице“ се добавя „когато не е търговец, и единен идентификационен код, когато е търговец“.

4. В чл. 25а, ал. 3 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър на българската фирма-вносител“;

§ 37. В Закона за административното регулиране на производството и търговията с оптични дискове, матрици и други носители, съдържащи обекти на авторското право (обн., ДВ, бр. 74 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8:

а) в ал. 1, т. 1 думите „идентификационен код по регистър БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“ и думата „съдебна“ се заменя с „търговска“;

б) в ал. 2:

аа) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“;

бб) точки 2 и 4 се отменят.

2. В чл. 9, ал. 9:

а) в т. 2 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“;

б) точка 4 се изменя така:

„4. единен идентификационен код“;

3. В чл. 12, т. 5 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

4. В чл. 14, ал. 1, т. 3 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

5. В чл. 15, ал. 1, т. 1 думите „идентификационен код по регистър БУЛСТАТ“ се заменят с „единен идентификационен код“ и думите „съдебна регистрация“ се заменят с „регистрацията в търговския регистър“.

6. В чл. 17, ал. 1:

- а) в т. 2 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“;
- б) точка 3 се изменя така:
„3. единен идентификационен код;“

7. В чл. 20:

- а) в ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“;
- б) в ал. 2, т. 2 се изменя така:
„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, ако заявителят е търговец;“

8. В чл. 22, ал. 1, т. 2 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

9. В чл. 24, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

10. В чл. 25, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

11. В чл. 27, ал. 1, т. 2 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

12. В чл. 28, ал. 1, т. 2 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

13. В чл. 30, ал. 4:

- а) точка 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, издадено до два месеца преди подаване на заявлението;“
- б) точка 3 се отменя;
- в) в т. 4 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

14. В чл. 34, ал. 1:

- а) в т. 2 думите „номер на фирменото дело“ се заличават;
- б) в т. 3 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“;
- в) точка 4 се изменя така:
„4. единен идентификационен код;“

15. В чл. 36, т. 5 думата „съдебна“ се заменя с „търговска“.

16. В чл. 41, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

17. В чл. 42, ал. 1, т. 1 след думата „БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“ и след думата „съдебна“ се добавя „съответно търговска“.

18. В чл. 48, ал. 1 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“.

19. В чл. 51, ал. 4 след думата „съдебната“ се добавя „съответно търговската“.

§ 38. В Закона за виното и спиртните напитки (обн., ДВ, бр. 86 от 1999 г.; изм., бр. 56 от 2002 г., бр. 16, 108 и 113 от 2004 г., бр. 99 и 105 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 23а, ал. 3, т. 3 думите „копие от карта за идентификация по регистъра БУЛСТАТ и“ се заличават.

2. В чл. 40, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;

б) точка 7 се изменя така:

„7. заверено от търговеца копие на удостоверението за регистрация по Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;“.

§ 39. В Закона за животновъдството (обн., ДВ, бр. 65 от 2000 г.; изм., бр. 18 от 2004 г., бр. 87 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 146:

а) в ал. 1 след думите „по БУЛСТАТ“ се добавя „съответно единен идентификационен код за търговците“;

б) в ал. 2, т. 1 преди думите „решение за съдебна“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър за търговците, съответно“.

2. В чл. 15, ал. 4:

а) точка 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“;

б) точки 2 и 3 се отменят.

§ 40. В Закона за занаятите (обн., ДВ, бр. 42 от 2001 г.; изм., бр. 112 от 2001 г., бр. 56 от 2002 г., бр. 99 и 105 от 2005 г., бр. 10 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 23, ал. 1, т. 1 думите „регистрацията и БУЛСТАТ“ се заменят с „търговската регистрация и единния идентификационен код“.

2. В чл. 24:

а) в ал. 2, т. 1 накрая се добавя „и единния идентификационен код за търговците, съответно идентификационния код по БУЛСТАТ за останалите лица“;

б) в ал. 3, т. 2 се изменя така:

„2. за лицата, регистрирани по Търговския закон и по Закона за кооперациите – актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“.

§ 41. В Закона за биологичното разнообразие (обн., ДВ, бр. 77 от 2002 г.; изм., бр. 88 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 43а, ал. 5 т. 3 се изменя така:

„3. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър.“

2. В чл. 81, ал. 2 т. 2 се изменя така:

„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“.

3. В чл. 82, ал. 2 т. 4 се изменя така:

„4. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“.

4. В чл. 92, ал. 1, т. 1 накрая се добавя „или единен идентификационен код за търговците“.

5. В чл. 97:

- а) в ал. 1 след думата „съдебна“ се добавя „или търговска“;
- б) в ал. 2, т. 1 накрая се добавя „или единен идентификационен код за търговците“.

§ 42. В Закона за горите (обн., ДВ, бр. 125 от 1997 г.; изм., бр. 79 и 133 от 1998 г., бр. 26 от 1999 г., бр. 29 и 78 от 2000 г., бр. 77, 79 и 99 от 2002 г., бр. 16 и 107 от 2003 г., бр. 72 и 105 от 2005 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 14в, ал. 2, т. 1 след думите „за самоличност“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

2. В чл. 16а, ал. 2, т. 1 след думите „за самоличност“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

3. В чл. 68а, ал. 2, т. 4 в началото преди думата „удостоверение“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, съответно“.

4. В чл. 68б, ал. 2, т. 5 в началото преди думата „удостоверение“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър, съответно“.

5. В § 123, ал. 2, т. 1 след думите „за самоличност“ се добавя „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

§ 43. В Закона за приватизационните фондове (обн., ДВ, бр. 1 от 1996 г.; изм., бр. 68 и 85 от 1996 г., бр. 39 и 52 от 1998 г., бр. 114 от 1999 г.) в чл. 15 думите „Окръжният съд вписва приватизационния фонд“ се заменят с „Приватизационният фонд се вписва“.

§ 44. В Закона за дружествата със специална инвестиционна цел (обн., ДВ, бр. 46 от 2003 г.; изм., бр. 109 от 2003 г., бр. 107 от 2004 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 5, ал. 4 думите „получаване на решението на съда“ се заменят с „вписването“.

2. В чл. 14:

- а) в ал. 1 думите „съда по регистрацията на дружеството със специална инвестиционна цел“ се заменят с „Агенцията по вписванията“;
- б) в ал. 2 думата „съда“ се заменя с „Агенцията по вписванията“;
- в) в ал. 3 думите „съдът по регистрацията служебно изменя“ се заменят с „Агенцията по вписванията служебно вписва изменение на“.

3. В чл. 15 ал. 3 се изменя така:

„(3) Промяната в устава се вписва в търговския регистър след представяне на одобрението по ал. 1.“

§ 45. В Закона за електронния документ и електронния подпис (обн., ДВ, бр. 34 от 2001 г.; изм., бр. 112 от 2001 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 24, ал. 1:

- а) в т. 1 думата „БУЛСТАТ“ се заменя с „единния идентификационен код“;
- б) в т. 2 думите „съдебната регистрация“ се заменят с „регистрацията“.

2. В чл. 36, ал. 1 т. 1 се изменя така:

„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“

§ 46. В Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и препарати (обн., ДВ, бр. 10 от 2000 г.; изм., бр. 91 от 2002 г., бр. 86 и 114 от 2003 г., бр. 100 и 101 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 14г, ал. 2 т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
2. В чл. 18, ал. 1:
 - а) в т. 1 буква „а“ се изменя така:
„а) актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
 - б) в т. 2 буква „а“ се изменя така:
„а) актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
3. В чл. 19е, т. 2 думата „съдебната“ се заменя с „търговската“.
4. В чл. 19з, ал. 1 т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
5. В чл. 19с т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
6. В чл. 19у, ал. 1 т. 2 се изменя така:
„2. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
7. В чл. 22а, ал. 2, т. 1 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.
8. В чл. 22д, ал. 1, т. 2 думите „удостоверение за актуално състояние на съдебната регистрация“ се заменят с „актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

§ 47. В Закона за здравето (обн., ДВ, бр. 70 от 2004 г.; изм., бр. 46 от 2005 г., бр. 76, 85, 88, 94 и 103 от 2005 г., бр. 18 от 2006 г.) в чл. 36, ал. 1 думите „а за търговците – данните от съдебната регистрация“ се заменят с „а ако е търговец – да представи актуално удостоверение за вписване в търговския регистър“.

§ 48. В Закона за здравното осигуряване (обн., ДВ, бр. 70 от 1998 г.; изм., бр. 93 и 153 от 1998 г., бр. 62, 65, 67, 69, 110 и 113 от 1999 г., бр. 1, 31 и 64 от 2000 г., бр. 41 от 2001 г., бр. 1, 54, 74, 107, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 50, 107 и 114 от 2003 г., бр. 28, 38, 49, 70, 85 и 111 от 2004 г., бр. 39, 45, 76, 99, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 17 и 18 от 2006 г.), се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 88, ал. 2 т. 1 се изменя така:
„1. актуално удостоверение за вписване в търговския регистър; номер и дата на издаване на лицензията на здравноосигурителното дружество;“
2. В чл. 95, ал. 2 т. 1 се изменя така:
„1. данни за заявителя – име, ЕГН, постоянен адрес – за физическите лица; актуално удостоверение за вписване в търговския регистър;“
3. В чл. 99, ал. 1, т. 2 след думите „юридическите лица“ се добавя „съответно единен идентификационен код – за търговците“.

§ 49. В Закона за особените залози (обн., ДВ, бр. 100 от 1996 г.; изм., бр. 86 от 1997 г., бр. 42 от 1999 г., бр. 19 и 58 от 2003 г., бр. 34 и 43 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 21:
 - а) в ал. 2 думата „партидата“ се заменя с „делото“;

б) алинея 6 се изменя така:

„(6) Едновременно с вписването на преобразуването Агенцията по вписванията вписва по фирмените дела на всяко от преобразуващите се дружества, както и на едноличния търговец при прехвърляне на имущество върху едноличен собственик, и преминаването на залога на търговско предприятие върху съответния правоприемник.“

2. В чл. 50, т. 5 думите „от съда по регистрация“ се заменят със „с решение на съда“.

3. В чл. 51 думите „съда по регистрацията“ се заменят с „Агенцията по вписванията“.

§ 50. В Кодекса за застраховането (обн., ДВ, бр. 103 от 2005 г.; изм., бр. 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 35:

а) в ал. 1 думите „Съдът вписва в търговския регистър“ се заменят с „В търговския регистър се вписва“;

б) в ал. 2 думите „препис от съдебното решение“ се заменят с „удостоверението“ и накрая се добавя „в търговския регистър“.

2. В чл. 44:

а) в ал. 1 думите „Съдът вписва в търговския регистър клона“ се заменят с „В търговския регистър се вписва клон“;

б) в ал. 2 думите „съдебното решение“ се заменят с „удостоверението“ и накрая се добавя „в търговския регистър“.

3. В чл. 120, ал. 1, т. 1 думите „от съда“ се заличават.

4. В чл. 122:

а) заглавието се изменя така: „Вписване на прекратяването“;

б) в ал. 1 думата „съда“ се заменя с „Агенцията по вписванията“;

в) алинея 2 се изменя така:

„(2) Застрахователят е длъжен да представи в комисията удостоверение за вписването по ал. 1 в срок три работни дни от извършване на вписването.“

5. В чл. 123:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) В случаите по чл. 119, т. 2 производството по ликвидация се открива с решение на комисията. Решението съдържа основанието за отнемане на лиценза и с него се определя ликвидатор, неговото възнаграждение и срок за извършване на ликвидацията. Решението се изпраща на Агенцията по вписванията за вписване в търговския регистър.“

б) алинея 2 се изменя така:

„(2) Агенцията по вписванията вписва прекратяването на застрахователя и името на ликвидатора.“

6. В чл. 124 ал. 3 се изменя така:

„(3) В случаите по ал. 2 комисията може да освободи ликвидатора, за което изпраща решението си на Агенцията по вписванията за вписване.“

7. В чл. 125 думите „съда и“ се заличават.

8. В чл. 139:

- а) в ал. 1 думите „Решението на съда за откриване на производство по ликвидация или по несъстоятелност“ се заменят с „Вписването на откриването на производството по ликвидация, както и решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност“, а думата „има“ се заменя с „имат“;
- б) алинея 2 се изменя така:
- „(2) Едновременно с вписването в търговския регистър на откриването на производството по ликвидация и обявяването в търговския регистър на решението на съда за откриване на производство по несъстоятелност Агенцията по вписванията изпраща решението на съда за публикуване в „Официален вестник“ на Европейския съюз, както и информация за приложимия закон, компетентния съд и вписания ликвидатор, съответно синдик.“;
- в) в ал. 3 думите „решението за откриване на производство по ликвидация или“ се заменят с „вписването на откриването на производството по ликвидация или за решението за откриване на производството“.
9. В чл. 302 ал. 8 се изменя така:
- „(8) По искане на заместник-председателя, съответно на комисията, в търговския регистър се вписват обстоятелствата, съответно се обявяват актовете по ал. 2, т. 3, 7, 9, 10 и 11 и по ал. 3.“
10. В чл. 310, ал. 1 т. 3 се изменя така:
- „3. е отнет лицензът на застраховател до назначаването от съда на синдик или вписването в търговския регистър на ликвидатор.“

§ 51. В Закона за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; доп., бр. 15 от 1998 г.; изм., бр. 21, 52, 70 и 89 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 19, 31, 39 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. Член 22 се изменя така:
- „Чл. 22. (1) След вземането на решение за отнемане на лицензия на банка Централната банка:
1. в случаите на чл. 21, ал. 1 назначава ликвидатор и определя срок, в който трябва да извърши ликвидацията; решението се изпраща за вписване в търговския регистър; или
2. в случаите на чл. 21, ал. 2 отправя искане до съответния окръжен съд за откриване на производство по несъстоятелност.
- (2) Решението по ал. 1, т. 2 се обнародва в „Държавен вестник“.
2. В чл. 65 ал. 5 се изменя така:
- „(5) По искане на Централната банка в търговския регистър се вписват обстоятелствата, съответно се обявяват актовете по ал. 2.“

§ 52. В Закона за банковата несъстоятелност (обн., ДВ, бр. 92 от 2002 г.; изм., бр. 67 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 31 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения:

1. Член 15 се изменя така:
- „Вписване на съдебните решения
- Чл. 15. Решението на съда по чл. 13, ал. 1 се вписва в търговския регистър.“

2. В чл. 16 ал. 5 се изменя така:

„(5) Решението, с което се отменя решение по чл. 13, ал. 1 или по чл. 14, се вписва в търговския регистър.“

3. В чл. 19, ал. 2 думите „обнародване в „Държавен вестник“ се заменят с „вписване в търговския регистър“.

4. В чл. 24, ал. 2 думите „обнародваното в „Държавен вестник“ се заменят с „вписаното в търговския регистър“.

5. В чл. 26:

а) в ал. 5 думите „съответния съдебен регистър и се обнародват в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 6, изречение второ думите „съдебния регистър и обнародване в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“, а изречение трето се заличава;

в) алинея 7 се отменя.

6. В чл. 29:

а) в ал. 3 думите „съответния съдебен регистър и се обнародва в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 4 в изречение първо накрая се добавя „както и на Агенцията по вписванията“, а изречения второ и трето се заличават;

в) алинея 5 се отменя.

7. В чл. 56, ал. 1 думата „обнародването“ се заменя с „вписването“.

8. В чл. 59, ал. 4 думата „обнародване“ се заменя с „вписване“.

9. В чл. 63, ал. 1 думата „обнародването“ се заменя с „вписването“.

10. В чл. 64, ал. 2 думите „обявява в „Държавен вестник“ се заменят със „заявява за обявяване в търговския регистър“, а думите „обнародването на обявлението“ се заменят с „обявяването“.

11. В чл. 105:

а) в ал. 4 думите „съответния съдебен регистър и се обнародва в „Държавен вестник“ се заменят с „търговския регистър“;

б) в ал. 5 думите „обнародването му в „Държавен вестник“ се заменят с „вписването му в търговския регистър“.

12. В чл. 109, ал. 2 думата „обнародването“ се заменя с „вписването“.

§ 53. В Закона за публичното предлагане на ценни книжа (обн., ДВ, бр. 114 от 1999 г.; изм., бр. 63 и 92 от 2000 г., бр. 28, 61, 93 и 101 от 2002 г., бр. 8, 31, 67 и 71 от 2003 г., бр. 37 от 2004 г., бр. 19, 31, 39, 103 и 105 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 31 се изменя така:

„Чл. 31. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър фондската борса, след като ѝ бъде представен лицензът, издаден от комисията.“

2. В чл. 36 думите „съда по регистрацията“ се заменят с „Агенцията по вписванията“ и се създава изречение второ: „В тези случаи комисията назначава ликвидатор, определя срок за извършване на ликвидацията и възнаграждението на ликвидатора.“

3. Член 49 се изменя така:

„Чл. 49. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър предмет на дейност организиране на неофициален пазар на ценни книжа на лицето по чл. 44, ал. 2, след като ѝ бъде представен лицензът, издаден от комисията.“

4. Член 67 се изменя така:

„Чл. 67. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър дружеството, съответно правото да се извършват услуги и дейности по чл. 54, ал. 2 и 3 в неговия предмет на дейност, след като ѝ бъде представен издаденият от комисията лиценз.“

5. В чл. 74а ал. 6 се изменя така:

„(6) Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър промените по ал. 1, т. 1 и 2, след като ѝ бъде представено издаденото от комисията, съответно от заместник-председателя, одобрение.“

6. В чл. 89, ал. 2 думите „на съда“ се заличават.

7. В чл. 92 ал. 4 се изменя така:

„(4) Освен в случаите на чл. 79, ал. 1, т. 3, 4, 5, 6 и 8 в търговския регистър се вписва увеличението на капитала, извършено при условията на чл. 5, след като бъде представено и издаденото от комисията потвърждение.“

8. В чл. 112в, изречение второ думите „пред съда“ се заличават.

9. В чл. 115 ал. 2 се изменя така:

„(2) Дружеството е длъжно да обяви поканата по чл. 223, ал. 4 от Търговския закон в търговския регистър и да я публикува в един централен ежедневник най-малко 30 дни преди неговото откриване.“

10. В чл. 122, ал. 2 думите „в съда“ се заличават.

11. В чл. 183:

а) алинея 1 се изменя така:

„(1) Агенцията по вписванията вписва инвестиционното дружество в търговския регистър, след като ѝ бъде представен съответният лиценз, издаден от комисията.“;

б) в ал. 2 думите „препис от съдебното решение“ се заменят с „удостоверение за вписване“.

12. В чл. 192, ал. 5 думата „Съдът“ се заменя с „Агенцията по вписванията“.

13. Член 207 се изменя така:

„Чл. 207. Агенцията по вписванията вписва в търговския регистър дружеството, съответно правото да се извършва дейността по чл. 202 в неговия предмет на дейност, след като ѝ бъде представен издаденият от комисията лиценз.“

14. В чл. 212 ал. 7 се изменя така:

„(7) По искане на комисията, съответно на заместник-председателя, Агенцията по вписванията вписва обстоятелствата, съответно обявява актовете по ал. 1 в търговския регистър.“

§ 54. Министерският съвет в срок до 1 октомври 2006 г. внася в Народното събрание проекти на закони за изменение и допълнение на законите, чиито разпоредби трябва да бъдат приведени в съответствие с този закон.

§ 55. Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат в срока на влизането в сила на закона.

§ 56. (Изм. – ДВ, бр. 80 от 2006 г., бр. 53 от 2007 г.) Този закон влиза в сила от 1 януари 2008 г., с изключение на § 2 и § 3, които влизат в сила от деня на обнародването на закона в “Държавен вестник“.

§ 57. Изпълнението на закона се възлага на Министерския съвет и на Висшия съдебен съвет.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 24 март 2006 г. и на 20 април 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3

НАРЕДБА № 1 ОТ 14.02.2007 Г. ЗА ВОДЕНЕ, СЪХРАНЯВАНЕ И ДОСТЪП ДО ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Издадена от министъра на правосъдието, обн., ДВ, бр. 18 от 27.02.2007 г., в сила от 1.07.2007 г., попр., бр. 20 от 6.03.2007 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) Тази наредба урежда воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър.

(2) Дейностите по ал. 1 се извършват, съответно осигуряват, от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, наричана по-нататък „агенцията“.

Чл. 2. (1) Вписванията, заличаванията и обявяванията в търговския регистър се извършват от длъжностни лица по регистрацията към агенцията.

(2) Запазване на фирма в търговския регистър се извършва от длъжностно лице по регистрацията или от служител, определен от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 3. (1) Търговският регистър е единна централизирана електронна база данни, съдържаща вписаните обстоятелства по чл. 4 от Закона за търговския регистър, обявените актове по чл. 5 от Закона за търговския регистър, документите, въз основа на които са извършени вписванията, заличаванията и обявяванията, и запазените фирми по чл. 35 от Закона за търговския регистър.

(2) Търговският регистър е публичен. Всеки има право на свободен и безплатен достъп до регистърните дела на търговците и клоновете на чуждестранни търговци и до списъка на запазените фирми.

Чл. 4. (1) Агенцията поддържа структурирани данни за дейностите, свързани с воденето и съхраняването на търговския регистър.

(2) Данните по ал. 1 съдържат информация за извършените вътрешни проверки, като всеки запис:

1. съдържа номер и описание на действието, момент на извършването му, ниво на задълбоченост на проверката, идентификатор на потребителя, извършил действието, и резултати;
2. осигурява възможност за своевременно установяване на извършени в него промени;
3. осигурява възможност за търсене по периоди.

(3) Достъп до данните по ал. 1 могат да имат само служители, определени от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 5. Агенцията организира дейностите по чл. 1, ал. 1 така, че да са отделени от останалите ѝ дейности и административни звена както при нормални, така и при кризисни условия.

Глава втора ЗАЯВЛЕНИЯ

Раздел I Образци

Чл. 6. (1) Вписване и заличаване в търговския регистър се извършва въз основа на заявление по образец съгласно приложения № А1 – А8, Б1 – Б7, В1 – В3. Обявяване на актове в търговския регистър се извършва въз основа на заявление по образец съгласно приложение № Г1. Запазване на фирма в търговския регистър се извършва въз основа на заявление по образец съгласно приложение № Д1.

(2) Заявлението съдържа полета, обединени в групи. Всяко заявление съдържа задължително следните групи:

1. група „Данни за заявителя“ със следните полета:
 - а) поле „Име“, в което се посочва името на заявителя;
 - б) поле „ЕГН/ЛНЧ“, в което се посочва единният граждански номер (ЕГН) или личният номер на чужденец (ЛНЧ) на заявителя;
 - в) поле „Място на раждане“, в което се посочват населеното място и държавата, където заявителят е роден, когато заявителят няма ЕГН или ЛНЧ;
 - г) поле „Постоянен адрес“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажата и номерът на апартамента, където е постоянният адрес на заявителя, когато заявителят няма ЕГН или ЛНЧ;
 - д) поле „Документ за самоличност“, в което се посочват номерът на документа за самоличност на заявителя, органът, който го е издал, и датата на издаването му, когато заявителят няма ЕГН или ЛНЧ;
 - е) поле „Представител“, в което се отбелязва дали заявителят подава заявлението от свое име („лично“) или от името на друго лице („представител“); когато заявлението се подава от името на друго лице, в това поле се посочват основанията за възникване на представителната власт на заявителя и датата на съответния акт;
2. група „Заличаване на вписване“ с единствено поле „Заличаване“, в което се отбелязва, че заявлението е за заличаване на посочени в него вписани обстоятелства;
3. група „Идентификация“ с единствено поле № 1 „ЕИК“, в което се посочва единният идентификационен код на търговеца или клона на чуждестранен търговец, по чието дело се иска вписване, заличаване или обявяване; полето не се попълва при подаване на заявление за първоначално вписване на търговец или клон на чуждестранен търговец;
4. група „Допълнение“ с единствено поле „Допълнително заявление“, в което се отбелязва дали има продължение към заявлението, и образецът, по който е допълнителното заявление;
5. група „Електронен обмен“ със следните полета:

- а) поле „Съгласие за получаване на изявления по електронен път“, в което се посочва дали заявителят желае да получава по електронен път изявления от агенцията, свързани с търговската регистрация;
 - б) поле „Адрес на електронна поща“, в което се посочва адресът на електронната поща на заявителя за получаване на изявления от агенцията, ако заявителят е заявил съгласие за получаване на изявления по електронен път;
6. група „Приложения“ с единствено поле „Описание“, в което се посочват приложените към заявлението документи;
7. група „Заявител“ със следните полета:
- а) поле „Декларация по чл. 13, ал. 5 ЗТР“ със следния текст: „Декларирам истинността на заявените от мен обстоятелства, съответно приемането на представените от мен актове. За деклариране на неверни данни нося наказателна отговорност по чл. 313 от Наказателния кодекс.“;
 - б) поле „Подпис“, което съдържа подпис на заявителя; когато заявлението се подава по електронен път, това поле не се попълва;
 - в) поле „Нотариално удостоверяване“, в което се посочват датата, на която е извършено нотариално удостоверяване на подписа на заявителя, името на длъжностното лице, което е извършило удостоверяването, качеството, в което това лице е оправомощено да извършва нотариални удостоверявания, районът на действие и регистрационният номер на Нотариалната камара (когато нотариалното удостоверяване е извършено от нотариус), името и ЕГН/ЛНЧ на заявителя, населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента, където е постоянният адрес на заявителя (когато заявителят няма ЕГН или ЛНЧ), номерът на документа за самоличност на заявителя, органът, който го е издал, и датата на издаването му (когато заявителят няма ЕГН или ЛНЧ), размерът на държавната такса, събрана за нотариалното удостоверяване, подписът и печатът на длъжностното лице, извършило нотариалното удостоверяване; когато заявлението се подава по електронен път или проверката на самоличността на заявителя се извършва от служител на агенцията, това поле не се попълва.

(3) В зависимост от исканото вписване, заличаване или обявяване заявлението съдържа допълнителни полета, обединени в групи, относно подлежащите на вписване обстоятелства, подлежащите на заличаване вписвания или подлежащите на обявяване актове. Заявлението за вписване на допълнителни обстоятелства относно търговски дружества със специален предмет на дейност (образец Б3) не съдържа полетата по ал. 2, т. 7, букви „а“ и „в“. Заявлението за обявяване на актове (образец Г1) не съдържа полето по ал. 2, т. 2. Заявлението за запазване на фирма (образец Д1) не съдържа полетата по ал. 2, т. 2, 3 и т. 7, буква „а“.

(4) В образца на заявление са отбелязани тези полета от заявлението, които задължително трябва да се попълнят от заявителя. Останалите полета от заявлението

могат да останат празни и не се попълват при незаявяване на обстоятелствата или представяне на актовете, за които са предвидени.

(5) Когато лицето няма ЕГН, ЛНЧ, ЕИК или код по БУЛСТАТ, основното или вътрешното поле, предвидено за посочването му, не се попълва. За физическите лица се попълва само датата на раждане във формат „ГГММДД“.

(6) Ако мястото в някои групи или полета не е достатъчно, това се посочва в полето по т. 4 и към заявлението се прилага допълнително заявление, в което са попълнени съответните полета. Допълнително заявление, в което се посочват подлежащите на вписване обстоятелства относно новоучреденото, съответно приемащото дружество, се прилага и при преобразуване на търговски дружества. Допълнително заявление за обявяване на акт се прилага и когато със заявление за вписване на обстоятелства се представя и акт, който подлежи на обявяване.

(7) Когато някое основно поле съдържа данни за различни обекти или за един обект, но с различни характеристики, всеки един от отделните обекти, съответно обектите с различни характеристики, се вписва във вътрешно поле в рамките на основното поле.

Чл. 7. (1) Към всяко заявление се прилага документ за внесена държавна такса, освен ако таксата е платена по електронен път.

(2) Към всяко заявление се прилагат документи, установяващи съществуването на заявеното за вписване обстоятелство, съответно подлежащият на обявяване акт.

(3) Когато документите по ал. 1 и 2 са на чужд език, те се представят заедно със заверен превод на български език.

(4) Заявителят прилага документите по предходните алинеи в оригинал или в заверено от него копие.

Чл. 8. Агенцията осигурява достъп за попълване на заявленията по електронен път, съответно до образците на заявленията при желание за подаване на хартиен носител чрез интернет страницата на търговския регистър.

Раздел II

Заявление за вписване на обстоятелства относно едноличен търговец

Чл. 9. Подлежащите на вписване обстоятелства относно едноличен търговец се посочват в заявление по образец съгласно приложение № А1 в полета, обединени в група „Основни обстоятелства“, както следва:

1. поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което едноличният търговец упражнява дейността си и се подписва;
2. поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
3. поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на търговеца; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;

4. поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейността на едноличния търговец;
5. поле № 18 „Физическо лице-търговец“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на физическото лице-търговец;
6. поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на едноличния търговец.

Чл. 10. Към заявлението се прилагат:

1. при първоначална регистрация на търговеца:
 - а) образец от саморъчния подпис на търговеца;
 - б) ако предметът на дейност е подчинен на специален режим, се прилага съответният лиценз, разрешение, удостоверение за професионална правоспособност или друг документ;
 - в) декларация от едноличния търговец, че не е в производство за обявяване в несъстоятелност, че не е невъзстановен в правата си несъстоятелен, че не е осъден за банкрут, че не е лишен от правото да упражнява търговска дейност и че не е регистрирал друга фирма като едноличен търговец (чл. 57 и чл. 58, ал. 2 и 4 от Търговския закон);
2. при прекратяване на търговската дейност на едноличния търговец:
 - а) удостоверение за наследници или
 - б) препис от съдебно решение за поставяне под запрещение и удостоверение от органа по настойничество и попечителство за назначаване на настойник или попечител, съответно удостоверение за сключен граждански брак или удостоверение за раждане в случаите по чл. 128, ал. 3 от Семейния кодекс;
 - в) при заличаване на едноличния търговец по чл. 60а, т. 1 от Търговския закон – удостоверение за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и удостоверение по чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 11. (1) Промяна във вписани обстоятелства се заявява за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на едноличния търговец.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

Чл. 12. (1) Подлежащите на вписване обстоятелства при поемане на предприятието от наследник на едноличния търговец се заявяват, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на едноличния търговец, а в поле № 2 „Фирма“ се посочва променената или нова фирма, под която продължава търговската дейност.

(2) Освен приложенията по чл. 10 към заявлението се прилагат и:

1. удостоверението за наследници, съответно завещанието;
2. съгласието между наследниците за поемане на предприятието на едноличния търговец.

Раздел III

Заявление за вписване на обстоятелства относно събирателно дружество

Чл. 13. Подлежащите на вписване обстоятелства относно събирателно дружество се посочват в заявление по образец съгласно приложение № А2 в полета, обединени в група „Основни обстоятелства“, както следва:

1. поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което дружеството извършва търговска дейност;

2. поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;

3. поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на събирателното дружество; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;

4. поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейността на събирателното дружество;

5. поле № 7 „Управители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, на които е възложено с дружествения договор или с решение на съдружниците да управляват дружеството (когато управлението е възложено на един или няколко съдружници);

6. поле № 8 „Начин на управление“, в което се отбелязва начинът на управление („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);

7. поле № 10 „Представители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, на които е възложено с дружествения договор или с решение на съдружниците да представляват дружеството (когато представляването е възложено на един или няколко съдружници);

8. поле № 11 „Начин на представляване“, в което се отбелязва начинът на представляване („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);

9. поле № 16 „Срок на дружеството“, в което се посочва датата, на която изтича срокът, за който е учредено дружеството, ако такъв е уговорен в дружествения договор;

10. поле № 19 „Съдружници“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента, където е постоянният адрес на съдружниците, съответно фирмата/наименованието, ЕИК/кодът по БУЛСТАТ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, където е седалището и адресът на управление на съдружниците;

11. поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на събирателното дружество.

Чл. 14. Към заявлението се прилагат:

1. дружественият договор с нотариална заверка на подписите на съдружниците;

2. образците от саморъчните подписи на лицата, които представляват дружеството;
3. документът, установяващ учредяването на юридическо лице – съдружник, и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за участие в събирателното дружество (само за юридическо лице – съдружник, което не е учредено по българското право, или юридическо лице – съдружник, което не е вписано в търговския регистър);
4. решението на съответния орган на юридическото лице – съдружник за участие в събирателното дружество;
5. ако предметът на дейност е подчинен на разрешителен режим, се прилага съответният лиценз или разрешение.

Чл. 15. (1) Промяна в обстоятелствата се заявява за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на дружеството.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата към заявлението се прилагат:

1. решението на съдружниците;
2. образците от подписите на лицата, представляващи дружеството;
3. при прекратяване на членство: документите, установяващи прекратяването на членството (съдебно решение за поставяне на съдружника под запрещение; актът за смърт; документът, установяващ прекратяването на съдружник – юридическо лице; съдебното решение за изключване на съдружник; решението на съдружниците за прекратяване на членство в хипотезата на чл. 96, ал. 2 от Търговския закон);
4. при заличаване на дружеството: балансът към датата на приключване на ликвидацията, пояснителният доклад към баланса и годишният отчет на ликвидатора; протоколът за приемане на баланса, на пояснителния доклад към баланса, на годишния отчет на ликвидатора, за освобождаване на ликвидатор от отговорност и за разпределение на имуществото на дружеството, удостоверение за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

Раздел IV

Заявление за вписване на обстоятелства относно командитно дружество

Чл. 16. Подлежащите на вписване обстоятелства относно командитно дружество се посочват в заявлението по образец съгласно приложение № А3 в полета, обединени в група „Основни обстоятелства“, както следва:

1. поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което дружеството извършва търговска дейност;
2. поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
3. поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата,

номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартаментa или офиса, в който се помещава управлението на дейността на командитното дружество; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;

4. поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейността на командитното дружество;

5. поле № 7 „Управители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, на които е възложено с дружествения договор или с решение на съдружниците да управляват дружеството (когато управлението е възложено на един или няколко съдружници);

6. поле № 8 „Начин на управление“, в което се посочва начинът на управление (заедно, поотделно или по друг начин);

7. поле № 10 „Представители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, на които е възложено с дружествения договор или с решение на съдружниците да представляват дружеството (когато представляването е възложено на един или няколко съдружници);

8. поле № 11 „Начин на представляване“, в което се отбелязва начинът на представляване („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);

9. поле № 16 „Срок на дружеството“, в което се посочва датата, на която изтича срокът, за който е учредено дружеството, ако такъв е уговорен в дружествения договор;

10. поле № 20 „Неограничено отговорни съдружници“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартаментa, където е постоянният адрес на съдружниците, съответно фирмата/наименованието, ЕИК/кодът по БУЛСТАТ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартаментa или офиса, където е седалището и адресът на управление на неограничено отговорните съдружници;

11. поле № 21 „Ограничено отговорни съдружници“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартаментa, където е постоянният адрес на съдружниците, съответно фирмата/наименованието, ЕИК/кодът по БУЛСТАТ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартаментa или офиса, където е седалището и адресът на управление на ограничено отговорните съдружници;

12. поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на командитното дружество.

Чл. 17. Към заявлението се прилагат:

1. дружествен договор с нотариална заверка на подписите на съдружниците;
2. образци от подписите на неограничено отговорните съдружници;
3. документ, установяващ учредяването на юридическо лице – съдружник, и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за участие в командитното дружество (само за юридическо лице – съдружник, което не е учредено по българското право, или юридическо лице – съдружник, което не е вписано в търговския регистър);

4. решение на съответния орган на юридическо лице – съдружник, за участие в командитното дружество;

5. ако предметът на дейност е подчинен на разрешителен режим, се прилага съответният лиценз или разрешение.

Чл. 18. (1) Промени в обстоятелствата се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на дружеството.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата към заявлението се прилагат:

1. решението на съдружниците;
2. образците от саморъчните подписи на лицата, представляващи дружеството;
3. при прекратяване на членство: документите, установяващи прекратяването на членството (съдебно решение за поставяне на съдружника под запрещение; актът за смърт; документът, установяващ прекратяването на съдружник – юридическо лице; съдебното решение за изключване на съдружник; решението на съдружниците за прекратяване на членство в хипотезата на чл. 96, ал. 2 от Търговския закон);
4. при заличаване на дружеството: балансът към датата на приключване на ликвидацията, пояснителният доклад към баланса и годишният отчет на ликвидатора; протоколът за приемане на баланса, на пояснителния доклад към баланса, на годишния отчет на ликвидатора, за освобождаване на ликвидатор от отговорност и за разпределение на имуществото на дружеството, удостоверение за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

Раздел V

Заявление за вписване на обстоятелства относно дружество с ограничена отговорност

Чл. 19. Подлежащите на вписване обстоятелства относно дружество с ограничена отговорност се посочват в заявление по образец съгласно приложение № А4 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Основни обстоятелства“ със следните полета:

- а) поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което дружеството извършва търговска дейност;
- б) поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
- в) поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на дружеството с ограничена

- отговорност; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;
- г) поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейността на дружеството с ограничена отговорност;
 - д) поле № 7 „Управители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на управителя/управителите;
 - е) поле № 11 „Начин на представляване“, в което се отбелязва начинът на представляване („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);
 - ж) поле № 16 „Срок на дружеството“, в което се посочва датата, на която изтича срокът, за който е учредено дружеството;
 - з) поле № 17 „Специални условия“, в което се посочват условията във връзка с учредяването, съществуването и прекратяването на дружеството (например холдингово дружество, цел);
 - и) поле № 19 „Съдружници“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на съдружниците;
 - к) поле № 23 „Едноличен собственик на капитала“, в което при еднолично дружество с ограничена отговорност се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на едноличния собственик на капитала;
 - л) поле № 24 „Прехвърляне на дружествен дял“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на прехвърлителя; името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на правопримника; и датата, на която е възникнало основанието за прехвърляне на дружествен дял;
 - м) поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на дружеството с ограничена отговорност;
2. група „Капитал“ със следните полета:
- а) поле № 31 „Размер“, в което се посочват размерът на капитала и броят на дяловете, в които е разпределен;
 - б) поле № 32 „Внесен капитал“, в което се посочва размерът на внесената част от капитала;
 - в) поле № 33 „Непарична вноска“, в което се посочват видът и стойността на непаричната вноска, ако има такава.

Чл. 20. Към заявлението се прилагат:

1. по група „Основни обстоятелства“:
 - а) дружественият договор, съответно учредителният акт;
 - б) документът, установяващ учредяването на юридическо лице – съдружник, и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за участие в дружеството с ограничена отговорност (само за юридическо лице – съдружник, което не е учредено по българското право, или юридическо лице – съдружник, което не е вписано в търговския регистър);

- в) решението на съответния орган на юридическо лице – съдружник, за участие в дружеството с ограничена отговорност;
 - г) решението на общото събрание, съответно на едноличния собственик на капитала, за назначаване на управител или управители;
 - д) нотариално завереното съгласие и образецът от саморъчния подпис на управителя/управителите;
 - е) съответният лиценз или разрешение, когато за извършването на определени дейности закон предвижда изискване за разрешение на държавен орган;
 - ж) другите документи, предвидени със специален закон;
2. по група „Капитал“:
- а) при парична вноска – документът за внесен капитал;
 - б) при непарична вноска – заключението на вещите лица по чл. 72, ал. 2 от Търговския закон; декларацията по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (при апортиране на вещно право върху недвижим имот или моторно превозно средство); доказателствата, че вносителят е носител на правата – предмет на апорта, и писменото съгласие на вносителя с описание на вноската и нотариална заверка на подписа му;
 - в) другите документи съгласно изискванията на специален закон.

Чл. 21. (1) Промени в обстоятелствата се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на дружеството.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата по група „Основни обстоятелства“ към заявлението се прилагат:

1. решението на общото събрание за промяна на обстоятелствата;
2. преписът от дружествения договор, съответно учредителният акт, съдържаш промяната, заверен от органа, представляващ дружеството;
3. поканите за свикване на общо събрание до съдружниците и доказателствата, че са връчени, с изключение на случаите, когато решението е взето неприсъствено, или от протокола за приемане на решението по т. 1 е видно, че всички съдружници са присъствали на общото събрание;
4. писменото уведомление за напускане от управителя до дружеството (при заявяване за вписване на напускане от управителя по чл. 141, ал. 5 от Търговския закон);
5. нотариално завереното съгласие и образецът от подписа на новия управител/управители;
6. договорът за прехвърляне на дружествен дял с нотариална заверка на подписите или документи, установяващи наследяване на дружествен дял (при прехвърляне на дружествен дял);
7. при прекратяване на членство: актът за смърт на съдружника; преписът от съдебното решение за поставяне под запрещение на съдружника; решението за прекратяване с ликвидация на съдружник – юридическо лице; решението за изключване на съдружника и предуп-

реждението за изключване по чл. 126 от Търговския закон; писменото предизвестие за напускане на съдружник; съдебното решение за обявяване на съдружника в несъстоятелност;

8. при заличаване на дружеството: балансът към датата на приключване на ликвидацията, пояснителният доклад към баланса и годишният отчет на ликвидатора; протоколът за приемане на баланса, на пояснителния доклад към баланса, на годишния отчет на ликвидатора, за освобождаване на ликвидатор от отговорност и за разпределение на имуществото на дружеството, удостоверението за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт, съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

(4) При промяна на обстоятелствата по група „Капитал“ към заявлението се прилагат:

1. решението на общото събрание, съответно на едноличния собственик на капитала;
2. поканите за свикване на общо събрание до съдружниците и доказателствата, че са връчени, с изключение на случаите, когато решението е взето неприсъствено, или от протокола за приемане на решението по т. 1 е видно, че всички съдружници са присъствали на общото събрание;
3. преписът от дружествения договор, съответно учредителният акт, съдържаш промяната, заверен от органа, представляващ дружеството;
4. при парична вноска – документът за внесен капитал, съответно част от увеличението на капитала (при увеличаване на капитала);
5. при непарична вноска – заключението на вещите лица по чл. 72, ал. 2 от Търговския закон; декларацията по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (при апортиране на вещно право върху недвижим имот или моторно превозно средство); доказателствата, че вносителят е носител на правата – предмет на апорта, и писменото съгласие на вносителя с описание на вноската и нотариална заверка на подписа му (при увеличаване на капитала);
6. при увеличаване на капитала със средства на дружеството – балансът към датата на решението за увеличаване на капитала;
7. доказателствата за спазване на изискванията по чл. 150 от Търговския закон (при намаляване на капитала);
8. декларацията на управителя по чл. 151, ал. 2 от Търговския закон (при намаляване на капитала).

Раздел VI

Заявление за вписване на обстоятелства относно акционерно дружество

Чл. 22. Подлежащите на вписване обстоятелства относно акционерно дружество се посочват в заявление по образец съгласно приложение № А5 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Основни обстоятелства“ със следните полета:

- а) поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което дружеството извършва търговска дейност;
 - б) поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
 - в) поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на акционерното дружество; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;
 - г) поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейност на акционерното дружество;
 - д) поле № 10 „Представители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, представляващи дружеството;
 - е) поле № 11 „Начин на представяване“, в което се отбелязва начинът на представяване („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);
 - ж) поле № 12 „Съвет на директорите“, в което се посочват мандатът му, както и името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ, на членовете на съвета на директорите;
 - з) поле № 13 „Управителен съвет“, в което се посочват мандатът му, както и името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ, на членовете на управителния съвет;
 - и) поле № 14 „Надзорен съвет“, в което се посочват мандатът му, както и името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ, на членовете на надзорния съвет;
 - к) поле № 16 „Срок на дружеството“, в което се посочва датата, на която изтича срокът, за който е учредено дружеството;
 - л) поле № 17 „Специални условия“, в което се посочват условията във връзка с учредяването, съществуването и прекратяването на дружеството (например холдингово дружество, публично дружество, цел);
 - м) поле № 23 „Едноличен собственик на капитала“, в което при еднолично акционерно дружество се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на едноличния собственик на капитала;
 - н) поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на акционерното дружество;
2. група „Капитал“ със следните полета:
- а) поле № 31 „Размер“, в което се посочват размерът на капитала и видът, броят и номиналната стойност на акциите, правата за отделните класове акции и особените условия за тяхното прехвърляне;
 - б) поле № 32 „Внесен капитал“, в което се посочва размерът на внесената част от капитала;
 - в) поле № 33 „Непарична вноска“, в което се посочват видът и стойността на непаричната вноска, ако има такава;

- г) поле № 34 „Решение за обратно изкупуване на акции“, в което се отбелязва обстоятелството, че е взето решение за обратно изкупуване на акции.

Чл. 23. Към заявлението се прилагат:

1. по група „Основни обстоятелства“:

- а) уставът, съответно учредителният акт;
- б) протоколът от учредителното събрание съгласно чл. 163, ал. 4 от Търговския закон;
- в) документът, установяващ учредяването на юридическо лице – акционер, и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за участие в учредяването на акционерното дружество (само за юридическо лице – учредител, което не е учредено по българското право, или юридическо лице – учредител, което не е вписано в търговския регистър);
- г) решението на съответния орган на юридическо лице – акционер, за участие в акционерното дружество;
- д) протоколът от заседание на надзорния съвет за избор на членове на управителния съвет (при двустепенна система на управление);
- е) ако уставът допуска член на съвет да може да бъде юридическо лице – решението на компетентния орган на юридическото лице за определяне на представител на члена за изпълнение на задълженията му в съвета, както и документът, установяващ учредяването на юридическото лице и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решението, ако лицето не е учредено по българското право или не е вписано в търговския регистър;
- ж) протоколът от заседание на съвета на директорите, съответно управителният съвет, за избор на лица, които да представляват дружеството;
- з) за учредителите – юридически лица – решението на компетентен орган да се участва в учредяването на акционерното дружество;
- и) списъкът на лицата, записали акции при учредяването, удостоверен от управителния съвет или от съвета на директорите;
- к) декларациите по чл. 160, ал. 2 от Търговския закон от учредителите;
- л) нотариално завереното съгласие и декларацията по чл. 234, ал. 3 от Търговския закон от членовете на органите на управление на дружеството;
- м) нотариално завереното съгласие и образецът от саморъчния подпис на лицата, овластени да представляват дружеството;
- н) лицензът или разрешението за извършване на банкова, застрахователна дейност, дейност на фондова борса, инвестиционен посредник, инвестиционно дружество, управляващо дружество и други дейности, за които отделен закон предвижда това;
- о) други документи съгласно изискванията на специален закон;

2. по група „Капитал“:

- а) при парична вноска – документът за внесен капитал;

- б) при непарична вноска – заключението на вещите лица по чл. 72, ал. 2 от Търговския закон; декларацията по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (при апортиране на вещно право върху недвижим имот или моторно превозно средство); доказателствата, че вносителът е носител на правата – предмет на апорта, и писменото съгласие на вносителя с описание на вноската и нотариална заверка на подписа му;
- в) при заявяване за вписване на обстоятелството, че е взето решение за обратно изкупуване на акции – решението на общото събрание за обратно изкупуване на акции.

Чл. 24. (1) Промени в обстоятелствата се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на дружеството.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата по група „Основни обстоятелства“ към заявлението се прилагат:

1. решението на общото събрание или на едноличния собственик на капитала и списъкът на акционерите (пълномощниците), присъствали на общото събрание; ако на общото събрание са присъствали пълномощници – доказателствата за представителната им власт; поканата за свикване на общо събрание на акционерите (когато уставът предвижда свикването на общото събрание да става само с писмени покани); при акции от различни класове вместо решението на общото събрание – решението на акционерите от съответния клас акции;
2. преписът от устава, съответно учредителният акт, с измененията към съответната дата, заверен от лицето или лицата, представляващи дружеството;
3. решението на общото събрание за избор на нов член на съвета на директорите (едностепенна система) или на надзорния съвет (двустепенна система), съответно решението на надзорния съвет за избор на нов член на управителния съвет (двустепенна система);
4. ако уставът допуска член на съвет да може да бъде юридическо лице – решението на компетентния орган на юридическото лице за определяне на представител на члена за изпълнение на задълженията му в съвета;
5. писменото уведомление за напускане от член на съответния съвет до дружеството (при заявяване за вписване на напускане от член на съвет по чл. 233, ал. 5 от Търговския закон);
6. нотариално завереното съгласие и декларацията по чл. 234, ал. 3 от Търговския закон от новия член на съвета на директорите или управителния съвет;
7. нотариално завереният образец от саморъчния подпис по чл. 235, ал. 3 от Търговския закон на новите лица, овластени да представляват дружеството;
8. при заличаване на дружеството: балансът към датата на приключване на ликвидацията, пояснителният доклад към баланса и годишният

отчет на ликвидатора; протоколът за приемане на баланса, на пояснителния доклад към баланса, на годишния отчет на ликвидатора, за освобождаване на ликвидатор от отговорност и за разпределение на имуществото на дружеството, удостоверението за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

(4) При промяна на обстоятелствата по група „Капитал“ към заявлението се прилагат:

1. решението на общото събрание или на едноличния собственик на капитала и списъкът на акционерите (пълномощниците), присъствали на общото събрание; ако на общото събрание са присъствали пълномощници – доказателствата за представителната им власт; поканата за свикване на общо събрание на акционерите (когато уставът предвижда свикването на общото събрание да става само с писмени покани); при акции от различни класове вместо решението на общото събрание – решението на акционерите от съответния клас акции;
2. преписът от устава, съответно учредителният акт, с измененията към съответната дата, заверен от лицето или лицата, представляващи дружеството;
3. при увеличаване на капитала съгласно чл. 196 от Търговския закон – решението на управителния съвет, съответно на съвета на директорите, за увеличаване на капитала; в случаите по чл. 75а от Закона за банките – решението на квесторите и одобрението от БНБ;
4. при увеличаване на капитала с парична вноска – документът за внесен капитал, съответно част от увеличението на капитала;
5. при увеличаване на капитала с непарична вноска – заключението на вещите лица по чл. 72, ал. 2 от Търговския закон; декларацията по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (при апортиране на вещно право върху недвижим имот или моторно превозно средство); доказателствата, че вносителят е носител на правата – предмет на апорта, и писменото съгласие на вносителя с описание на вноската и нотариална заверка на подписа му;
6. документът за внесена разлика между номинална и емисионна стойност на новите акции;
7. документът относно спазването на изискването по чл. 194, ал. 3 от Търговския закон;
8. списъкът на лицата, записали новите акции, удостоверен от управителния съвет, съответно от съвета на директорите;
9. в случаите по чл. 197, ал. 1 от Търговския закон – балансът към датата на решението за увеличаване на капитала;
10. при увеличаване на капитала чрез подписка – потвърждението на проспекта (освен когато такъв не се изисква от закона) и доказателствата за спазване на особените изисквания на Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Раздел VII

Заявление за вписване на обстоятелства относно командитно дружество с акции

Чл. 25. Подлежащите на вписване обстоятелства относно командитно дружество с акции се посочват в заявлении по образец съгласно приложение № А6 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Основни обстоятелства“ със следните полета:

- а) поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което дружеството извършва търговска дейност;
- б) поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
- в) поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на командитното дружество с акции; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;
- г) поле № 6 „Предмет на дейност“ в което се посочва предметът на дейността на командитното дружество с акции;
- д) поле № 10 „Представители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, представляващи дружеството;
- е) поле № 11 „Начин на представляване“, в което се отбелязва начинът на представляване („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);
- ж) поле № 12 „Съвет на директорите“, в което се посочват мандатът му, както и името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ, на членовете на съвета на директорите;
- з) поле № 16 „Срок на дружеството“, в което се посочва датата, на която изтича срокът, за който е учредено дружеството;
- и) поле № 17 „Специални условия“, в което се посочват условията във връзка с учредяването, съществуването и прекратяването на дружеството (например холдингово дружество, цел);
- к) поле № 20 „Неограничено отговорни съдружници“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента, където е постоянният адрес на съдружниците, съответно фирмата, ЕИК и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, където е седалището и адресът на управление на неограничено отговорните съдружници;
- л) поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на командитното дружество с акции;

2. група „Капитал“ със следните полета:

- а) поле № 31 „Размер“, в което се посочват размерът на капиталът, видът и броят на акциите, номиналната стойност на отделната акция, правата на отделните класове акции и особените условия за прехвърляне на акции;
- б) поле № 32 „Внесен капитал“, в което се посочва размерът на внесената част от капитала;
- в) поле № 33 „Непарична вноска“, в което се посочват видът и стойността на непаричната вноска, ако има такава.

Чл. 26. Към заявлението се прилагат:

1. по група „Основни обстоятелства“:

- а) учредителният договор;
- б) уставът;
- в) протоколът от учредителното събрание съгласно чл. 163, ал. 4 от Търговския закон;
- г) ако член на съвета на директорите е юридическо лице – решението на компетентния орган на юридическото лице за определяне на представител за изпълнение на задълженията му в съвета;
- д) протоколът от заседанието на съвета на директорите за избор на лица, които да представляват дружеството;
- е) документът, установяващ учредяването на юридическо лице – съдружник, и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за участие в командитното дружество с акции (само за юридическо лице – съдружник, което не е учредено по българското право);
- ж) за учредителите – юридически лица – решението на компетентен орган за участие в командитното дружество с акции;
- з) списъкът на лицата, записали акции при учредяването, удостоверяващ от съвета на директорите;
- и) декларации по чл. 160, ал. 2 от Търговския закон от учредителите;
- к) нотариално завереното съгласие и декларацията по чл. 234, ал. 3 от Търговския закон от членовете на съвета на директорите на дружеството;
- л) нотариално завереното съгласие и образецът от саморъчния подпис на лицата, овластени да представляват дружеството;
- м) други документи съгласно изискванията на специален закон;

2. по група „Капитал“:

- а) при парична вноска – документът за внесен капитал;
- б) при непарична вноска – заключението на вещите лица по чл. 72, ал. 2 от Търговския закон; декларацията по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (при апортиране на вещно право върху недвижим имот или моторно превозно средство); доказателствата, че вносителят е носител на правата – предмет на апорта, и писменото съгласие на вносителя с описание на вноската и нотариална заверка на подписа му.

Чл. 27. (1) Промени в обстоятелствата се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на дружеството.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата по група „Основни обстоятелства“ към заявлението се прилагат:

1. решението на съвета на директорите, прието с единодушие, за промяна на обстоятелствата;
2. ако новият неограничено отговорен съдружник е юридическо лице – решението на компетентния орган на юридическото лице за определяне на представител за изпълнение на задълженията му в съвета на директорите;
3. нотариално завереното съгласие и декларацията по чл. 234, ал. 3 от Търговския закон на новия неограничено отговорен съдружник – член на съвета на директорите;
4. нотариално завереният образец от саморъчния подпис по чл. 235, ал. 3 от Търговския закон на новите лица, овластени да представляват дружеството;
5. при заличаване на дружеството: балансът към датата на приключване на ликвидацията, пояснителният доклад към баланса и годишният отчет на ликвидатора; протоколът за приемане на баланса, на пояснителния доклад към баланса, на годишния отчет на ликвидатора, за освобождаване на ликвидатор от отговорност и за разпределение на имуществото на дружеството, удостоверението за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

(4) При промяна на обстоятелствата по група „Капитал“ към заявлението се прилагат:

1. решението на съвета на директорите, прието с единодушие, за изменение на капитала;
2. при увеличаване на капитала с парична вноска – документът за внесен капитал, съответно част от увеличението на капитала;
3. при увеличаване на капитала с непарична вноска – заключението на вещите лица по чл. 72, ал. 2 от Търговския закон; декларацията по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (при апортиране на вещно право върху недвижим имот или моторно превозно средство); доказателствата, че вносителят е носител на правата – предмет на апорта, и писменото съгласие на вносителя с описание на вноската и нотариална заверка на подписа му;
4. документът за внесена разлика между номинална и емисионна стойност на новите акции;
5. документът относно спазването на изискването по чл. 194, ал. 3 от Търговския закон;
6. списъкът на лицата, записали новите акции, удостоверен от съвета на директорите;

7. в случаите по чл. 197, ал. 1 от Търговския закон – балансът към датата на решението за увеличаване на капитала;
8. при увеличаване на капитала чрез подписка – потвърждението на проспекта (освен когато такъв не се изисква от закона) и доказателства за спазване на особените изисквания на Закона за публичното предлагане на ценни книжа.

Раздел VIII

Заявление за вписване на обстоятелства относно кооперация

Чл. 28. Подлежащите на вписване обстоятелства относно кооперация се посочват в заявлението по образец съгласно приложение № А7 в полета, обединени в група „Основни обстоятелства“, както следва:

1. поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието на кооперацията;
2. поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който наименованието (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
3. поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населено-то място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на кооперацията; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;
4. поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейността на кооперацията;
5. поле № 9 „Председател“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на председателя на кооперацията;
6. поле № 13 „Управителен съвет“, в което се посочват мандатът му, както и името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ, на членовете на управителния съвет;
7. поле № 13а „Подгласници в управителния съвет“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на избраните от общото събрание подгласници за попълване състава на управителния съвет (ако уставът на кооперацията предвижда такава възможност);
8. поле № 15 „Контролен съвет“, в което се посочват мандатът му, както и името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ, на членовете на контролния съвет;
9. поле № 15а „Подгласници в контролния съвет“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на избраните от общото събрание подгласници за попълване състава на контролния съвет (ако уставът на кооперацията предвижда такава възможност);
10. поле № 25 „Отговорност над дялови вноски“, в което се посочва размерът на отговорността на членовете на кооперацията над дяловете им вноски, когато такава отговорност е предвидена в устава;
11. поле № 27 „Заличаване на търговеца“, в което се отбелязва заявяването за вписване на заличаване на кооперацията.

Чл. 29. Към заявлението се прилагат:

1. уставът;

2. преписът от протокола от учредителното събрание (само при първоначална регистрация);
3. решението на съответния орган на юридическо лице – кооператор, за участие в кооперацията;
4. нотариално заверените образци от саморъчните подписи на лицата, които представляват кооперацията;
5. декларациите на председателя на кооперацията и членовете на управителния и контролния съвет за обстоятелствата по чл. 3, ал. 1, т. 3 от Закона за кооперациите;
6. свидетелството за съдимост на председателя на кооперацията и на членовете на управителния и контролния съвет;
7. при вписване на кооперативен съюз – решението на общите събрания на кооперациите за обединяване;
8. при вписване на кооперативен съюз – документът, установяващ учредяването на юридическо лице – кооператор, правната му форма (кооперация) и компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за участие в кооперативния съюз (само за юридическо лице – кооператор, което не е учредено по българското право).

Чл. 30. (1) Промени в обстоятелствата се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на кооперацията.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата към заявлението се прилагат:

1. решението на общото събрание на кооперацията за изменение или допълнение на устава;
2. решението на общото събрание на кооперацията за избор на нов председател или членове на управителния или контролния съвет;
3. нотариално заверените образци от саморъчните подписи на новите лица, които представляват кооперацията;
4. декларациите за обстоятелствата по чл. 3, ал. 1, т. 3 от Закона за кооперациите на председателя и членовете на управителния и контролния съвет;
5. свидетелството за съдимост на председателя на кооперацията и на членовете на управителния и контролния съвет;
6. при заличаване на кооперацията: балансът към датата на приключване на ликвидацията, пояснителният доклад към баланса и годишен отчет на ликвидатора; протоколът за приемане на баланса, на пояснителния доклад към баланса, на годишния отчет на ликвидатора, за освобождаване на ликвидатор от отговорност и за разпределение на имуществото на дружеството, удостоверението за предаване на разплащателните ведомости, издадено от териториалното поделение на Националния осигурителен институт съгласно чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване.

Раздел IX

Заявление за вписване на обстоятелства относно клон на чуждестранен търговец

Чл. 31. Подлежащите на вписване обстоятелства относно клон на чуждестранен търговец се посочват в заявление по образец съгласно приложение № А8 в полета, обединени в група „Основни обстоятелства“, както следва:

1. поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което клонът на чуждестранния търговец извършва търговска дейност;

2. поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който наименованието (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;

3. поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, в което се посочват населено-то място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на дейността на клона на чуждестранен търговец; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница;

4. поле № 6 „Предмет на дейност“, в което се посочва предметът на дейността на клона на чуждестранен търговец;

5. поле № 10 „Представители“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицата, представляващи чуждестранния търговец за дейността на клона, и обемът на представителната им власт;

6. поле № 11 „Начин на представляване“, в което се отбелязва начинът на представляване от управителите на клона на чуждестранен търговец („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява);

7. поле № 22 „Чуждестранен търговец“, в което се посочват правната форма и фирмата или наименованието на чуждестранния търговец; регистърът и номерът, под който чуждестранният търговец е вписан (ако приложимото право го предвижда); правото на държавата, което се прилага за чуждестранния търговец (ако приложимото право е на държава – член на Европейския съюз, в това поле се отбелязва „ЕС“); името на лицето, което представлява чуждестранния търговец според регистъра, в който е вписан (ако има такъв регистър), и начинът на представляване; заличаването на чуждестранния търговец (при заявяване на това обстоятелство се отбелязва „заличен“);

8. поле № 28 „Закриване на клона на чуждестранен търговец“, в което се отбелязва заявяването за вписване на закриване на клона на чуждестранен търговец.

Чл. 32. Към заявлението се прилагат:

1. документът, установяващ учредяването на чуждестранното лице (ако е юридическо лице), правото му да извършва търговска дейност според националния си закон, компетентността на съответния орган на това лице да вземе решение за откриване на клон, името на лицето, което представлява чуждестранния търговец според регистъра, в който е вписан (ако има такъв регистър), и начинът на представляване;

2. решението на чуждестранния търговец за откриване на клон;

3. ако предметът на дейност на клона на чуждестранния търговец е подчинен на разрешителен режим, се прилага съответният лиценз или разрешение;

4. учредителният акт, договорът или уставът на чуждестранния търговец, който съдържа всички изменения и допълнения към момента на подаване на заявление-то за вписване на клона на чуждестранен търговец;

5. пълномощното с нотариална заверка на подписите;

6. нотариално завереното съгласие и образецът от саморъчния подпис на управителя на клона на чуждестранния търговец.

Чл. 33. (1) Промяна в обстоятелствата се заявява за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на клона на чуждестранния търговец.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата към заявлението се прилагат:

1. решението на чуждестранния търговец за съответната промяна;
2. удостоверението за извършено вписване в регистъра, където е вписан чуждестранният търговец (ако има такъв регистър);
3. пълномощното с нотариална заверка на подписите;
4. образецът от саморъчния подпис на новото лице, което представлява клона на чуждестранния търговец;
5. при закриване на клона на чуждестранен търговец – решението на чуждестранния търговец за закриване на клона или удостоверението за вписване на заличаване на чуждестранния търговец в регистъра, където е вписан (ако има такъв регистър).

Раздел X

Заявление за вписване на обстоятелства относно прокура

Чл. 34. (1) Подлежащите на вписване обстоятелства относно прокура се посочват в заявлението по образец съгласно приложение № Б1 със следните полета:

1. поле № 41 „Прокуристи“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на прокуристите, както и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента, където е постоянният адрес на прокуристите, номерът на документа за самоличност на прокуристите, органът, който го е издал, и датата на издаването му, които се попълват, когато прокуристите нямат ЕГН или ЛНЧ;
2. поле № 42 „Специални правомощия“, в което се отбелязва дали съответният прокурист има право да отчуждава и да обременява с тежести недвижими имоти на търговеца;
3. поле № 43 „Начин на представляване“, в което се отбелязва начинът на представляване от прокуристите („заедно“, „поотделно“ или „по друг начин“, като в този случай се посочва по какъв друг начин се осъществява).

(2) Към заявлението се прилагат:

1. решението за упълномощаване на прокурист (само при търговски дружества и кооперации);
2. прокурата с нотариална заверка на подписите;
3. образецът от саморъчния подпис на прокуриста.

Чл. 35. (1) Промяна в обстоятелствата се заявява за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на търговеца, по чието регистърно дело е вписана прокурата.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

- (3) При промяна на обстоятелствата към заявлението се прилагат:
1. решението за промяната (само при търговски дружества и кооперации);
 2. прокуратата с нотариална заверка на подписите;
 3. образецът от саморъчния подпис на прокуриста.

Раздел XI

Заявление за вписване на обстоятелства относно клон

Чл. 36. (1) Подлежащите на вписване обстоятелства относно клон се посочват в заявление по образец съгласно приложение № Б2 със следните полета:

1. поле № 51 „Седалище и адрес на управление на клон“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса, в който се помещава управлението на клона; по желание може да се посочат телефон, факс, адрес на електронна поща и интернет страница на клона;
 2. поле № 52 „Предмет на дейност на клон“, в което се посочва предметът на дейността на клона;
 3. поле № 53 „Управител на клон“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на лицето, което представлява търговеца за дейността на клона, както и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента, където е постоянният адрес на управителя на клона, номерът на документа за самоличност на управителя на клона, органът, който го е издал, и датата на издаването му, които се попълват, когато управителят на клон няма ЕГН или ЛНЧ;
 4. поле № 54 „Обем на представителна власт“, в което се посочва обемът на представителната власт на лицето, което управлява клона;
 5. поле № 55 „Закриване на клон“, в което се посочват фирмата и седалището на клона, чието закриване се заявява, и се отбелязва заявяването за вписване на това обстоятелство.
- (2) Към заявлението се прилагат:
1. решението за откриване на клон (само за търговски дружества и кооперации);
 2. прокуратата с нотариална заверка на подписите;
 3. нотариално завереното съгласие и образецът от саморъчния подпис на управителите на клона.

Чл. 37. (1) Промяна в обстоятелствата се заявява за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на търговеца, по чието регистърно дело е вписан клонът.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) При промяна на обстоятелствата към заявлението се прилагат:

1. решението за промяната (само при търговски дружества и кооперации);
2. прокуратата с нотариална заверка на подписите;
3. нотариално завереното съгласие и образецът от подписа на управителите на клона.

Раздел XII

Заявление за вписване на допълнителни обстоятелства относно търговски дружества със специален предмет на дейност

Чл. 38. Подлежащите на вписване обстоятелства относно търговски дружества със специален предмет на дейност се посочват в заявление по образец съгласно приложение № Б3 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Орган, от името на който се подава заявлението“ с единствено поле № 100 „Наименование“, в което се посочва наименованието на държавния орган, от името на който се подава заявлението;

2. група „Банка“ със следните полета:

- а) поле № 101 „Ограничаване предмета на дейност“, в което при налагане на банка на принудителна административна мярка по чл. 65, ал. 2, т. 6 от Закона за банките се посочват сделките, дейностите или операциите, извършването на които е забранено;
- б) поле № 102 „Лиценз“, в което при налагане на банка на принудителна административна мярка по чл. 65, ал. 2, т. 15, предл. 1 от Закона за банките се отбелязва, че лицензът е отнет;
- в) поле № 103 „Разрешение“, в което при налагане на банка на принудителна административна мярка по чл. 65, ал. 2, т. 15, предл. 2 от Закона за банките се посочва разрешението, което е отнето;
- г) поле № 104 „Квестори“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на назначените квестори и датата, на която изтича срокът, за който са назначени;
- д) поле № 105 „Други обстоятелства“, в което се посочват други подлежащи на вписване обстоятелства;

3. група „Застраховател“ със следните полета:

- а) поле № 106 „Ограничаване предмета на дейност“, в което при налагане на застраховател на принудителна административна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 10 от Кодекса за застраховането се посочват видът застраховка, по който е забранено сключването на нови застрахователни и презастрахователни договори, удължаването срока на сключени договори или разширяването на покритието по договорите, и датата, на която изтича срокът на забраната;
- б) поле № 107 „Разпореждане с активи на дружеството“, в което при налагане на принудителна административна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 11 от Кодекса за застраховането се отбелязва, че е ограничено или забранено свободното разпореждане с активи на дружеството в случаите по чл. 72, ал. 2, чл. 86, ал. 1 или 2 от Кодекса за застраховането;

- в) поле № 108 „Лиценз“, в което при налагане на принудителна административна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 11 от Кодекса за застраховането се отбелязва, че лицензът е отнет;
 - г) поле № 109 „Квестори“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на назначените квестори и срокът, за който са назначени;
 - д) поле № 110 „Други обстоятелства“, в което се посочват другите подлежащи на вписване обстоятелства;
4. група „Дружество по ЗППЦК“ със следните полета:
- а) поле № 111 „Ограничаване предмета на дейност“, в което при налагане на принудителна административна мярка по чл. 212, ал. 1, т. 4 от Закона за публично предлагане на ценни книжа се посочват ценните книжа, продажбата или извършването на сделки, с които са спрени, и датата, на която изтича срокът, за който е наложена мярката;
 - б) поле № 112 „Разпореждане с активи на дружеството“, в което при налагане на принудителна административна мярка по чл. 212, ал. 1, т. 9 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа се посочва, че е взето решение за временно спиране обратното изкупуване на акции на инвестиционно дружество от отворен тип, съответно на дялове на договорни фондове;
 - в) поле № 113 „Квестори“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на назначените квестори и срокът, за който са назначени;
 - г) поле № 114 „Други обстоятелства“, в което се посочват другите подлежащи на вписване обстоятелства.

Чл. 39. Към заявлението се прилага актът на компетентния орган за налагане на принудителната административна мярка.

Раздел XIII

Заявление за вписване на обстоятелства относно залог на дружествен дял

Чл. 40. Подлежащите на вписване обстоятелства относно залог на дружествен дял се посочват в заявление по образец съгласно приложение № Б4 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Залогодател“ със следните полета:
- а) поле № 201 „Име/наименование“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на залогодателя;
 - б) поле № 202 „Адрес“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на залогодателя (това поле се попълва само ако залогодателят няма ЕИК);

2. група „Длъжник по обезпеченото вземане“ (полетата ѝ се попълват само когато залогодателят е различен от лицето, задължено по обезпеченото вземане) със следните полета:

- а) поле № 203 „Име/наименование“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на длъжника по обезпеченото вземане;
 - б) поле № 204 „Адрес“ в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса на длъжника (това поле се попълва само ако длъжникът няма ЕИК);
3. група „Заложен кредитор“ (в полетата ù се посочват обстоятелства, отнасящи се до лицето, в чиято полза е учреден залогът) със следните полета:
- а) поле № 205 „Име/наименование“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на лицето, в чиято полза е учреден залогът;
 - б) поле № 206 „Адрес“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса на зложния кредитор (това поле се попълва само ако зложният кредитор няма ЕИК);
4. група „Обезпечено вземане“ със следните полета:
- а) поле № 207 „Основание“, в което се отбелязва източникът на задължението (договор, съдебно решение, административен акт или друг източник, като се посочва какъв е този източник) и се посочва датата на съответния акт;
 - б) поле № 208 „Предмет“, в което се отбелязва съдържанието на задължението, чието изпълнение се обезпечава (за предаване на сума пари или определена вещ, за извършването или неизвършването на определени действия);
 - в) поле № 209 „Размер“, в което се посочва количеството на дължимото по задължението и единиците, в които то се измерва (при парични задължения се посочва само главницата);
 - г) поле № 210 „Лихви“, в което се посочва размерът на уговорената лихва, която се начислява върху паричните задължения;
 - д) поле № 211 „Лихви и неустойки за забава“, в което се посочва размерът на лихвата, съответно неустойката за забава, която се начислява върху парично задължение;
5. група „Парична сума, за която е учреден залогът“ с единствено поле № 212 „Размер“ (това поле се попълва само когато залогът за обезпечаване на парично вземане е учреден за част от вземането или когато е учреден залог за обезпечаване изпълнението на непарично вземане), в което се посочват размерът и паричната единица на сумата;
6. група „Заложено имущество“ със следните полета:
- а) поле № 213 „Описание“, в което се отбелязва „дружествен дял“ и се посочва броят на зложените дялове;
 - б) поле № 214 „Цена“, в което се посочват размерът и паричната единица на зложения дружествен дял, ако такива са посочени;
7. група „Модалитети“ със следните полета:
- а) поле № 215 „Срок“, в което се посочва датата, на която изтича срокът на зложното право, ако е по-кратък от 5 години; ако денят на изти-

чане на срока не може да бъде определен, начинът на определяне се посочва в поле № 216 като условие;

- б) поле № 216 „Условия“, в което се посочват заявените за вписване прекратителни или отлагателни условия на заложеното право;

8. група „Пристъпване към изпълнение на залог“ със следните полета:

- а) поле № 217 „Част от вземането, която се търси“, в което се посочва размерът на частта от вземането, която се търси;

- б) поле № 218 „Имущество, върху което се насочва изпълнението“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на съдружника, върху чийто дружествен дял се насочва изпълнението;

- в) поле № 219 „Депозитар“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ на депозитаря; населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на депозитаря; IBAN на откритата от депозитаря банкова сметка; BIC кодът на банката (съответно на клона), в която е открита сметката;

9. група „Запор върху постъпила при депозитаря за разпределение или останала след разпределението сума“ със следните полета:

- а) поле № 220 „Данни за запора“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата и ЕИК или наименованието и кодът по БУЛСТАТ, и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на лицето, в чийто полза е наложен запорът; данните за съда (съдебния изпълнител) и делото, по което е наложен запорът; когато запорът е върху постъпила за разпределение сума, посочват се дружественият дял, приходите от продажбата на който се запорират; когато запорът е върху останалата след разпределението сума, отбелязва се „останалата след разпределението сума“ и се посочват размерът и паричната единица на сумата, за която се налага запорът;

- б) поле № 221 „Вдигане на запора“, в което се посочват съдът и № на дело, по което е постановено вдигане на запора;

10. група „Изоставяне на изпълнението“ със следните полета:

- а) поле № 222 „Размер“, в което се посочва размерът на частта от вземането, за която се изоставя изпълнението;

- б) поле № 223 „Имущество, което престава да е обект на изпълнение“, в което се посочва за коя част от заложеното имущество се изоставя изпълнението;

11. група „Подновяване на вписването на залога“ с единствено поле № 224 „Дата“, в което се посочва датата на подновяване;

12. група „Заличаване на вписан залог“ с единствено поле № 225 „Заличен залог“, в което се отбелязва заявяването за вписване на това обстоятелство.

Чл. 41. (1) Към заявлението се прилага договор за залог на дружествен дял с нотариална заверка на подписите и декларация по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от залогодателя.

(2) По група „Запор върху постъпила при депозитара за разпределение или останала след разпределението сума“ към заявлението се прилага полученото запорно съобщение.

(3) По група „Заложен кредитор“, по група „Пристъпване към изпълнение на залог“, по група „Изоставяне на изпълнението“ и по група „Съгласие за заличаване на вписан залог“ към заявлението се прилага писменото съгласие с нотариална заверка на подписа на лицето, вписано в търговския регистър в група „Заложен кредитор“.

Чл. 42. (1) Промени в обстоятелствата по вписания залог се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на дружеството.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, като:

1. обстоятелствата за лицето, придобило права върху заложеното имущество, се посочват в полетата на група „Залогодател“;
2. обстоятелствата за лицето, което е заместило длъжника по обезпеченото вземане или в чието лице се е подновило задължението, се посочват в полетата на група „Длъжник по обезпеченото вземане“;
3. обстоятелствата за лицето, придобило обезпеченото вземане или встъпило в правата на заложния кредитор, се посочват в група „Заложен кредитор“;
4. промените в останалите обстоятелства, заявявани за вписване, се посочват в съответните групи и полета на заявлението.

(3) При промяна на обстоятелствата по група „Залогодател“ към заявлението се прилага писменото съгласие на лицето, придобило права върху заложеното имущество.

(4) При промяна на обстоятелства по група „Длъжник по обезпеченото вземане“ към заявлението се прилага писменото съгласие на лицето, което е заместило длъжника по обезпеченото вземане или в чието лице се е подновило задължението.

Раздел XIV

Заявление за вписване на обстоятелства относно залог на търговско предприятие

Чл. 43. Подлежащите на вписване обстоятелства относно залог на търговско предприятие се посочват в заявление по образец съгласно приложение № Б5 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Длъжник по обезпеченото вземане“ (полетата ѝ се попълват само когато залогодателят е различен от лицето, задължено по обезпеченото вземане) със следните полета:

- а) поле № 301 „Име/наименование“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на длъжника по обезпеченото вземане;
- б) поле № 302 „Адрес“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на длъжника (това поле се попълва само ако длъжникът няма ЕИК);

2. група „Заложен кредитор“ със следните полета:

- а) поле № 303 „Име/наименование“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на лицето, в чиято полза е учреден залогът;
 - б) поле № 304 „Адрес“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса на заложня кредитора (това поле се попълва само ако заложня кредитора няма ЕИК);
3. група „Обезпечено вземане“ със следните полета:
- а) поле № 305 „Основание“, в което се отбелязва източникът на задължението (договор, съдебно решение, административен акт или друг източник, като се посочва какъв е този източник) и се посочва датата на съответния акт;
 - б) поле № 306 „Предмет“, в което се отбелязва съдържанието на задължението, чието изпълнение се обезпечава (за предаване на сума пари или определена вещь, за извършването или неизвършването на определени действия);
 - в) поле № 307 „Размер“, в което се посочва количеството на дължимото по задължението и единиците, в които то се измерва (при парични задължения се посочва само главницата);
 - г) поле № 308 „Лихви“, в което се посочва размерът на уговорената лихва, която се начислява върху паричните задължения;
 - д) поле № 309 „Лихви и неустойки за забава“, в което се посочва размерът на лихвата, съответно неустойката за забава, която се начислява върху парично задължение;
4. група „Парична сума, за която е учреден залогът“ с единствено поле № 310 „Размер“ (това поле се попълва само когато залогът за обезпечаване на парично вземане е учреден за част от вземането или когато е учреден залог за обезпечаване изпълнението на непарично вземане), в което се посочват размерът и паричната единица на сумата;
5. група „Заложено имущество“ със следните полета:
- а) поле № 311 „Описание“, в което се отбелязва „предприятието като съвкупност“;
 - б) поле № 312 „Цена“, в което се посочват размерът и паричната единица на търговското предприятие или на отделните активи на търговското предприятие, върху които е учреден залогът, ако такива са посочени в договора за залог;
6. група „Модалитети“ със следните полета:
- а) поле № 313 „Срок“, в което се посочва датата, на която изтича срокът на заложното право, ако е по-кратък от 5 години; ако денят на изтичане на срока не може да бъде определен, начинът на определяне се посочва в поле № 314 като условие;
 - б) поле № 314 „Условия“, в което се посочват заявените за вписване прекратителни или отлагателни условия на заложното право;
7. група „Пристъпване към изпълнение на залог“ със следните полета:
- а) поле № 315 „Част от вземането, която се търси“, в което се посочва размерът на частта от вземането, която се търси;

- б) поле № 316 „Имущество, върху което се насочва изпълнението“, в което се отбелязва „предприятието като съвкупност“ или „отделни активи на предприятието“ в зависимост от избора на зложния кредитор;
- в) поле № 317 „Депозитар“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ на депозитаря; населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на депозитаря; IBAN на откритата от депозитаря банкова сметка; BIC кодът на банката (съответно на клона), в която е открита сметката;
- г) поле № 318 „Управител на търговското предприятие“, в което се посочват името, ЕГН/ЛНЧ на управителя и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на управителя;
- д) поле № 319 „Покана за назначаване на управител на предприятие“, в което при заявяване за вписване на това обстоятелство се отбелязва, че търговецът кани зложния кредитор да назначи управител на предприятието;
- е) поле № 320 „Възстановено право на управление“, в което при заявяване на това обстоятелство от търговеца по чл. 51 от Закона за особените залози се отбелязва, че търговецът възстановява правото си на управление върху търговското предприятие;

8. група „Запор върху постъпила при депозитаря за разпределение или останала след разпределението сума“ със следните полета:

- а) поле № 321 „Данни за запора“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата и ЕИК или наименованието и кодът по БУЛСТАТ, и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етаж и номерът на апартамента или офиса на лицето, в чиято полза е наложен запорът; данните за съда (съдебния изпълнител) и № на делото, по което е наложен запорът; когато запорът е върху постъпила за разпределение сума, се отбелязва зложното имущество (предприятието като съвкупност или отделни активи на предприятието), приходите от продажбата на които се запорират; когато запорът е върху останалата след разпределението сума, се отбелязва „останалата след разпределението сума“ и се посочват размерът и паричната единица на сумата, за която се налага запорът;
- б) поле № 322 „Вдигане на запора“, в което се посочват съдът и № на дело, по което е постановено вдигане на запора;

9. група „Изоставяне на изпълнението“ със следните полета:

- а) поле № 323 „Размер“, в което се посочва размерът на частта от вземането, за която се изоставя изпълнението;
- б) поле № 324 „Имущество, което престава да е обект на изпълнение“, в което се посочва за коя част от зложното имущество се изоставя изпълнението.

10. група „Заличаване на вписан залог“ с единствено поле № 325 „Заличен залог“, в което се отбелязва заявяването за вписване на това обстоятелство.

Чл. 44. (1) Към заявлението се прилага договорът за залог на търговското предприятие с нотариална заверка на подписите и декларация по чл. 264 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс от залогодателя.

(2) По група „Запор върху постъпила при депозитаря за разпределение или останала след разпределението сума“ към заявлението се прилага полученото запорно съобщение.

(3) По група „Заложен кредитор“, по група „Пристъпване към изпълнение на залог“, по група „Изоставяне на изпълнението“ и по група „Съгласие за заличаване на вписан залог“ към заявлението се прилага писменото съгласие с нотариална заверка на подписа на лицето, вписано в търговския регистър в група „Заложен кредитор“.

Чл. 45. (1) Промени в обстоятелствата по вписания залог се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на търговеца залогодателя.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, като:

1. обстоятелствата за лицето, което е заместило длъжника по обезпеченото вземане или в чието лице се е подновило задължението, се посочват в полетата на група „Длъжник по обезпеченото вземане“;
2. обстоятелствата за лицето, придобило обезпеченото вземане или встъпило в правата на заложния кредитор, се посочват в група „Заложен кредитор“;
3. промени в останалите обстоятелства, заявявани за вписване, се посочват в съответните групи и полета на заявлението.

(3) При промяна на обстоятелства по група „Длъжник по обезпеченото вземане“ към заявлението се прилага писмено съгласие на лицето, което е заместило длъжника по обезпеченото вземане или в чието лице се е подновило задължението.

Раздел XV

Заявление за вписване на обстоятелства относно запор върху дружествен дял

Чл. 46. Подлежащите на вписване обстоятелства относно запор върху дружествен дял се посочват в заявление по образец съгласно приложение № Б6 в полета, обединени в групи, както следва:

1. група „Лице, в полза на което е наложен запорът“ със следните полета:
 - а) поле № 401 „Име/наименование“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на лицето, в полза на което е наложен запорът;
 - б) поле № 402 „Адрес“, в което се посочват населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса на лицето, в полза на което е наложен запорът (това поле се попълва само ако лицето, в полза на което е наложен запорът, няма ЕИК);
2. група „Обезпечено вземане“ с единствено поле № 403 „Основание“, в което се посочват данните за съдебния изпълнител и изпълнителното дело, по което е наложен запорът.

3. група „Сума, за която е наложен запорът“ със следните полета:
 - а) поле № 404 „Размер“, в което се посочват размерът и паричната единица на сумата (главница), за която е наложен запорът;
 - б) поле № 405 „Лихви“, в което се посочва размерът на лихвата, която се начислява върху главницата;
4. група „Запорирано имущество“ със следните полета:
 - а) поле № 406 „Описание“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на съдружника, чийто дял е запориран, и броят на запорираните дялове;
 - б) поле № 407 „Данни за запора“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ, съответно фирма/наименование и ЕИК/код по БУЛСТАТ, и населеното място, пощенският код, областта, общината, районът, жилищният комплекс, улицата, номерът на сградата, номерът на входа, номерът на етажa и номерът на апартамента или офиса на лицето, в чийто полза е наложен запорът; данните за съда (съдебния изпълнител) и № на делото, по което е наложен запорът, и размерът и паричната единица на сумата, за която се налага запорът;
5. група „Изоставяне на изпълнението“ със следните полета:
 - а) поле № 408 „Вдигане на запора“, в което се посочват съдът и № на делото, по което е постановено вдигане на запора;
 - б) поле № 409 „Размер“, в което се посочва размерът на частта от вземането, за която се вдига запорът;
 - в) поле № 410 „Имущество, което престава да е обект на изпълнение“, в което се посочва за коя част от запорираното имущество се изоставя изпълнението.

Чл. 47. Към заявлението се прилага запорното съобщение, съответно актът за изоставяне на изпълнението.

Раздел XVI

Заявление за вписване на обстоятелства относно прекратяване и ликвидация

Чл. 48. Подлежащите на вписване обстоятелства при прекратяване и ликвидация на търговец – юридическо лице, се посочват в заявление по образец съгласно приложение № Б7 със следните полета:

1. поле № 501 „Срок за ликвидация“, в което се посочва датата, на която изтича срокът за ликвидацията;
2. поле № 502 „Ликвидатори“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на ликвидаторите;
3. поле № 503 „Представител“, в което се посочват името и ЕГН/ЛНЧ на члена на комисията, който е избран да представлява кооперация в ликвидация (попълва се само при кооперация, когато е назначена ликвидационна комисия);
4. поле № 504 „Продължаване на търговската дейност“, в което при заявяване за вписване на това обстоятелство се отбелязва „продължаване на прекратената търговска дейност“.

Чл. 49. Към заявлението се прилагат:

1. документите, установяващи прекратяването на търговеца, назначаването на ликвидатор, определяне срока на ликвидация; удостоверение за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

2. документите за изискваното от закона съгласие на съответните лица и образци от саморъчните им подписи;

3. решението за продължаване на прекратената търговска дейност;

4. други документи съгласно изискванията на специален закон.

Чл. 50. (1) Промени в обстоятелствата се заявяват за вписване, като в поле № 1 „ЕИК“ се посочва единният идентификационен код на търговеца.

(2) Променените обстоятелства се посочват на съответните места в заявлението, а полетата, които се отнасят за обстоятелства, които не се променят, не се попълват.

(3) Към заявлението се прилагат:

1. документите, установяващи осъществяването на съответното обстоятелство: решение на ръководния орган на дружеството, съдебно решение за назначаване на ликвидатори;

2. документите за изискваното от закона съгласие на съответните лица и образци от саморъчните им подписи.

Раздел XVII

Заявление за вписване на обстоятелства относно прехвърляне на търговско предприятие

Чл. 51. (1) Подлежащите на вписване обстоятелства относно прехвърляне на търговско предприятие се посочват в заявление по образец съгласно приложение № В1 в група „Търговско предприятие“ със следните полета:

1. поле № 601 „Прехвърляне на търговско предприятие“, в което се посочва ЕИК на отчуждителя;

2. поле № 602 „Придобиване на търговско предприятие“, в което се посочва ЕИК на приобретателя.

(2) Към заявлението се прилагат:

1. решението по чл. 262п от Търговския закон (при прехвърляне на търговско предприятие на дружество);

2. договорът за прехвърляне на търговското предприятие с нотариална заверка на подписите;

3. удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Чл. 52. Подлежащите на вписване обстоятелства при прехвърляне на търговско предприятие се заявяват за вписване от отчуждителя.

Раздел XVIII

Заявление за вписване на обстоятелства относно преобразуване на търговски дружества

Чл. 53. Подлежащите на вписване обстоятелства относно преобразуване на търговски дружества се посочват в заявление по образец съгласно приложение № В2 в група „Преобразуване“ със следните полета:

1. поле № 701 „Форма на преобразуване“, в което се отбелязва формата на преобразуване – вливане, сливане, разделяне, отделяне, промяна на правната форма или прехвърляне на имуществото върху едноличния собственик;

2. поле № 702 „Преобразуващи се дружества“, в което се посочват фирмите и ЕИК, както следва:

- а) при вливане и при сливане – фирма и ЕИК на преобразуващите се дружества;
- б) при разделяне, при отделяне, при промяна на правната форма и при прехвърляне на имуществото върху едноличния собственик – фирма и ЕИК на преобразуващото се дружество;

3. поле № 703 „Правоприемници“, в което се посочват фирмите и ЕИК, както следва:

- а) при вливане – фирма и ЕИК на приемащото дружество;
- б) при сливане и при промяна на правната форма – фирма на новоучреденото дружество;
- в) при разделяне чрез придобиване и при отделяне чрез придобиване – фирма и ЕИК на приемащите дружества;
- г) при разделяне чрез учредяване и при отделяне чрез учредяване – фирма на новоучредените дружества;
- д) при прехвърляне на имуществото върху едноличния собственик – фирмата и ЕИК на едноличния търговец.

Чл. 54. Към заявлението по чл. 53 се прилага допълнително заявление по образец съгласно приложения № А2 – А7 (според вида на новоучреденото, съответно приемащото дружество), в което се посочват подлежащите на вписване обстоятелства относно новоучреденото, съответно приемащото дружество.

Чл. 55. (1) При преобразуване на търговски дружества чрез вливане и сливане към заявленията се прилагат:

1. договорът за преобразуване;
2. решенията на всички участващи в преобразуването дружества;
3. препис от дружествения договор и/или устава на приемащото дружество, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ дружеството, ако при преобразуването такива са направени;
4. приетият дружествен договор и/или устав на новоучреденото дружество и необходимите документи за вписване на избраните органи;
5. докладите на проверителите;
6. съгласията по чл. 262р от Търговския закон;

7. списъкът на лицата, придобиващи акции, дялове или членство в новоучредено или приемащо дружество, видът на членството, както и данни за съществуващи залози и запори;
8. декларацията на депозитарите, че са им предадени временните удостоверения или акциите, съответно доказателства, че пред Централния депозитар са заявени обстоятелствата по чл. 262ч, ал. 5 от Търговския закон;
9. удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
10. разрешението от Комисията за защита на конкуренцията, когато издаването му е задължително съгласно Закона за защита на конкуренцията;
11. други документи съгласно изискванията на специален закон.

(2) При преобразуване на търговско дружество чрез разделяне и отделяне към заявленията се прилагат:

1. договорът или планът за преобразуване;
2. решенията на всички участващи в преобразуването дружества;
3. препис от дружествения договор и/или устава на приемащото дружество, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ дружеството, ако при преобразуването такива са направени;
4. приетият дружествен договор и/или устав на новоучреденото дружество и необходимите документи за вписване на избраните органи;
5. препис от дружествения договор и/или устава на преобразуващото се дружество, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ дружеството, ако при преобразуването такива са направени;
6. докладите на проверителите;
7. съгласията по чл. 262р от Търговския закон;
8. списъкът на лицата, придобиващи акции, дялове или членство в новоучредено или приемащо дружество, видът на членството, както и данни за съществуващи залози и запори;
9. декларацията на депозитарите, че са им предадени временните удостоверения или акциите, съответно доказателства, че пред Централния депозитар са заявени обстоятелствата по чл. 262ч, ал. 5 от Търговския закон;
10. удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
11. други документи съгласно изискванията на специален закон.

(3) При преобразуване на търговски дружества чрез промяна на правната форма към заявленията се прилагат:

1. решението за преобразуване;
2. съгласията по чл. 264г, ал. 2 от Търговския закон;
3. приетият дружествен договор и/или устав на новоучреденото дружество и необходимите документи за вписване на избраните органи;

4. докладът на проверителя, ако е извършена проверка;
5. списъкът на лицата, придобиващи акции, дялове или членство в новоучредено дружество, както и видът на членството;
6. декларацията на депозитаря, че са му предадени временните удостоверения или акциите, съответно доказателства, че пред Централния депозитар са заявени обстоятелствата по чл. 262ч, ал. 5 от Търговския закон;
7. удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
8. други документи съгласно изискванията на специален закон.

(4) При преобразуване на търговски дружества чрез прехвърляне на имуществото върху едноличния собственик към заявленията се прилага решението за преобразуване по чл. 265, ал. 3 от Търговския закон.

Чл. 56. (1) При преобразуване на търговски дружества чрез вливане или сливане подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване от управителния орган на приемащото, съответно новоучреденото дружество.

(2) При преобразуване на търговско дружество чрез разделяне и отделяне подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване от управителния орган на преобразуващото се дружество.

(3) При преобразуване на търговско дружество чрез промяна на правната форма подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване от управителния орган на преобразуващото се дружество или от съдружник с право на управление в новоучреденото дружество.

(4) При преобразуване на търговско дружество чрез прехвърляне на имуществото върху едноличния собственик подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване от едноличния собственик.

Раздел XIX

Заявление за вписване на обстоятелства относно преустройство на кооперации

Чл. 57. Подлежащите на вписване обстоятелства относно преустройство на кооперации се посочват в заявление по образец съгласно приложение № В3 в група „Преустройство“ със следните полета:

1. поле № 801 „Форма на преустройство“, в което се отбелязва формата на преустройство – вливане, сливане, разделяне или отделяне;

2. поле № 802 „Преустройващи се кооперации“, в което се посочват наименованията и ЕИК, както следва:

- а) при вливане и при сливане – наименованието и ЕИК на преустройващите се кооперации;
- б) при разделяне и при отделяне – наименованието и ЕИК на преустройващата се кооперация;

3. поле № 803 „Правоприемници“, в което се посочват фирмите и ЕИК, както следва:

- а) при вливане – наименованието и ЕИК на приемащата кооперация;
- б) при сливане – наименованието на новоучредената кооперация;

- в) при разделяне чрез придобиване и при отделяне чрез придобиване – наименованието и ЕИК на приемащите кооперации;
- г) при разделяне чрез учредяване и при отделяне чрез учредяване – наименованието на новоучредената кооперация.

Чл. 58. Към заявлението по чл. 57 се прилага допълнително заявление по образец съгласно приложения № А2 – А7 (според вида на новоучредената, съответно приемащата кооперация), в което се посочват подлежащите на вписване обстоятелства относно новоучредената, съответно приемащата кооперация.

Чл. 59. (1) При преустройство на кооперации чрез вливане и сливане към заявлението се прилагат:

1. договорът за преустройство;
2. решенията на всички участващи в преустройството кооперации;
3. препис на устава на приемащата кооперация, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ кооперацията, ако при преустройството такива са направени;
4. приетият устав на новоучредената кооперация и необходимите документи за вписване на избраните органи;
5. удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция по приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
6. разрешението от Комисията за защита на конкуренцията, когато издаването му е задължително съгласно Закона за защита на конкуренцията;
7. други документи съгласно изискванията на специален закон.

(2) При преустройство на кооперация чрез разделяне и отделяне към заявлението се прилагат:

1. договорът или планът за преустройство;
2. решенията на всички участващи в преустройството кооперации;
3. препис от устава на приемащата кооперация, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ кооперацията, ако при преустройството такива са направени;
4. приетият устав на новоучредената кооперация и необходимите документи за вписване на избраните органи;
5. препис от устава на преустройващата се кооперация, който съдържа всички изменения и допълнения, заверен от органа, представляващ кооперацията, ако при преустройството такива са направени;
6. удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по чл. 77, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;
7. други документи съгласно изискванията на специален закон.

Чл. 60. (1) При преустройство на кооперации чрез вливане или сливане подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване от управителния орган на приемащата, съответно новоучредената кооперация.

(2) При преустройство на кооперация чрез разделяне и отделяне подлежащите на вписване обстоятелства се заявяват за вписване от управителния орган на преобразуващата се кооперация.

Раздел XX

Заявление за обявяване на актове

Чл. 61. Подлежащите на обявяване актове се представят за обявяване със заявление по образец съгласно приложение № Г1, като видът на акта, представен за обявяване, се отбелязва в група „Обявени актове“ с единствено поле № 902 „Описание на обявения акт“, както следва:

1. „Актуален учредителен акт“;
2. „Годишен финансов отчет“;
3. „Покана за свикване на общо събрание на акционерите“;
4. „Покана за свикване на общо събрание на облигационерите“;
5. „Покана за записване на нови акции“;
6. „Покана до кредиторите“;
7. „Покана за събрание на кредиторите“;
8. „Съобщение за сключен облигационен заем“;
9. „Предупреждение за изключване на акционер“;
10. „Решение за намаляване на капитала“;
11. „Решение за увеличаване на капитала“;
12. „Решение за отпадане или ограничаване на предимствата на акционерите“;
13. „Предложение за обратно изкупуване на акции“;
14. „Договор/План за преобразуване“;
15. „Доклад на управителния орган“;
16. „Списък на приетите вземания и финансовите отчети“;
17. „Съобщение за изготвена сметка за разпределение“;
18. „Молба за възстановяване в права“;
19. „Друг акт“ (посочва се видът на акта, представен за обявяване).

Чл. 62. Към заявлението се прилага подлежащият на обявяване акт или заверено от заявителя копие от него.

Раздел XXI

Заявление за запазване на фирма

Чл. 63. (1) При запазване на фирма се подава заявление по образец съгласно приложение № Д1 със следните полета:

1. поле № 2 „Фирма“, в което се посочва наименованието, под което търговецът или клонът на чуждестранен търговец ще извършва търговска дейност;
2. поле № 3 „Правна форма“, в което се отбелязва правната форма, с която търговецът или клонът на чуждестранен търговец ще се впише в търговския регистър;

3. поле № 4 „Транслитерация“, в което се посочва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
4. поле № 29 „Заинтересовано лице“, в което се посочват името/фирмата/наименованието и ЕГН/ЛНЧ/ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на лицето, което заявява запазване на фирмата и качеството на това лице спрямо търговеца или клона на чуждестранен търговец, който ще бъде вписан в търговския регистър под запазената фирма (съдружник, управител, едноличен собственик и т. н.).

Глава трета

ВОДЕНЕ НА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Раздел I

Фирмени дела и списък на запазени фирми

Чл. 64. (1) За всеки търговец и клон на чуждестранен търговец се води отделно дело в електронна форма.

(2) За запазените фирми се води списък в базата данни на търговския регистър.

Чл. 65. (1) Делото на търговец или клон на чуждестранен търговец представлява електронна партида, състояща се от две части – част „Вписани обстоятелства“ и част „Обявени актове“.

(2) В част „Вписани обстоятелства“ се съдържа буквено-цифрова информация в структуриран вид за вписаните обстоятелства и заличените вписвания относно търговеца или клона на чуждестранен търговец. За всяко вписване се съхранява в систематична връзка:

1. буквено-цифрова информация, съдържаща описание на електронните документи, доказващи съществуването на вписаните обстоятелства;
2. електронен образ (електронно копие) на документите или самите електронни документи, доказващи съществуването на вписаните обстоятелства.

(3) В част „Обявени актове“ се съдържа буквено-цифрова информация в структуриран вид за обявените актове относно търговеца или клона на чуждестранен търговец. За всяко обявяване се съхранява в систематична връзка:

1. буквено-цифрова информация, съдържаща описание на обявените актове;
2. текстът на обявения акт в буквено-цифров вид;
3. електронен образ (електронно копие) на обявените актове или самите актове, когато са представени под формата на електронен документ.

(4) Информацията по ал. 2 и 3 се систематизира и организира хронологично за всяко вписване, заличаване и обявяване с възможност за проследяване на историята на вписванията, заличаванията и обявяванията.

Чл. 66. (1) Информацията в част „Вписани обстоятелства“ от партидата се структурира в полета.

(2) Полетата се попълват въз основа на заявление, акт на съда и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър.

(3) Полетата по ал. 1 се обединяват в групи, а групите се обединяват в раздели, както следва:

1. раздел „Общ статус“, който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно търговец или клон на чуждестранен търговец, групирани, както следва:
 - а) група „Идентификация“;
 - б) група „Капитал“;
2. раздел „Прокура“ (полетата в него се попълват само за еднолични търговци, събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции и кооперации), който обединява всички полета, съдържащи подлежащите на вписване в търговския регистър обстоятелства относно прокура;
3. раздел „Клонове“ (полетата в него се попълват само за еднолични търговци, събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции и кооперации), който обединява всички полета, съдържащи подлежащите на вписване в търговския регистър обстоятелства относно клонове на търговеца;
4. раздел „Допълнителни обстоятелства относно търговско дружество със специален предмет на дейност“, който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно търговско дружество със специален предмет на дейност, групирани, както следва:
 - а) група „Банка“ (полетата в нея се попълват само за акционерни дружества – банки);
 - б) група „Застраховател“ (полетата в нея се попълват само за акционерни дружества и кооперации – застрахователи);
 - в) група „Дружество по ЗППЦК“ (полетата в нея се попълват само за дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества);
5. раздел „Залог на дружествен дял“ (полетата в него се попълват само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност и командитни дружества с акции), който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно залог на дружествен дял, групирани, както следва:
 - а) група „Залогодател“;
 - б) група „Длъжник по обезпеченото вземане“;
 - в) група „Заложен кредитор“;
 - г) група „Обезпечено вземане“;
 - д) група „Парична сума, за която е учреден залогът“;
 - е) група „Заложено имущество“;
 - ж) група „Модалитети“;
 - з) група „Пристъпване към изпълнение на залог“;

- и) група „Запор върху постъпила при депозитаря за разпределение или останала след разпределението сума“;
 - к) група „Изоставяне на изпълнението“;
 - л) група „Подновяване на вписването на залога“;
 - м) група „Заличаване на вписан залог“;
6. раздел „Залог на търговско предприятие“ (полетата в него се попълват за всички вписани в търговския регистър субекти), който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно залог на търговско предприятие, групирани, както следва:
- а) група „Длъжник по обезпеченото вземане“;
 - б) група „Заложен кредитор“;
 - в) група „Обезпечено вземане“;
 - г) група „Парична сума, за която е учреден залогът“;
 - д) група „Заложено имущество“;
 - е) група „Модалитети“;
 - ж) група „Пристъпване към изпълнение на залог“;
 - з) група „Запор върху постъпила при депозитаря за разпределение или останала след разпределението сума“;
 - и) група „Изоставяне на изпълнението“;
 - к) група „Заличаване на вписан залог“;
7. раздел „Запор върху дружествен дял“ (полетата в него се попълват само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност и командитни дружества с акции), който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно запор върху дружествен дял, групирани, както следва:
- а) група „Лице, в полза на което е наложен запорът“;
 - б) група „Обезпечено вземане“;
 - в) група „Сума, за която е наложен запорът“;
 - г) група „Запорирано имущество“;
 - д) група „Изоставяне на изпълнението“;
8. раздел „Ликвидация“ (полетата в него се попълват за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции и кооперации; за клонове на чуждестранен търговец в полетата се попълват обстоятелства относно чуждестранния търговец), който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно ликвидация на търговеца;
9. раздел „Прехвърляне на търговско предприятие“ (полетата в него се попълват за всички вписани в търговския регистър субекти), който обединява полета, съдържащи подлежащи на вписване в търговския регистър обстоятелства относно прехвърляне на търговско предприятие;
10. раздел „Преобразуване“ (полетата в него се попълват само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества и командитни дружества с акции),

който обединява всички полета, съдържащи подлежащите на вписване в търговския регистър обстоятелства относно преобразуване на търговски дружества;

11. раздел „Преустройство“ (полетата в него се попълват само за кооперации), който обединява всички полета, съдържащи подлежащите на вписване в търговския регистър обстоятелства относно преустройство на кооперации;
12. раздел „Несъстоятелност“ (полетата в него се попълват за всички вписани в търговския регистър субекти; за клонове на чуждестранен търговец в полетата се попълват обстоятелства относно чуждестранния търговец, които подлежат на вписване в регистъра, в който е вписан, ако има такъв регистър), който обединява всички полета, съдържащи подлежащите на вписване в търговския регистър обстоятелства относно несъстоятелността, групирани, както следва:
 - а) група „Данни за производството по несъстоятелност“;
 - б) група „Органи на производството по несъстоятелност“;
13. раздел „Забележки по вписванията“.

(4) По партидата се визуализират само разделите, групите и полетата, в които има вписани обстоятелства.

Чл. 67. (1) Група „Идентификация“ съдържа единствено поле № 1 „ЕИК“, в което информационната система генерира автоматично при първоначално вписване на търговеца или клона на чуждестранен търговец неговия единен идентификационен код.

(2) Група „Основни обстоятелства“ съдържа следните полета:

1. поле № 2 „Фирма“, което се попълва за всички вписани в търговския регистър субекти;
2. поле № 3 „Правна форма“, в което в зависимост от вида на заявлението информационната система попълва в автоматичен режим при първоначалното вписване и при вписване на преобразуване чрез промяна на това обстоятелство на правната форма на вписания в търговския регистър субект;
3. поле № 4 „Транслитерация“, което се попълва за всички вписани в търговския регистър субекти;
4. поле № 5 „Седалище и адрес на управление“, което се попълва за всички вписани в търговския регистър субекти;
5. поле № 6 „Предмет на дейност“, което се попълва за всички вписани в търговския регистър субекти;
6. поле № 7 „Управители“, което се попълва само за събирателни дружества, командитни дружества и дружества с ограничена отговорност;
7. поле № 8 „Начин на управляване“, което се попълва само за събирателни дружества, командитни дружества и дружества с ограничена отговорност;
8. поле № 9 „Председател“, което се попълва само за кооперации;
9. поле № 10 „Представители“, което се попълва само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции и клонове на чуждестранен търговец;

10. поле № 11 „Начин на представяване“, което се попълва само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции и клонове на чуждестранен търговец;
11. поле № 12 „Съвет на директорите“, което се попълва само за акционерни дружества, когато не се попълват полета № 13 и 14, и за командитни дружества с акции;
12. поле № 13 „Управителен съвет“, което се попълва само за акционерни дружества, когато не се попълва поле № 12, и за кооперации;
13. поле № 13а „Подгласници в управителния съвет“, което се попълва само за кооперации;
14. поле № 14 „Надзорен съвет“, което се попълва само за акционерни дружества, когато не се попълва поле № 12;
15. поле № 15 „Контролен съвет“, което се попълва само за кооперации;
16. поле № 15а „Подгласници в контролния съвет“, което се попълва само за кооперации;
17. поле № 16 „Срок на дружеството“, което се попълва само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества и командитни дружества с акции;
18. поле № 17 „Специални условия“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества и командитни дружества с акции;
19. поле № 18 „Физическо лице търговец“, което се попълва само за еднолични търговци;
20. поле № 19 „Съдружници“, което се попълва само за събирателни дружества и дружества с ограничена отговорност;
21. поле № 20 „Неограничено отговорни съдружници“, което се попълва само за командитни дружества и командитни дружества с акции;
22. поле № 21 „Ограничено отговорни съдружници“, което се попълва само за командитни дружества;
23. поле № 22 „Чуждестранен търговец“, което се попълва само за клонове на чуждестранен търговец;
24. поле № 23 „Едноличен собственик на капитала“, което се попълва само за еднолични дружества с ограничена отговорност и еднолични акционерни дружества;
25. поле № 24 „Прехвърляне на дружествен дял“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност;
26. поле № 25 „Отговорност над дялови вноски“, което се попълва само за кооперации;
27. поле № 26 „Прекратяване на търговската дейност“, което информационната система попълва в автоматичен режим при вписване на обстоятелства по раздел „Ликвидация“ (попълва се само за събирателни дружества, командитни дружества, дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции, кооперации и клонове на чуждестранен търговец);
28. поле № 27 „Заличаване на търговеца“, което се попълва само за еднолични търговци, събирателни дружества, командитни дружества,

дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества, командитни дружества с акции и кооперации;

29. поле № 28 „Закриване на клон на чуждестранен търговец“, което се попълва само за клонове на чуждестранен търговец.

(3) Група „Капитал“ съдържа следните полета:

1. поле № 31 „Размер“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества и командитни дружества с акции;

2. поле № 32 „Внесен капитал“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества и командитни дружества с акции;

3. поле № 33 „Непарична вноска“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност, акционерни дружества и командитни дружества с акции;

4. поле № 34 „Решение за обратно изкупуване на акции“, което се попълва само за акционерни дружества.

(4) Раздел „Прокура“ съдържа следните полета:

1. поле № 41 „Прокуристи“;

2. поле № 42 „Специални правомощия“;

3. поле № 43 „Начин на представляване“.

(5) Раздел „Клонове“ съдържа следните полета:

1. поле № 51 „Седалище и адрес на управление на клон“;

2. поле № 52 „Предмет на дейност на клон“;

3. поле № 53 „Управители на клон“;

4. поле № 54 „Начин на представляване“;

5. поле № 55 „Закриване на клон“.

(6) В раздел „Допълнителни обстоятелства относно търговско дружество със специален предмет на дейност“ група „Банка“ съдържа следните полета:

1. поле № 101 „Ограничаване предмета на дейност“, което се попълва само за акционерни дружества – банки;

2. поле № 102 „Лиценз“, което се попълва само за акционерни дружества – банки;

3. поле № 103 „Разрешение“, което се попълва само за акционерни дружества – банки;

4. поле № 104 „Квестори“, което се попълва само за акционерни дружества – банки;

5. поле № 105 „Други обстоятелства“, което се попълва само за акционерни дружества – банки.

(7) В раздел „Допълнителни обстоятелства относно търговско дружество със специален предмет на дейност“ група „Застраховател“ съдържа следните полета:

1. поле № 106 „Ограничаване предмета на дейност“, което се попълва само за акционерни дружества и кооперации – застрахователи;

2. поле № 107 „Разпореждане с активи на дружеството“, което се попълва само за акционерни дружества и кооперации – застрахователи;

3. поле № 108 „Лиценз“, което се попълва само за акционерни дружества и кооперации – застрахователи;

4. поле № 109 „Квестори“, което се попълва само за акционерни дружества и кооперации – застрахователи;
5. поле № 110 „Други обстоятелства“, което се попълва само за акционерни дружества – застрахователи.

(8) В раздел „Допълнителни обстоятелства относно търговско дружество със специален предмет на дейност“ група „Дружество по ЗППЦК“ съдържа следните полета:

1. поле № 111 „Ограничаване предмета на дейност“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества;
2. поле № 112 „Разпореждане с активи на дружеството“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества;
3. поле № 113 „Квестори“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества;
4. поле № 114 „Други обстоятелства“, което се попълва само за дружества с ограничена отговорност и акционерни дружества.

(9) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Залогодател“ съдържа следните полета:

1. поле № 201 „Име/Наименование“;
2. поле № 202 „Адрес“.

(10) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Длъжник по обезпеченото вземане“ съдържа следните полета:

1. поле № 203 „Име/Наименование“;
2. поле № 204 „Адрес“.

(11) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Заложен кредитор“ съдържа следните полета:

1. поле № 205 „Име/Наименование“;
2. поле № 206 „Адрес“.

(12) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Обезпечено вземане“ съдържа следните полета:

1. поле № 207 „Основание“;
2. поле № 208 „Предмет“;
3. поле № 209 „Размер“;
4. поле № 210 „Лихви“;
5. поле № 211 „Лихви и неустойки за забава“.

(13) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Парична сума, за която е учреден залогът“ съдържа единствено поле № 212 „Размер“.

(14) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Заложено имущество“ съдържа следните полета:

1. поле № 213 „Описание“;
2. поле № 214 „Цена“.

(15) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Модалитети“ съдържа следните полета:

1. поле № 215 „Срок“;
2. поле № 216 „Условия“.

(16) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Пристъпване към изпълнение на залог“ съдържа следните полета:

1. поле № 217 „Част от вземането, която се търси“;
2. поле № 218 „Имущество, върху което се насочва изпълнението“;

3. поле № 219 „Депозитар“.

(17) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Запор върху постъпила при депозитара за разпределение или останала след разпределението сума“ съдържа следните полета:

1. поле № 220 „Данни за запора“;
2. поле № 221 „Вдигане на запора“.

(18) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Изоставяне на изпълнението“ съдържа следните полета:

1. поле № 222 „Размер“;
2. поле № 223 „Имущество, което престава да е обект на изпълнение“.

(19) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Подновяване на вписването на залога“ съдържа единствено поле № 224 „Дата“.

(20) В раздел „Залог на дружествен дял“ група „Заличаване на вписан залог“ съдържа единствено поле № 225 „Заличен залог“.

(21) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Длъжник по обезпеченото вземане“ съдържа следните полета:

1. поле № 301 „Име/Наименование“;
2. поле № 302 „Адрес“.

(22) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Заложен кредитор“ съдържа следните полета:

1. поле № 303 „Име/Наименование“;
2. поле № 304 „Адрес“.

(23) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Обезпечено вземане“ съдържа следните полета:

1. поле № 305 „Основание“;
2. поле № 306 „Предмет“;
3. поле № 307 „Размер“;
4. поле № 308 „Лихви“;
5. поле № 309 „Лихви и неустойки за забава“.

(24) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Парична сума, за която е учреден залогът“ съдържа единствено поле № 310 „Размер“.

(25) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Заложено имущество“ съдържа следните полета:

1. поле № 311 „Описание“;
2. поле № 312 „Цена“.

(26) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Модалитети“ съдържа следните полета:

1. поле № 313 „Срок“;
2. поле № 314 „Условия“.

(27) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Пристъпване към изпълнение на залог“ съдържа следните полета:

1. поле № 315 „Част от вземането, която се търси“;
2. поле № 316 „Имущество, върху което се насочва изпълнението“;
3. поле № 317 „Депозитар“;
4. поле № 318 „Управител на търговското предприятие“;
5. поле № 319 „Покана за назначаване на управител на предприятие“;
6. поле № 320 „Възстановено право на управление“.

(28) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Запор върху постъпила при депозитаря за разпределение или останала след разпределението сума“ съдържа следните полета:

1. поле № 321 „Данни за запора“;
2. поле № 322 „Вдигане на запора“.

(29) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Изоставяне на изпълнението“ съдържа следните полета:

1. поле № 323 „Размер“;
2. поле № 324 „Имущество, което престава да е обект на изпълнение“.

(30) В раздел „Залог на търговско предприятие“ група „Заличаване на вписан залог“ съдържа единствено поле № 325 „Заличен залог“.

(31) В раздел „Запор на дружествен дял“ група „Лице, в полза на което е наложен запорът“ съдържа следните полета:

1. поле № 401 „Име/Наименование“;
2. поле № 402 „Адрес“.

(32) В раздел „Запор на дружествен дял“ група „Обезпечено вземане“ съдържа единствено поле № 403 „Основание“.

(33) В раздел „Запор на дружествен дял“ група „Сума, за която е наложен запорът“ съдържа следните полета:

1. поле № 404 „Размер“;
2. поле № 405 „Лихви“.

(34) В раздел „Запор на дружествен дял“ група „Запорирано имущество“ съдържа следните полета:

1. поле № 406 „Описание“;
2. поле № 407 „Данни за запора“;
3. поле № 408 „Вдигане на запора“.

(35) В раздел „Запор на дружествен дял“ група „Изоставяне на изпълнението“ съдържа следните полета:

1. поле № 409 „Размер“;
2. поле № 410 „Имущество, което престава да е обект на изпълнение“.

(36) Раздел „Ликвидация“ съдържа следните полета:

1. поле № 501 „Срок за ликвидация“;
2. поле № 502 „Ликвидатори“;
3. поле № 503 „Представител“;
4. поле № 504 „Продължаване на търговската дейност“;
5. поле № 505 „Прекратяване на производството по ликвидация“, което информационната система попълва в автоматичен режим при извършено вписване в поле № 801 „Откриване на производство по несъстоятелност“ въз основа на акт на съда;
6. поле № 506 „Възобновяване на ликвидацията“, което се попълва въз основа на акт на длъжностно лице по регистрацията по чл. 273, ал. 2 от Търговския закон (към който са приложени документите по чл. 45, т. 2).

(37) Раздел „Прехвърляне на търговско предприятие“ съдържа следните полета:

1. поле № 601 „Прехвърляне на търговско предприятие“;
2. поле № 602 „Придобиване на търговско предприятие“.

(38) Раздел „Преобразуване“ съдържа следните полета:

1. поле № 701 „Форма на преобразуване“;

2. поле № 702 „Преобразуващи се дружества“;
 3. поле № 703 „Правоприемници“.
- (39) Раздел „Преустройство“ съдържа следните полета:
1. поле № 801 „Форма на преустройство“;
 2. поле № 802 „Преустройващи се кооперации“;
 3. поле № 803 „Правоприемници“.
- (40) В раздел „Несъстоятелност“ група „Данни за производството по несъстоятелност“ съдържа следните полета:
1. поле № 901 „Откриване на производство по несъстоятелност“, в което се вписва датата на съдебното решение за откриване на производство по несъстоятелност (чл. 630 от Търговския закон);
 2. поле № 902 „Начална дата на неплатежоспособността/свръхзадължеността“, в което се вписва датата, на която съгласно съдебното решение по чл. 630 от Търговския закон търговецът е станал неплатежоспособен, съответно свръхзадължен;
 3. поле № 903 „Органи на длъжника“, в което се вписва, че правомощията на органите са прекратени и датата на съдебното решение за прекратяване на правомощията на органите на длъжника;
 4. поле № 904 „Спиране на производството“, в което се вписва, че производството е спряно и датата на съдебното решение за спиране на производството по несъстоятелност (чл. 632, ал. 1 от Търговския закон);
 5. поле № 905 „Възобновяване на производството“, в което се вписва, че производството е възобновено и датата на съдебното решение за възобновяване на производството по несъстоятелност (чл. 632, ал. 3, чл. 709, 741а или 744 от Търговския закон);
 6. поле № 906 „Прекратяване на производството“, в което се вписва, че производството е прекратено и основанието за прекратяване на производството по несъстоятелност – „непоискано възобновяване“ (чл. 632, ал. 4 от Търговския закон), „оздравителен план“ (чл. 707 от Търговския закон), „изплатени задължения“, „изчерпана маса“ (чл. 735 от Търговския закон) или „сключено извънсъдебно споразумение“ (чл. 740 от Търговския закон);
 7. поле № 907 „Ограничаване разпоредителната власт на длъжника“, в което се вписва, че длъжникът е лишен от право да управлява и да се разпорежда с имуществото, включено в масата на несъстоятелността, и номерът и датата на съдебното решение или определение;
 8. поле № 908 „Общ запор и възбрана“, в което се вписват налагането на общ запор и възбрана върху имуществото и номерът и датата на съдебното решение или определение;
 9. поле № 909 „Осребряване и разпределение“, в което се вписват осребряване на имуществото и разпределение на сумите и номерът и датата на съдебното решение или определение;
 10. поле № 910 „Обявяване в несъстоятелност“, в което се вписва, че търговецът е обявен в несъстоятелност и датата на съдебното решение за обявяване на търговеца в несъстоятелност;
 11. поле № 911 „Възстановяване на длъжника“, в което се вписва, че длъжникът, съответно физическите лица, участвали в управлението на обя-

веното в несъстоятелност дружество, са възстановени в правата си и номерът и датата на съдебното решение или определение.

(41) В раздел „Несъстоятелност“ група „Органи на производството по несъстоятелност“ съдържа следните полета:

1. поле № 912 „Синдик“, в което се вписват името, адресът (населено място, пощенски код, област, община, район, жилищен комплекс, улица, номер на сграда, номер на вход, номер на етаж и номер на апартамент) и адресът на електронна поща на назначения синдик, временен синдик или временен синдик като предварителна обезпечителна мярка;
2. поле № 913 „Първо събрание на кредиторите“, в което се вписват датата и мястото на провеждане на първото събрание на кредиторите;
3. поле № 914 „Комитет на кредиторите“, в което се вписват името, съответно фирмата/наименованието и ЕИК/кодът по БУЛСТАТ на членовете на комитета на кредиторите;
4. поле № 915 „Надзорен орган“, в което се посочват името, адресът (населено място, пощенски код, област, община, район, жилищен комплекс, улица, номер на сграда, номер на вход, номер на етаж и номер на апартамент) и адресът на електронна поща на назначените членове на надзорния орган;
5. поле № 916 „Възстановяване правата на синдика и комитета на кредиторите“, което информационната система попълва в автоматичен режим, когато производството по несъстоятелност е възобновено.

(42) Раздел „Забележки по вписванията“ съдържа единствено поле № 900 „Забележки“, в което се вписват забележките относно вписани в партидата обстоятелства.

Чл. 68. (1) Информацията в част „Обявени актове“ се структурира в полета.

(2) Полетата се попълват въз основа на заявление, акт на съда и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър.

(3) Полетата по ал. 1 са, както следва:

1. поле № 1001 „Дата“, в което информационната система попълва в автоматичен режим датата на обявяване на акта в търговския регистър;
2. поле № 1002 „Описание на обявения акт“, в което се съдържа буквено-цифрова информация, описваща обявения акт.

Чл. 69. Списъкът на запазените фирми се състои от партии за всяка една запазена фирма. Във всяка партида се съдържа буквено-цифрова информация в структуриран вид за извършеното запазване. Към всяка партида на запазена фирма се съхранява в систематична връзка:

1. буквено-цифрова информация, съдържаща описание на електронните документи, въз основа на които е извършено вписването в списъка на запазените фирми;
2. електронен образ (електронно копие) на документите, въз основа на които е извършено вписване в списъка на запазените фирми.

Чл. 70. (1) Информацията в партидата се структурира в полета.

(2) Полетата се попълват въз основа на заявление за запазване на фирма и въз основа на автоматично генериране от информационната система на търговския регистър.

- (3) Полетата по ал. 1 са, както следва:
1. поле № 2 „Фирма“, в което се вписва наименованието, под което търговецът или клонът на чуждестранен търговец ще извършва търговска дейност;
 2. поле № 3 „Правна форма“, в което се вписва правната форма, с която търговецът или клонът на чуждестранен търговец ще се впише в регистъра;
 3. поле № 4 „Транслитерация“, в което се вписва начинът, по който фирмата (включително означението за правната форма) се изписва с транслитерация на латиница;
 4. поле № 28 „Заинтересовано лице“, в което се вписват името и ЕГН/ЛНЧ на лицето, което заявява запазване на фирмата, и качеството на това лице спрямо търговеца или клона на чуждестранен търговец, който ще бъде вписан в търговския регистър под запазената фирма (съдружник, управител, едноличен собственик и т. н.);
 5. поле № 29 „Дата на вписване в списъка“, в което информационната система попълва в автоматичен режим датата, на която е вписано запазването;
 6. поле № 30 „Крайна дата на изтичане на правото за закрила“, в което информационната система попълва в автоматичен режим датата, на която изтича правото на заявителя да подаде заявление за вписване на търговец или клон на чуждестранен търговец под запазената фирма.

Чл. 71. (1) Във всяко поле се визуализира последното извършено (актуалното) вписване, съответно обявяване.

(2) Когато е извършено заличаване на вписване, обстоятелството не се визуализира.

(3) Търговският регистър осигурява възможност за проследяване в хронологичен ред на вписванията и заличаванията, формиращи актуалното състояние на търговеца или клона на чуждестранния търговец към определена дата и назад във времето.

(4) Търговският регистър осигурява възможност за проследяване в хронологичен ред на всички обявявания към определена дата и назад във времето.

Чл. 72. (1) При извършване на вписване, заличаване и обявяване търговският регистър генерира автоматично регистрационен номер, който отразява момента (дата, час, минута и секунда) на въвеждането на информацията в базата данни.

(2) Търговският регистър осигурява връзка между всяко вписване, заличаване и обявяване и регистрационния номер, под който то е извършено.

(3) Търговският регистър осигурява възможност за установяване кое длъжностно лице по регистрацията и в кой момент е извършило дадено вписване, заличаване или обявяване.

Раздел II

Подаване на заявления и приемане на актове на съда

Чл. 73. Заявленията и приложенията към тях, както и актовете на съда, се подават на хартиен носител или по електронен път.

Чл. 74. (1) Заявленията и актовете на съда, подадени на хартиен носител, се въвеждат в информационната система от служител в териториално звено на агенцията, който сменя електронен образ от тях и приложенията към тях документи със сканиращо устройство.

(2) Заявлението, подадено на хартиен носител, трябва да бъде подписано от заявителя, не трябва да съдържа поправки и зачерквания, въведената информация трябва да е четима, напечатана или попълнена на ръка с печатни букви, написани с траен контрастен маркер или химикал. Не се допуска попълване на информацията с молив. Приложенията към заявлението трябва да не бъдат смачкани или скъсани и следва да са годни за снемане на електронен образ чрез високоскоростно сканиращо устройство.

(3) Идентичността на представените документи на хартиен носител със снетия от тях и съхранен в информационната система образ в електронна форма се удостоверява от служител на агенцията чрез подпис и печат, поставени в специално поле върху всяка страница от документите на хартиен носител. Проверката за идентичност на представените документи на хартиен носител с електронните документи, създадени по посочения в ал. 1 начин, се изразява в съпоставяне на съдържанието на представените документи и на четимостта и пълнотата на снетия електронен образ от тях.

(4) Служителят на агенцията по ал. 1 удостоверява идентичността на въведените по ал. 2 документи в информационната система на търговския регистър с подходящи технически средства, като електронен подпис или друго техническо решение, базирано върху РКІ-технология, позволяващо осигуряване на интегритет на информационни обекти.

Чл. 75. (1) Агенцията осигурява възможност за подаване на заявления за вписване, заличаване и обявяване по електронен път съгласно изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис, както и издава актове и извършва действия по административно обслужване по електронен път.

(2) Подаването на заявления по електронен път се осигурява от агенцията по достъпен начин и в удобен за заявителите диалогов режим.

Чл. 76. (1) Агенцията разгласява възможността за подаване на заявления по електронен път по разбираем и достъпен начин. Агенцията е длъжна да предоставя подробна информация за това свободно в централните и териториалните си звена, включително и по електронен път.

(2) Агенцията е длъжна да предостави свободен и постоянен достъп до следната информация:

1. седалището и адреса си;
2. адресите на териториалните си звена;
3. данни за кореспонденция, включително телефон, адрес на електронна поща и Интернет страница с интерфейс за електронна кореспонденция, за осъществяване на пряка и навременна връзка с нея;

4. информация за подаване на предложения и жалби;
 5. информация за обжалване на издаваните от агенцията актове във връзка с търговската регистрация;
 6. друга информация, предвидена в закона.
- (3) Агенцията обявява всички такси по ясен и разбираем начин.
- (4) Агенцията предварително информира заявителя по ясен, разбираем и недвусмислен начин относно:
1. техническите стъпки по подаването на заявлението и тяхното правно значение;
 2. техническите средства за установяване и поправяне на грешки при въвеждането на информация, преди да бъде направено заявлението;
 3. езиците, на които заявлението може да бъде подавано.

Чл. 77. Агенцията осигурява подходящи, ефективни и достъпни технически средства за установяване и поправяне на грешки при въвеждане на информация, преди заявителят да подаде заявлението.

Чл. 78. Заявителят може да подава електронни заявления, ако същите са съставени и подписани с електронен подпис съгласно Закона за електронния документ и електронния подпис и са спазени другите нормативни изисквания.

Чл. 79. (1) Подаването на заявления се извършва през интерфейс, осигуряващ онлайн пренос по стандартизиран протокол чрез публично достъпно веб-базирано приложение на търговския регистър.

(2) Графичните интерфейси осигуряват извършването на електронните изявления и създаването на електронните документи в съответствие с изискванията на Закона за електронния документ и електронния подпис и предоставят лесен и разбираем начин за работа на потребителите, включително за лица с увреждания.

(3) Агенцията осигурява и други интерфейси за безвъзмезден автоматизиран достъп и обмен на информация от търговския регистър на държавни органи и организации, както и на частни лица срещу заплащане на такса при спазване изискванията на закона. Конкретните интерфейси се определят от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 80. (1) Електронните документи се подават по електронен път в следните файлови формати:

1. заявлението – във файлови формати, които имат възможността да включат в себе си електронен подпис: xml (Extensible Markup Language v 1.0 и следващите), pdf (Adobe Portable Document Format) или друг файлов формат, позволяващ капсулиране на електронното изявление, електронните документи, приложени към заявлението, и електронния подпис, както и в други стандартизирани формати, определени от изпълнителния директор на агенцията;
2. приложенията – във файлови формати: doc (Windows Document Format), sxw (Open Office Standardized Document), txt (ASCII 7-битов формат, unicode формат, кодиран в 8-битово UTF-8 или CP1251 представяне), rtf (Rich Text Format), jpg, jpeg (JPEG JFIF растрерни графични файлове), j2k, jpx, jp2 (JPEG 2000 JP2 или JPX растрерни графични фай-

лове), png (PNG растерни графични файлове), gif, tiff (Tagged Image File Format rev. 6.0 растерни графични файлове), както и в други стандартизирани формати, определени от изпълнителния директор на агенцията.

(2) Документите по ал. 1, т. 2 могат да бъдат отделно подписвани и капсулирани във файлови формати, които имат възможността да включат в себе си електронен подпис (стандартизиран формат p7s – PKCS#7 стандарт) и стандартизирани формати, капсулиращи електронните документи и отделения електронен подпис (стандарт ats) или други стандартизирани формати, определени от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 81. Техническите стандарти за осигуряване на достъп до търговския регистър и политиките за използваните графични интерфейси, както и типовете електронни документи и файлови формати, които се приемат и използват от агенцията, се публикуват на нейната Интернет страница. Агенцията съобразява стандартите и политиките с установените общи нормативни изисквания за електронно управление в държавната администрация.

Чл. 82. (1) Агенцията осигурява условия за точно определяне на времето на постъпването на електронните заявления и изпращането на изявления от търговския регистър.

(2) Рискът от грешки при предаване на заявлението към агенцията е за изпращача.

Чл. 83. (1) След постъпване на заявление по електронен път информационната система прави проверка на неговия формат, на утвърдените формати на приложените документи и за наличието на валиден електронен подпис, отговарящ на изискванията на закона.

(2) Ако заявлението отговаря на изискванията по ал. 1, както и в случаите, когато заявлението е подадено чрез териториално звено на агенцията на хартиен носител, информационната система генерира входящ номер, който отразява момента (дата, час, минута и секунда) на постъпването.

Чл. 84. (1) След генерирането на входящия номер по чл. 79, ал. 2 се генерира и изпраща потвърждение до заявителя за получаването в агенцията. Когато заявлението е подадено на хартиен носител, документ за входящ номер се връчва на заявителя от служител в териториалното звено на агенцията, в което заявлението е подадено.

(2) Потвърждението е електронен документ, който съдържа данни за входящия номер.

(3) Потвърждението се изпраща обратно на заявителя през уеб-интерфейс незабавно след подаването и успешната проверка по чл. 79, ал. 1. Допълнително потвърждението се изпраща подписано на адреса на електронната поща на заявителя.

(4) Потвърждение не е необходимо, ако заявителят изрично е указал, че не желае потвърждаване на получаването, както и когато е указал, че не желае да получава изявления от агенцията по електронен път.

Чл. 85. (1) При приемане на заявлението се проверява самоличността на заявителя.

(2) Проверката на самоличността на заявителя при подаване на заявление на хартиен носител се извършва от служител на агенцията, който приема заявлението, чрез съпоставяне на данните за заявителя, посочени в заявлението, и данните от документа за самоличност на заявителя. Заявителят полага подписа си върху заявлението пред служителя на агенцията, който приема заявлението. Когато заявителят вече е положил подписа си под заявлението, той подписва заявлението отново пред служителя на агенцията. Проверка на самоличността на заявителя може да се извърши и от лице, оправомощено да извършва нотариални удостоверявания. Ако подписът на заявителя под заявлението е удостоверен от такова лице, служителят на агенцията съпоставя данните за заявителя, посочени в заявлението, и данните от нотариалното удостоверяване на подписа му и приема заявлението и приложените към него документи, без да проверява самоличността на приносителя.

(3) Проверка на самоличността на заявителя при подаване на заявление по електронен път се извършва чрез:

1. съпоставяне на името на заявителя, посочено в заявлението, и името, съдържащо се в удостоверението за електронен подпис, което придружава електронния подпис на заявлението;
2. след успешна проверка по т. 1 се проверява въз основа на ЕГН/ЛНЧ на заявителя, посочен в заявлението, дали в съответната държавна служба, отговаряща за личната регистрация на физически лица, съответства физическо лице с провереното по т. 1 име; когато заявителят няма ЕГН/ЛНЧ, проверка по тази точка не се прави.

(4) Проверката за идентичност по ал. 3 се извършва за всички физически лица, обстоятелства относно които подлежат на вписване в търговския регистър. Проверката за идентичност на юридическите лица се извършва чрез проверка в съответните регистри на юридическите лица.

(5) Проверките по ал. 3 и 4 при технологична възможност се извършват автоматизирано.

Чл. 86. Когато заявлението или документите, изпратени по електронен път, са с различен от установения по реда на чл. 76 формат и вид, не са подписани с валиден електронен подпис съгласно закона или заявителят не може да се идентифицира, на подателя се изпраща съобщение, че заявлението не отговаря на установените нормативни изисквания.

Чл. 87. Правилата за подаване на заявление и приложения към него се прилагат и при подаване на жалба срещу отказ.

Чл. 88. (1) Изпращането на електронни изявления от агенцията се извършва чрез публичен електронен пощенски Интернет адрес съгласно действащите стандарти за транспортиране на електронни съобщения или чрез друг определен от изпълнителния директор на агенцията интерфейс. Електронният пощенски Интернет адрес се определя от изпълнителния директор на агенцията.

(2) Агенцията осигурява изпращането на електронни изявления и чрез други интерфейси, когато е осигурила безвъзмезден автоматизиран достъп и обмен на информация от търговския регистър на държавни органи и организации, както и на частни

лица срещу заплащане на такса, при спазване изискванията на закона. Конкретните интерфейси се определят от изпълнителния директор на агенцията.

(3) Към органите на държавната власт и местното самоуправление при необходимост агенцията може да изпраща електронни изявления, като ги записва върху следните видове външни носители:

1. гъвкав магнитен дисков носител (дискета) с технически параметри: 3.5“, 1.44MB (ISO 9529/2:1989 – ECMA-125) и файлова структура DOS (FAT 16);
2. оптичен дисков носител (CD – R/RW) с технически параметри: 3.5“ или 5.25“ и файлова структура ISO 9660:1988 – ECMA-119;
3. оптичен дисков носител (DVD +/-R/RW) с технически параметри: 3.5“ или 5.25“ и файлова структура ISO/IEC DTR 18002, ECMA TR/71;
4. други носители, определени от изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 89. (1) Електронните документи се съставят от агенцията за изпращане по електронен път в следните файлови формати:

1. формати, които имат възможност да включат в себе си електронен подпис: xml (Extensible Markup Language v 1.0 и следващите), pdf (Adobe Portable Document Format), doc (Windows Word Document Format), xls (Windows Excel Sheet Format), MIME (Multipurpose Internet Mail Extensions) формат за пренос на електронни съобщения през Интернет или в друг стандартизиран формат, определен от изпълнителния директор на агенцията;
2. формати, които нямат възможност да включват в себе си електронен подпис: sxw (Open Office Standardized Document), txt (ASCII 7-битов формат, unicode формат, кодиран в 8-битово UTF-8 или CP1251 представяне), rtf (Rich Text Format), jpg, jpeg (JPEG JFIF растерни графични файлове), j2k, jpx, jp2 (JPEG 2000 JP2 или JPX растерни графични файлове), png (PNG растерни графични файлове), gif, tiff (Tagged Image File Format rev. 6.0 растерни графични файлове), както и в други стандартизирани формати, определени от изпълнителния директор на агенцията.

(2) При необходимост от подписване документите по ал. 1, т. 2 могат да се капсулират и изпращат в следните файлови формати, които имат възможност да включват в себе си електронен подпис: p7s (PKCS#7 стандарт), ats (ATS стандарт), xml (Extensible Markup Language v 1.0 и следващите) или други стандартизирани формати, определени от изпълнителния директор на агенцията.

Раздел III

Регистърно производство

Чл. 90. (1) Подадените заявления и актове на съда за вписване, заличаване и обявяване се разглеждат от длъжностно лице по регистрацията по реда на постъпването им.

(2) Разпределението на заявленията и актовете на съда за разглеждане от длъжностните лица по регистрацията се извършва от информационната система на принципа на случайния подбор.

Чл. 91. Длъжностното лице по регистрацията проверява дали:

1. подаденото заявление е по образца за исканото вписване, заличаване или обявяване;
2. подаденото заявление е подписано;
3. заявеното обстоятелство подлежи на вписване, заявеното вписване подлежи на заличаване или представеният акт подлежи на обявяване;
4. заявлението изхожда от оправомощено лице;
5. са представени всички приложения към заявлението съгласно изискванията на съответния нормативен акт, съответно е представен подлежащият на обявяване акт;
6. са налице изискванията на закона за съществуване на заявеното за вписване обстоятелство, което се установява от съдържанието на представените документи по т. 5;
7. друго лице няма права върху фирмата и тя отговаря на изискванията на чл. 7, ал. 2 от Търговския закон при първоначално вписване или промяна на фирмата;
8. е внесена дължимата държавна такса.

Чл. 92. В случай че са налице предвидените в чл. 91 изисквания, длъжностното лице по регистрацията:

1. при подадено заявление за вписване въвежда информацията за заявеното обстоятелство от съответното поле на заявлението в съответното поле на партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец;
2. при подадено заявление за заличаване въвежда информацията за заличаваното вписване от съответното поле на заявлението в съответното поле на партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец;
3. при подадено заявление за обявяване въвежда информацията за представения акт от съответното поле на заявлението в съответното поле на партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец и пренася съдържанието на представения акт в търговския регистър.

Чл. 93. (1) Когато не е налице някое от предвидените в чл. 91 изисквания, длъжностното лице по регистрацията постановява мотивиран отказ, в който посочва изчерпателно всички пречки за извършване на исканото вписване, заличаване или обявяване.

(2) Отказът се връчва на заявителя незабавно след постановяването му, за което се прилага съответно редът на Гражданския процесуален кодекс.

(3) Когато заявителят е посочил в заявлението, че желае да бъде уведомяван по електронен път, отказът се изпраща на посочения от него в заявлението адрес на електронна поща. В този случай потвърждаване на получаването не се изисква.

Чл. 94. При подаване на ново заявление след постановен отказ, ако заявителят е отстранил посочените в мотивирания отказ пречки за извършване на исканото вписване, заличаване или обявяване и е приложил и мотивирания отказ към заявлението, длъжностното лице по регистрацията няма право да постанови нов отказ на същото основание.

Чл. 95. Ако по делото на преобразуващо се дружество са вписани запор или залог върху дялове и акции, както и запор или залог върху търговско предприятие, длъжностното лице по регистрацията вписва същите по делото на приемащото, съответно на

новоучреденото дружество, преди да впише прекратяването на преобразуващото се дружество.

Чл. 96. Вписване на обстоятелства относно прехвърляне на търговско предприятие, относно преобразуване на търговски дружества и относно преустройство на кооперации (въз основа на заявления по образец съгласно приложения № В1 и № В2 и № В3) се извършва едновременно по партидите на отчуждителя и приобретателя, съответно по партидите на всяко от преобразуващите се дружества или преустройваща се кооперация.

Раздел IV

Запазване на фирма

Чл. 97. (1) Подадените заявления за запазване на фирма се разглеждат от длъжностно лице по регистрацията или определен от изпълнителния директор на агенцията служител по реда на постъпването им.

(2) Служителят проверява дали:

1. подаденото заявление е по образца за запазване на фирма;
2. друго лице няма права върху фирмата;
3. е внесена дължимата държавна такса.

Чл. 98. В случай че са налице предвидените в чл. 97 изисквания, служителят въвежда информацията за запазената фирма от съответното поле на заявлението в съответното поле на списъка за запазените фирми в търговския регистър.

Чл. 99. Относно производството по запазване на фирма се прилагат съответно правилата на раздел III “Регистърно производство“.

Глава четвърта

СЪХРАНЯВАНЕ НА ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Чл. 100. Търговският регистър се съхранява безсрочно. Съдържащата се в търговския регистър информация се съхранява едновременно на най-малко две места с различно географско разположение.

Чл. 101. (1) Агенцията взема подходящи мерки за сигурност в съответствие с общоприети в международната практика стандарти, технически спецификации и препоръки, които осигуряват условия, при които обработваните и предаваните данни да не подлежат на неправомерен или случаен достъп и възпроизвеждане.

(2) Физическата защита на търговския регистър се осъществява чрез ясно определени физически бариери около техническите системи, в които се съхранява единната централизирана електронна база данни. Всички помещения, които се използват съвместно с други отдели и организации, трябва да са извън основния защитен периметър.

(3) Физически достъп до защитената част от помещенията на агенцията имат само надлежно овластени служители в съответствие с техните функционални задължения.

Чл. 102. Агенцията съхранява търговския регистър по начин, който осигурява:

1. въвеждането на данни да се извършва само от надлежно овластени служители;
2. извършването на промени на данните за вписани обстоятелства, заличени вписвания, обявени актове и запазени фирми да не е възможно.

Чл. 103. Агенцията използва техническо оборудване и технологии за водене и съхраняване на търговския регистър, чрез които се изпълняват най-малко следните функции:

1. проверка на целостта на обменяните съобщения;
2. подписване на изпращаните съобщения;
3. архивиране на служебните данни и електронното им подписване;
4. поддържане целостта на съхраняваните и обменяните данни;
5. управление на достъпа до данни за създаване подписа на агенцията, удостоверението за усъвършенстван подпис, списъци с прекратени удостоверения, съхраняваните официални документи;
6. съхраняване и използване на частните ключове на длъжностните лица по регистрацията и на другите лица, които имат право да оперират с регистъра с високо ниво на сигурност чрез използване на смарт-карта с парола или персонален идентификатор (PIN) и/или биометричен идентификатор.

Чл. 104. (1) Документите, подадени на хартиен носител, се съхраняват от агенцията в териториалните звена, в които са подадени документи на хартиен носител за първи път.

(2) При подаване на документи на хартиен носител в териториално звено, различно от териториалното звено, в което са подадени документи на хартиен носител за първи път, същите се изпращат служебно на териториалното звено, в което са подадени документи на хартиен носител за първи път.

(3) Копия от издадените удостоверения се съхраняват в 5-годишен срок от издаването им.

Чл. 105. Агенцията архивира базата данни на търговския регистър в края на всяка календарна година, като осигурява възможност за разчитане на съдържащата се в нея информация.

Чл. 106. Агенцията съобразява стандартите и политиките за съхраняване и архивиране на данни в публични информационни системи с установените общи нормативни изисквания за електронно управление в държавната администрация и в Европейския съюз.

Глава пета

ДОСТЪП ДО ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР

Чл. 107. Търговският регистър е достъпен чрез Интернет страницата на търговския регистър и по друг начин в зависимост от технологичната готовност на агенцията. Агенцията извършва справки и издава удостоверения от търговския регистър и във всяко свое териториално звено.

Чл. 108. (1) Агенцията осигурява визуализиране от централната страница за вход в търговския регистър на информацията за всички вписвания, заличавания и обявявания

за деня в хронологичен ред по реда на извършването им. Информацията следва да е достъпна за определена дата, седмица, месец или избран от потребителя период не по-дълъг от един месец.

(2) Агенцията осигурява възможност за преглед на актуалното състояние на партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец към момента на проверката, както и състоянието на партидата към определена дата назад във времето.

(3) Агенцията осигурява възможност за справки дали друго лице няма права върху определена фирма (уникалност на фирма) чрез търсене в регистърните дела, списъка на запазените фирми, постановените откази и подадените заявления.

Чл. 109. (1) Всеки може да иска и извършва справка в търговския регистър. Справки в търговския регистър са безплатни.

(2) Справки могат да се правят за наличието или липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър.

(3) Справки с търсене в партидите могат да се правят по:

1. фирма или ЕИК на търговеца или клона на чуждестранен търговец;
2. име, съответно фирма, или ЕИК на съдружник или едноличен собственик на капитала;
3. име, съответно фирма, или ЕИК на член на органи на юридическо лице – търговец.

(4) В партида на отделния търговец, съответно клон на чуждестранен търговец, и на неговите праводатели и правоприемници справки и търсене могат да се извършват по всяко вписано обстоятелство или обявен акт.

Чл. 110. (1) Агенцията осигурява възможност списъкът за запазените фирми да се визуализира с подредба по:

1. азбучен ред на всички вписани фирми;
2. хронологичен ред на извършване на запазването в търговския регистър или за определен период;
3. правна форма на търговеца или клона на чуждестранен търговец.

(2) Агенцията осигурява възможност за бърз достъп до запазените фирми по първа буква или цифра от фирмата.

Чл. 111. (1) Удостоверения от търговския регистър относно търговец или клон на чуждестранен търговец се издават за:

1. актуално състояние по партидата въз основа на вписаните обстоятелства;
2. вписвания за определен период (извлечение);
3. обявявания за определен период (извлечение);
4. вписано обстоятелство;
5. обявяване и/или копие от обявен акт;
6. копие от документ, въз основа на който е извършено вписване или заличаване;
7. липсата на вписано обстоятелство или обявен акт в търговския регистър.

(2) Удостоверения от търговския регистър се издават и относно запазена фирма.

Чл. 112. (1) Справки се извършват и удостоверения се издават незабавно от служител във всяко териториално звено на агенцията. Удостоверения се издават и в електронна форма.

(2) Удостоверенията, издадени на хартиен носител, се подписват и подпечатват от служител на агенцията.

(3) Удостоверенията, издадени в електронна форма, се подписват с електронен подпис и се изпращат по електронен път.

Чл. 113. (1) Агенцията може да предоставя цялата база данни по чл. 2 от Закона за търговския регистър или структурирани части от нея.

(2) Агенцията може да предоставя чрез специализирани услуги за автоматизиран достъп до търговския регистър следните функционалности:

1. търсене по определени характеристики за вписани обстоятелства и/или обявени актове за определен търговец или клон на чуждестранен търговец;
2. визуализиране на партидите и:
 - а) с подредба по азбучен ред на всички вписани търговци и клонове на чуждестранни търговци по фирми;
 - б) с подредба по правна форма на всички вписани търговци и клонове на чуждестранни търговци;
 - в) с възможност за бърз достъп до партидата на всеки търговец или клон на чуждестранен търговец по първа буква или цифра от фирмата;
 - г) други подредби, утвърдени от изпълнителния директор на агенцията;
3. абонамент за автоматизирано подаване на информация за вписвания, заличавания и обявявания в базата данни по чл. 2 от Закона за търговския регистър;
4. абонамент за автоматизирано подаване на информация за вписани обстоятелства, заличени вписвания и обявени актове по регистърното дело на определен търговец.

(3) Специализираните услуги се предоставят срещу заплащане на държавна такса.

(4) Редът и начинът на предоставянето на услугите по този член се уреждат в общи условия, определени от агенцията.

Глава шеста

ЕДИНЕН ИДЕНТИФИКАЦИОНЕН КОД

Раздел I

Начин на формиране

Чл. 114. (1) Агенцията определя единен идентификационен код (ЕИК), задължителен за търговците и клоновете на чуждестранни търговци, вписани в търговския регистър.

(2) Единният идентификационен код се определя при първоначалното вписване на търговците и клоновете на чуждестранните търговци в търговския регистър и остава непроменен до заличаването им.

(3) Единният идентификационен код на търговец и на клон на чуждестранен търговец е 9-значен.

Чл. 115. (1) Всеки търговец или клон на чуждестранен търговец може да поиска издаването на карта (карти) за идентификация.

(2) Картата се издава по образец, утвърден от изпълнителния директор на агенцията, и съдържа данни за вписаните по партидата на търговеца или клона на чуждестранен търговец обстоятелства към момента на издаването ѝ. Агенцията осигурява възможност за актуализиране на съдържанието на картата за идентификация.

(3) По искане на търговеца или клона на чуждестранен търговец се издава карта за идентификация с монтиран микропроцесорен чип (смарт-карта).

(4) Издадените карти, неполучени в срок една година от издаването им, се унищожават по ред, определен от изпълнителния директор на агенцията.

Раздел II

ЕИК при преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации

Чл. 116. При преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез вливане се запазва ЕИК на приемащото дружество или кооперация и се създава връзка с ЕИК на преобразуващите се дружества, съответно на преустройващите се кооперации.

Чл. 117. При преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез сливане се определя ЕИК на новоучреденото дружество или кооперация и се създава връзка с ЕИК на преобразуващите се дружества, съответно на преустройващите се кооперации.

Чл. 118. При преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез разделяне се определят ЕИК на новообразуваните дружества или кооперации и се създава връзка с ЕИК на преобразуващото се дружество, съответно на преустройващата се кооперация.

Чл. 119. При преобразуване на търговски дружества и преустройство на кооперации чрез отделяне се запазва ЕИК на преобразуващото се дружество или кооперация и се създава връзка с ЕИК на новообразуваните дружества, съответно на новообразуваната кооперация.

Чл. 120. При преобразуване на търговски дружества чрез промяна на правната форма се запазва ЕИК на преобразуващото се дружество.

Чл. 121. При преобразуване на търговско дружество чрез прехвърляне на имущество на еднолично търговско дружество върху едноличния собственик се запазва ЕИК на едноличния търговец и се създава връзка с ЕИК на преобразуващото се дружество.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По отношение на търговци и клонове на чуждестранни търговци, първоначално вписани в търговските регистри и регистрите на кооперациите при окръжните съдилища и пререгистрирани в търговския регистър, агенцията осигурява възможност за преглед на партидите назад във времето по смисъла на чл. 108, ал. 2 от момента на пререгистрацията им в търговския регистър.

§ 2. (1) Търговците и клоновете на чуждестранни търговци, вписани в търговските регистри и регистрите на кооперациите при окръжните съдилища, подават заявление за пререгистрация по образец съгласно приложение № А1 – А8 (в зависимост от правната форма). При наличие на вписани допълнителни обстоятелства в съдебните регистри към заявлението по предходното изречение се прилага допълнително заявление по образец съгласно приложения № Б1 – Б7 (според обстоятелствата, които подлежат на пререгистрация). Дружествата с ограничена отговорност, акционерните дружества, командитните дружества с акции и клоновете на чуждестранен търговец прилагат и допълнително заявление по образец съгласно приложение № Г1, с което представят за обявяване учредителния си акт, договор или устав (за клоновете на чуждестранни търговци – съответния акт на чуждестранния търговец), съдържащ всички изменения и допълнения.

(2) Към заявлението по ал. 1 се прилага удостоверение за актуално състояние по регистрацията на търговеца или клона на чуждестранен търговец. Търговските дружества, кооперациите и клоновете на чуждестранни търговци прилагат и заверен от управителния си орган актуален дружествен договор или устав.

§ 3. (1) При съвпадение на фирмите на двама или повече търговци или клонове на чуждестранни търговци, установено при подадено заявление за пререгистрация, длъжностното лице по регистрацията:

1. пререгистрира търговеца или клона на чуждестранен търговец, подал заявлението, с фирмата, под която е вписан в съответния съдебен регистър, съгласно подаденото заявление и удостоверението за актуално състояние по регистрацията му;
2. изпраща на пререгистрирания търговец или клон на чуждестранен търговец съобщение за съпадението, като му предоставя двумесечен срок от получаване на съобщението да подаде заявление за промяна на фирмата си; при незавявяване на промяна на фирмата в срок длъжностното лице по регистрацията служебно прибавя към фирмата на пререгистрирания по т. 1 търговец или клон на чуждестранен търговец населеното място на окръжния съд по регистрацията му;
3. изпраща на всички търговци или клонове на чуждестранни търговци, чиито фирми съвпадат с фирмата на подалия заявление за пререгистрация търговец или клон на чуждестранен търговец, съобщение за съпадението, като им указва, че със заявлението за пререгистрация следва да заявят и промяна на фирмата си; при незавявяване на промяна на фирмата тези търговци или клонове на чуждестранни търговци се пререгистрират в търговския регистър с фирмата, под която са вписани в съответния съдебен регистър, съгласно подаденото заявление и удостоверението за актуалното състояние по регистрацията им, като към фирмата им длъжностното лице по регистраци-

ята служебно прибавя населеното място на окръжния съд по регистрацията им.

(2) При съвпадение на фирмите на двама или повече търговци или клонове на чуждестранни търговци, регистрирани в района на един окръжен съд, освен населеното място на окръжния съд по регистрацията, длъжностното лице по регистрацията служебно прибавя цифра според реда на подаване на заявленията за пререгистрация.

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 31 от Закона за търговския регистър.

§ 5. Изпълнението на наредбата се възлага на изпълнителния директор на Агенцията по вписванията.

§ 6. (Попр. – ДВ, бр. 20 от 2007 г.) Наредбата влиза в сила от 1 юли 2007 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 4

НАРЕДБА ЗА РЕДА И НАЧИНА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДОСТЪП ДО ТЪРГОВСКИЯ РЕГИСТЪР ПО СЛУЖЕБЕН ПЪТ

Приета с ПМС № 304 от 14.11.2006 г., обн., ДВ, бр. 95 от 24.11.2006 г., в сила от 1.07.2007 г.

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. (1) С наредбата се уреждат редът и начинът на осъществяване на достъп до търговския регистър по служебен път на държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и на лицата, осъществяващи публични функции.

(2) Достъпът до търговския регистър по служебен път е безплатен.

Чл. 2. (1) Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието, наричана по-нататък „агенцията“, осъществява за органите и лицата по чл. 1, ал. 1 достъп до търговския регистър по служебен път само за служебни цели в техните структури без право за предоставяне на информацията възмездно или безвъзмездно или прехвърляне на правата за служебен достъп по наредбата на трети лица.

(2) Осигуряването на достъп по наредбата се извършва при спазване изискванията на специалните закони за събиране, съхраняване, използване и разкриване на защитена от закона информация.

(3) Агенцията е първичен администратор на данни, събиращ, създаващ или изменящ за първи път установени със закон данни за вписваните в търговския регистър търговци или клонове на чуждестранни търговци.

Чл. 3. (1) Агенцията осигурява автоматизирано извършване на следните видове основни справки за вписани обстоятелства или обявени актове въз основа на информацията, съхранявана в търговския регистър:

1. справка по име, фирма или единен идентификационен код (ЕИК) на търговеца или клона на чуждестранен търговец;
2. справка по име, съответно фирма, или ЕИК на съдружник или едноличен собственик на капитала;
3. справка по име, съответно фирма, или ЕИК на член на органи на юридическо лице – търговец.

(2) При указване на ЕИК справка може да бъде направена за всяко вписано обстоятелство или обявен акт в партидата на съответния търговец, съответно клон на чуждестранен търговец, и на неговите праводатели и правоприменици.

Чл. 4. Агенцията осигурява автоматизирано извършване на следните видове справки въз основа на информацията, съхранена в списъка на запазените фирми в търговския регистър:

1. справка по азбучен ред на всички вписани фирми;

2. справка по хронологичен ред на извършване запазването на фирма в търговския регистър или за определен период;
3. справка по правната форма на търговеца или клона на чуждестранен търговец.

Чл. 5. Когато органите и лицата по чл. 1, ал. 1 са заявили това, агенцията осъществява:

1. автоматизирано подаване на информация за вписвания, заличавания и обявявания в базата данни по чл. 2 от Закона за търговския регистър;
2. автоматизирано подаване на информация за вписани обстоятелства, заличени вписвания и обявени актове по фирменото дело на посочен търговец или клон на чуждестранен търговец.

Чл. 6. Когато закон предвижда специални правомощия на определени органи за достъп до информация, съхранена в търговския регистър, агенцията може да осъществява предоставяне на специализирани справки чрез интерфейси, определени съгласувано със съответния орган.

Раздел II

Ред и начин за осъществяване на достъп

Чл. 7. Достъпът до търговския регистър по служебен път се осъществява в съответствие с установените правила за оперативна съвместимост и информационна сигурност за всички органи и лица по чл. 1, ал. 1 чрез формализираните описания на информационните обекти, интерфейсите и стандартите.

Чл. 8. Заявките за получаване на справки и предоставянето на данните се извършват автоматизирано по електронен път.

Чл. 9. Достъпът се осъществява чрез интерфейс, определен от министъра на държавната администрация и административната реформа, чрез стандарти за пренос на информация, вписани в регистъра на стандартите към Държавната агенция по информационни технологии и съобщения.

Чл. 10. (1) Органите и лицата по чл. 1 трябва да заявяват получаването на отдалечените справки до агенцията чрез подаване на стандартизирана заявка въз основа на технологичното ѝ описание, вписано в регистъра на електронните услуги към министъра на държавната администрация и административната реформа.

(2) Агенцията осъществява услугата в определения за вътрешни електронни услуги стандартизиран формат, вписан в регистъра на стандартите към Държавната агенция по информационни технологии и съобщения.

(3) Информацията по чл. 5 се подава във формата по ал. 2 освен в случаите по чл. 6.

Чл. 11. Технологичните, техническите и комуникационните средства в приемащата страна за ползване на достъпа и получаване на информацията по чл. 5 се осигуряват от приемащите органи и лица по чл. 1, ал. 1.

Чл. 12. Общото ръководство при осъществяването на достъпа до търговския регистър по служебен път се извършва от изпълнителния директор на агенцията и съответните органи или лица по чл. 1, ал. 1.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. „Лица, осъществяващи публични функции“ са лица или сдружения на юридически или физически лица, организационно обособени въз основа на закон, на които със закон е възложена публична функция за трайно задоволяване на обществени интереси от национално значение.

2. „Оперативна съвместимост“ е способността на информационните системи да обработват, съхраняват и обменят електронни документи и данни помежду си, използвайки единни технологични стандарти и процеси.

3. „Информационна сигурност“ е защитата на информацията от неправомерен или случаен достъп, използване, правене достойние на трети лица, промяна или унищожаване.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. (1) До установяване на формализираните описания на информационните обекти, интерфейсите и стандартите за оперативна съвместимост, задължителни за цялата администрация, агенцията осъществява достъп по служебен път до търговския регистър чрез интерфейси и стандарти, установени съгласувано с ползващия орган и доколкото е налице технологична готовност на двете страни.

(2) След установяване на условията по ал. 1 изпълнителният директор на агенцията издава заповед за предоставяне на достъп до търговския регистър.

§ 3. Наредбата се приема на основание чл. 12, ал. 3 от Закона за търговския регистър.

§ 4. Наредбата влиза в сила от датата на влизане в сила на Закона за търговския регистър.

ПРИЛОЖЕНИЕ 5

ТАРИФА ЗА ДЪРЖАВНИТЕ ТАКСИ, СЪБИРАНИ ОТ АГЕНЦИЯТА ПО ВПИСВАНИЯТА

(ИЗВЛЕЧЕНИЕ)

Приета с ПМС № 243 от 14.11.2005 г., обн., ДВ, бр. 94 от 25.11.2005 г., в сила от 25.11.2005 г., изм. и доп., бр. 105 от 22.12.2006 г., в сила от 1.07.2007 г.

Чл. 16. (1) За търсене и предоставяне на справки от регистър БУЛСТАТ за повече от един субект се събират такси, както следва:

1. за всеки критерий за търсене 1 лв.;
2. за всеки субект, отговарящ на критериите за търсене 0,10 лв.;
3. за всяка характеристика на субект, отговарящ на критериите за търсене 0,20 лв.

Таксата се определя по формулата:

$T = (Kt + 1 + Bc + (0,10 + Xc + 0,20)) + Kb$, където:

Kt е броят на критериите за търсене;

Bc – броят на субектите, отговарящи на критериите на търсене;

Xc – броят на характеристиките на субект, отговарящ на критериите на търсене;

Kb – коефициентът, определен от броя на субектите, отговарящи на критериите на търсене, определен съгласно таблицата:

Брой субекти, отговарящи на критериите на търсене:	Коефициент
От 0 до 50	1,50
От 51 до 100	1,00
От 101 до 500	0,30
От 501 до 1000	0,25
От 1001 до 3000	0,20
От 3001 до 5000	0,13
От 5001 до 10 000	0,08
От 10 001 до 20 000	0,04
Над 20 001	0,03

(2) Минималният предплатен лимит за използване на услугите по електронен път е 10 лв. Клиентът ползва услугите до изчерпване на лимита.

Раздел IIa

(Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.)

Такси, събирани по Закона за търговския регистър

Чл. 16а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) (1) По заявление за вписване на обстоятелства в търговския регистър се събират такси, както следва:

1. на едноличен търговец 35 лв.;
2. на събирателно дружество; на командитно дружество 130 лв.;
3. на дружество с ограничена отговорност;
на еднолично дружество с ограничена отговорност 160 лв.;
4. на акционерно дружество; на еднолично акционерно дружество 460 лв.;
5. на командитно дружество с акции 460 лв.;
6. на акционерно дружество за извършване на банкова и застрахователно дейност 1700 лв.;
7. на консорциум; на холдинг 1700 лв.;
8. на клон на чуждестранен търговец 430 лв.;
9. на залог или запор на дружествен дял 50 лв.;
10. на залог на търговско предприятие 100 лв.;
11. на прехвърляне на предприятие на едноличен търговец 30 лв.;
12. на прехвърляне на предприятие във всички останали случаи 100 лв.;
13. на преобразуване на търговско дружество 230 лв.;
14. на други обстоятелства, подлежащи на вписване за първи път 50 лв.

(2) По заявление за промяна на вписани обстоятелства в търговския регистър се събират такси, както следва:

1. на капитала на търговско дружество – 60 лв.;
2. на други обстоятелства – 30 лв.

Чл. 16б. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) По заявление за вписване на актове за обявяване в търговския регистър се събира такса в размер 50 лв.

Чл. 16в. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) По заявление за запазване на фирма се събира такса в размер 50 лв.

Чл. 16г. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) За издаване на удостоверение се заплаща такса в размер 5 лв. за първа страница и по 2 лв. за всяка следваща страница.

Чл. 16д. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) За предоставяне на цялата база данни от търговския регистър се събира такса в размер 10 000 лв., а за структурирани части от нея таксата се определя по реда на чл. 16, ал. 1 .

Чл. 16е. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) (1) По реда на чл. 16, ал. 1 се събира такса за предоставяне на специализирани услуги чрез автоматизиран достъп до търговския регистър със следните функционалности:

1. търсене по определени характеристики за вписани обстоятелства и/или обявени актове за определен търговец или клон на чуждестранен търговец;

2. визуализиране на партидите и:
 - а) с подредба по азбучен ред на всички вписани търговци и клонове на чуждестранни търговци по фирми;
 - б) с подредба по правна форма на всички вписани търговци и клонове на чуждестранни търговци;
 - в) с възможност за бърз достъп до партидата на всеки търговец или клон на чуждестранен търговец по първа буква или цифра от фирмата;
 - г) други подредби, утвърдени от изпълнителния директор на агенцията.

(2) Минималният предплатен лимит за използване на услуга по ал. 1 е в размер 100 лв.

(3) За абонамент за автоматизирано подаване на информация за вписани обстоятелства, заличени вписвания и обявени актове по фирменото дело на определен търговец се събира такса в размер 0,40 лв. за всяко вписване, заличаване и обявяване.

Раздел III

Плащане

Чл. 17. (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Таксите по раздели I, II и IIIa постъпват по бюджета на Агенцията по вписванията.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен. (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2006 г.) Тарифата се одобрява на основание чл. 4, букви “в” и “о” от Закона за държавните такси, чл. 10, ал. 1, т. 4 от Закона за регистър БУЛСТАТ и чл. 12, ал. 1 от Закона за търговския регистър.

ПРИЛОЖЕНИЕ 6

УСТРОЙСТВЕН ПРАВИЛНИК НА АГЕНЦИЯТА ПО ВПИСВАНИЯТА

Приет с ПМС № 89 от 23.04.2007 г., обн., ДВ, бр. 36 от 4.05.2007 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С правилника се определят структурата, организацията на работа, редът на дейност и съставът на Агенцията по вписванията, наричана по-нататък „агенцията“.

Чл. 2. (1) Агенцията е администрация към министъра на правосъдието.

(2) Агенцията е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

(3) Агенцията е второстепенен разпоредител с бюджетни кредити към министъра на правосъдието.

Глава втора

СТРУКТУРА НА АГЕНЦИЯТА

Раздел I

Общи положения

Чл. 3. (1) Агенцията е организирана в обща и специализирана администрация, служител по сигурността на информацията и финансов контролър.

(2) Общата численост на персонала в агенцията е 488 щатни бройки, разпределени съгласно приложението.

Чл. 4. (1) Общата администрация се състои от 3 дирекции, а специализираната администрация – от две главни дирекции.

(2) Главните дирекции имат териториални звена – служби по вписванията и служби по регистрация.

Чл. 5. (1) Службите по вписванията осъществяват функциите си по Правилника за вписванията и Закона за кадастъра и имотния регистър на територията на съдебния район на съответния районен съд.

(2) Службите по регистрация осъществяват функциите си по Закона за регистър БУЛСТАТ и по Закона за търговския регистър на територията на съдебния район на съответния окръжен съд.

Раздел II

Изпълнителен директор на агенцията

Чл. 6. (1) Агенцията се ръководи и представлява от изпълнителен директор.

(2) Изпълнителният директор на агенцията:

1. ръководи, координира и контролира изпълнението на функциите на агенцията, както и връзките ѝ с други органи и организации;

2. представлява агенцията и организира международните ù връзки;
3. планира, разпределя и администрира предоставените бюджетни средства на агенцията;
4. организира работата по създаването и поддържането на имотния регистър и на връзката му с кадастъра;
5. организира и контролира осъществяването на връзката на имотния регистър с регистрите по чл. 7, ал. 2 от Закона за кадастъра и имотния регистър (ЗКИР), както и с други регистри и информационни системи;
6. ръководи, координира и контролира създаването и поддържането на централния архив в електронен вид на партидите на недвижимите имоти и вписаните актове с приложените към тях документи;
7. организира разработването на концепции и насоки за развитието в областта на имотния регистър и контролира тяхното изпълнение;
8. организира работата по воденето и поддържането на регистър БУЛСТАТ като единен национален административен регистър;
9. организира и контролира осъществяването на взаимодействието между регистър БУЛСТАТ, търговския регистър и други регистри и информационни системи;
10. ръководи, координира и контролира съхраняването в единна информационна система на информацията в регистър БУЛСТАТ и в търговския регистър и поддържането на национална база данни за тези регистри;
11. организира работата по воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър;
12. сключва договори, свързани с осъществяването на дейността на агенцията;
13. утвърждава структурата на административните звена;
14. утвърждава длъжностното разписание и работните заплати;
15. назначава и освобождава държавните служители в агенцията;
16. сключва, изменя и прекратява трудовите договори на работещите по трудово правоотношение в агенцията;
17. осигурява условия за повишаване квалификацията на служителите;
18. ръководи атестирането на служителите в агенцията;
19. изготвя и представя на министъра на правосъдието ежегоден доклад за дейността на агенцията;
20. изпълнява и други правомощия, произтичащи от разпоредбите на ЗКИР, Закона за регистър БУЛСТАТ и Закона за търговския регистър и нормативните актове по прилагането им, както и възложени му с друг закон или подзаконов нормативен акт.

(3) Изпълнителният директор може да възложи на главния секретар отделни свои правомощия, в т.ч. по:

1. служебните правоотношения с изключение на назначаването, преместването по чл. 81б, прекратяването на правоотношението, както и налагането на дисциплинарни наказания по чл. 90, ал. 1, т. 3, 4 и 5 от Закона за държавния служител;
2. сключването, изменянето и прекратяването на трудовите правоотношения със служители на агенцията.

(4) В изпълнение на правомощията си изпълнителният директор издава заповеди.

(5) При осъществяване на своите правомощия изпълнителният директор се подпомага от заместник изпълнителен директор. Трудовото правоотношение със заместник изпълнителния директор се сключва, изменя и прекратява от изпълнителния директор съгласувано с министъра на правосъдието.

(6) Изпълнителният директор делегира със заповед правомощия на заместник изпълнителния директор и определя неговите функции.

(7) Правомощията на изпълнителния директор на агенцията при негово отсъствие или когато ползва законоустановен отпуск, се осъществяват от заместник изпълнителния директор, освен ако със заповед е определено друго.

Раздел III

Служител по сигурността на информацията. Финансов контролър

Чл. 7. (1) Служителят по сигурността на информацията е на пряко подчинение на изпълнителния директор и ръководи регистратура за класифицираната информация, изпълнява възложените му със Закона за защита на класифицираната информация (ЗЗКИ) задачи и отговаря за надлежното създаване, обработване, съхраняване и предаване на класифицирана информация.

(2) В изпълнение на възложените му със ЗЗКИ задачи служителят по сигурността на информацията:

1. следи за спазването на изискванията на ЗЗКИ;
2. прилага правилата относно видовете защита на класифицираната информация;
3. разработва план за охрана на агенцията чрез физически и технически средства и следи за изпълнението му; отговаря за организацията на ведомствената охрана и осигурява спазването на пропускателния режим в сградата на агенцията;
4. извършва периодични проверки на отчетността и движението на материалите и документите, съдържащи класифицирана информация;
5. осъществява процедурата по обикновеното проучване съгласно чл. 47 ЗЗКИ и води регистър на проучените лица;
6. следи за правилното определяне нивото на класифицираната информация, води на отчет случаите на нерегламентиран достъп и предлага на изпълнителния директор мерки за тяхното отстраняване;
7. организира и провежда обучението на служителите от агенцията по защита на класифицираната информация;
8. разработва план за защита на класифицираната информация при положение на война, при военно или друго извънредно положение;
9. изпълнява и други задачи, произтичащи от нормативните актове, регламентиращи защитата на класифицираната информация.

Чл. 8. (1) Финансовият контролър е на пряко подчинение на изпълнителния директор.

(2) Финансовият контролър:

1. осъществява предварителен контрол за законосъобразност на всички документи и действия, свързани с финансовата дейност и други дейности, съгласно вътрешни правила за осъществяване на предварителен контрол;

2. осъществява проверки и преди вземането на решения за поемане на задължения и извършване на разход със средства, получени от републиканския бюджет;
3. изразява мнение относно законосъобразността на предложенията за поемане на задължения или извършване на разходи.

(3) При осъществяване на дейността си финансовият контрольор ще бъде подпомаган от лица, определени с писмен акт на изпълнителния директор.

Раздел IV

Главен секретар

Чл. 9. (1) Главният секретар ръководи, координира и контролира функционирането на административните звена в агенцията.

(2) Главният секретар:

1. осигурява организационната връзка между изпълнителния директор на агенцията и административните звена, както и между самите административни звена;
2. създава условия за нормална и ефективна работа на всички административни звена на агенцията;
3. организира разпределението на задачите за изпълнение между административните звена на агенцията;
4. организира работата с предложенията и сигналите в съответствие с разпоредбите на глава осма от Административнопроцесуалния кодекс;
5. осъществява общ контрол по изпълнението на възложените задачи;
6. контролира и отговаря за правилното водене и съхраняване на документацията;
7. ежегодно изготвя доклад за състоянието на административната дейност в агенцията;
8. утвърждава дължествените характеристики на служителите в агенцията;
9. представлява агенцията в случаите, когато е изрично упълномощен от изпълнителния директор;
10. изпълнява други задачи, възложени му от изпълнителния директор на агенцията.

(3) При отсъствие на главния секретар неговите функции се изпълняват от ръководен служител, определен за всеки отделен случай с писмена заповед на изпълнителния директор.

Раздел V

Обща администрация

Чл. 10. Общата администрация е организирана в дирекции „Административно-правно обслужване, човешки ресурси и връзки с обществеността“, „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“ и „Информационно обслужване и технологии“.

Чл. 11. Дирекция „Административно-правно обслужване, човешки ресурси и връзки с обществеността“:

1. във връзка с административно-правното обслужване:

- а) осъществява правната помощ на изпълнителния директор и на административните звена на агенцията с оглед законосъобразното осъ-

- ществуване на техните функции, като дава мотивирани становища по правни въпроси;
- б) изготвя становища по законосъобразността на проектите на административни актове на изпълнителния директор на агенцията;
 - в) осъществява процесуалното представителство на агенцията;
 - г) участва в производството по осъществяване на имуществена и административнонаказателна отговорност;
 - д) предприема правни действия за своевременното събиране на вземанията на агенцията;
 - е) участва в дейността, свързана с управлението на правото на държавна собственост на агенцията;
 - ж) изработва или участва в изработването на проекти на нормативни актове, засягащи дейността на агенцията, както и дава становища по проекти на нормативни актове, получени от други държавни органи за съгласуване;
 - з) изготвя проекти на договори, свързани с дейността на агенцията, и дава становища по законосъобразността на проекти на договори;
 - и) изготвя правни становища по сигнали и предложения по реда на Административнопроцесуалния кодекс и по заявления по Закона за достъп до обществена информация ;
2. във връзка с документооборота:
- а) организира, осъществява и контролира движението на входящата, изходящата и вътрешната кореспонденция;
 - б) експедира входящата и изходящата кореспонденция;
 - в) комплектува, съхранява, обработва и организира използването на текущата и архивния документационен фонд на агенцията;
3. във връзка с човешките ресурси и връзките с обществеността:
- а) осъществява организацията по набиране на персонала и назначаване на служителите в агенцията;
 - б) изготвя всички актове, свързани с възникването, изменението и прекратяването на служебните и трудовите правоотношения в съответствие със законовите разпоредби; оформя, води и съхранява служебните и трудовите досиета на служителите в агенцията;
 - в) изготвя и актуализира длъжностните и поименните щатни разписания на агенцията;
 - г) оказва организационна и методическа помощ по цялостния процес по разработване, актуализиране и утвърждаване на длъжностните характеристики на служителите в агенцията;
 - д) организира въвеждането и прилагането на система за оценка на изпълнението на длъжността, заплащането и израстването в кариерата на държавната администрация;
 - е) планира и организира обучението и развитието на персонала, като предлага и реализира програми за обучение и професионална квалификация на служителите в агенцията;
 - ж) предоставя на медиите информация за дейността на агенцията;
 - з) анализира и систематизира публикациите в средствата за масово осведомяване за дейността на агенцията;
 - и) подготвя и координира изявите на изпълнителния директор и на главния секретар пред средствата за масово осведомяване;

- к) координира и изготвя програмата на изпълнителния директор и на главния секретар при пътуванията извън страната и изготвя необходимите документи за задграничните командировки на служителите на агенцията;
- л) организира и осигурява превод на международни срещи на агенцията;
- м) организира, координира и протоколно осигурява провеждането на пресконференции, симпозиуми, семинари, работни срещи и др.

Чл. 12. Дирекция „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“:

1. във връзка с финансово-стопанските дейности:
 - а) изготвя проект на годишния бюджет за приходите и разходите на агенцията за съответната година;
 - б) изготвя ежемесечни и тримесечни отчети за касовото изпълнение на бюджета и годишния финансов отчет на агенцията;
 - в) изготвя месечното разпределение на бюджета на агенцията за съответната бюджетна година;
 - г) изготвя бюджетна прогноза и проект на бюджет на агенцията;
 - д) организира и извършва финансово-счетоводното обслужване на агенцията и осигурява изпълнението на бюджета;
 - е) упражнява контрол за законосъобразното и целесъобразното разходване на паричните средства и на дълготрайните материални и нематериални активи на агенцията и материалните запаси;
 - ж) организира инвентаризациите в агенцията съгласно Закона за счетоводството;
 - з) организира и извършва дейностите по финансирането на търговския регистър;
2. във връзка с управлението на собствеността и обществените поръчки:
 - а) изготвя становища относно управлението на имотите – държавна собственост, предоставени на агенцията, и осигурява правилното им стопанисване;
 - б) проучва нуждите на службите по вписванията и изготвя предложения за предоставяне на сграден фонд;
 - в) изготвя технически и финансови предложения за ремонт на сградния фонд на агенцията и за материално-техническо снабдяване на агенцията;
 - г) организира и осъществява материално-техническото снабдяване на агенцията със съоръжения, резервни части, инвентар, организационна техника, консумативни материали и обзавеждане;
 - д) осъществява текущ контрол при изпълнение на строително-монтажни работи и организира текущи ремонти, участва в комисии за оценка и приемане на тези работи;
 - е) изготвя документацията, организира процедури по възлагане на обществени поръчки и участва със свои представители в работата на комисиите по възлагане на обществените поръчки;
 - ж) организира и провежда процедури по Закона за държавната собственост и по правилника за прилагането му;
 - з) отговаря за ефективното функциониране и стопанисване на автомобилния парк, почивната и учебната база на агенцията;
 - и) отговаря за поддържането на хигиената в агенцията.

Чл. 13. Дирекция „Информационно обслужване и технологии“:

1. във връзка с изпълнението на функциите на агенцията по ЗКИР:
 - а) организира изграждането, внедряването и функционирането на всички информационни системи, свързани с дейността на отделните структурни звена на агенцията;
 - б) управлява и координира изграждането и поддържането на инфраструктурата, осигуряваща информационната дейност на агенцията;
 - в) осигурява защитата на информационните технологии на агенцията;
 - г) подпомага потребителите на информационни технологии и средства в агенцията;
 - д) изготвя план за необходимото обучение за потребителите на информационни технологии и оказва съдействие при организирането, провеждането и оценката на обучението;
 - е) разработва анализи за състоянието на информационната инфраструктура, извършва оценка и изготвя план за управление на риска;
 - ж) осъществява методическо ръководство върху дейността на експертите по информационни технологии в службите по вписванията;
 - з) осигурява връзката между имотния регистър и други регистри;
 - и) създава и поддържа централен архив в електронен вид на партидите на недвижимите имоти и вписаните актове с приложените към тях документи;
2. във връзка с изпълнението на функциите на агенцията по Закона за регистър БУЛСТАТ и по Закона за търговския регистър:
 - а) организира изграждането, внедряването и функционирането на всички информационни системи, свързани с дейността на отделните структурни звена на агенцията;
 - б) управлява и координира изграждането и поддържането на инфраструктурата, осигуряваща информационната дейност на агенцията;
 - в) осигурява взаимодействие с други регистри и информационни системи;
 - г) организира връзките между търговския регистър и други регистри и информационни системи и контролира тяхното осъществяване.

Раздел VI*Специализирана администрация*

Чл. 14. (1) Специализираната администрация е организирана в две главни дирекции – Главна дирекция „Имотен регистър“ и Главна дирекция „Търговски регистър и регистър БУЛСТАТ“.

(2) Главна дирекция „Имотен регистър“ е с териториални звена – служби по вписванията, обединени в 12 регионални дирекции.

(3) Главна дирекция „Търговски регистър и регистър БУЛСТАТ“ е с териториални звена – служби по регистрация.

(4) Служителите в службите по вписванията, както и служителите и длъжностните лица по регистрация в службите по регистрация се назначават от изпълнителния директор.

Чл. 15. Главна дирекция „Имотен регистър“:

1. организира, координира и ръководи дейностите в службите по вписванията;

2. организира административния контрол по създаването, воденето и съхраняването на имотния регистър;
3. организира връзките между имотния регистър и кадастъра, както и с други регистри и контролира тяхното осъществяване;
4. разработва програмите за дейността по вписванията;
5. изготвя проект на указания във връзка със създаването на имотния регистър;
6. оказва съдействие при изготвянето на технически задания по проект „Кадастър и имотна регистрация“ по Заемното споразумение с Международната банка за възстановяване и развитие;
7. контролира и изготвя отчети за изпълнението на дейностите по проект „Кадастър и имотна регистрация“ по Заемното споразумение с Международната банка за възстановяване и развитие.

Чл. 16. Службата по вписванията:

1. извършва вписвания, отбелязвания и заличавания по разпореждане на съдията по вписванията;
2. подготвя и предава на агенцията информацията за партидите на недвижимите имоти и вписаните актове с приложените към тях документи за централния архив;
3. прави справки и издава удостоверения за вписванията;
4. изпълнява дейности, свързани със създаването на имотния регистър, определени с наредбата по чл. 5, ал. 3 ЗКИР;
5. уведомява съответната служба по кадастъра за новообразуваните партиди и извършеното вписване съгласно чл. 86 ЗКИР;
6. прави справки и издава удостоверения за вписаните обстоятелства и обявените актове в търговския регистър.

Чл. 17. Главна дирекция „Търговски регистър и регистър БУЛСТАТ“:

1. организира дейностите по воденето и съхраняването на търговския регистър;
2. организира административния контрол по воденето и съхраняването на търговския регистър и на регистър БУЛСТАТ;
3. осъществява методическа помощ във връзка с дейностите по воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и регистър БУЛСТАТ;
4. организира връзките между търговския регистър и други регистри и информационни системи и контролира тяхното осъществяване;
5. проучва структурата, динамиката и тенденциите на търсенето на данни от търговския регистър и от регистър БУЛСТАТ;
6. организира връзките между регистър БУЛСТАТ и други регистри и информационни системи и контролира тяхното осъществяване;
7. осигурява прилагането на методическите указания в регионалните дирекции.

Чл. 18. Службата по регистрация:

1. приема и въвежда в информационната система заявленията за вписванията, заличаванията и обявяванията в търговския регистър, както и по запазване на фирма;
2. извършва действията по вписванията, обявяванията и заличаванията в търговския регистър;

3. извършва проверка дали е подадено заявление за исканото вписване, заличаване или обявяване;
4. извършва проверка дали заявеното обстоятелство подлежи на вписване или представеният акт подлежи на обявяване;
5. извършва проверка дали заявлението изхожда от оправомощено лице;
6. извършва проверка дали към заявлението са приложени всички документи съгласно изискванията на закон, съответно подлежащият на обявяване акт, и дали съществуването на заявеното за вписване обстоятелство се установява от представените документи;
7. прави справки и издава удостоверения за вписаните обстоятелства и обявените актове в търговския регистър;
8. прави справки и издава удостоверения за запазване на фирма;
9. извършва регистрация в регистър БУЛСТАТ при условията на чл. 9 от Закона за регистър БУЛСТАТ;
10. издава справки и удостоверения за вписаните обстоятелства в регистър БУЛСТАТ.

Глава трета

СЛУЖИТЕЛИ НА АГЕНЦИЯТА

Чл. 19. (1) Служителите в агенцията имат правата и задълженията, предвидени в Закона за държавния служител, съответно в Кодекса на труда, и в нормативните актове по прилагането им.

(2) Държавните служители и служителите по трудово правоотношение осъществяват своята дейност въз основа на длъжностни характеристики.

Чл. 20. (1) За образцово изпълнение на служебните си задължения служителите в агенцията могат да бъдат награждавани с отличия и награди.

(2) Награждаването на служителите се извършва по решение на изпълнителния директор на агенцията въз основа на мотивиран доклад от съответния директор на дирекция.

(3) Стойността на паричната или предметната награда не може да надвишава размера на една основна месечна работна заплата на съответния служител.

Чл. 21. (1) За изпълнението на определени задачи, свързани с дейността на агенцията, могат да се привличат нещатни сътрудници в качеството им на експерти.

(2) Правата и задълженията на лицата по ал. 1 се определят в заповедта за привличането им и в сключения с тях договор от изпълнителния директор.

Глава четвърта

ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАБОТАТА В АГЕНЦИЯТА

Чл. 22. Организацията на работата в агенцията се осъществява съгласно правилника и утвърдена от изпълнителния директор на агенцията инструкция за вътрешния документооборот.

Чл. 23. Ръководството на главните дирекции се осъществява от главни директори, а на дирекциите – от съответния директор.

Чл. 24. (1) Документите, изпратени до агенцията от държавни органи, юридически или физически лица, се завеждат в канцеларията във входящ регистър, като се отбелязва датата на получаването им.

(2) При завеждането на документите се извършва проверка за наличието на материалите, посочени в тях, и се образува преписка, която се разпределя според адресата или съдържанието ѝ.

Чл. 25. Изходящите от агенцията документи се съставят най-малко в два екземпляра. Вторият екземпляр съдържа инициалите и подписа на служителя, изготвил документа, и на ръководителя на съответното административно звено.

Чл. 26. (1) Работното време на служителите в агенцията при 5-дневна работна седмица е 8 часа дневно и 40 часа седмично.

(2) Началото и края на работното време в агенцията, както и на приемното време на административните звена се определят със заповед на изпълнителния директор на агенцията.

Чл. 27. Приемното време за изслушване на граждани и представители на организации относно предложения и сигнали се оповестява на общодостъпно място в агенцията.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Параграф единствен. Правилникът се приема на основание чл. 58г от Закона за кадастъра и имотния регистър, чл. 2, ал. 1 от Закона за регистър БУЛСТАТ, чл. 3, ал. 1 от Закона за търговския регистър и чл. 55 от Закона за администрацията .

Приложение към чл. 3, ал. 2

Численост на персонала в Агенцията по вписванията – 488 щатни бройки	
Изпълнителен директор	1
Заместник изпълнителен директор	1
Главен секретар	1
Служител по сигурността на информацията	1
Финансов контролор	1
Обща администрация	63
в т.ч.:	
дирекция „Административно-правно обслужване, човешки ресурси и връзки с обществеността“	20
дирекция „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“	18
дирекция „Информационно обслужване и технологии“	25
Специализирана администрация	420
в т.ч. Главна дирекция „Имотен регистър“	247
в т.ч. служби по вписванията и регионални дирекции „Имотен регистър“:	
Регионална дирекция – София	
Регионална дирекция – Благоевград	
Регионална дирекция – Бургас	
Регионална дирекция – Варна	
Регионална дирекция – Враца	
Регионална дирекция – Велико Търново	

Регионална дирекция – Плевен	
Регионална дирекция – Пловдив	
Регионална дирекция – Русе	
Регионална дирекция – Разград	
Регионална дирекция – Стара Загора	
Регионална дирекция – Хасково	
и Главна дирекция „Търговски регистър и регистър БУЛСТАТ“	173
в т.ч. служби по регистрация и длъжностни лица по регистрация в тях	
Длъжностни лица по регистрация – София	64
Длъжностни лица по регистрация – Благоевград	1
Длъжностни лица по регистрация – Бургас	1
Длъжностни лица по регистрация – Варна	1
Длъжностни лица по регистрация – Враца	1
Длъжностни лица по регистрация – Велико Търново	1
Длъжностни лица по регистрация – Плевен	1
Длъжностни лица по регистрация – Пловдив	1
Длъжностни лица по регистрация – Русе	1
Длъжностни лица по регистрация – Разград	1
Длъжностни лица по регистрация – Стара Загора	1
Длъжностни лица по регистрация – Хасково	1
Длъжностни лица по регистрация – Добрич	1
Длъжностни лица по регистрация – Видин	1
Длъжностни лица по регистрация – Монтана	1
Длъжностни лица по регистрация – Габрово	1
Длъжностни лица по регистрация – Ловеч	1
Длъжностни лица по регистрация – Пазарджик	1
Длъжностни лица по регистрация – Смолян	1
Длъжностни лица по регистрация – Силистра	1
Длъжностни лица по регистрация – Търговище	1
Длъжностни лица по регистрация – Шумен	1
Длъжностни лица по регистрация – Кърджали	1
Длъжностни лица по регистрация – Ямбол	1
Длъжностни лица по регистрация – Сливен	1
Длъжностни лица по регистрация – Кюстендил	1
Длъжностни лица по регистрация – Перник	1

ПРИЛОЖЕНИЕ 7

СТРАТЕГИЯ ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ЦЕНТРАЛЕН РЕГИСТЪР НА ЮРИДИЧЕСКИТЕ ЛИЦА И НА ЕЛЕКТРОНЕН РЕГИСТЪРЕН ЦЕНТЪР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Приета с Решение на Министерския съвет № 419 от 10.05.2005 г.

Развитието на пазарна икономика и утвърждаването на демократична правова държава в Република България налагат реформиране на водените регистри на юридическите лица и имотните регистри с цел да се създаде сигурна и прозрачна среда за започване и извършване на стопанска дейност, за надлежно сключване и изпълнение на договорите. Това означава също така регистърната система да е в състояние да предоставя на публичния и частния сектори надеждна и навременна правно валидна информация за юридическите лица и недвижимите имоти. Реформите в тази сфера се подкрепят и до голяма степен бяха инициирани от неправителствени организации, бизнес асоциации и международни институции.

Осъществяването на регистърна реформа е непосредствено свързано с въвеждането на електронно правителство. Във връзка с това в Плана за изпълнението на Стратегията за електронно правителство (одобрен с решение на Министерския съвет на 11 март 2004 г.) беше включена отделна част за регистърната реформа, в която са описани основните етапи на процеса, отговорните за тяхното осъществяване държавни институции и срокове за реализирането им. С правителствено решение от 30 април т.г. беше създадена работна експертна група, която да изготви Стратегия за създаване на Централен регистър на юридическите лица и на Електронен регистърен център на Република България.

1. Състояние на регистърната система в България

Съществуващите понастоящем регистри в Република България са преимуществено децентрализирани. Едно от изключенията е създаденият през 1997 г. Централен регистър на особените залози към Министерството на правосъдието. Устройството и състоянието на повечето официални регистри са коренно различни. Юридическите лица на частното право (без политическите партии) се регистрират в 28 отделни регистри към окръжните съдилища, разпръснати по цялата територия на страната, като регистрите се водят на хартиен носител. Макар от нормативната уредба ясно да следва разграничението между съдебната дейност в рамките на охранителното производство по вписване, и административната дейност по водене на регистрите, практически регистърът е приравнен на фирменото дело, съдържащо доказателствата и съдебните актове, с които се постановява вписване: всички справки и удостоверявания се извършват въз основа на фирменото дело, а, когато то изцяло липсва или отделни документи от съдържанието му не са налице, вписвания, справки и удостоверения практически не се извършват. На практика извършването на най-обикновена справка относно начина на представляване на юридическото лице с оглед сключване на договор, може да означава пътуване на стотици километри, подаване на писмена молба, изчакване на срок от една седмица за извършване на справката, срок за нейното получаване, и, накрая, вероятност справка изобщо да не бъде извършена или да бъде извършена неprecizно. С натрупването на

все повече данни, съдържащата се в регистрите информация става все по-недостъпна и оперирането с нея – все по-бавно и дори невъзможно. Очевидно този резултат е неприемлив в днешните динамични условия на стопанска дейност. Стопанската реалност е, че всякакви договори, независимо от материалния интерес, масово се сключват въз основа на съдържащата се в регистъра информация за правното състояние на юридическите лица, която датира от преди седмици или месеци, което означава, че лицата нямат възможност да се ползват от сигурността, която регистрите са призвани да създават, както и че, обратното, поемат риска да станат жертва на фикцията за знание относно вписаните или несъществуване на невписаните обстоятелства, които те практически не са в състояние да проверяват.

Подобно е и положението с имотните регистри. Те се водят от 112 районни съдилища на хартиен носител, макар че в отделни съдилища експериментално се въвеждат електронни информационни системи без правно значение. Огромен проблем за правната сигурност е, че публични регистри за държавните имоти, общинските имоти, както и за голям брой имоти с исторически държавен или общински произход, внесени в имуществото на юридически лица на частното право, не съществува. Често явление е за един и същ имот едновременно да съществуват всички надлежни доказателства относно собствеността, които се опровергават от съществуващ акт за държавна/общинска собственост, проверка относно чието съществуване практически не е могло да бъде извършена.

Бизнес-средите, нестопанските организации и гражданите, както и чуждестранните инвеститори като потребители оценяват съществуващата регистърна система като неефективна, ненадеждна и недостатъчно прозрачна, а нерядко – и като сфера, белязана от нерегламентиран натиск и корупционни практики. Същевременно съдебната регистрация натовазва излишно съда с дейност, която няма правораздавателен характер.

2. Цел на стратегията

Целта на настоящата стратегия е да се очертаят приоритетите и етапите на въвеждането на **модерна централизирана електронна регистърна система чрез изграждане на Централен регистър на юридическите лица и Електронен регистърен център**. Предлаганата реформа е в интерес както на бизнеса, така и гражданското общество. Тя ще допринесе за стабилизиране на икономическия растеж като цяло, както и за ограничаване на сивата икономика и предотвратяване на икономическата престъпност.

3. Обща характеристика и основни принципи на реформата в контекста на присъединяването на Република България към ЕС

В почти всички държави членки на ЕС са въведени или в момента се въвеждат системи за регистрация, които значително улесняват достъпа и разпространението на информация. Общото между тях, което позволява постигането на тази цел, е наличието на единни и централизирани бази данни, които предоставят възможност за получаване на информация в различни форми, включително по електронен път и чрез Интернет.

Предложението за реформа на регистърната система в България е съобразено с българската правна действителност и потребностите на стопанския и обществен живот. То

отчита опита на модерните регистърни системи, почиващ на идеята за трансформация на регистрационните процедури от съдебни в административни и се основава на следните принципи:

- унифициране, стандартизиране и централизиране на водените регистри;
- евтина и бърза регистрация;
- опростени и сигурни процедури;
- електронни бази данни, публично достъпни през Интернет;
- уникален идентификационен номер за всяко лице.

Изграждането в България на Електронен регистърен център и евентуалното му последващо включване в европейската система от търговски регистри – Европейски търговски регистър, в който понастоящем участват четиринадесет европейски държави, би предоставило на страната широки възможности за по-пълноценно и ефективно участие в европейския търговски оборот. По този начин България ще бъде готова да отговори и на изискването на Първата директива по дружествено право на ЕС, предвиждаща задължително въвеждане на електронно регистриране до 1 януари 2007 г.

В условията на глобализация и постоянно разрастване на международната търговия, неимоверно нараства необходимостта от бърз, лесен и евтин достъп до информация, свързана с местни и чуждестранни икономически субекти. Във връзка с това реформата на системата за регистриране в България, като се използват достиженията на водещия опит в тази сфера, ще благоприятства пълноправното участие на страната в международния търговски оборот.

4. Основни етапи на реформата

Изграждането на Централния регистър на юридическите лица и на Електронния регистърен център ще започне въз основа на две вече постигнати структурни дадености, които пряко или като модел ще залегнат в основата му. Това са Централният регистър на особените залози, ведно с изградените към него местни регистърни бюра, и Агенцията по вписванията, на която е възложено изграждането на имотния регистър. На по-късен етап Електронният регистърен център ще обхване и Централния имотен регистър. По този начин в един център ще се съсредоточи информацията за лицата и имуществата.

4.1. Първи етап: създаване на Централен регистър на юридическите лица

Централният регистър на юридическите лица ще съдържа регистрационните данни за всички юридически лица на частното право, учредявани чрез регистрация (без вероизповеданията, политическите партии и синдикалните организации), държавните и общинските предприятия и другите юридически лица на частното право, учредявани не по силата на регистрация, както и всички юридически лица на публичното право, в т.ч. и неправосубектните им поделения, които имат самостоятелност според критерия на чл. 18, ал. 2 ГПК.

Изпълнението на този етап включва следните подетапи, които се осъществяват последователно или едновременно в зависимост от технологичната, нормативната и финансовата осигуреност:

Създаване на:

- Централен електронен търговски регистър и регистър на кооперациите,
- Централен електронен регистър на юридическите лица с нестопанска цел,
- Централен електронен регистър на държавните предприятия,
- Централен регистър на другите частноправни субекти, учредени не по силата на регистрация,
- Централен електронен регистър на държавните учреждения.

Със създаването и обединяването на всички изброени по-горе регистри като съставни на Централния регистър на юридическите лица приключва изграждането на Централния регистър на юридическите лица. Той може да бъде изграден от Агенцията по вписванията, което да ѝ бъде възлагано със съответните закони, уреждащи отделните съставни регистри. Във връзка с воденето на отделните съставни регистри, а след обединяването им – на Централния регистър на юридическите лица, Агенцията по вписванията ще има свои подразделения в седалищата на окръжните съдилища.

4.1.1. Правно-нормативна уредба

Централен електронен търговски регистър ще бъде създаден със Закон за търговския регистър и съответни изменения в Закона за кооперациите, Закона за жилищностроителните кооперации, Закона за юридическите лица с нестопанска цел и други закони. Устройството на Централния регистър на юридическите лица, както и устройството и воденето на включените в него регистри, ще се уреждат в Правилник, приет от Министерския съвет.

Новата правна уредба ще се основава на следните основни положения:

- търговският регистър и другите съставни регистри да бъдат преуредени като електронни и централни;
- съдебната процедура по регистрация на търговците, търговските дружества и останалите юридически лица да се преуреди като административна;
- процедурата да се приведе в съответствие с преуреждането на регистрите като електронни и правното естество на съхраняваната информация (обстоятелства, а не данни от актове);
- да се систематизират по-добре подлежащите на вписване обстоятелства и промените в тях, като бъдат уредени отделно случаите на обявяване на актове (устави, финансови отчети и др.);
- занапред вписванията (първоначални и последващи) за съответните юридически лица да бъдат извършвани в новите регистри: първоначалните – по новата административна процедура, а последващите – въз основа на удостоверение за актуалното състояние, издадено от старите регистри;
- съществуващата информация от хартиените регистри да бъде включена в архив от електронни образи (чрез сканиране, заснемане с цифров фотоапарат и т.н.), без да е наложително създаването на информационна система за обработката ѝ, тъй като интересът към неактуалната информация няма да е голям и с течение на времето ползването ѝ ще става все по-рядко;
- да бъде установен разумен срок (напр. 2-, максимум 3-годишен) за пререгистрация (ако в този срок не е извършено друго вписване), след изтичането на който

да се извърши принудителна ликвидация; по този начин ще бъдат ликвидирани формално съществуващите търговци, чийто брой не е малък и ще бъдат ликвидирани фирмите фантоми (с БУЛСТАТ и данъчна, но без съдебна регистрация, със съдебна, но без данъчна регистрация и т.н.);

- да се въведе един единствен уникален идентификационен номер за всяко юридическо лице, който ще бъде използван за различни цели: данъчни, статистически, за индивидуализация в други регистри (напр. имотния, на особените залози, за кредитен рейтинг) и други; юридическо лице, което няма такъв номер на практика няма да съществува.

Законът за търговския регистър и промените в действащите нормативни актове, ще уреди механизма, посредством който ще се обезпечава сигурността на гражданския оборот при регистрацията на търговците, юридическите лица с нестопанска цел и кооперациите по реда на охранителното производство.

По този начин Централният регистър на юридическите лица ще изпълнява и функциите, които сега изпълнява БУЛСТАТ, но ще съдържа първична, а не вторична информация. С това от една страна Централният регистър на юридическите лица ще използва в максимална степен капацитета на регистъра БУЛСТАТ, включително постигнатите към този момент резултати от започващата в момента реформа на БУЛСТАТ. От друга страна, ще се елиминират предпоставките и условията за грешки и несъответствия между данните, съдържащи се в регистъра на юридическите лица, и тези, съдържащи се в регистъра БУЛСТАТ. Понастоящем такива пропуски и разминавания съществуват и те се дължат преди всичко на това, че едни и същи обстоятелства подлежат на повторно вписване в регистъра БУЛСТАТ, след като веднъж са били регистрирани в друг регистър. Всяко последващо вписване на вече регистрирани обстоятелства неизбежно е свързано с риска от допускане на грешки. Същевременно несъответствията в данните от различните регистри създават сериозни затруднения както за държавните органи в отношенията им с частните лица, така и за самите частни лица в отношенията помежду им.

4.1.2. Технологично и кадрово осигуряване

За изграждането и функционирането на Централния регистър на юридическите лица е необходимо:

- създаване и въвеждане в експлоатация на програмен продукт, изискванията към който се определят в съответния правилник;
- подбор и назначаване на служители в Централния регистър на юридическите лица и местните регистърни бюра;
- обучение на служителите за работа по новите процедури, в т.ч. специализирано обучение за работа с програмния продукт.

4.2. Втори етап: създаване на Електронен регистърен център

Електронният регистърен център ще обедини създадения Централен регистър на юридическите лица, съществуващия Централен регистър на особените залози при Министерството на правосъдието, както и водените регистри на неперсонифицираните об-

разувания на частното право, които подлежат на регистрация по специални закони или разполагат със специална правоспособност.

Това ще се постигне чрез изменение на Закона за особените залози и специалните закони, уреждащи регистрацията на неперсонифицирани образувания на частното право или разполагащи със специална правоспособност.

С осъществяването на този етап на реформата в един център ще се съсредоточи информацията за лицата и предоставените от тях обезпечения, като се избегне ненужно дублиране на информация в различни регистри с произтичащия от това потенциал за грешки и несъответствия. Същевременно, с обединяването на Централния регистър на юридическите лица и регистрите на неперсонифицираните образувания на частното право, които подлежат на регистрация по специални закони или разполагат със специална правоспособност, в Електронния регистърен център ще се инкорпорират изцяло функциите на БУЛСТАТ. С инкорпорирането на БУЛСТАТ в Електронния регистърен център всички заинтересовани лица ще могат да получават навременна и достоверна информация, тъй като в данните в регистрите ще се съдържа първична информация и няма да съществува опасност от допускане на грешки и пропуски при повторно вписване на същата информация.

Имайки предвид, че вече изградената Агенция по вписванията води имотния регистър и че към нея ще преминат регистър БУЛСТАТ Единният търговски регистър (т.4.1.) и други съставни регистри, най-удачният вариант е, Електронният регистърен център да се създаде на базата на тази агенция.

4.3. Трети етап: Включване и свързване на други регистри

Този етап от регистърната реформа обхваща включването или свързването на други съществуващи и новосъздадени регистри (данъчните регистри, регистрите за МПС, ЕСГРАОН, бъдещия Централен имотен регистър и др.) към Електронния регистърен център.

Планът за изпълнение на Стратегията за електронно правителство предвижда до края на 2005 г. да бъде въведена в експлоатация информационна система за автоматизиране на регистрите по гражданско състояние. Такава система вече е създадена и към момента е въведена в петнадесет териториални звена на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ при Министерството на регионалното развитие и благоустройството, както и в сто общински администрации. Предвижда се скоро всички териториални звена на Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ да преминат към новата програмна система, тъй като те вече разполагат с необходимата технологична готовност за това. В общинските администрации системата ще се въвежда постепенно в зависимост от технологичната готовност и желанието на всяка отделна община. След приключване на въвеждането на новата система във всички териториални звена на Главна дирекция „Гражданско състояние и административно обслужване“ регистрите по гражданско състояние могат да се свържат с регионални структури според правомощията им. Националната база данни „Население“ има готовност за свързване с новосъздадения Електронен регистърен център.

Изграждането на Централния имотен регистър ще се извършва паралелно и на по-късен етап ще се включи в Електронния регистърен център.

4.4. Изграждане на Централен имотен регистър

Извършващата се вече реформа на имотната регистрация (дейностите по изработване на кадастър и имотен регистър) ще протича едновременно с реформата в системата на регистрация по отношение на лицата и създаването на Електронен регистърен център. Поради това и поради невъзможността да се прецени неговата продължителност във времето, този процес не може да бъде обособен в отделен етап.

Изграждането на Централния електронен имотен регистър ще се осъществява успоредно с одобряването на кадастралните карти в районите на отделни районни съдилища. Имотен регистър в район без одобрена кадастрална карта не може да се създаде. Така че Агенцията по вписванията продължително време ще води нотариални книги в едни съдебни райони и имотни регистри в други съдебни райони. Ако службите по вписванията в съдебните райони, в които се водят нотариални книги, междувременно въвеждат информацията и в програмен продукт за водене на имотни партии и създават електронни азбучници и архив от електронните образи на съществуващите персонални партии и вписаните актове; времето необходимо за създаването на електронни имотни регистри и обединяването им в Централен електронен имотен регистър ще бъде намалено многократно.

Тази цел може да бъде постигната, като:

1. Във всички служби по вписванията да бъде въведен програмен продукт за водене на имотни партии.
2. Във всички служби по вписванията да започне създаването на електронни азбучници и архив от електронните образи на съществуващите персонални партии и вписаните актове.
3. За изграждането на електронни имотни регистри в районите с одобрена кадастрална карта и обединяването им в Централен електронен имотен регистър е необходимо:
 - а) да бъде изменен ЗКИР в частта за имотния регистър в следните насоки:
 - имотният регистър да бъде преуреден като електронен и централен;
 - регистърът да се попълва с данните от кадастъра и от вписаните актове;
 - да се намали количеството информация от вписаните актове, като се систематизира по-добре и се представи по-ясно;
 - процедурата по вписването да се преуреди като административна;
 - процедурата да се приведе в съответствие с преуреждането на регистъра като електронен и правното естество на съхраняваната информация (данни от актове, а не обстоятелства) при запазване на диференциацията между вписване, отбелязване и заличаване и съответно обявяване на актове.
 - б) да бъде изготвен Правилник за воденето на електронния регистър, като в него бъдат фиксирани изискванията към програмния продукт;
 - в) да се възложи създаването на програмния продукт;
 - г) обучение на служителите за работа с продукта и въвеждане в експлоатация.

5. Срокове и финансиране на провежданата реформа

5.1. Определят се следните срокове за приключване на отделните етапи:

- за първи етап – една година и половина, от които половин година за подготовка на правно-нормативната уредба и една година за въвеждането ѝ в действие;
- за втори етап – 6 месеца след приключване на първия етап;
- за трети етап – дългосрочно.

Работата по изпълнението на основните етапи и дейности на стратегията да започне непосредствено след приемането ѝ – от месец април 2005 г. Във връзка с това е необходимо да се актуализират сроковете и дейностите в Плана за изпълнение на стратегията за електронно правителство в частта му, отнасяща се до регистърната реформа. В сегашната си редакция той предвижда паралелното или последователно извършване на пет обособени дейности:

1. Създаване на Централен търговски регистър с краен срок м. декември 2005 г.;
2. Създаване на Централен регистър на юридическите лица с нестопанска цел към Министерството на правосъдието със срок м. декември 2005 г.;
3. Унифицирани търговски регистри и централен регистър на особените залози към Министерство на правосъдието със срок м. декември 2005 г.;
4. Създаване на Централен регистър на юридическите лица със срок до края на 2006 г.;
5. Създаване на Електронен регистърен център – дългосрочно.

Наред с това, отделно е предвидено изграждане на единен кадастър и единен имотен регистър, със срок – м. март 2007 г.

Във връзка с изпълнение на настоящата стратегия са необходими корекции, както следва:

- I. Централен регистър на юридическите лица – срок м. март 2006 г.**
 - Централен електронен търговски регистър и регистър на кооперациите,
 - Централен електронен регистър на юридическите лица с нестопанска цел,
 - Централен електронен регистър на държавните и общинските предприятия,
 - Централен регистър на другите частноправни субекти, учредени не по силата на регистрацията,
 - Централен електронен регистър на държавните учреждения.
- II. Електронен регистърен център, включващ регистрите по т. I – м. септември 2006 г.**
- III. Включване и свързване на други регистри към Електронния регистърен център (включително Централния имотен регистър) – дългосрочно.**

5.2. Възможни източници на финансиране на реформата са средства от предприемаческите фондове, както и от компании, специализирани в инвестиции за изгражданите на съвременни регистри и регистърни центрове срещу процент от приходите им в първите години след започване на дейността. Наложително е да се ускори усвояването на заемите на Световната банка във връзка с изграждането на единен кадастър и единен имотен регистър, както и на дарението на холандското правителство за тази цел.

Съвременната практика на изграждане и водене на електронни регистри показва, че това е дейност, която осигурява приходи освен за издръжката им и печалба, която позволява бързо да се възстановят направените вложения.

ДРУГИ ПУБЛИКАЦИИ НА УЧАСТНИЦИ В АВТОРСКИЯ КОЛЕКТИВ

Мария Йорданова, *Реформата в търговската регистрация е неотложна*,
в. Труд, 24.04.2006 г.

Димитър Марков, Мария Йорданова, *Регулиране на нежеланата електронна поща*,
в. Капитал, 7.05.2007 г.

Мария Йорданова, *Опростяването на регистрите ще ограничи корупцията*,
в. Монитор, 3.03.2005.

Проф. д-р Ангел Калайджиев, *Преобразуване на търговски дружества*,
Труд и право, София, 2005 г.

Проф. д-р Ангел Калайджиев, Борислав Белазелков, Георги Димитров, Димитър Марков,
Мария Йорданова, *Електронният документ и електронният подпис. Правен режим*,
Сиела – Софт енд Паблишинг, Център за изследване на демокрацията, София, 2004 г.

*Възможности за създаване на Централен регистър на юридическите лица и Електронен
регистърен център в България* (Доклад на работната група по регистърната реформа
към Центъра за изследване на демокрацията), Център за изследване на демокрацията,
първо издание, София, 2003 г., второ допълнено и преработено издание, София, 2004 г.

Мария Йорданова, *Местонахождението на търговския регистър в съда не гарантира
прозрачност и надеждност*,
в. Дневник, 24.06.2004 г.

Димитър Марков, Мария Йорданова, *Как да реформираме регистърната система*,
в. Капитал, 14.02.2004 г.

Мария Йорданова, *България има един от най-модерните закони за електронния подпис
и електронния документ в Европа*,
в. Дневник, 26.01.2004 г.

Проф. д-р Ангел Калайджиев, Борислав Белазелков, Георги Димитров и др.,
Нормативна уредба на електронната търговия в България (Доклад за съществуващата
нормативна уредба и предложения за законодателна инициатива по отношение на
електронната търговия в България),
Център по право на информационните и комуникационните технологии, София, 2004 г.
(<http://www.clict.net/files/Report,11.2004.pdf>).

Мария Йорданова, *Електронна търговия и електронен подпис*,
сп. „Банки, инвестиции, пари“, бр. 7, 2000 г.

Електронна търговия и електронен подпис – правни аспекти,
Център за изследване на демокрацията, София, 2000 г.

ДРУГИ ПУБЛИКАЦИИ НА УЧАСТНИЦИ В АВТОРСКИЯ КОЛЕКТИВ

Мария Йорданова, *Реформата в търговската регистрация е неотложна*,
в. Труд, 24.04.2006 г.

Димитър Марков, Мария Йорданова, *Регулиране на нежеланата електронна поща*,
в. Капитал, 7.05.2007 г.

Мария Йорданова, *Опростяването на регистрите ще ограничи корупцията*,
в. Монитор, 3.03.2005.

Проф. д-р Ангел Калайджиев, *Преобразуване на търговски дружества*,
Труд и право, София, 2005 г.

Проф. д-р Ангел Калайджиев, Борислав Белазелков, Георги Димитров, Димитър Марков,
Мария Йорданова, *Електронният документ и електронният подпис. Правен режим*,
Сиела – Софт енд Паблишинг, Център за изследване на демокрацията, София, 2004 г.

*Възможности за създаване на Централен регистър на юридическите лица и Електронен
регистърен център в България* (Доклад на работната група по регистърната реформа
към Центъра за изследване на демокрацията), Център за изследване на демокрацията,
първо издание, София, 2003 г., второ допълнено и преработено издание, София, 2004 г.

Мария Йорданова, *Местонахождението на търговския регистър в съда не гарантира
прозрачност и надеждност*,
в. Дневник, 24.06.2004 г.

Димитър Марков, Мария Йорданова, *Как да реформираме регистърната система*,
в. Капитал, 14.02.2004 г.

Мария Йорданова, *България има един от най-модерните закони за електронния подпис
и електронния документ в Европа*,
в. Дневник, 26.01.2004 г.

Проф. д-р Ангел Калайджиев, Борислав Белазелков, Георги Димитров и др.,
Нормативна уредба на електронната търговия в България (Доклад за съществуващата
нормативна уредба и предложения за законодателна инициатива по отношение на
електронната търговия в България),
Център по право на информационните и комуникационните технологии, София, 2004 г.
(<http://www.clict.net/files/Report,11.2004.pdf>).

Мария Йорданова, *Електронна търговия и електронен подпис*,
сп. „Банки, инвестиции, пари“, бр. 7, 2000 г.

Електронна търговия и електронен подпис – правни аспекти,
Център за изследване на демокрацията, София, 2000 г.

